

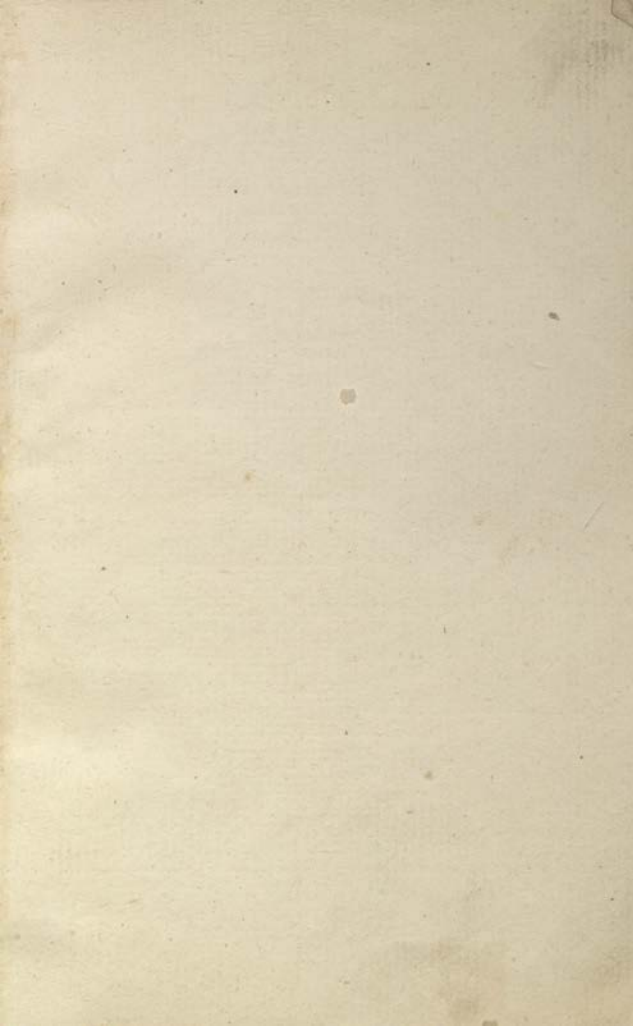
BIBLIOTECA
Centrală a „Astrei”
SIBIU

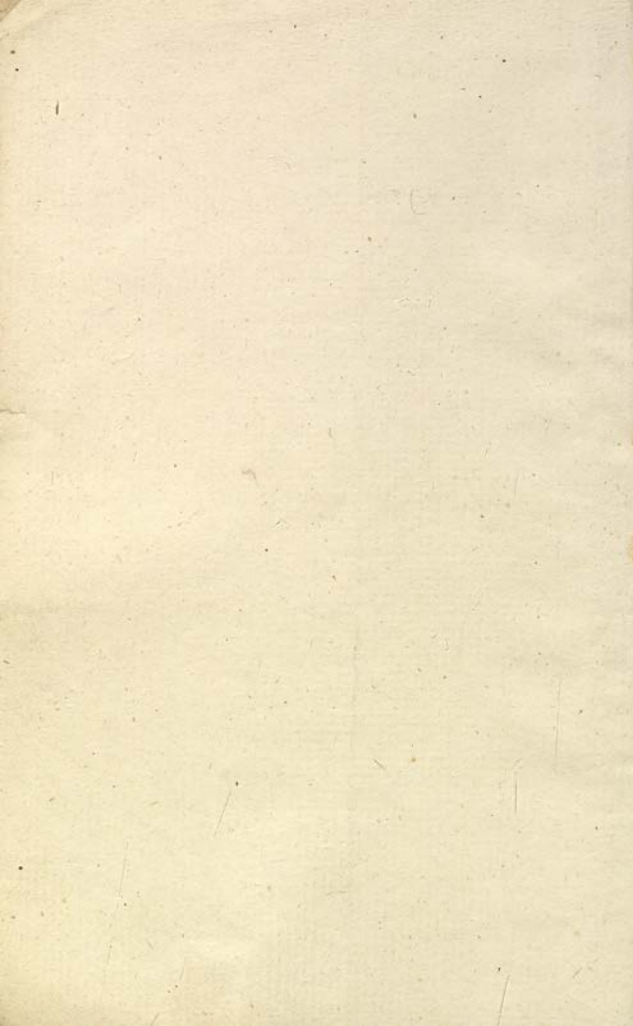

C. M.

66

10. 42

ot.

Obs. Illi, qui Lento rem humorem proximam Causam febrim esse statuerunt confirmari videbantur in sua Opinionem, quod in cadaveribus febre intermittente extincta, polyporae concretiones sanguinis inventae essent; at hoc fiebat, a stagnantibus in Aunacula, & extra Sinu dextro cordis et majoribus truncis venosissimis humoribus.

SECTIO I^{ma}

De Febris in Genere.

§. 1.

1. Definit. Febris est innatus caloris augmentum praeternaturale, cum oris siccitate et grauitate corporis.

§. 2.

Tria habet stadia: Frigoris scilicet, aestus et sudoris, in quibus Initium, Incrementum, Status et Decrementum observantur.

§. 3.

Tempus, quod est intra a fine unius paroxysmi, ad initium alterius sequens paroxysmi, vocatur Intermissio; quod vero est ab initio unius paroxysmi, ad initium alterius paroxysmi, dicitur Intervallum.

§. 4.

Causa proxima Februm, nondum fixa est ab Eruditis; nam —

1° Hoffmannus et qui illum secuti sunt, posuerunt illam in Lentore humorum viscido: verum hos errasse, scriptis demonstratur.

2° Probari non potest in omni febre lentorem eiusmodi praeesse atque adeo causam esse

2. esse febrium proximam, sed potius effectum,
durante febre sensim evatum.

Quodsi talis lentor esset Caa febrium, matrem
intermittentium, durante Caa durarent quoque
effectus; huic nullum daretur tempus apyrexiae.

¶ Concipi vero non potest, quod singulis paro-
xysmis eiusmodi lentor dissolveretur, ad sequen-
tem vero usque paroxysmum, novus talis
in humoribus lentor evaderetur.

d. Si febres ab hac Caa nascerentur, tot
paroxysmi febrilibus ferendis uaa impar
esset; cum cum singulis paroxysmis febrilibus
magna liquorum pars diffletur, paucos
post paroxysmas, omnes humores in irresolu-
bilem massam coagulantur, morisque
insequeretur.

e. Dantur quaedam febrium species
in quibus non lentor humorum, sed oppositum
est, hoc est dissolutio eorundem observatur.

2^a Boerhaave, postquam cum R. Swieten promi-
nam febrium Causam statuit esse Velocitatem
cordis contractionem. At qui vero -

a.) Caa febr. proxima dicitur id, quod rationem
sufficientem continet in se omnium phaenome-
norum in paroxysmo febrili observabilium;
Sed multa observantur in paroxysmis febrili-
bus

libus, quorum rationem sufficientem velocius cordis contractio non continet & v.g. Debilitas, languor totius corporis, paucitas, infirmitas, sensus circa vertebrae, vomitus nausea, rugae cutis contractae in superficie corporis, pallor apicis nasi, oculorum canthi, extremarum phalangium digitorum (quorum plerumque velociorem cordis contractionem praecedunt, non vero sequuntur.

b.) Velocius eiusmodi cordis contractio, ~~habet~~ nascitur.

aa. a debili et inordinato fluidi nervi in fibras cordis musculares influxu.

bb. ab irritatione cordis a sanguine venoso, majori copia, quam fit naturaliter in auriculae sinibus et ventriculo cordis dexteri accumulato.

c.) Ergo velocius cordis contractio non causa sed effectus est in paroxysmo febrili.

3o Antiquissimi medici, imo maxima ex parte, hodie mi quoque statuant, materiam quandam ab extrinsecus operi communicatam, atque cum tempore, in humores evolutam esse Febrilem Causam Primariam velociorem vero cordis contractionem esse instrumentum illud vis naturae medicatrix, cuius ope natura materiam illam febrilem subigere, de corpore expellere, vel saltem ita mutare conatur, ut corpori amplius nocere nequeat; Ast vero.

d.) Dantur quaedam febres, v.g. a frigore, metu, aliisq. animi affectibus replementis, in quibus

nulla profusū suspicio esse potest febrilis ejusmodi materiae in humoribus evolutae, et tamen, Eadem hēnt symptomata, cum illis, quae a tali causa nasci videntur.

(B.) Non desunt exempla febrium exiguosanguinis profluvio, vel et per os ejectione sanatarum; jam vō impossibile est, ut materia febrilis per totam humorum massam diffusa per hanc viam uno impetu eliminetur.

(C.) Neque notum est commune ejusmodi canalem et viam in corpore hūo reperiri per quam nā materiam illam febriam per totum corpus diffusam evellere valeat.

(D.) Et quamvis negari non possit, ejusmodi peccantem materiam interdum adeo in corpore febricitante; saepe tamen ipsa febris citius terminatur, quam talis materia eliminetur.

(E.) Et saepe talis materia, citra oēm oeconomia animalis mutativam, insensibiliter e corpore eliminatur.

(F.) Materia itaque corrupta in corpore febricitantium nascitur, et tempore febrium evoluta, non est causa febrium proxima, sed tantum materialis, vel potius effectus, qui a praesistente causa proxima in corpore hūo produciuntur.

4° Alii iterum, in secretionem nimiam bilis, eundemq^{ue}
corruptela, primum Caam febrium, in primis
intermittentia quærun^t. Sed male -

1 Bilis em^o hac superabundant^{ia} nascitur in febril-
citantibus in stadio frigoris, quando scilicet extrema-
tibus vasorum subcutaneorum et cutaneorum ob-
structis, totum fere sanguinis systema in trunco
et ramis Venæ portarum colligitur, atque super-
abundantem solum bilis secretionem producit.

2 Eiusmodi bilis præternaturali superabundantia
tribui debet, clymati calidiori et tempestatibus
calidioribus, quod ipsum confirmare videntur mor-
bi quem cholera, tyenteriamque appellamus,
quibus in morbis, magna biliosae materiae Co-
pia per anum et vomitum excerni solet, quæ
tamen in quibus in morbis sæpius nulla
febris vestigium observatur.

3 In febribus ab evaporatione locorum palu-
diformium generatis, eiusmodi bilis superabundantia
et acrimonia nulla observatur.

5° Vera itaque et prima Causa febrium est Atonia
extremitatum Vasorum Cutaneorum. Quod Hæschli.

1) Cum em^o febrium talis aliquis languor et debili-
tas totius corporis præcedit.

2) Influxus fluidi nervi in fibras musculares et cor-
dis, aqua eundem velocior contractio derivanda,
debilis et inordinata esse observatur in febribus,
quod phenomenon ab atonia solidarum deri-
vari debet.

3) Hanc atomiam arguunt pallos, rigiditas,
turgitas totius superficiei corporis.

4) Nausea et vomitus, ab atomia ventriculi
provenientes. fibrarum muscularium provenien-
tes, qui cum vasis cutaneis maximam
hent sympathiam, id quod probatur ex eo —

aa. Quod suppressa transpiratione suppri-
mitur eam appetitus, observante Cantorio
in suis Staticis, et restituta naturali trans-
piratione restituitur eam appetitus naturalis.

bb. Per valida corporis exercitia magna
pars liquidum diffatur, excretiones
optime currunt, hinc eam optimus est
appetitus.

cc. M. Sydenhamus refert in peste cui
ipse quia Medicus interfuerat vomitiones,
et inordinatae gastricae fuisse, quae
cum internis remediis pelli non possent,
si quidem egi omnia iugiter illico reji-
ciebant, provocatis ^{per} externa remedia sudori-
bus, illico vomitus illi cessaverunt.

dd. Hoc ipsum ex eo quoque confirmatur,
quod vomitiones et nausea tempore
frigoris febrilis natae, subsequente aestu,
sudoribusque febrilibus evestigio ceperunt.

ee. Hoc probat etiam effectus emeticorum
tempore frigoris febrilis pyriatorum,
quae frigori febrili illico finem im-
ponere solent.

J. Syden

f. Sympathicum talem ventriculi et superficiei corporis prebet aqua frigida magna copia hausta, que potentissimum remedium est sudores ad superficiem cutis procandi.

5.) Pulsus quoque parvus et debilis talem atoniam vasorum cutaneorum arguunt, imo totius economie actus arguunt.

6.) Hebetudo sensuum, motuum muscularium
Obst. Ex quibus liquet velociorem cordis contractionem non esse febrium causam proximam, sed potius, illud nam medicantis instrumentum, cuius ope nam causam morbi, hoc est atoniam illam superare subigere, conatur.

— xx Atonia est causa proxima frigoris febrilis, hoc est, et hic sudoris proximi penitus modus tamen, quo unumquodque aliud producat, ignoratur.

— xi Quod vero frigus astrictum indicat, alienum esse non videatur, docet enim exemplum frigida aqua epota sudorem procantis, et ad prae-
cae in multis casibus ad superficiem corporis, v. g. Nivis ad manus, vel pedes. adeo quo frigus febrile interius est, eo citius, prae-
ter diffundit eam febribus finitur.

— x Cum Atonia illa concurrat eam Crampus vasorum cutaneorum, docente hoc secretionem solitam suppressa, et rugis cutaneis. Et hic crampus est, qui cor atq. arteriarum systema irritat ad contractionem.

— ¹ Attonia aut huiusmodi ratio querenda est a diminuta et debilitata Cerebrali energia, hoc docentibus turbatis functionibus acribus in non nullis febribus, e.g. in febribus acutis inflammatoriis.

Exc. Functiones acrie turbatae, non a debilitate cerebri, sed potius a vehementiori sanguinis et humorum ad cerebrum fluxu repetenda sunt.

R. In vehementiori affectionum commotione ag. acceleratur cursus sanguinis eiusque impetus versus cerebrum, neq. tamen functiones acrie turbantur.

— 2 Unde patet, quaedam turbatae functiones acrie, e.g. Deliria, vix fit in maniacis, non a praeternaturali humorum versu ad cerebrum impetu, sed potius ab imminuta cerebri energia derivandas esse. Quo pertinet deliria quoque initio febrilis frigoris observata.
Corp. V. C. H. et. C. G. p. 5755. p. m. 652. seqq.

Causae febrium remota sunt v. singulares vel universales.

α.) Universales sunt: Aër, victus, vita eadem.

β.) Singulares vix sunt

αα.) Ingesta aëria cibi, potus, medicamenti veneni &c.

ββ.) Excermendorum recentia, ob frigida, in-
fectiones, animi affectus tristes, cibi, potus,
medi.

Causae Febrilis remotae sunt vel Universales
vel Singulares.

1° Ad Universales referuntur —

2 Constitutio Aëris, siue iniasmata in aëre
volitantia, et corpori ino applicata, du-
plicia vero illa sunt; vel enim.

a. Sunt effluvia, et noxia evaporationes
remu inanimatarum, et tunc strictè vocan-
tur Miasmata, siue Effluvia corporum vel

b. Effluvia corporum sunt morbosorum et in-
ficiëntia, et tunc vocantur Contagiones.

3 Ad iniasmata referuntur effluvia locorum
paludosorum et humidorum, quae vi astris radio-
rum solarium in altum eductae in Atmosphaera
latitant, et sic corpori adplicantur.

(a) Tale vō Miasma siue effluvia ex Causa
remotam febrilis, experimenta instituta, et
historia medica testantur: in locum paludo-
sis, et tempestatibus post ferventem astatem
humidis, febres exedemica grassari observatū ē.

Obst. Nam tamen Miasmatis huius intima co-
gnosci nequit, uti nequa modus, quo corporibus
illa applicentur, febres inducant.

(b) Contagionem quoque seu effluvia corporum
aegrorum ex Causa remotam generant
febres caeterum, et hospitalium, in quibus
ab uno corpore, alii febres, quae unicantur

v.g. putrida. &c.

Hoc, cum anno 1779. mensibus Januarij
Febr. et Martij plurimi febre putrida Torquato
in Nosocomio Bonifacio corripserentur, febre
hac correpti convalescentes in domos civi-
um illocati fuerunt, ad averteudam recidi-
vam; unde factum est, ut postea sanissimi
etiam, qui in eadem domo illocati fuerunt,
citra omne contagium et quereium cum
talibus aegris, eodem morbo grepi. fuissent,
unde patet Contagiosam illam materiam,
in hypocaustis illis latitavisse fuisse causam
februm putridarum in sanissimis hominibus enatarum.

— xx Miasmata in genere sunt Causae remotae
Februm Intermittentium; Contagione, vero
Causa Febr. Continuarum

22 Frigus corpori applicatum, quod magis vel
minus corpori atoniam quendam inducere
pot. Et tale frigus Causa Febr. est. probatur

α. Frigus enim spiritum vitale vel in toto cor-
pore, vel in aliqua corporis parte destrue-
re pot., docens hoc quotidiana experientia
in partibus corporis frigore corruptis.

β. Februm proxima causa est Atonia vasorum
capillarium sine cutaneorum, quam semper
crampus rigores superficiei corporis sequuntur.
Idem fit eam a frigore docens
hoc experientia

Febr.

11.

In omni febre adest irritatio cordis et syst-
tematis arteriosi; idem fit a frigore
In febribus adest pallor, torofitas cutis p-
idem quoque accidit a frigore vni adstri-
gendum habente, quia vasa cutanea adstri-
git, et frig. pallorem atq. torofitatem inducit.

§. 6.

Causae Occasionales et Praedisponentes
febrium sunt Internae et Externae.

1^a Ad Externas referuntur:

a. Externe applicatae aëria, rodentia, pungentia,
laterantia, uruntia, inflammantia.

2^a Ad Internas autem.

a) Ingesta aëria, cibi potus, medicamenti ~~et~~
venenique titulo.

b) Excedendum retentio, retinendum exentio,
v. g. sudores suppressio, profusio seminis &c.

c) Vehementior animi affectus.

d) Humores, horum motus valde immutatio,
viscositas, sitisq. diu tolerata, evanescens
nimiae; pus, ichor hydropicorum empyricor,
serum acre alicubi collectum, bilis accensa in-
flamatio suppuratio, gangraena, vigilae ni-
miae, aciora cuius rei studia, venus immodica.

§. 7.

Quoad Prognosin in febribus faciendam in
genere notari meretur - quod

a.) Quia febris p. m. v. lotibus ea nocivis, par-
tium v. salutaribus constat; hinc -

αα. Salutaris est febris exorta, si motus salutares, motibus noxiis praevaluerint, et q. v. Quid fuisse aut, si noxiis salutaribus fortiori potentioribus fuerint.

Ob. Verum cum Reactio in febribus, sine motu salutari adeo obscuri fuit, ut a noxiis diffilime distinguere valeant; Prognosis in febribus, duplici modo definienda est:

- 1. a cognitione Causarum mortis in genere.
- 2. a cognitione Causae mortis in febribus.

§. 8.

Causae mortis agunt vel directe, vel indirecte, sine mediate, vel immediate.

1° Directae et immediate Causae mortis sunt oed illae quae principium vitae, atque organa eiusdem destruere conantur, v. g. Encephalon.

2° Mediate vō et indirecte, quae functiones illas turbant, quae ad Cōsultationem humorum, atque ab hac dependentem vitae continuationem impediunt; cōsultationem humorum, ad principium vitae conservandum necessario requirunt.

3° Atque adeo Causae tales universales, sunt in febribus actuosae sunt

α.) Nimia et praeternaturalis Reactio.

β.) Venenum quoddam seu micisina.

αα.) Reactio nimia et praeternaturalis destruit per repetitam resuscitationem agitationem Principium vitae ipsum, sine destruit nimio furore impetu, Organisationem Encephali ad principium vitae

prodeunt

13.

Justitandum absolute necessariae, ~~finis~~
sed eam illarum partium Organisatiōem,
quae ad Cūlatiōem sanguinis natalem et
debitam requiruntur.

Q. 1. Venum tamen, etiam miasma, seu ma-
quedam venenata potest esse Causa mortis in febri-
bus; hoc est aliquid, quod principium vitae
annihilare potest. Atque venenum tale est
2° vel illud miasma aut Contagium, quae, uti
supra dictum est, de nova Febre. Causa, vel -
3° Materiam quaedam putredinosa, quae duran-
te ipsa febre nata vel evoluta est.

Obs. In utroque vō casu venenum hoc agit
vel in systema nervorum, vel in massam
sanguinis.

— 1° Si prius, h. e. si agat in systema ner-
vorum nascitur Debilitas; si posterius vō,
producatur putredo in sanguine, et reliquis
humoribus.

— 2° Tunc symptomata futurae mortis co-
gnosci possunt, vel ex nimia Reactione,
vel ex nimia debilitate, vel ex futura hu-
morum putredine.

4° ~~Symptomata nimiae Reactionis sunt.~~

S. 9.

1. Symptomata nimiae Reactionis sunt:

1° Pulsus durus, fortis, Celer.

2° Aestus corporis nimium auctus.

3° Signa gravis diathesis humor. inflammatoriae,
inprimis

in primis vō illa, quæ impetum nimium sanguinis versus encephalon ostendunt, pulmones, et alia nobiliora viscera ostendunt.

4ta Spasmi vehementiores, quæ secretionem suppre-
ssas esse testantur.

11° Signa nimiae debilitatis sunt:

A. In functionibus animalibus.

- a.) Debilitas motuum voluntariorum.
- b.) Inordinati motus voluntarii.
- c.) Debilitas sensationum.
- d.) Debilitas operationum intellectuum.

B. In functionibus vitalibus.

- a. Debilitas pulsuum.
- b. Frigus corrucae externae cutis.
- c. Syncope patientis, in statu cū se erecto.
- d. Debilitas respirationis.

X. In functionibus naturalibus.

- a. Debilitas ventriculi, per nauseam et vomitum cognoscibilis.
- b. Involuntariae evacuationes, paralysis sphincterum ostendunt.
- c. Molesta et difficilis deglutitio, tanquam effectus paralyticorum musculorum deglutitioni inservientium.

III. Signa praedominis humorum sunt.

2. In ventriculo:

- 1.) Fastidium ciborum, in primis vō carniū.
- 2.) Propensio in nauseam et vomitum

3.) Sitis nimia, et desiderium acidorum. 15.

22 In Massa Sanguinea.

a. Coagulatio sanguinis e vena missi non coagulatur.

b. Sanguinis profluvia, citra illum sanguinis impetum.

c. Extravasatio sanguinis sub cute, h.e. perichiae, purpura.

d. Extravasationes feri sub epidermide.

23 In Excretionibus.

a.) Excrementa limpidi et purceduosa.

b.) Urina turbida subrubra.

c.) Sudores colligativi.

d.) Vesicatorium odor pessus, adversus.

24 Totius corporis odor cadaverosus.

Obs. Regula generalis esto prognostica: Quo plura, horum symptomatum in febre visus, et quo vehementiora illa sunt, eo periculosior febris, et eo citius mors sequitur. Et quo pauciora, et quo mitiora concurrunt, eo lenior febris, et eo major spes salutis.

§. 10.

Terminantur Febres oest in Mortem, Morbum alium, et Sanitatem.

1° In mortem, quod si.

1.) Colida, propter nimiam reactivam destruat.

2.) Quod si liquida viscera vitalia obstruant, vel illa etiam, per quae nova liquida in locum dependunt.

deperditorum, ingerenda sunt, unde inflammatio, suppurationes, Gangraene in visceribus vitalibus, corde scilicet, cerebro, cerebello, pulmonibus, vel et ulcera aphthosa in primis viis

II^{da} In morbum alium, dum

1° Nimia agitatio vasorum, illa laeduntur, aliqua dissipantur, reliqua inspissantur.

2° Febris debilis impare est resolvendo con-
gulto.

3° Materia febrilis, in vasa quaedam obstructa dilatata, vel rupta deponitur, unde maculae, mibae, pustulae, purpurae, petechiae.

III^{da} In Sanitatem, quando —

a. Materialem causam febrii in sua subigiti soluit, mobilem reddit, eamque variis viis expellit, eliminat.

b. vel reddita aegabili humorum circulatione, eam sanis humoribus miscet adequat, impetum humorum nimium sedat.

c. Subactam vi sua materiem febrilem, coctam diebus criticis, per varias vias excretionis excernit. &c.

S. II

Curatio Februm Generalis quatuor absoluitur Indicationibus.

A. Indicatione vitali, quae id postulat, ut vires et viribus aegri consulatur, quod fit —

I. Per.

1. Per Nutrientia, qualia sunt. —

* Praedominante acida Acrimonia —

a. Cibi in alcalinum natam vergentes v. g. Iura
carnium, animalis favi, junioris exercitatus, e. g.
Galinae, vitulina, ovium, bubulla. Gelatinae
Offinum Animalium, C. Cervi et Eboris.

B Potus diluens et acrimoniam acidam invol-
ventes ex Aqua pura cum Melle, vel Oxy mellis
simplici. Syrus Lactis Dulcis.

** Praedominante Acrimonia alcalina conveniunt.

a. Cibi, ex Lactis et Butyro, Decoctum hordei, avenae,
fagopyri, oryzae, cum Succo Citri Aurantiorum,
Vegetabilia Acida, v. g. Acteosella, Lichena, spiraea,
Lactucae, Scorzonera et fructus hordei bene maturi.

b. Potus aciduli, ex Decocto hordei, avenae, ory-
zae et cum Oxy melle simplici, addita modica quan-
titate Vini aciduli, et Nitrici gty formulis sequentes.

R. Aqua fontana. Mj.

Syr. Rub. Idiaci

Aceti Vini ana Zj

M. F. Potus Antiphlogisticus.

Item.

R. Aq. commun. ℥jv.

Syr. Acetosit. Cirr. Zj. M.

Item.

R. Decoct. hord. ℥jv. cui post Colat. add:

Mell. optimi v. Syr. Rub. Id. Zj.

Ori de purat. ℥j v. loco hujus spiri-

tus

Spiritus Nitri dulcis ℥ij M.

Item.

℞ Rad. Scorzoner.

Passular. minor. aa ℥ij

Hordei exortic.

Glycyrrhic. aa ℥ss.

Conc. M. Cog. c. Aquae Comm. ℥vi. Cui

Post refrigerationem add.

Succi Citri ℥v. ℥ij.

Item Decoct. Panis

℞ Panis triticeus cum fursuribus rite fermentati, bis cocti ℥viij.

Aqua putealis puriss. ℥viij.

Cog. in vase figulino clauso per spatium unius horae, addendo semper quantum coctione exhalat aqua, denique cola per setaceum Et jam

℞ Decocti huius ℥j.

Succi Citrei ℥ss.

Aq. stillat. Cinnamom. ℥ij

Vini Rhenan. ℥v.

Sachari q. s. ad gratum sapor M.

F. l. a. Decoct. s. Sumatur omni hora

℥j. calida. 1

Item Mixtur. Sequens

℞

R. Ag. F. Sambuc. ʒij.

Trac. F. Papav. Erras. recens ʒß.

Liq. Miner. Anodyn. Hoffm. ʒʒß.

Syr. Ribium ʒvj. M. D. S.

Singulis horis cochlear plenum sumendum.

Praeterea conveniunt Vinia Austera, Gallica rubra, et Hungar. Agricent, adstringendum super praedicta. Pauperibus Cerevisiaria secunda, aut Aqua, Aceto, vel eam S. Vitroli condita.

II. Per Stimulantia, in debili impetu febrili, quorum praestantissimum est Vinum generosum, Infusa Aromatica parata cum spiritibus Aromat.

F. Abrotani

Abfynthii

Anethi

Anisi

Cari.

Detonic.

Cochlear.

Foenic.

Hyssopi

Majorana

Melissae

Mentha

Organi

Rosmarini

Rutae

F. Salviae

Saturejae.

Scordii

Serpii

Tanacetii

Veronic.

Urticae.

F. Aurantior

Caryophyllor

Centaurea min.

Citrei

Croci

Liliorum Convall.

Salviae

Scabellor &c.

Rad. Carthage
 — Caryophyll. minor.
 — Chelid. maj.
 — Contrajerva.
 — Galangae
 — Gentiana
 — Helenii
 — Imperat.
 — Iridis.
 — Levistici
 — Pyrethri
 — Rubiae
 — Squilla
 — Valerian.
 — Vinetox.
 — Zedoaria
 — Zingiber.

Semina Anethi
 — Anisi
 — Aquilegia
 — Cardan.
 — Cardamom.
 — Coriandri
 — Cubebae
 — Cumini
 — Dauci
 — Foenogr.
 — Levistici.
 — Petrosel.
 — Santonici
 — Sinapi Ox.
 Cortic. Guaiac.
 — Sassafr.
 — Juniper.
 — Aurantior.
 — Citred.
 — Cascarill.
 — Cinnamon.

Item Stimulantia Composita: Decocta, Ex-
 tracta, Conservae, Conditae, Tincturae, Spi-
 ritus, Aque, Sale, volatilis, Oleosi, spirituosus,
 Pilula, pulveres.

Ob. Stimulantibus cum adduntur Vesicato-
 ria et Sinapismi, quae in languidij velo-
 ciorum sanguinis motum, ad materiam fe-
 brem subigendam necessariam coarctant.
 — xx Cibi quoque aromatibus conditi in
 hoc casu pulcherrime prosunt.

— rter

— *Formulae in languore febrili, ubi stimulantibus opus est, sequi sunt.*

℞. Oxy mell. Squillae ℥ij.
 Spirit. Vrae Cathol. ℥ij.
 Aq. stillat. Menth. ℥ij.
 Ciinau. ℥j. M.

℞. Capiat ℥j. omni hora.

Item
 ℞. Diascord. Sylvi ℥ij.
 Theriac. Androm. ℥ij.
 Syr. S. rad. aperient. ℥ij. ℥ij.
 Aq. stillat. Card. benedict. ℥vj. M.
 ℞. Capiat eod. modo.

Item
 ℞. Confect. Alkerm. ℥j.
 Lingib. Condit. ℥vj.
 Rad. Contrayerv.
 Serpent. Virgin. aa ℥j.
 Syr. S. rad. aperient. q. s. *℞. fiat Conditum*
 ℞. Capiat ℥j. omni quadriforio.

Item
 ℞. F. Comitissae Kent ℥ij.
 D. omni quadriforio ℞. talis.

Item
 ℞. Lingiber. alb.
 Cortic. Winterau.
 Rad. Iedoar.
 Contrayervae.

Rad.

Rad. *Serpent. Virg.* aa ℥j.
 Trochisci de *Hieris* ℥ij.
 M. F. *℥. tenuis*. Div. in *℥ss* a *℥ss*.
 S. Capiat unam omni quadratorio.

Item.

R. Olio Card. *Benedict.* ℥ss.
 C. C. albi ℥j.
 Corall. rub. ℥ij.
 Of. *Castillat.* Linum.

Cor. Litt. aa *gr ij.*

M. F. *℥. Div.* in *x. ℥ss*, in eodem *vsut.*
§. 12.

B. Indicatione Causali, quae postulat ablationem Causae febrilis. Cae tales sunt —

(*) *Externae acce irritantes*, quae iterum sunt
 & vel *acria mechanica*, v. g. vitri, metalli, ligni,
 lapidis, ossis fragmenta acuta &c. Et hoc in casu.
 talia statim auferenda sunt.

β vel *fd talia*, quae ex effectibus acria exple-
 gnoscuntur, sed modus agendi illorum ignoratur.
 v. g. talia sunt, stimulantia, rubefaciencia,
 rodentia, vesicantia, caustica. Hoc in casu.
 αα. Acce cognitum quantumcumque auferendum.

ββ. Locum affectum mollissimis decoctis
 ex Althea, Malva, Verbasc, seminibus
 lini, aut Cydoniorum, et similibus muc-
 laginosius auferendum forendus

γγ. Mollissimis Unguentis, quaelia sunt:

popu
 To

populeum, rosaceum, ^{basilicum} ad idem autodynus, ad
dolorem leniendum, iungendum.
℞. Fomentis ex similibus paratis laxandi,
quale fomentum est sequens.

℞. Semini. pomor. Coroneor. ℞. vj.
Cum Aq. stillat. ff. rosar.

Sambuc. aa ℞ij.

℞. f. a. Emulsio, cuius puro liquori admisce:

Spiritus Vini rectif. ℞℞.

Trae Opii ℞j.

Item

℞ Rad. Alth.

Nymph. aa ℞ij.

Fol. Malvae

Bariet.

Viol. aa m℞j.

℞. Meliloti

Camomill. aa m℞℞.

℞. Cog. iii ℞vj. Aquae comm. Cui Camust
lauteus immerfus calide loco affecto imponatur.

(**) Interne haerentes et irritantes, quales v. g. sunt:
Inflamatio, Suppuratio, Gangraena, Sphaceli, Canori,
Cariet ossium, Ichor puri, lymphæ acris et frag-
nans acrimonia. Quæ quia diversae sunt, diver-
sam etiam ex specificis requirunt medelam.

(**) Quodsi vō acre irritant in liquida iudicium fieri
febris causa, quia illud a variis causis remo-
tionibus originem suam ducit; hæc variam quo-
que

que curam postulat, et quidem.

1. Orta a motu nimio, curatur.

a. Quiete corporis et animi.

b. Humectantibus, diluentibus, lenientibus.

aa. Humectantia sunt:

α.) Aqua decoct. cum farinosis; v.g. hor-
deum, avena, oryza

β.) Olera molliissima, v.g. Borrago, bras-
sica rubra, Lithorea omnia, Cucumeres, En-
diviae, Lactucae ocyfere, Pastinacae, Bor-
tulacae, Rapa. Rad. Scorzoner. spin-
chia; Rad. Tragopogoni, Valeriana
Pratenfis.

bb. Diluentia vero sunt:

(a. Aqua pura tepida, balneo, potu, va-
pori, clismate, potu applicata.

(b. Serum lactis siuuliter usurpatum.

(c. Inscula carnis gallinaceae, vitulinae
cum hordo, et oryza, v. ex succo illis

cc. Lenientia, v.g. decoctum avenae, hor-
deum, serum lactis, hydragola, cibi ex fructibus
cerealibus et fructibus horticis praeparati.

II. Animi calore aëris cito curatur.

1mo Exhalatione aquae frigidae, qua pavimentum
cubilis, in quo aeger decumbit aspergitur.

2° Eadem aqua addito Sale marino, Vitae
et Nitro, vinu refrigerantem habentibus

3° Additis aquae frigidae Conspersione
parvi

pavimentorum cum floribus et herbis fragran-
tibus v. g. fl. Sambuci, rumeris verborum, ul-
maria, fl. rosa? &c.

4° Potu aquae subacidae, leniter nitrosae, addito
modica vini subaciduli copia

5° Libris subacidis leniter demulcentibus, ex hor-
deo, avena, oryza paratis, addito succo citri, aurau-
tiorum; fructibus horacis subacidulis recentibus,
v. g. Cerasis, merasis, ribesii, fragis, prunis acidulis
vel crude comestis, vel confectis ex iisdem decoctis
addito iisdem nitro; lacte ebutyrato, sero lactis
6° Medicamentis similibus, h. e. laxantibus,
diluentibus lenientibus, qualia sunt:

R. Aq. decoct. hor. ℥xxv.

Ori puri ℥j

Vini Rhenan. ℥vj.

Rob Ribesii

Sambuci aa ℥ij. M.

S. Capiat omni $\frac{1}{4}$ horae ℥j vel ℥ij.

Item.

R. Aquae stillat. Cichor.

Fumar.

Melissae aa ℥ij.

Spir. Ovis commun. ℥j.

Syrup. Moris. ℥ij.

Ori puri ℥℥. M.

S. Capiat. Cochlear unum, omni semihoro.

Item

~

R. Crystall. Fri ℥j

Ori puri ℥ss. M. F. S.

S. Capiat ℥ss. anni trihoris ex potifama.

Item

R. Avenae c. Corticib. ℥ij

Aque purae ℥iij.

Decoct. ad resid. ℥ij transcolato admisce:

Succi Citri recentis ℥j.

Aq. stillatis Cinnamom. ℥ij

Syrup. moror. ℥j. M.

S. Utatur pro cibo et potu.

Item.

R. Avenae excort. ℥ij.

Aque purae ℥iij.

Decoct. ad resid. ℥iij depurat.

stet in tepore per 12. horas, vel donec
lenissime accedat. Tunc adde:

Syrup. violar ℥ss

Vini rheuani ℥ss.

Aq. stillat. Cort. Citri ℥ss.

S. In usus eodemo.

Emulsiō similis

R. Avenae excortic. ℥iij.

F. c. s. q. Aque Emulsiō, cuius ℥ss
admisce:

Nitri puri ℥ss

Lys

Syr. violar ʒj.

Aceti Squillor ʒij

III. A nimis humido aëre orta curatur.

1) Largo fuoco ex aromaticis, resinosisque lignis,
v.g. Ligno Guajaci, Mastiche, juniperi, cedri,
et in defectu horum, quercini.

2) Exhalatione plantarum aromaticarum, v.g.
abrotani, abjuthi, betonicae, veronicae, hyssopi,
lauri, majoranae, melissae, rosmarini, rittae, sal-
viae, Scordii, Serpilli. &c. e.g. in formula seqt -

R. M. recent. Majoran.

Mentha crispat.

Origani

Rosmar. aa mij

F. Chamomill. roman.

Rosar rubi

Tanacet.

Lavendul. aa mij.

Mari Syriaci mß.

Rad. Irid. Flor.

Angelic. Sativ.

Imperator. aa ʒij

Radur. Ligni Sassafr. ʒij

Semini. Contriv. Celeri ʒij.

Confectio. F. Pulv. spargendus in loco,
in quo aeger decumbit.

3) Thimiamatibus accensis, ex Thure, Mastiche
olibanos, succinos Baccis Inimp & Confectis.

W. A. H.

28. IV. Ab aëre acri putrefaciente corrigitur.

a. Joco, igne, in primis ex lignis aromaticis, nec non floribus, herbisq; fragrantibus exstructis.

b. Vapore aceti caudentibus lapidibus infusi.

c. Vapore Nitri, Sulphuris, inprimis vero pulveris pyriti, ex majoribus tormentis explosi.

V. Ab animi affectibus orta corrigitur.

a) Sedando contrarios affectibus.

b) Varietate objectorum, hinc itineribus.

c) Anodynis et opiatis.

VI. Orta acibus acerbis acidis corrigitur.

a. Diluentibus, et demulcentibus, qualia sunt:

oxy mellita, Mulla, Decocta avenae, hordei, oryzae, addito oxy mellite siu ppi.

b. Absorbentibus acidis, quibus inersa acidissima acrem amittunt ita, ut nec ut acida, nec ut acris agere porro queant, qualia sunt:

αα. Cossa sicca piscium, mandibula luci

ββ. Lapidēs et chelinae cancerum.

γγ. Corallia, perles, mater perlarum.

δδ. Creta, bolus, osteocolla, marga.

εε. Ostracodermata, concha mytilorum.

ζζ. Lapis hematites. gr. xij.

ηη. Limatura stanni gr viij.

θθ. — — Ferri gr. xij.

ϕ Vegetabilibus autacidis, v.g. Absinthio, Alliaris, anetho, Angelica, Asparago, Cochlearia Centaurnio min. Helenio, Menthio, Origano,

Laponaria

Saponario, Serpillo, Sabina, Satureja &c.

S. Ammutantibus acidi, quae cum acidis mixta effervescent, postea vero, cum illis unita novam salis speciem constituunt, in qua vis stimulant, diaphoretica, diuretica, resolvunt adhuc supers. Tales sunt:

a.) Sales alcalini fixi, ex quocunque combusto vegetante parati. $\bar{a}$. grvj.

b.) - - Volatiles, ex destillatione aëlium, spirituum putrefactorum, aut ex plantarum antacidarum recentium. $\bar{a}$. grx.

c.) Saponacei fixi, Sapo Venetico $\mathfrak{z}$ j.

d.) - - Volatiles, $\bar{a}$ $\mathfrak{z}$ ss. Qui triplices sunt:

aa. Spiritus volatiles, oleosi Salinis, sanguinis, urinae, C.C. Serici. &c. &c.

bb. Offa Helmontiana, ex Alcohole Vini purissimo, et spir. tæci fortissimo mistis, et destillando unitis.

cc. Sales volatiles alcalini fortissimi, cum oleis aromaticis saepe sublimati atque ita uniti v.g.

$\mathfrak{z}$ j. Olio. C.C. purissimo sicci $\mathfrak{z}$ j.

Of. stillatis. Corr. Cæci $\mathfrak{z}$ j

Sublima aliquoties ex Phiale alba.

dd. Denique praeparata ex hisce.

VII. E. Gelatinosis aëlium paribus, v.g. Gelatina C.C. Eboris, junculis carminum in tremulam spissitudinem coactis. Nec non oleosis.

VII. Acibis

30. VII. A cibis acerbis, Salinis orta curatur.

a. Diluentibus aquosis, additis oleosis.

b. Lixivis calcis, quod ita paratur, si parti
vni Calcis vivae, sex vel octo partes liquae af-
fundantur, deinde decantatus liquor filtro de-
puretur.

Obt. Exhibetur vō hoc lixivium cum aequali
portione lactis mistum.

VIII. A cibis acerbis, aromaticis calefacientibus pro-
genita curatur.

a. Diluentibus aquosis.

b. Acidis, v.g. Succo Citri, Oxonium, aceto cum
Diluentibus mistis.

c. Resolventibus et detergentibus per Saponacea
acida, qualia sunt: Succo Saponaceo fructuum
horaeorum bene maturorum; Meli, Saccarum; De-
coctum Avena v. hordei cum Olymelle singul.
rob Sambuci, ribesiorum, berberum, et Syriaco
Citri, Aurantiorum &c.

d. Demulcentibus per blanda gelatinosa -

aa. Ex regno Animalium, v.g. Iuribus canini-
um; Gelatina C.C. Eboris, addito succo Citri,
vel aurantiorum.

bb. Ex regno vegetabilium, v.g. Decoctis ex
hordeo, avena, oryza; Seminibus lini, Cydo-
nionum, psylli &c.

e. Acalefcentibus acerbis, qualia sunt, Alliana,
porra, caepe, nasturtia, raphani, Mespila im-
matura, tormenilla, listorta &c.

IX. A cibis animalium et partibus acalefcentibus
orta

orta curatur:

1° Alimentiis poribusque cito acescentibus, vel jam acidis; quo pertinet farinosa in aqua cocta, vel ad initium corruptionis digesta; lac, eiusque producta herbacea, fructus horaei, horum succus acidus, crudus, vel fermentati vinosi, acetosiive.

2° Medicamentis acidis ex vegetabilibus crudis, vel fermentatis, aut salibus et Sulphure vi ignis in acida conversis.

3° Salinis Alkali absorbentibus, v. g. Sale gemma, marino, nitro.

4° Lenibus obtundentibus, qualia farinosa vegetabilia, Emulsa vel decocta sunt. vid. Extr. Sup. p. 25.

5° Saponaceis absorgerentibus acidis, suboleosis, Oxy-melle, Sapis acetosis.

X. Acidit copia peccantibus, stomachum constringentibus producta curatur:

A) Diluentibus aquosis tepidis, quibus aliquod mellis addi solet.

B) Vomitoriis lenioribus, qualia sunt, v. g.

R. Atq. Decoct. hord. lenis ℥ss. xvj.

Oxy-mell. squillit ℥ij.

Fr. vitriolat. non acidi ℥ij. M.

S. Capiat ℥ ℥ij. Omni semihoro.

Item.

R. Rob. sambuc. ℥ij.

et ceteri squillit. ℥j.

etq. stillat. Malu. f. ℥vj. M. S. Capiat

C.

Capiat ℥ss. omni semihorio.

Item.

℞ Fri. emet. gr. ~~x~~ v. Pro una dosi.

Item.

℞ Nui. Emet. ℥i ss. Pro una dosi.

Item.

℞ Ag. ℥. Cacao ℥j.

Fri. emet. gr. iij.

Syr. Rub. Idai emet. ℥j.

M. S. Omni semihorio plenum cochlear
sumatur, donec sequatur effectus.

Item.

℞ Fri. emet. gr. vij.

Solve in The comm. ℥vj.

Solutioni adde:

Syr. viduar. ℥ss.

M. S. Per vices capiat, donec effe-
ctus sequatur.

Item.

℞ Radic. Ipecacuanh. Tra ℥iij.

Cum Vini albi ℥iij coq. in phiala
alta per hor. quatuor. Colatura ex-
hibeatur pro una dosi.

XI. A potu acris, fermentato, vel fermentante acido
ante, oleoso, aromatico, destillato v. simpliciter induratus
a. Iisdem remediis, quae Num. 5. 6. & 8. adducta sunt.
Obst. Potus aquosi exhibendi sunt tepidi me-
moro

vero iucalescent corpus, subito refrigeretur

— xx. Id, qui a spiritibus ardentibus febrii acquisiverunt, vel noxam, vina meraciora multa aqua diluta condonant.

— xx. Conducit quoque Spongiae calida aqua iubarum capiti admove.

— xxi. Si signa docuerint sanguinem in densitatem inflammatoriam tendere, tum Succo saponaceo acidius, rob. sambuci, berberum, ribesiorum Oxymel et huiusmodi similia profunt; quodsi vero tendat in hydropticam diathesin Theriaca diatesaron, Andromachi, Quinqueber conditum, et similia remedia calida aromatica futurum usum habent, et languorem cum ventriculi reficiunt, et deperditas corporis vires restaurant.

XII. A nimia vigilia orta curatur, iisdem, quae Num. 1. 2. et 5. adducta fuerunt.

Obt. 1. Decocta ex faringosis molliissimis; emulsa ex similibus parata, additis prudenter anodynis aequè multum profunt.

XIII. A recentis intra corpus excrementis, acrimonia alcalina, acida, oleosa, saponacea putrida inde proditis progenita curatur.

α. Materiem peccantem fluxilem reddendo, quodfit α. Mellitis et saponaceis remediis larga copia sumitis.

(β.) Decoctis molliissimis, ex Althea, Malva, Verbascis, seminibus lini, Cydoniorum.

(γ.) Viarum excrementa transmittentes lubricando, quae obviatur:

A. Oleo Amygdalorum, v. alij oleosis et potis.

B. Fomentatōe Ani ex decoctis molliissimis paratis.

γ.) Emulsaria obstructa reserando oris, balneo, frictu
 β.) Virex expellentes stimulando, augendo, tam
 interne quam etiam externe.

α.) Interne decoctis ex plantis acerbis aromaticis paratis, v.g. ex *Jos. Absynthii*, *Abrotani*, *Chamaedrios*, *Chamaepitys*, *Laani*, *Majoranae*, *Melissae*, *Matricariae*

β.) Externe Clysmatibus ex iisdem paratis, additis Oleo gemmae vel eam suppositio acriter, in anum missa.

S. 13.

C. Indicatione Curatoria, quae id exigat, ut.

α.) Lentos humorum dissolvatur, qui accidunt.

γ.) Vitis vasorum rigidorum humores vehentissimi, in hoc ergo casu conducunt.

α.) Omnia illa, quae laxandae et tollendae nimiae rigiditatis vasorum et viscerum profuerunt, gratissima.

αα.) Cibi et potus aquosi, lenesque, sero lactis imprimis, oleis molliissimis, saccharosis dilutis, nec fermentatis parati.

ββ.) Quies in aere frigido humido frigidiusculo.

γγ.) Remedia aquosa, externe interneque tepide applicata; atque inter illa imprimis Vapor aquae calidae corpori externe applicatus, nec non clysmata relaxantia et emollientia.

β.) Omnia, quae acre, contractionis vasorum causam auferunt, quo referuntur —

α.) Remedia, aquosa et oleosa potata.

β.) Humectantia lenientia, emollientia, diluentia resolventia abstergentia

c.)

c) Medicamenta acce absorbentia, diluentia, ~~obtu-~~
dentia, qualia sunt lapides, et chalie cancerorum,
creta, oleosa, gelatinosa, mucilaginis, sapo-
nacea.

Obs. Praerogative profunt in hoc casu, dilu-
entia et of. Linis ad ℥j. usque eorum.

22 Vicio humorum per vasa fluentium, quo in casu
praecipuum atque primum remedium est:

(1^a) Intum. vtr. febrili moderamen, quod vel pe-
cat in excessu vel in defectu

1^a. Si in excessu et nimis sit impetus, adeo
periculum est, ne magis diffletis liquidioribus
sanguinis, residua pars adhuc magis inspissetur,
nec per ultimam vasorum capillarium angustiam
transire queat; tum moderandus est impetus:

A. Abstinentia a cibis ^{et potibus} non totali, sed eorum tantum,
quod vel qualitate vel genere sua febrem magis
augere possent.

B. Victu tenui ex decoctis panis, hordei avenae
orizae, jagopyri, addito succo citri vel Citiorum.

C. Potu aquae tenuis epidae addito melle, vel
cymelle simplici

D. Aere frigidi in sculo, verum caute nimis admissio,
optimum est, si aeger aliquoties intra nycthem
non lecto abstinere, et in sedili erecto corpore
sedeant, vel si ardeat non patiantur super
stragula, leniter tantum recti decumbant.

E. Punctione impetui febrili, viribus, aetatibus
tem

temperamento acri accommodata, et si necessitas postulaverit, etiam repetita.

f. Clysmate refrigerante. Varia tales formulae sunt sequentes

℞ Seri lact. recent. ℥j.

Ori puri ℥ij

Mell. rosar. ℥j. M.

Item.

℞ Aq. decoct. hordii ℥ix

Aceti comm. ℥j

Ori nativi ℥ij

Syr. Rosar. solut. c. semina ℥ij. M.

Item.

℞ Lact. ebulliat. ℥x.

Syrup. rosar. palidar. ℥ij. M.

Item.

℞ Decoct. comm. emollient. ℥xj

Ori puri ℥ij.

Mell. mercurial. ℥ij. M.

g. Medicamentis blandis agnoscit, qualia sunt:

Decoct. hordii, avenae, oryzae c. addito melle, sacharo et Nitro.

h. Crudum et opiatum opportuno tempore exhibitum, v. g. Laudano Liquid. Sydenh. nec non Purgativa sequentia:

℞ Aq. stillat. Haemorrhoid. ℥ij.

etq.

Aq. stillat. fabar. ℥j.

Paeonia

Sambuci aa ℥ss.

Tilia ℥j.

Syr. H. rhoead. ℥ss. M. F. Hauftrud.

Item.

Paulo magis hypnoticum, si praecedenti formulae loco Syrupi rhoeados, tantumdem Syrupi Diacodii, vel Syr. Capiv. Papav. alb. addatur.

Item Emulsio misticina

℞. Amygdal. dulc.

Strobilorum pini

Semin. Papav. alb. aa ℥j.

C. Tereb. stillat. H. rhoead. q. s.

M. F. s. a. Emulsio. Cujus ℥ix admisce:

Syr. H. rhoead. ℥j

Item

℞. Opii parum ficcati ℥j

Spiritus vini rectif. ℥j.

M. F. Ra. Dose a gr. xxx ex

Aque stillat. Meliss. ℥ij

Syr. H. rhoead. ℥ss.

Item.

℞. Tereb. Opii c. I. vini rectific. gr. lxxx

Syr. Papav. alb. ℥ij.

Ag.

Aq. stillat. Cort. Citri

Otiorum.

Cinnamon. aa Zij. M.

℞. Sumat Cochlear j. omni $\frac{1}{2}$ hora, donec
sopiat dolor.

Item.

℞. Sem. papav. alb. contus. Zij
Cum Aq. Decoct. hord. F. Emulsio, Cujus
3x. admisce:

Syrup. Diacod. Zijß

Rae Opii c. ℞ Vini rectif got xix.

Aq. stillatit. Cinnamon. Zij

~~Cortic. Citri ℞~~

Cortic. Citri ℞.

℞. Capiat Zijß omni $\frac{1}{2}$ hora, donec inci-
piat leniri dolor.

℞. Si in defectu, et motus febrilis nimis sit
debilis, tum excitandus ille est:

1° Cardiacis ex cibo potuque meracioribus confectis
quo referuntur.

℞. Jura carminum gratius aromatibus condita
ova fortilia, putulum vinaceum

℞. Vinum Cerevisiaeque meraciora.

2° Chere paululum calidiori.

3° Animi affectu magis excitatus v.g. modera-
ta letitia, spe futurae sanationis.

4° Medicamentis acrioribus, volatilibus,
aromat.

aromaticis, fermentatis, ex scordio, melissa, ruta,
corticibus citri et Oriz paratis &c. e.g.

R. Oxymell. Squillit. ℥iij.

Ω. Vitae Kathiol. ℥iij.

Atq. still. Menthae. ℥iij.

Cinnamon. ℥j.

M. S. Capiat ℥j. omni hora.

Item.

R. Diascord. Sylvii ℥iij.

Theriac. Androm. ℥iij.

Syrup. S. rad. aperient. ℥ij.

Atq. still. Card. bened. ℥ij.

M. in eundem vsu.

Item.

R. Conf. Alkerm. ℥j.

Ringib. Condit. ℥ij.

Rad. Contrayerv.

Serpentari. Virg. aa ℥j.

Syr. S. rad. aperient. q. s.

Vt F. L. a. Conditum S. Capiat ℥j. omni ~~4~~ hora
quadrihorio.

Item.

R. Olio Card. Benedict. ℥j.

C. C. alb. ℥j.

Corall. rubr. ℥ij.

Of. stillat. Cinnamon.

Cortic. citri aa q. s.

M. F. S. Div. in X. Ordet in eodem vsu.

(*) Elateris vasorum restitutio, quod obtrinetur
 aa Depletionem vasorum per V. Sectionem,
 largam et citam ex magno vulnere.

bb. Lenioribus stimulantibus, ex vegetabili-
 bus aromaticis paratis.

(g) Viscidis fluiditatis conciliatio, quae efficitur
 & Lota diluente ex amaris lactescentibus,
 v. g. Lichoreis, Hyeraceis, Len Chondrillis,
 Intibis, Lactucis, Scorzenera, Sonchi, Tara-
 xaco et Tragopogona, in forma decocti paratis,
 addito Nitro vel Ole prunella, polyestron
 nec non Saponibus nativis, feto, melle, sa-
 charo, succis fructuum horaeorum recentiu-
 um, ebrundens, Symplicis et Sapii.

cc. Balneis fori, chylmate aquosis.

dd. Frictione paululum validiori.

Obs. Aquosa salita calide; aromatica ama-
 ra lactescens v. frigide sumenda sunt.

§. 17.

D. Indicatione Symptomatica, quae
 Symptomatum intempestive ortorum, nimis
 saevorum, quam ut tolerari possent, et gravium
 malum proditorum inelam, Causis suis,
 a quibus feto produncuntur, nec non statui
 morbi ipsius convenientis suam regi-
 runt. Symptomata vero febrilia sunt
 sequentia. —

Frigus

§. 15.

I. Causa proxima est: Imminutio natū cū caloris
sive: Imminutus motus sanguinis circulatorius.

II. Causae remotae sunt:

- 1° Imminuta cordis actio in systema sanguineum.
- 2° Et imminuta reactio arteriarum, sanguinem vltro
propellentium et vehentium.
- 3° Imminutus fluidi nervi in fibras cordis influxus.

§. 16.

In luratione huius Symptomatis duae Indicationes
occurrunt:

- 1° Irreducibile in ultimis vasorum angustis haerens
ita attenuetur et diluetur, vt per illas angustias
vasorum libere transire possit, quod obstruitur.

℞. Poru diluente calido, additis melle et nitro, vel
etiam pauculo irni, vel et lenioribus aromatibus,
quibus aqua per se iners, actuosior redditur. c. s.

℞. Atq. Decoct hord. ℥ss.

Ori puri ℥ij

Oxy mell. simpl. ℥iij.

Atq. stillatit. Caryophyllor arom. ℥ij

M. S. Capiat ℥ij. omni $\frac{1}{4}$ horae, calide ralde sorbeudet.

Item.

℞. Scuin. 4. frigid major.

minor. aa. ℥ij

Cum aqua F. Emulsio Cuius ℥iij admixce:

Aqua

Aq. stillat foenicul. ℥j.
 Olio Prunell. ℥ij.
 Syr. (S. rad. apex. ℥ij.
 Violar. ℥ss.

M. S. Vtut idem.

Item.

℞ Aq. stillat it. bragin. ℥j.
 Ff. rosar. ℥j.
 Sambuc. ℥viij.
 Ciunam. ℥ijss.
 ℞ Vitae Mathioli ℥ss.
 Syr. Artemis. Fernelii ℥ij.

M. S. Vtut idem.

Item.

℞ Ligni Santali alb.
 citrin
 rubr. aa ℥ij.

F. C. Aq. Decoct. spatio $\frac{1}{4}$ horae et
 tum adde:

Radic. Foeniculi ℥j.
 Radur. Sassafr. ℥ij.
 Glycyrrh. ℥ss.

Ebulliant iterum vno momento, dein De-
 cocti ℥jv. exhibe. S. In eundem usum.

Obs. Decoctum quoque Coffee simpliciter
 conducit in hoc gradu febris.

C. Bal.

3. Balneo, vapore, fomentisque ex decoctis emollientibus paratur.

4. Frictione blanda.

5. In anxietate summa Applicatione Spongiae aqua calida madidae ad A., ut sic balneum vaporis pulmonibus excipi possit.

2° Vasa nimis stricta sic laxentur, ut humores attenuatos libere transpirare possint. Id quod obtinetur omnibus illis remediis tam internis, quam externis, quae per priorem Indicationem indicata sunt.

II.

TREMOR FEBRILIS.

§. 17.

I. Definit. Est involuntaria musculorum vacillatio.

II. Causa proxima est vacillatio fluidi nervi in musculos influentium. et arteriosi in musculos influentium.

Obs. In fine morborum, exhaustis jam viribus causa tremoris est penuria fluidi nervi et arteriosi.

III. Causa remota v^o est languor functionum vitalium.

§. 18.

Prognosis absolvitur sequentibus.

1° Ingens tremor malus, praeiit enim magnam fluidi nervi et arteriosi inopiam.

2° Eorundem impeditum influxum in musculos et huiusmodi influxus vacillativum.

3° In omnibus affectibus majoribus tremor natus ab hac causa proceditur.

42. Precedente nimia evacuatione, necesse est
tremor artuum sequitur.

50. Immo etiam a nimio potu, quo fibrae mus-
culares vasorum arteriosorum ita debilitantur,
ut suo clatere amplius se extrahere non valeant,
hinc secretio fluidi nervi deficit.

§. 19.

Curatur Tremor Febrilis.

1^a In initio Februm, quando solum symptoma-
tis huius causa est, vel: Plenitudo vasorum,
vel Lentor humorum.

(a.) Evacuatione per Vtsectionem.

(b.) Omnibus illis remediis, quae superius
ad lentorem humorum dissolvendum comen-
data fuerunt.

2^a In fine Februm, dum tremor nascitur a
defectu liquidi arteriosi et nervosi, duo in-
dicantur.

(a.) Deperditorum restauratio, quae obtinetur.

(aa.) Nutrientibus ex regno animali et
vegetabili desumptis, parca simul copia,
sed repetitis vicibus assumtis, qualia
recensentur in Aphor. Boerhaavii §. 28.

(ab.) Potu vini meracionis aequae parca simul
copia, sed saepius assumtis.

(b.) Incitatio motus nimis debilis, erguenda —
a. Roborando vasa et viscera, medicamen-
tis roborantibus, Vixio medicato e.g.

R. Mirae Cydoniorum. ℞j. 6 l. g.

Conserv. rosar. rubr. ℞j. 3.

℞. F.

R. Granator. ℥j.

Syr. Mirtini q.s. ut F. Conditum.

℞. Capiat ℥j. ter, vel quater de die.

Item.

℞. Lemni. Contus. Acet. maj. ℥vj.

R. Granator. ℥j.

Rad. Cappari. ℥ij.

Cortic. Malin. ℥x.

Fof. Pimpin. mij.

Conscissa et Contus. infunde ad vini rubri ℥ij.

℞. Capiat ℥j. ter, quaterve in die.

Item.

℞. Cortic. rad. Cappari.

Tamanisci aa ℥j.

R. Hyperici c. stipit. ℥ij.

F. s. a. Vinum Medicatum, cum vini austeri rubri ℥ij.

Obv. Frictiones, exercitia corporis sensim aucta, nec non cardiaca, et leniter stimulantia magnum habent usum.

III

ANXIOSITAS FEBRILIS.

§. 20.

I. Causa proxima symptomatis huius est: Impeditus et gressus sanguinis ex corde, seu impossibilis transitus sanguinis per ultimam arteriae pulmonalis angustiam, aut etiam Arteriam Corraam. et Venam portarum.

II^a Causa

46. II^{da} Causa remota vero est Lentor et Viti-
ditas humorum, per arterias pulmonales
naturaliter transeuntium, et spasmus humo-
rum retentium. §. 21.

Hinc duplex datur Anxietatis Species.

1° Inflammatoria, orta a visciditate sanguinis, vis-
sipata liquidissima parte humorum, residua
vero intransfata, et locum habet, vel -

(*) In corde dextro, et arteria pulmonali, cujus
indicia sunt:

a. Laesiones functionum vitalium, h. e. Pul-
sus et respirationis

b. Frigus extremitatum inferiorum.

c. Inspira, respiratioque anhelosa quam
aeger, erecto corpore sine superare conatur.

d. Tactatio corporis perpetua.

e. Aestus praeternaturalis cca praecordia.

(**) In vena Portarum, quae indicatur:

(a) In respiratione minus impedita, pulsus
satis quidem libero, sed tamen febrili.

(b) Aestus, et sensu molesto cca stomachum
et cardiacam

2° Spasmodica, seu hysterica et hypochondriaca
ab affectu genere nervoso orta, quae indicatur.

a. Absentia omnis febris.

b. Temperamento aeri tenero et minus firmo
sed irritabili.

c. Vehementioribus animi motibus prae-
gressis.

d. Evacuationibus validis et subitis, siue spon-
taneis siue arte factis. Et

Edm

ξ. In primis, magna urinae limpidissimae ^{47.}
copiam, tempore anxietatis emissam.

§. 22.

Prognosis sequentibus absoluitur.

- 1° Anxietas, cuius causa est in arteriis pulmonalibus obstructis, si diu persistit, polyposas concretiones, inflammationes, gangraenasque subitaneas et lethales producit.
- 2° Anxietas, cuius causa est in Vena portarum, si diu persistit, purpurationes, vomitusque lethales et dysenterias generabit.
- 3° Anxietas spasmodica minus periculosa.
- 4° Inquietas, iactatio, suspiria, anhelatio, pervigilium in morbis inflammatoriis et suppuratorumque, mortem instantem praenunciant.

Obst. Anxietas, quae est in diebus criticis, et reliqua symptomata, sed mitiora, Crisim futuram praenunciant, neque nocent adeo, neque medelam postulant.

§. 23.

Curatio Anxietatis -

(*) Inflammatoriae, cuius sedes et causa haerent in corde dextro, et finibus arteriae pulmonalis, ei posulat, ut viscidum inflammatorium solvatur et diluatur.

α.) Viscidum inflammatorium solvatur et diluatur, quod fit obstruitur -

(αα.) Diluentibus, v.g. Decocto hordei, avenae, oryzae & addito Nitro, melle vel saccharo,

D.

nec non

48. nec non lenioribus aromaticis, et fructibus
horacis, quorum formulae deprehenduntur.
pag. 48. huius Extractus

(33.) Fomentis, Cataplasmatibus Epi-
thematibus, ex diluentibus, laxantibus emollienti-
bus, v.g. F. Sambuci, Malva, verbasco Semi-
nibus Linij paratis, et loco affecto ap-
plicatis.

(34.) Vapore aquae calidae emollientibus mis-
tae, per nares et os in pulmones ~~et os~~ as-
sidue ducto.

(35.) Ut vasa obstructa laxentur, quod fit
2 Diluentibus paulo ante memoratis cali-
de et assidue potant. Simplex hordei de-
coctum cum Oxymelle simp. Nitro, Rob
Sambuci, Ribesiorum, berberum et simi-
libus, urgenti necessitate opte satisfacimus.

3 Fomentis Cataplasmatibus, epi-
thematibus paulo ante memoratis, quae si pul-
mones infarcti sunt, pectori nudo, si ven-
ditarum hypochondris applicanda sunt.

4 Clysmatibus ex iisdem emollientibus
decoctis paratis, parca simul copia, sed
urgente necessitate, quavis eam hora in-
iectis.

5 Vapore aquae ex emollientibus per
os et nares assidue ducto.

(36.) Impetris liquidi vitalis reperiatur, quod fit
a. Uterione, nisi frigus extremorum et
nimia debilitas pulsum eam contraindicaverint.

b. c. Ar.

b. Artuum ligaturis, quibus majores venae con-
pressae tanto cum impetu sanguinem venosum ad
cor dextrum non referunt.

c. Sanguinis per diluentia, ex decoct. hordei are-
nae cum fructibus horaei bene maturis, vel co-
rum succis expressis paratis, additis leuissimis
aromatibus, & adenuatione.

d. Loco affecto, fomentis, balneis, epithematis, ap-
plicationibus, & plicatione.

e. Clysmatibus refrigerantibus, et emollientibus
saepissime, sed parca copia applicatis.

(**) Anxietatis spasmodicae.

Febriodynus et opiatu.

(**) Anxietatis spasmodicae, quae si oriatur —
& ab inordinato spirituum motu — curatur

a. Vtsectione, si plethora adfuerit.

b. Anodynis et opiatu, si a turbatis affectibus.

22 Et ab acre bile aut scidibus in ventriculo, in resi-
ni vel cca praecordia haerentibus, et systema
nervorum irritantibus oriatur; tum —

(a) Illae expellantur, vel vomitione, vel purgante.

(aa) Vomitione, si in ventriculo sordes haerent.

(bb.) Purgante, si in intestinis. Formula si sequitur.

1. Vomitoria.

R. Oxymell. squillit. ℥ij.

Aq. stillatit. Cichor. ℥ij. M. pro haustu.

±

Item.

R. Tof. Asari recent. ℞. viij.

Cum

Cum Aq. stillat. Card. bened. F. Infusio
 spiritio 4. hora ruc. Deim expressae Tui-
 cturae ℥v. exhib. pro haustu.

Item.

R. Vitrioli albi gr. xxx. F. $\frac{f}{f}$
 ex paucilla cerevisiae hauiendus.

2. Purgantia.

R. Crystall. Fri ℥v. Sumatur ex
 Lero lactis tepidato.

Item.

R. Crystall. Fri ℥ij
 Olio prunell. gr. xij
 Polycrest. gr. xv. M. F. $\frac{f}{f}$.

Item.

R. Scammor. gr vij.
 C. aqua stillat. Lichorei ℥℔. F. f. a.
 Emulsio. Cui adde:

Syr. rosar. solut. c. senna ℥xij. F. haustus.

Item.

R. Tamarindor. ℥ij.
 Agaric. trochisci ℥ij.
 F. f. Senn. ℥j

Scrophul. maj. aquat. ℥℔.

C. f. q. Aqua Decoct. ex express. ℥vij.
 adde:

Olio

Olus prunell. ℥℔.

Syr. rosar. solutiv. c. senn. ℥℔.

Capiat ℥ij omni $\frac{1}{2}$ hora, donec purgari
incipiat. Item.

R. Prunor. acido dulc. ℥iiij.

Tamarind. ℥j.

Fof. senn. ℥ij.

Scrophular. aquat. ℥vj.

Cum Ag. decoct. spatio $\frac{1}{2}$ horae, deinde
per stratum express. ℥xij admisce:

Syr. lichor. c. Rheo ℥ij.

Capiat ℥ij. omni $\frac{1}{2}$ hora, donec purgari
incipiat.

Item.

R. Electuar. diaprun. Sylvii ℥℔.

Fof. Sennae Etac ℥j. M.F. Dolus.

Item.

Electuar. diaprun. S. Cholagogum Sylvii ℥℔.

Confectio Hamech ℥vj.

Stera Picra Galeni ℥℔.

Electuar. lenitiv. ℥j.

— — Succi rosarum ℥℔.

(cc.) Si plethora adsit, Pectio vomitorio
praemittatur.

(dd) Eodem die, quo emetica, vel purgatio
Data sunt

ad turbas excitatas sedandas, vesperi
aut cubitum Anodyna dantur.

(ee.) Vel eadem sordes, sudoriferis, vel diu retin-
cui expellantur, sed praemissa moderata
V. Sectione.

d. Optimum sudoriferum est, quod paratur
ex parte j. aceti, cum ^{6. 8.} partibus
aquae diluti, cui saporis gratia, mel, vel
sacharum additur, atque calide potatur,
corpus vō stragulis bene regitur.

C. Idem remedium per diuresim agit, si
aeger stragulis se se non cooperuerit,
sed frigidiusculo aëri exposuerit.

g. Denique tales sunt sequentes formulae
1. Diaphoret.

R. Rad Apii ℥℔

Dardan.

Chinae aa ℥j.

Cichor.

Gramin.

Napor.

Betisofel.

Rapar.

Rustici aa ℥℔.

Saffapar. ℥j.

Scorzoner. ℥℔.

Fof. Acetos.

Cichor.

Eudiv.

Tamoxac. aa. ℥ij.

Ff. Sambuci ℥ij

Sem. Apii contus.

Petrofelini aa ℥j.

Cum Aq. decoct. pint. iij. exhibe.

Hauiat ℥ij. calidas omni quadrante horae
donec leviter sudet

2. Diuretic.

Hydrogala ex lact. recent p.j. Aqua p.ij.
Serrum lactis.

Lac ebullitatum.

Lachryma betulae.

Succi recent. maturi horaei aqua diluti.

Sal nitrum.

Nitrum Antimoniac.

Sal polycrestum.

Decocta praecedentia sudorifera, cum Regimine
ad diuresin.

(ee.) Abstergivis abstergantur, q. eadem sunt.

Obs. Hippocrates in febribus cum continua
corporeis jactatione conjunctis et hypochondriac
tensione conjunctis, Amygd. agrostum propi-
nari, agrum in loco obscuro cubere, dng

544
in eodem situ permanere iussit, hypochondrii
vero Semina lini cum aqua et oleo cocta ca-
lida applicari iussit.

IV.
SITIS FEBRILIS.

§. 24.

- I. Def. Sitis est molesta sensatio, in faucibus, gut-
ture et annexis partibus percepta, orta ab inopia
humorum liquidorum partes has nactus hu-
mectantium.
- II. Causa proxima Sitis febrilis est defectus liqui-
dorum os, faucesq. humectantium.
- III. Causae remotae vero sunt:
 1. Siccitas.
 2. Liqueorum intractabilitas.
 3. Acrimonia salsa, alcalina, biliosa, oleosa.
 4. Putrida excrementa ⁱⁿ vias primas strabulae.

§. 25.

Practi varias sunt huiusmodi Symptomatis Causae,
ita etiam Curatio diversa et variā esse debet.

1° Orta a siccitate, liqueorum intractabilitate, et acri-
monia salsa alcalina, biliosaq. curatur.

2^a Agnoscis subacidis, nitrogis demulcentibus,
calidas, saepe, sed parva simul coqui sunt, et
qtes formulae sunt sequentes.

R. Atq. hord. comm. simpl. ʒi. x.

Rob Ribesior. ʒiv.

Spiritus.

55.

Spirit. Ovis tot guttas, quot sufficiunt
ad gratum acetum.

Aq. stillat. Cinnamon. ʒj M. Pro potu assiduo.

Item

Ribesior.

Pomor. Cydon.

Cerasor. nigror.

Berberis.

Mororum.

Baccas Rub. Idaei

Pomor. Granator.

Limonior.

Citrear.

Aurantior.

chinesium

Morum cydonior. ʒij.

Præpara ut prius. v. g.

ʒ. Gelatin. Cydonior. ʒj

Diamoni Nicolai ʒij.

Syr. Acetos. Citr. ʒj.

Aq. stillat. verragin.

Melissae aa ʒij.

simplicis ttij.

Vini thenani ʒij. M.

Item signa.

Hydrogala.

Serum lactis

Lac

Lac ebutyratum.
 Cerevisia tenuissima.
 Bonus coffee.

Vini p.j. Aqua pura par. xij. Succ. citri par.

(β) Fotu collusione gargarismate ex similibus.
 & Vapore aquae, per nares et os in pulmone
 assidue attracto.

℞. Fotu, e pithemate et cataplasmate ex simi-
 libus (α.) hypochondriis applicatis, et circum-
 volutis.

℞. Clysmatibus similibus injectis.

2° Orta a putridis excrementis in primis viis
 haerentibus curatur.

(α.) Catharticis lenioribus aut phlogisticis.

(β.) Diluentibus aquosis, subacidis nitrosis &

(γ.) Abstersivis, quae eadem sunt.

3° Citis conjuncta cum summa debilitate curatur
 iisdem, quae (1°) enumerata sunt, additis tamen
 vinosis, et saepe spirituosius etiam. e.g.

℞. Pomor. elect. recent. libr. ex purgatis
 seminibus. Num. ij.

Cum Cortic. Conscissa, abiecta alba, fungo-
 saque carne, contritaq. imitte.

℞. decoct. hordei singl. ℥xxxij.

Cui adde:

Syrup. moror. ℥ij.

Vini rhenan. ℥vij.

Qu.

Laniv tosti Zij.

In vase fictili clauso ferventur pro potu
assiduus.

Item.

R. Syrup. de limon. Zij.

Spir. vini pur. Zijss

Vini rhenan. 3j

Aq. Comm. pur. 3xj. M.

Obs. Potibus superioribus paululo vino
additis quoque vires languentes, deficiuntur.

xx Potus frigidi in febribus inflammatoriis
sine periculo concedi non possunt; possunt tñ
in febribus biliosis, verum parca tñ copia.

v.

NAVSEÆ FEBRILIS.

§. 26.

I. Definit. Nausea est irritus vomendi conatus
cum horrore coniunctus.

§. 27.

I. Causa proxima est: Levior convulso fibrarum
muscularium faucium, oesophagi, ventriculi in-
testinorum, et musculorum abdominalium.

II. Causae remotae vero sunt:

1. Acre, putridum, biliosum in vacuum stomachum
pulsas, in fauces ascendentes, utraque vellican-
tia, et irritantia. Quod cognoscatur.

2. Ex inedia, halitu putri, avaritia, Ore

3° Ore, lingua, faucibusque sordidis.

2° Lenta viscida, fluctuans materia, eadem partes, nataundo vellicant Cognoscitur.

a. Ex glutinosi praegressu.

b. Inopia boni sanguinis.

c. Debilitate vasorum, viscerum, bilis.

d. Imminutione motuum animalium.

e. Diffipatione liquidioris per laxata vasa fecermenta.

f. Retentione crassioris.

g. Debilitate instrumentorum excernentium.

3° Ventriculus, oesophagus, intestina et viscera vicina leviter inflammata. Cognoscitur ex signis horum propriis.

4° Memoria rei, quae olim affuerat, similem nauseam creabit.

5° Inordinatus liquidus nervosus motus, a quacunque causa excitatus. Cognoscitur —

1.) Delirio

3.) Vertigine.

2.) Spasmo

4.) Tremore.

§. 28.

Curatur pro diversitate causarum diversimode.

7 Ora ab acris, putrido, bilioso, in vacuum stomachum pulso et in fauces ascendente, duas suppeditat Indicatione.

α) Acere illud emendandum ita, ut auglium nocere non possit. Quod obtinetur.

αα.) Cibis et potibus ex acidis paratis, vel illis, q. sponte sua in acidum vergunt.

a. Cibi ergo sint ex avena hordeo, oryza, f. gopinis

gorivis, secale, panico, milio, amygdalis
 Dulcibus, addito succo citri, et modica quan-
 titate vini aciduli. Ex succis maturorum
 fructuum horaeorum, vel illis ipsis fructibus
 cum aqua diluente parum coctis et saccha-
 ro matificatis, quales fructus sunt r.g.
 Succus maturum Auranti osuae.

— Daccarum Sambuci.

Cerastrum dulcium omnia genera.

Citrea prona bene matura, dulcia.

Cucumeres mites.

Cucurbitae mites.

Ficus.

Fraga.

Granata prona matura

Injuba.

Limonia dulcia.

Mala armenica.

Mora.

Berfica mala.

Bonia acido dulcia.

Ribesia, rubra, alba, nigra.

Rubi Idæi fructus.

Ex quibus coctione, assatione etc.
 multa edulia parari possunt, e.g.

℞. Pomor. maturor. decorric. ℥x.

Cum aqua decoct. spatio unius horae, coctum,
 et per seraceum cola. Tunc huius ℥xxij.
 adde:

Nucis myristicae contrit. ℥j.

Panis biscocti contriti ℥j.

Vini

Vini rhenani Zij.

Sachari albi q. s.

Obs. Huc pertinent olera molliſſima,
et farinosa mollia v. g.

1. Olera molliſſima

Pattatas.

Borago.

Dracſfica rubra.

Lichorea omnia.

Cucumeres.

Endiviae.

Lactucae omnes.

Caſtanea

Portulacae

Rapa.

Silani radix.

Scorzon. rad.

Spinachia.

Fragopogoni rad.

Valeriana mat.

b. Potius iideum, qui in citi febrili com-
mendati fuerunt, additis saponaceis
ex melle et saccharo, aceto, succis fru-
ctuum poraceorum, illorumque syrupis
et sapis.

¶ Medicamentis, in anxietate febrili
curanda supor. pag. 47 et seqq. commendatis,
et quidem —

a) Eua.

a) Emeticis vel purgantibus eadem adduntur.

b) Medicamentis ex Rob. Sambuci, berberum, ribesiorum paratis, addito Nitro, et spiritibus acidis fossilibus ex Oro, Sale marino, Vitrolo, Sulphure arte chemica paratis q. s. ad gratum acorem conciliandum. e. g.

Ri Aq. hordei comm. simp. ℥ss.

Rob. Ribesior. ℥ss.

℞ Ori dulc. tot guttas quot sufficiant ad gratum acorem.

Aq. stillat. Cinnamom. ℥j. M.

Pro potu assiduo.

c) Roborantibus ventriculum, e. g.

Ri Gelatin. Lydon. ℥j.

Diamoni Nicol. ℥ij.

Syr. Acetos. Citri ℥j.

Aqua still. borrag.

Meliss. aa ℥iiij.

Simplicia ℥xxij.

Vini rhenani ℥ij. M.

B) Si subigi nequeat, emetico expellendum, adhibitis prius per aliquot dies, precibus remediis diaeteticis, inprimis Oxygalle multa aqua diluto, per quod biliosum illud valde attenuatur, et ad evacuationem idoneam redditur.

Observe Emeticum hoc oportet esse lenius ex Oymell. squillit. Pro emetico, rad. Ipecacuanha paratum.

— *ix* Post Singulum vomitum, aliquot unciae aquae tepidae potentur.

— *ix* Finita emetici operae, lene diacordium propinetur.

— *ix* C. Ad sit aliqua inflammatio, aut vomicae in visceribus natae suspicio, ab omni emetico abstinendum, et lene solum purgans exhibendum.

32 Orta a lenta viscidaque materie in ventriculo et intestinis haerente eademque rellicente, curatur.

α. Diluentibus et attenuantibus ex plantis aromaticis, v. grad. Guttae, helenii; herb. Absinthii leucae mini. paratis, additis Olibanis alkalinis fixis et volatilibus. Nec non Saponem Venetum, hile inspissata sanos astringunt.

β. His subiungenda sunt Emetica leniora, imprimis Scyllae Squilliticum, e. g.

R. Aquae R. Acanthiae ℥ij
 R. Scyllae ℥ij
 Friem. grvj.

M. D. S. Saepius a cochleari unico exhibend. donec vomitio sequatur.

33 Orta a ventriculo, oesophago intestinis et visceribus vicinis leuiter inflammatis curatur

(a) V. Sectione, si opus, et idem repetita.

(b) Catharticus autiphlogisticus.

(c) Diluentibus.

34 Et memoria rei ante actae, curatur oblivione illius, et sollicita evitatio omnium illorum, quae nauseosi illius memoriam refovere possent.

Ab inordinato liquidi nervi motu producta,
 compescitur:

℞. Gulea totius corporis, Anodyna.

℞. Roborantibus debiles et laxas fibras, v.g.

℞. Mirae Cydonior. ℥ss.

Syrup. Limon. ℥ij.

℞. stillat. Vitae Martioli ℥j.

Cinnamom. ℥vj.

Cortic. Citrei ℥vj.

Rae opii gr. x. M. accurate.

Capiat unciam j. donec nausea sedetur.

Item.

℞. Equae stillat. Menthae fortis q.s.

Dibat unc. j. omni $\frac{1}{4}$ horae frigidaum.

Item.

℞. Mirae Cydonior. q.s.

Affumat ℥j. omni $\frac{1}{2}$ hora.

Item.

℞. Succ. recent. Citrei ℥ss.

Vini rhenan. ℥j.

Dene mistis adde:

Olii absynth. ℥j.

In ipso acrescenscentiae porentur.

℞. Haec est illa Mixture Anticinetica Rivini,
remedium ad vomitum et nauseam sedandam
praestantissimum.

℞. Paregoricus et anodyna, quales Formulae
pag. 36. et seq. h. Extract. videntur.

℞.

E.

Obs. Quodsi tamen ex signis suis constiterit
inordinatum eiusmodi spirituum nerveorum
motum a sabura in primis viis, et, in primis
ecce praecordia haerente natum esse, tum illa
leni emetico primum expellenda, post vō
huius operationem paregoricum exhibendum.

—xx Praeter medicamenta interna superius
allata, profunt eam externe applicata, v.g.
Epithemata, fomenta, levata, stomachicaria
primis ubi inflammatio abest. e.g.

R. F. Aromat. rosat.

dragalang.

diarrhod. Abb. aa ℥j.

M. infusa Sindoni applica Epigastrio.

Item.

R. Levati Stomach. Galen. q. s.
Vt extendunt ad Alutam F. Emplastrum
Stomachicum. Valet quamdiu adherescit.

Item.

R. Aq. Vitae c. Marshol. ℥j.
sp. rad Angelic.

Carmis. Cyliui

Menth. aa ℥ij.

Taleola panis triticei tosti, bene irrorata
his, applicetur calide epigastrio, superappli-
cetur vesica fiulla oleo humectata, et deinde
supra hanc ligatura, renovetur post xij.
horas.

M. R. V. T.

RUCTUS et FLATUS

§. 29.

1. Definit. Ructus est aeris elastici, in ventriculo vel intestina incarcerati, cum sono et impetu explosio
 versus sursum, vel deorsum
Ructus. Flatus.

§. 30.

1. Causa proxima est ~~aer in ventriculo et intestinis~~ ^{spasmus sphincteris oesophagici} ~~incarceratus~~ ^{in oesophago, omphalo, et inferiori ventriculo}.
 2. Causae remotae sunt:
 a. Aer elasticus.
 b. Sales oppositi.
 c. Fructus horaei.
 d. Humores putrescentes.
 e. Vegetabilia fermentantia.
 3. Causa materialis est Aer
 a. Atmosphaerici corpora nostra ambiunt, atque prima corporis via libere ingrediunt.
 b. Aer in digestis cibis potibusque contentus, atque naturali calore ventriculi sensu extricatur.

§. 31.

Diversis nominibus insignitur materia elastica, sursum vel deorsum emissa.

- a. Exiunt per superioris ventriculi officium et oesophagum, dicitur Ructus.
 b. Per pylorum exiunt, per intestina disperfunt, atque per anum sine sono transiunt Flatus.
 c. Per eadem viam cum sono exiunt Crepitus.

66.

S. In intestinis oberrant cum levi sero et
murmure borborygmi producit.

§. 32.

In curatione huius Symptomatis duae occurrunt
Indicationes.

(*) Ut materialis ructuum et flatuum cā, scilicet aēr
elasticus deglutitus, vel ex ingestis cibis por-
tusque, calore ventriculi extricatus, expellatur;
id quod obvietur —

I. Diluentibus aquosis, lenibus aromatibus
additis, et calide potatis, qualia sunt pag 41.
et 42. huius extractus.

II. Carminativis, qualia sunt sequentia.

Rad. Imperator.

Bacc. Lauri

— Angelic.

— Juniper.

— Iris noll.

Cort. Pomor. Orid.

— Calami ^{aromat.} ~~rose~~

— Citreor.

Fol. Dotrys

Caryophyll. arom.

— Abrotani

Cubebae.

— Charophyll. sat.

Botus Coffee

— Salviae

Leu. Anisi

— Majorann.

— Coriandri.

— Melissae

— Foeniculi

— Chamadryos

— Santonici

— Lauri

Cort. Cascarill

— Centaur. min.

— Winteran.

— Absynthii

Aq. destill. Orid.

Flor. Aurantior

— — Salviae

— Salviae

— — Bosar. rub.

— Rosmarini

— — Baccar. Junip.

Vinum Absynthiac. R.

e.g.

e.g. R. Elixir proprietat. gr. XV - XXX.
 Aq. still. ℥. Orior. vel.
 Vini veteris generos. ℥j. M. F. Haustn.
Item.

R. Elixir Gari ℥j - ℥ij
 Aq. destil. Meliss. q. s.
Item.

R. F. Chamomill.
 Lemni. Anisi aa ℥j.
 E. Nuc. Moschat. ℥β.
 Ol. amygdal. dule. ℥j. M. F. Haustn.
Item.

R. Infusi Salisae ℥ij.
 Opunti Salomon. ℥β.
 Fri. albi ℥ij.
 Balsam. Commendat. gr. X.

M. F. Haustn pro eodem usu.

Obs. Huc refer Essentiam Antiveneric Riverii,
 quae huc est

R. Succirecent limon cochl. j.
 Olus absynth. ℥j - ℥β.
 M. S. In ipsa actu effervescentia potetur.
2. Potiones

R. Aq. stillat. Cichor.
 F. Orior aa ℥ij.
 Lemni. Anisi contrait. ℥j.
 E. Cortic. Peruv. subtilij. ℥β.
 Confect. de Hyacintho

Olus Absynthij aa ℥j.
 Lyr. Gentian. ℥j M. F. L. Pono.
 Capiat Cochlear j. pro necessitate Item.

℞ Ag. stillat. Mentha
baccar. Junij. aa Zij.

℞ Olor. 3j.

Terrae Japonic.

Olor Absynthii

Leumii. Sauton. aa 3℔.

Opiat. Salomon. Zij. F. Cono.

3 Emulfiones.

℞ Sem. 4. Frigid maj. Zij.

Amygdal. dulc. Num. vj.

Sensum Cortus infund. superinfunde sensum

Aque comm. 3vj.

Colatur. adde:

ctq. dest. Olor 3℔.

Corallior. 3℔.

Syrup. Cydon. 3j.

M. F. l. a. Emulgio.

4. Tincturae.

℞ Rad. Gentian.

℞ Corric. Olor Olor aa 3℔.

Infund. p. noct. c. 2 Vini 4j.

Stent in loco calido 4. diebus in vase
probe obturato. Colatur. D.

Capiat pro dosi 3j. in Vini boni 3j.

5. Syrupi Boli.

℞ Syr. baccar Junij.

Extract. Absynthii aa 3℔.

Olor

Olii Absynthii gr. x. F. Solus.
 Sumatur pro dsi in oblativ.

Item.

R. Oxiat. Salomon. ʒij.
 Extract. Absynth. ʒj.
 Elixir. Propriet. gr. ʒv. F. Solus.

Item.

R. Theriac. ʒʒ.
 Cardus Lign. ʒj.
 Of. Liunum. gr. ʒij.
 Oxi grj.

M. F. c. f. q. Syr. Papav. Solus.

III. Salium æquilibrum tollentibus; h. e. vel

a.) Diluentibus supra memoratis; vel —

b.) Salibus oppositis, ita ut

ad.) Racionem acidam prævaleat. Olii alcalina
 concedenda, nec non absorbentia acidi.

(B.) Si prædominetur Alcalina, Acida danda

ʒ.) Of. Amygdalar. dulc. magna copia potato, quod
 Olium contrarium conflictum mitigat, et oboluit.

IV. Putredinem corrigentibus; qualia sunt omnia
 acida, tam ex regno vegetabili, quam minerali penta,
 et inter illa in primis Spiritus Olii acidi; Olii comm.
 Olii marini, et Nitri, diuturna digestionem alcoholi iniri.

V. Fermentationem sedantibus; v. g. terrestribus ab-
 sorbentibus; et imprimis Spiritum Sulphur. p. Campae.

e. g. ʒi. Frus rhabarb. gr. ʒij
 Corall. rubr. ʒj.

M. Div. in ij. part. Capiat pro necessitate

(**) 17.

(xx) Ut Spasmi oesophagi, ventriculi, intestinum
ita solvantur, ut aërem elasticum interceptum,
libere ire redireque patiantur. Quod fit -
to omnibus illis remediis, quae acrimoniam convul-
sionum cautam leniunt, enervant, huc pertineant.
α.) Diluentia aquosa, superioribus indicatōe commendata.
β.) Nec non olea mollissima larga copia assumpta,
quae aërem acrimoniam involvendo enervant; in-
primis vō Of. Lini ad ℥j. si necessitas postu-
laverit exoritur.

Obs. Semper respiciendum est ad speciem aci-
moniae irritantis: hinc -

α. Si illa alcalina fuerit, acidis utendum.

β. Si acidum vō alcalinis et absorbentibus.

γ) Carminativa superius laudata.

δ.) Antihysterica leniora, v.g. Castorei virtus,
odor asae foetidae, irregularium aëlium gra-
mīs nidm.

Obs. Spiritus Oxi, Sales volatiles oleosi in
hoc casu visandi, ob metum inflammationis.

ε.) Opriata, praecipuus Opium et Laudan. Liquid.

ζ.) Clysmata, fomenta, epithemata, ex herbis
emollientibus parata, addito anodyno, e.g.

1 Cataplasma

℞ Fof. recent. papav. horten. m.j.

hyoscyami nigr. m.β.

Althea m.j.

Cum

71.

Cum lacte recent. decoct. sub finem admisce
Farinae semini. lini ℥j.
Of. recent. pres. sem. lini ℥ij. M. F. Cataplas.
ma calide applicandum.

2. Foment.

℞ Succ. express. ex decocto prioris casta-
plasmatis dilutius parato ℥ij.

Admisce s. a.

Opii puri ℥ss.

3. Clysmata.

aa. Parata ex materia fomentor. laudatissima.

bb. Nec non sequentia.

℞ Ff. Chamom. mij

Cum lacte dulc. q. s. Coque vase clauso
per 4. horae. Colatur. ℥viij. adde:

Terebinth. Venet. Vitell. ovor. subacta

Mell. rosar ℥j. ℥ij.

M. F. Enema pro adulto.

cc. Quod si vero lenitionibus his symptoma hoc
non obtemperaverit munus fortiori applicentur
qualia sunt ex Ole. Geminis ℥j. et ℥j.
aque filata. Nec non Nicotianam ex su-
mo herbae Nicotiana paratam.
a quo tamen si vel minima adfuerit
inflammationis suspicio, penitus ab-
stinendum est.

℞ Bal
D

72. η. Balnea calida, imprimis cum lacte parata.
θ. Inunctiones ferro caudente factae in plantis
 pedum, vel etiam factae cum stupis.
ι. Cucurbitae sine scarificatione.

VII.

VOMITVS FEBRILIS.

§. 33.

1. Def. Vomitus est subita et violenta contento-
 rum ventriculo explosio.

§. 34.

2. Causa proxima est Convulsio fibrarum muscu-
 larium faucium, oesophagi, stomachi, intesti-
 norum, diaphragmatis, musculorum abdomi-
 nalium.
 3. Causa remota est, ac id, quod irritando fibras
 descriptas, vel facile corvellenda viscera, stimulat.
 quo referuntur.
 1° Vitium stomachi convulsi.
 2° Inflammatio, suppuratio, scirrhus, can-
 cer, etque eiusdem.
 3° Vitium viscerum et partium ventriculo
 adiacentium, similiter affectorum.
 4° Omnis nausea Causa remota aucta.
 4. Causa Materialis Vomitus esse possunt.
A. Bilia, quae in cavo ventriculi continentur.
B. Bilia, quae in cavum ventriculi, motu anti-
 peristaltico venire possunt, v. g. bilis vtra-
 que excrementa alvina, ex intestinis crassius,
 in ventriculum reurgitantes.
C. Liquores viscerum abdominalium, v. g.
 hepatis

hepatidis, lienis, pancreatis, omementi; nec non
Sanguinis articularum mesentericorum et coeliacarum.

Obs. Huic etiam pus, ichor viscerum abdomi-
nialium corruptorum.

§. 34.

Curatio Vomitus tota pendet a cognitione Causarum
remotarum, Convulsioem fibrarum muscularium,
oesophagi, ventriculi, Juncium et intestinorum
producentium; et sic nulla generalis medendi me-
thodus dari potest.

§. 35.

Cum itaque Causae remotae Vomitus eadem sensus
cum Causis remotis Nausea febrilis; eandem
quoque postulant medelam. Inter illa vero
laudantur ad hoc symptoma sopiendum

1. Internorum -

α.) Opjata, nimium liquidi nervi impetum sedata

β.) Antemetikum Riverii.

γ.) Stomachum roborantia. ibidem allata.

2. Externe, Epithemata, fomenta, Cerata, sto-
machica, ibidem recensita; interque ea
αα.) Ceratum stomachicum Galeni.

ββ. Theriaca Andromachi super alutam
extenta, et epigastrio applicata, ratione
ingredientium Aromaticum optimum.

VIII.

DE DIETIS FEBRILIS.

§. 36.

Def. Est notabilis impotentia exercendi motus mus-
culares a voluntatis imperio pendentis. §. 37.

1. Causa proxima est impeditus influxus et pressio liquidi nervosi in musculos.

2. Causae remotae sunt:

1° Inanitas vasorum exhausto liquido, quae cognosci potest —

A. ex symptomatibus magnarum evacuationum, praegressis, vel praesentibus.

B. ex diuturnitate morbi.

C. Ex haemorrhagiis morbofis et artificialibus

D. Cridore, diabete, salivae, diarrhoea praegressis vel praesentibus.

E. Ex defectu cibi assumti, recentis, digesti, intro pulsi.

F. Ex pallore facie, macie corporis.

G. Pulsu parvo, vasis collapsis, musculis flaccidis.

2° Immobilitas ad liquidi, id quod cognoscitur ex morbo a glutinosis spontaneo praegressis vel praesentibus.

3° Obstructio canalium cognoscibilis ex causis obstructionis generalibus.

4° Compressio cerebri et cerebelli, cognoscibilis ex functionum ab his pendentium lesione, v.g. delirio, sopore, tremore, vertigine, tinnitu aurium &c.

5° Debilitas cordis cognoscenda ex signis deficientis circulationis

6° Sordes cœ praecordia haerentes, indicatae per saporum et amaritudinem oris, sordibus linguae, halitum oris putridum, nauseam et vomitum, quibus excussis, cessat debilitas.

Prouti diverſae ſunt cauſae debilitatis, ita etiam
diverſa ei uſdem curatio. Itaque.

I. A prima cauſa orta poſtulat liquidorum exhan-
ſtionem reſtitutionem, et vaſorum cutimantium re-
repletionem. Ad quod efficitur —

1° Nutrientibus, h. e. cibis liquidis facile dige-
rendis, ſanguini ſere ſimilibus, gelatinofis, blan-
chis, ex animalibus vegetabilibusque paratis, vino
aromatibusque lenioribus miſtis, qualia ſunt.

2^a Inſcula ex carne bubula, vitulina, ovilla,
gallinacea, pauco ſale et ſucco citri, aut
aurantiorum condita, partim ob ſaporem pa-
tiam, partim ad putredinem averſendam.

3^a Lac recens, decoctum panis, Ova ſorbilia.

Obſ. Barba ſimul ſed ſepius repetita deſ. exhi-
beantur.

2° Frictione leni et blanda extremorum.

II. A ſecunda cauſa orta debilitas, indicat: Attenu-
ationem liquidi viſcoſi, et debitaе humorum
circulationis reſtitutionem. Viſcoſitas vero
humorum eſt duplex —

1° Frigida et mucosa, atque haec curatur

2^a) Uſu cibi potusque bene fermentati, Olei
et aromate conditi. Aromata primaria, quibus
cibi illi potusque, comode condiri poſſunt
ſunt ſequentia:

Aniſum.	Cortex Aurantia	Maccis.
Cinnamomum	— Citrei	Nux myſtica
Coriandrum	Galanga minus	Piper

Thymus

Origanum.

Cardamomum

Serpillum.

Caryophyll. arom.

Zingiber.

Obs. Haec panis, vino, cerevisiae fermentantur
vix mista profunt.

(3) Inculis volatiliu Animalium, v.g.
Anatis, anseris, alaudae, fringillae, tur-
di, perdix rostratae, coturnicis, horum-
que ovibus. Priscibus assatis.

¶ Roboratione vasorum et viscerum medi-
camentis pag. 44. huj. Extract. Corotatis.

¶ Medicamentis diluentibus solventibus,
stimulantibus, biliosis, saponaceis, ex Ole
maimo, Oro, Anthoniaco, l'alcalicu volati-
libus vel fixis; Ole polycrestu, ~~Pro Pro~~,
Panacea duplicata dulcis Kolfatiae, Oro
Nitro stibiatu paratis. Item Saponi-
cis, Olibis, vof. spirituosus, aromati-
cis, oleosis. Melle, succu horacij maturi.
Quorum exempla sunt sequentia.

1. Forma Misturae.

R. Aq. stillat. rut. ℥iij

Dorac. venet. ℥ij

Olis volatilis oleosi ℥ij

Mellis purissimi ℥ij

M. Capiat ℥j omni hora vici.

2. In Gutture.

R. Elix. C.B. C. Ole ~~Tri~~ ~~pp~~

Olis

Olus volatilis, oleofi.

Olus purgant. Lemniti aa ʒʒ.

M. Capiat gutt. XXV. quater de die ex vino.

3. Bilularum forma.

℞ Sapon. Venet.

Dorracis

Aloes pumae aa ʒij.

M. F. Bilul. singulae q. iij.

Capiat unam quater de die.

4. Specie Decocti.

℞ Ab. recent. saponar. mīij.

Decabungae mīj.

Fumanae. mīj.

Rad. recent. Graminis

~~℞~~ Cichorei aa ʒij

Cum Aq. decoct. vase clauso, spatio $\frac{1}{8}$ horae
per pannum expressi, per quierem depurati
decocti pint. iij. admisce:

Rob. caubrucci

Aegnell. simp. aa ʒij.

Capiat ʒij. omni hora Calidae.

5. In Pulvere.

℞ Permat. Ceti

Dorrac. aa ʒij.

M. F. ʒ. Div. in viij. doses.

Capiat unam omni bivio ex pauxillo vini.

E. J. Frictor

E). Frictu, calore, balneo, vesicatorius

2^a. Inflammationis, quae curatur —

(a.) Restituendo visorum oscillationes elastici-
tas per diminutionem massae sanguineae,
adeoque per Væctionem

(b.) Eurgantibus antiphlogisticis, quales sunt

a. Cremor Fri. ℥j.

b. Crystalli Fri. ℥vj.

c. Ipse Friat. ℥j.

d. Ol. polycrest. ℞.

e. Pulp. Tamarind. ℥ij.

f. Tamarind. ℥ij.

g. Rob. sambuci ℥ij. c. g.

℞. Rhei electi ℥j.

Ol. polycrest. ℥ij. ℥ij.

Syr. lichor. c. rheo ℥j.

S. A. accurate contrita simul dilue in

Atq. still. ℥j. sambuci ℥j.

Cinnamon. ℥j.

F. Haustus. Capiat pro dosi.

Item.

℞. Pulp. Tamarind. elect. ℥ij.

Crystall. Fri. minut. ℥ij. ℥ij. M.

Capiat omni $\frac{1}{8}$ horae ℥j. donec com-
mode purgetur.

Item.

℞. Fol.

R. Fos. Lem. s. stip. elect. ℥ij.
Agaric opt. ℥j.
Tamarind. elect. ℥ij

Cum Ag. stillat. F. Samb. vase clauso decoq.
spatio $\frac{1}{4}$. horae; tum decocti per pannum expressi
℥ij. admisce:

Ori puri ℥j
Syr. rosar. solae. c. senna ℥vj. F. Haustur.
Item.

R. Fos. Lem. ℥iij.
Tamarind. ℥ij.
Agaric. ℥iij.

Cum Ag. decoct. spatio $\frac{1}{4}$. horae pint. s. admisce:

Syr. lichor. c. Rheo ℥j.

Capiat ℥j omni semihora, donec purgetur.

Item.

R. Pulp. Tamarind. ℥j.
Passular. minor. ℥ss.
Rhabarb. opt. ℥ss.

M. Coq. in The simp. q. s.

In Colatura de pur. solue:

Mannae Calabr. ℥ss.

M. Haustur laxans pro dosi.

Item

R. Pulp. Tamarind. ℥j.
F.

℥. rhab.
C

℞. Rhabarb. opt.

Cremer. Fri aa ʒj.

Ebulliant. c. Aq. simp. ʒiij. in Colat. solue.

Mann. Calabr. ʒʒ.

M. D. S. Potio laxans pro diſi.

1^a) Diluentibus et attenuantibus aquosis calide potandis

2^a) Attenuantibus, solventibus, et oppoſitis genio obſtruentis, interne, externe, forma decocti, balnei, forni, vaporis, cataplasmatibus, emplastris, unguenti specie.

III. Oſta ab obſtactione canalis, quæ in primis ex tumore inflammatorio parti affectæ cognoſci poteſt curatur. ſequentia indicat.

1°) Impactum motu retrogrado in vaſa majora repropellatur, quod ipſum obſtruet.

α.) Magna, ſubitaque ſanguinis miſſione.

β.) Frictione ab extremitate vaſis ad baſin.

2°) Impactum reſolvatur.

(α.) Diluentibus aquosis calide potatis addito Nitro ex Aſynelle ſimp.

β.) Vaſa laxentur, remediis aquosis emollientibus tepide forma ſomentis, Cataplasmatibus, parti affectæ applicatis.

4°) Vapore aque calidæ. 5°) Forti alvi ſubductione et clyſmatibus.

IV. A Compreſſione cerebri et cerebelli curatur

α. Ablatione cauſæ prementis.

β. Reſerſione impetus humorum a cerebro, quod ſi

αα. Reſecti

§§. Sectione in brachio instituta.

§§. Epispasticis plantis vel funis pedum applicatis.

§§. Balneo pedum, et capitis lavatæ appropinquata.

§§. Humectatione narum, capitis, faciei, tris collis, fomentis blandis. §§. Abrafione capillorum.

V. Orta a quinta causa curatur.

§. Sectione in plesihocut.

§. Cibis, potibusque dilutionibus, facile digerendis, a dritus lenis aromatibus, in debilionibus.

§. Frictione extremitatum blandiori. §. Landiacut.

VI. Nata a sordibus cca praecordia stabulantibus.

§. Emuticis vel catharticiis.

§. Potibus diluentibus, abstergentibus acidis.

§. Illis, quae contra nauscam et vomitum commene data fuerunt.

IX.

Cet L O R F E B R I L I S.

§. 39.

Def. Est praeternaturalis calor corporis augmentum, cum rubore corporis et urinae conjunctum.

§. 40.

Causa proxima est violentios partium fluidarum in se mutuo in vasa, et, vasorum in fluida contenta attritus.

Causae remotae sunt:

1° Valida cordis contractio.

2° Valida arteniarum reactio

3° Valida

Q

3° Validus motus sanguinis ex corde pulsus,
4° Eiusque densitas et velocitas.

§ 41.

Curatio Caloris febrilis vivens ē p^{er} diffi^{ci}l^{em} casū.

I. A velociori humorum motu ortus curatur —

1° Quies muscularis et animi.

2° Missione sanguinis etiam repetita, si necessitas postulaverit.

3° Leni venarum in artubus compressione per fasciam leniter circumductam, in femoribus et brachiis adhibitam, et per $\frac{1}{2}$ horae durationem.

4° Frigidorum lenta et blanda applicatione tam interne, quam externe.

5° Aeris ambicularis refrigerio, vel per renovatam, fenestris apertis aerem, vel per aspersiōnem pavimentorum aqua frigida, asperis floribus rosarum, capreolorum vitium, summatum ruborum et ramorum egressu ex lecto et sessione in sedili, per diem aliquoties repetito.

6° Diacodiatidis prudenter assumtis, incipiendū a tenuissimis paregoricis.

§ 42.

II A densitate humorum natus Calor curatur.

1° Quies muscularis et animi.

2° Missione sanguinis.

3° Vin diluentium, v. g. Decocti hordei, avenae cum oxymelle simplici. Rob Sambuci, ribesior, mororum, melle vel saccharo.

4° Vin Decoct emollientium herbarum v. g.

Altheae

Althea, Malva, Verbascum, Sambucus, nec non Emul-
sio ex seminibus farinosis paratis.

§. Vapore aquae calidae, interne et externe adhibito.

§. 43.

III. A nimia molemoverendium ortus -

1° sine Cacochymia curatur -

A. Larga sanguinis missione, eam repetita.

B. Temperantibus diluentibus admissis.

2° Cum Cacochymia, e.g. dum in obesis dissolutum
pingue molem humorum augens calorem generat pro-
ternacalem; tum curatur -

A. Sectione, pro re nata repetenda.

B. Largo agnosorum pom. in Connubio lenientium
diaphoreticorum et diureticorum, additis acidis
saponaceis naturalibus, acidis, v.g. Symplo H.
Violarum; Acetositis lictis, Rob. Sambucci
ribesiorum & saepe et magna copia hausto.

C. Purgantibus Antiphlogisticis ex Cromore
et Crystallo Fri, Ole. polycrysto, Oro, tama-
riudis, manna, rheo. assidue usurpatis.

D. Cero lactis ebutyrato magna copia potato.

§. 44.

IV. A vasorum paucitate, propter obstructionem vel
vulnera curatur sola moverendium diminutione
et temperatione motus per ante dicta.

§. 45.

V. Ab angustia vasorum generatus Calor curatur
laxantibus et emollientibus, et in primis bal-
neo vaporis saepius repetito pro nece pte.

Ob.

Obt. Combinatis pluribus causis calorem febrilem producentibus, Combinentur eam remedia causis suis opponenda.

— In calore febrili minuit praecordiorum, et hypochondriorum calor molius oneri.

46.

Siccitas, qua effectus caloris praerationalis, et dissipatorum humorum cognoscibilis ex ariditate superficie cutis, narium internarum, linguae, gingivae, palati, faucium, oris interni et oculorum, optime tollitur.

1° Vehiculo diluente aquoso, emolliente fainoso additis saponaceis ex melle, saccharo, succis fructuum horaeorum, syrupis et sapis ex his confectis, acidisq. vegetabilium aliorum, nec non vino acidulo, aceto.

2° Decoctis emollientibus diluentibus, laxantibus, forma potus, balnei, clysmatis, gargarismatisq. exhibitis. Formulae sequentes

1. Clysmata Emollientia.

R. Ab. Malvae.

Barietar.

Neder. semestr.

Peri lact. recent. q. s. Coque Franco 1/4.
horae. Colat. exprimit & adde:

Ol. Lini 3j.

Ori puri 3ss.

Inficiatur mane et vespere.

Item.

R. F. Chamom.
Barietar. aa mj.

Coq.

Coq. in The simpf. ℥j.

Colatur. depur. adde:

Of. Amygd. dulc. ℥j- ℥ij. P. Inficiatur.

Item.

R. Pulvae Tamarind. ℥j.

Hb. Mercurial. mʒ.

F. Verbasci pʒ.

M Coq. in Ag. simpf. q. s.

Colatur. ℥j adde:

Oxymell. simpf. ℥j. Inficiatur pro nece pite.

2. Gargarisma.

R. Hb. ^{Malvae} Ag. mon.

Brunell.

Salviae aa mʒ

F. Sambuc. pʒj

Incis. M. Coq. in Ag. simpf. ℥ij.

Colatur. depur. adde:

Mellis rosat. ℥ij.

Ori depurat. ℥ij

Item.

R. Hb. Althea mʒj

Malvae

F. rhoead.

Verbasci aa mʒ.

Rad Glycyrrh. ℥j

Cum seri lact. recent. q. s. decoct. spatio $\frac{1}{4}$.

horae; tum Colatur. exprat ℥ij admisce

Mellis pini ℥ij

C. Hoc tepido gargarizet, et colluat pignet totum
oris cavum.

X. De A. R.

Def. Delirium est idearum ortus non respondens
externis causis, sed internae dispositioni centri
vni cum iudicio et animi affectu ex his sequente.

Differt delirium a Phrenitide, in hac enim pri-
marie Cerebrum affectum est; hinc sedes morbi
in cerebro est; in delirio vero, sedes in variis cor-
poris locis esse potest. Phrenitis est deliri-
um perpetuum et ferax; delirium vero nec
perpetuum est nec ferax.

1. Causa proxima Delirii febrilis est Cerebri
medullofi morbosa affectio.

2. Causae remotae sunt:

1° Impeditur influxus, transfluxus, effluxus
per cerebrum a quacunque Causa ortus.

2° Violentior fluidi nervi velocitas.

3° Stagnatio eiusdem.

4° Oes Causae obstructionis, inflammationis, mo-
tum circulatorium, vel nimis accelerantes, vel
retardantes.

5° Sordet Causa praecordia haerentia ob consen-
sum nervorum ventriculi, cum octavo pari.

Curatur hoc symptoma —

1° Pediluvii calidi, et balneo vaporis totius
Corporis

componi applicato.

2° Epist. partitici pedum et poppolicum.

3° Frictionibus lenioribus.

4° Clysmatibus diluentibus, exprollientibus et temperantibus velocitatem humorum, omni trihorio injiciendus, si delirium ferox fuerit.

5° Victu tenui acidulo, v. g. Decocto hordei, avenae, oryzae, oxyquellae, succis fructuum horaeorum, vel illorum succis et sapia additis.

6° Potu diluente, deobstruente, sedante, v. g. Decocto radic. Graminis, Corzonis, Sarsapar. Lichod. Tanaxacis, Sifari Germanor. (Zur Linden u. a.) Cerevisia tenui, cui aliquot guttulae Spirit. Vitrioli instillantur.

7° Medicamentis ad caput emollientibus v. g. vel ex pura aqua, vel ex decocto herbarum emollientium paratis.

8° Ematicis, si indicentur a sordibus cetera praecedentia stabulantibus, vespere purgonici.

9° Purgantibus antiphlogisticis.

10° Levibus anodynis, qualia sunt ex ff. Papaveris rhoeados, eorumque aqua stillatitia et syrupis,

e. g.

R. Aq. stillat. ff. rhoeados. ℥iij.

Fabar. ℥j.

Paeonia

Sambuc. aa ℥iβ.

Tilia ℥j.

Syr. ff. rhoeados ℥iβ M. F. Haussner
pro neapote suavenda.

88. 11mo Venesectione in pede instituta.

R^e Haemorrhoidum solutione, in eo casu, si huiusmodi jam antea obnoxius fuerit, vel dolor, rubor, pruritus ad anum, instantes haemorrhoides docuerint.

Provocantur vero illos optime —

α. Balneo vaporis, cataplasmatibus molliissimis ano applicatis.

β. Clysmatibus ex similibus paratis.

γ. Suppositoriis ex Oleo Gemmae, cum melle coctis, addito Aloë ad provocandum haemorrhoides praestantissimo remedio, cujus formula sequens:

℞ Aloë pulverisat.

Oleo Gemmae aa ʒj.

Pulp. Colocyntidis gr ʒ.

Mellis q. s.

Coctum redigantur in suppositorium.

δ. Prodeant tumores circa anum primo molliissimis fovendi, tum vel ficibus oleis perficandi, ut sanguinem emittant, vel lanceola percutiendi.

ε. Menstruorum in foeminis provocatione instante consueti tempore periodice huius evacuationis, per laxantia et emollientia, minime vero per emmenagoga. Emollientia vero et laxantia pediluvia, epispastica et frictiones partium inferiorum.

Obt. Remedia haec allata, in initio morborum, agris satis firmis, et omnino morbis adhaerenda sūt.

xt. Co.

§. 51.

Def. Coma est perpetua in somnum profundum proclivitas vix cohibenda, cum effectu vel sine eo. Dividitur in Coma Somnolentum et Vigil.

1° *Somnolentum* est perpetua in somnum profundum proclivitas cum effectu.

2° *Vigil* est perpetua in somnum proclivitas sine effectu.

§. 52.

Causa proxima Comatis est: Fluidi nervi, seu sensuum motuumque alium exercitationem necessarium impedita fluxus et refluxus.

Causae remotae sunt:

1° Defectus appellandi liquoris arteriosi ad cerebrum.

2° Impedita cecitas ejusdem per cerebrum.

3° Impedita secretio fluidi nervi a sanguine arterioso per vasa encephali moto.

4° Denegatus fluidi nervi per nervos fluxus et refluxus.

Causae remotae sunt:

A. Omnes vehementes evacuationes.

B. Praeternaturales repletiones.

C. Omnes Causae cerebrum ipsum comprimunt.

D. Nominis humorum spiritus, pinguedo, glutin, inflammatio.

§. 53.

Consequens Comatis est *Sopor* Actionum Animalium

Sopor

v. omnium

Coma Somnolentum

v. aliquarum

Coma Vigil.

Sua

88. 11mo Venesectione in pede instituta.

R^o Haemorrhoidum solutione, in eo casu, si huiusmodi jam antea obnoxius fuerit, vel dolor, rubor, pruritus ad anum, instantes haemorrhoides evocentur.

Provocantur vero illos optime —

α. Balneo vaporis, cataplasmatibus molliissimis ano applicatis.

β. Clysmatibus ex similibus paratis.

γ. Suppositoriis ex Oleo Gemmae, cum melle coctis, addito Aloë ad provocandas haemorrhoides praestantissimo remedio, cujus formula sequens:

℞ Aloë pulverisat.

Olei Gemmae aa ℥j.

Pulp. Colocyntid. gr ʒ.

Mellis q. s.

Coctum redigantur in suppositorium.

δ. Prodeant tumores circa anum primo molliissimis fovendi, tum vel ficibus oleis perficandi, ut sanguinem emittant, vel lanceola percutiendi.

ε. Menstruorum in foeminis provocatione instante consueto tempore periodice huius evacuationis, per laxantia et emollientia, minime vero per emmenagoga. Emollientia vero et laxantia pediluvia, epispastica et frictiones partium inferiorum.

Obt. Remedia haec allata, in initio morborum, agris satis firmis, et omnino morbis adhaerenda sūt.

xi. Co.

§. 51.

Def. Coma est perpetua in somnum profundum proclivitas vix cohibenda, cum effectu vel sine eo. Dividitur in Coma Somnolentum et Vigil.

1° *Somnolentum* est perpetua in somnum profundum proclivitas cum effectu.

2° *Vigil* est perpetua in somnum proclivitas sine effectu.

§. 52.

Causa proxima Copiatis est: Fluidi nervei, per sensuum motuumque aliarum exercitationum necessarium impedita fluxus et refluxus.

Causae remotae sunt:

1° Defectus appellendi liquoris arteriosi ad cerebrum.

2° Impedita culaio ejusdem per cerebrum.

3° Impedita secretio fluidi nervei a sanguine arterioso per vasa encephali moto.

4° Denegatus fluidi nervei per nervos fluxus et refluxus.

Causae remotae sunt:

A. Omnes vehementes evacuationes.

B. Braecormales repletiones.

C. Omnes Causae cerebrum ipsum comprimentes.

D. Nomia humorum crispiorum, pinguium, glutinorum, inflammatio.

§. 53.

Consequens Comae est *Sopor* Actionum animalium

Sopor

v. omnium

v. aliquarum

Coma somnolentum

Coma vigil.

Sua

88. 11mo Venesectione in pede instituta.

R^e Haemorrhoidum solutione, in eo casu, si huiusmodi jam antea obnoxius fuerit, vel dolor, rubor, pruritus ad anum, instantes haemorrhoides docuerint.

Provocantur vero illae optime —

α. Balneo vaporis, cataplasmatibus molliissimis ano applicatis.

β. Clysmatibus ex similibus paratis.

γ. Suppositoriis ex Oleo Gemmae, cum melle coctis, addito Aloë ad provocandas haemorrhoides praestantissimo remedio, cujus formula sequens:

℞ Aloë pulverisat.

Oleo Gemmae aa ʒj.

Pulp. Colocyntidis gr ʒ.

Mellis q. s.

Coctum redigantur in suppositorium.

δ. Prodeant tumores circa anum primo molliissimis fovendi, tum vel ficibus oleis perficandi, ut sanguinem emittant, vel lanceola percutiendi.

ε. Menstruorum in foeminis provocatione instante consueti tempore periodice huiusmodi evacuationis, per laxantia et emollientia, minime vero per emmenagoga. Emollientia vero et laxantia pediluvia, epispastica et frictiones partium inferiorum.

Obt. Remedia haec allata, in initio morborum, agris satis firmis, et omnino morbo adhuc st.

xt. Co.

§. 51.

Def. Coma est perpetua in somnum profundum proclivitas vix cohibenda, cum effectu vel sine eo. Dividitur in Coma Somnolentum et Vigil.

1° *Somnolentum* est perpetua in somnum profundum proclivitas cum effectu.

2° *Vigil* est perpetua in somnum proclivitas sine effectu.

§. 52.

Causa proxima Comatis est: Fluidi nervi, sensuum motuumque alium exercitationem necessarium impedita fluxus et refluxus.

Causae remotae sunt:

1° Defectus appellandi liquoris arteriosi ad cerebrum.

2° Impedita culae ejusdem per cerebrum.

3° Impedita secretio fluidi nervi a sanguine arterioso per vasa encephali moto.

4° Denegatus fluidi nervi per nervos fluxus et refluxus.

Causae remotae sunt:

A. Omnes vehementes evacuationes.

B. Praecoxiales repletiones.

C. Omnes Causae cerebrum ipsum comprimunt.

D. Nomia humorum vispidi, pinguedi, glutini, inflatio.

§. 53.

Consequens Comatis est *Sopor* Actionum Animalium

Sopor

v. omnium

v. aliquarum

Coma somnolentum

Coma vigil.

Sua

88. 11mo Venesectione in pede instituta.

1° Haemorrhoidum solutione, in eo casu, si his ager
jam antea obnoxius fuerit, vel dolor, rubor, prur-
ritus ad anum, instantes, haemorrhoides docuerint.

Provocantur vero illos optime —

α. Balneo vaporis, cataplasmatibus mol-
lissimis ano applicatis.

β. Clysmatibus ex similibus paratis.

γ. Suppositoriis ex Ole Gemmae, cum
melle coctis, addito Aloë ad provocan-
das haemorrhoides praestantissimo re-
medio, cujus formula sequens:

℞ Aloë pulverisat.

Ole Gemmae aa ʒj.

Pulp. Colocyntid. gr ʒ.

Mellis q. s.

Coctum redigantur in suppositorium.

δ. Prodeant tumores cca anum primo
mollissimis fovendi, tum vel ficibus oleis
perflicandi, ut sanguinem emittant, vel
lanceola percutiendi.

ε. Menstruorum in foeminis provocatione in-
stante consueti tempore periodice huius
evacuationis, per laxantia et emollientia,
minime vero per emmenagoga. Emollient
vō et laxant pediluvia, epispastica et
frictiones partium inferiorum.

Obt. Remedia haec allata, in initio morborum,
agris satis firmis, et oī infirmis morbis adhibenda sūt.

xt. Co.

§. 51.

Def. Coma est perpetua in somnum profundum proclivitas vix cohibenda, cum effectu vel sine eo. Dividitur in Coma Somnolentum et Vigil.

1° Somnolentum est perpetua in somnum profundum proclivitas cum effectu.

2° Vigil est perpetua in somnum proclivitas sine effectu.

§. 52.

Causa proxima Comatis est: Fluidi nervi, per sensuum motuumque aliarum exercitationum necessarium impedita fluxus et refluxus.

Causae remotae sunt:

1° Defectus appellandi liquoris arteriosi ad cerebrum.

2° Impedita circulatio ejusdem per cerebrum.

3° Impedita secretio fluidi nervi a sanguine arterioso per vasa encephali moto.

4° Denegatus fluidi nervi per nervos fluxus et refluxus.

Causae remotae sunt:

A. Omnes vehementes evacuationes.

B. Praeternaturales repletiones.

C. Omnes Causae cerebrum ipsum comprimant.

D. Nominis humorum spiritus, pinguedo, glutin, inflammatio.

§. 53.

Consequens Comatis est Sopor Actionum Animalium

Sopor

v. omnium

v. aliquarum

Coma Somnolentum

Coma Vigil.

Sua

88. 11mo Venesectione in pede instituta.

12° Haemorrhoidum solutione, in eo casu, si his ager
jam antea obnoxius fuerit, vel dolor, rubor, prur-
ritus ad anum, instantes haemorrhoides docuerint.

Provocantur vero illos optime —

α. Balneo vaporis, cataplasmatibus mol-
lissimis ano applicatis.

β. Clysmatibus ex similibus paratis.

γ. Suppositoriis ex Oleo Gemmae, cum
melle coctis, addito Aloë ad provocan-
das haemorrhoides praestantissimo re-
medio, cujus formula sequens:

℞ Aloë pulverisat.

Oleo Gemmae aa ʒj.

Pulp. Colocyntid. gr ʒ.

Mellis q. s.

Coctum redigantur in suppositorium.

δ. Prodeant tumores cca anum primo
mollissimis fovendi, tum vel ficibus oleis
perfundendi, ut sanguinem emittant, vel
lanceola percutiendi.

ε. Menstruorum in foeminis provocatione in-
stante consueto tempore periodice huius
evacuationis, per laxantia et emollientia,
minime vero per emmenagoga. Emollient
vō et laxant pediluvia, epispastica et
frictiones partium inferiorum.

Obv. Remedia haec allata, in initio morborum,
agris satis firmis, et oī infirmis morbis adhibenda sūt.

xt. Co.

§. 51.

Def. Coma est perpetua in somnum profundum proclivitas vix cohibenda, cum effectu vel sine eo. Dividitur in Coma Somnolentum et Vigil.

1° *Somnolentum* est perpetua in somnum profundum proclivitas cum effectu.

2° *Vigil* est perpetua in somnum proclivitas sine effectu.

§. 52.

Causa proxima Comatis est: Fluidi nervi, sensuum motuumque aliorum exercitationum necessarium impedita fluxus et refluxus.

Causae remotae sunt:

1° Defectus appellendi liquoris arteriosi ad cerebrum.

2° Impedita circulatio ejusdem per cerebrum.

3° Impedita secretio fluidi nervi a sanguine arterioso per vasa encephali moto.

4° Denegatus fluidi nervi per nervos fluxus et refluxus.

Causae remotae sunt:

A. Omnes vehementes evacuationes.

B. Praecoxiales repletiones.

C. Omnes Causae cerebrum ipsum comprimunt.

D. Nominis humorum spiritus, pinguedo, gliscus, inflammatio.

§. 53.

Consequens Comatis est *Sopor* Actionum animalium

Sopor

v. omnium

v. aliquarum

Coma somnolentum

Coma vigil.

Sua

88. 11mo Venesectione in pede instituta.

R^e Haemorrhoidum solutione, in eo casu, si huiusmodi jam antea obnoxius fuerit, vel dolor, rubor, pruritus ad anum, instantes haemorrhoides docuerint.

Provocantur vero illos optime —

α. Balneo vaporis, cataplasmatibus molliissimis ano applicatis.

β. Clysmatibus ex similibus paratis.

γ. Suppositoriis ex Oleo Gemmae, cum melle coctis, addito Aloë ad provocandas haemorrhoides praestantissimo remedio, cujus formula sequens:

℞ Aloë pulverisat.

Oleo Gemmae aa ʒj.

Pulp. Colocyntid. gr ʒ.

Mellis q. s.

Coctum redigantur in suppositorium.

δ. Prodeant tumores circa anum primo molliissimis fovendi, tum vel ficibus oleis perficandi, ut sanguinem emittant, vel lanceola percutiendi.

ε. Menstruorum in foeminis provocatione instante consueti tempore periodice huiusmodi evacuationis, per laxantia et emollientia, minime vero per emmenagoga. Emollientia vero et laxantia pediluvia, epispastica et frictiones partium inferiorum.

Obt. Remedia haec allata, in initio morborum, agris satis firmis, et omnino morbis adhaerentibus.

xx. Co.

§. 51.

Def. Coma est perpetua in somnum profundum proclivitas vix cohibenda, cum effectu vel sine eo. Dividitur in Coma Somnolentum et Vigil.

1° *Somnolentum* est perpetua in somnum profundum proclivitas cum effectu.

2° *Vigil* est perpetua in somnum proclivitas sine effectu.

§. 52.

Causa proxima Comatis est: Fluidi nervi, et sensuum motuumque alium exercitationem necessarium impedita fluxus et refluxus.

Causae remotae sunt:

1° Defectus appellendi liquoris arteriosi ad cerebrum.

2° Impedita cecitas ejusdem per cerebrum.

3° Impedita secretio fluidi nervi a sanguine arterioso per vasa encephali moto.

4° Denegatus fluidi nervi per nervos fluxus et refluxus.

Causae remotae sunt:

A. Omnes vehementes evacuationes.

B. Braecernantes repletiones.

C. Omnes Causae cerebrum ipsum comprimunt.

D. Nomia humorum spirituum, pinguedo, gliscus, inflammatio.

§. 53.

Consequens Comatis est *Sopor* Actionum Animalium

Sopor

v. omnium

v. aliquarum

Coma somnolentum

Coma vigil.

Sua

88. 11mo Venesectione in pede instituta.

1° Haemorrhoidum solutione, in eo casu, si huiusmodi jam antea obnoxius fuerit, vel dolor, rubor, pruritus ad anum, instantes haemorrhoides docuerint.

Provocantur vero illos optime —

α. Balneo vaporis, cataplasmatibus molliissimis ano applicatis.

β. Clysmatibus ex similibus paratis.

γ. Suppositoriis ex Oleo Gemmae, cum melle coctis, addito Aloë ad provocandas haemorrhoides praestantissimo remedio, cujus formula sequens:

℞ Aloë pulverisat.

Oleo Gemmae aa ℥j.

Pulp. Colocyntidis. gr. ʒ.

Mellis q. s.

Coctum redigantur in suppositorium.

δ. Prodeant tumores circa anum primo molliissimis fovendi, tum vel ficibus oleis perficandi, ut sanguinem emittant, vel lanceola percutiendi.

ε. Menstruorum in foeminis provocatione instante consueto tempore periodice huiusmodi evacuationis, per laxantia et emollientia, minime vero per emmenagoga. Emolliantur vero et laxantur pediluvia, epispastica et frictiones partium inferiorum.

Obt. Remedia haec allata, in initio morborum, agris satis firmis, et omnino morbis adhaerenda sūt.

xx. Co.

§. 51.

Def. Coma est perpetua in somnum profundum proclivitas vix cohibenda, cum effectu vel sine eo. Dividitur in Coma Somnolentum et Vigil.

1° Somnolentum est perpetua in somnum profundum proclivitas cum effectu.

2° Vigil est perpetua in somnum proclivitas sine effectu.

§. 52.

Causa proxima Comatis est: Fluidi nervi, seu sensuum motuumque alium exercitationem necessarium impedita fluxus et refluxus.

Causae remotae sunt:

1° Defectus appellendi liquoris arteriosi ad cerebrum.

2° Impedita culae ejusdem per cerebrum.

3° Impedita secretio fluidi nervi a sanguine arterioso per vasa encephali moto.

4° Denegatus fluidi nervi per nervos fluxus et refluxus.

Causae remotae sunt:

A. Omnes vehementes evacuationes.

B. Praecoxiales repletiones.

C. Omnes Causae cerebrum ipsum comprimunt.

D. Nomia humorum spirituum, pinguedinis, glutinis, inflammationis.

§. 53.

Consequens Comatis est Actionum Animalium ^{Sopor}

v. aliquarum

Coma Somnolentum

Coma Vigil.

Sua

90. *Lues*, vel impeditur motus fluidi nervi per omnes nervos cerebri, vel tantum per aliquos. Si prius erit Coma somnolentum, si posterius Coma vigil.

§. 54.

Lues symptoma hoc febrile saepe a variis, itq; interdum sibi oppositis causis oritur, ne deli-
caute conveniens adhibenda. Hinc —

I Ortum a nimia evacuatione curandum nutriendi-
bus et replentibus.

II Ortum a praeternaturali repletione evacuationem
indicat, et quidem —

a. α.) In initio febrium —

αα.) Rectiorem temperiei et vi morbi acco-
modatam.

β.) Diluentia et attenuantia.

γγ.) Clysmata et purgata antiphlogistica.

β.) C. v. jam aliquot diebus hoc symptoma
duraverit, et impetum humorum vesementis prae-
versus encephalon, ex pulsu duro et celeri
cognoscibilis, tunc conducunt —

A. Evacuantia saepius repetita antiphlogistica

b. Diluentia, impetum humorum temperia,
^{attenuantia}
cum Succo Citri Aurantiorum, nec non saponaceis
confecta, addito quoque Nitro.

c. Balnea pedum.

d. Emplastra epispastica satis ampla cer-
vi applicata.

e. Rectio moderata atq; clysmata quotidie
repetita

repetita, donec vis morbi remitteret.

f. Vectus et medicamenta refrigerantia.

g. Sicut corporis erectus in sedili ac frigidi-
sculus.

h. Accedente huic symptomati, vel diarrhoea,
vel dysenteria, etiam lenia anodyna, narcotica.

i. Fomenta ex aqua calida vel pura, vel cum
emollientibus herbis parata, Capiti applicata.

Obv. In febre secundaria variolarum con-
fluentium, Sydenhamus, funebundum illum
Sanguinis organismum Anodynis compescere
consuevit.

III. Et cerebro compresso ortum, vel a Causa interna
vel externa.

1° Interna est nimia Depletio vasorum Encephali
adeoque postulat media Num II° laudata.

2° Externa potest esse varia, et requirit abla-
tionem causae encephalon comprimentis.

IV. Ortum a Nimia spissitudine ^{humorum} ~~indicat~~ indicat.

f. Diminutionem humorum.

f. Diluentia calide parata, addito Nitro et
Saponaceis, v.g. melle et saccharo.

g. Eadem, quae Num II° commendata fuerat.

Obv. Praeter haec remedia, in Capitulo de De-
tino commendata hic quoque conducunt; habita
tamen semper ratione illius causae, a qua
hoc symptoma oritur.

92. PERVIGILIVM FEBRILE.

§ 55.

Def. Pervigilium est illa cerebri interna dispositio, iuxta quam sensorium Comune, ab objectis externis continuo irritatur.

§ 56.

1. Causa proxima est: Primum initium levissimae cerebri inflammationis.
2. Causae vero remotae sunt:
 - 1° Velocior humorum pervasa encephalimotus.
 - 2° Impetus humorum versus encephalon major.
 - 3° Incipient humorum intractabilitas.
 - 4° Tensio vasorum cerebri praeternaturalis, efficiens, ut cerebrum ab objectis externis magis afficiatur.

§ 57.

Indicatio curatoria incipientis cerebri inflammationis medelam postulat, et ablationem illius, quae sequentibus absoluitur.

- 1° Quies musculari corporis, et pace mentis.
- 2° Absentia, et ablatio objectorum sensus valide perceptorum.
- 3° Frigus modico, aëre humido arte conciliato.
- 4° Victu blando emolliente, ex cerealibus v.g. hordeo, avena, oryza, fagopio, nec non denibus mollissimis, v.g. Cichoreo, Endivia, Asparagi, boragine, lactuca rubra, brassica rubra, lactuca, pastinacis, rapis, cucumeribus recentibus, porra-
lucis

laciis, liliari radice & parato. addito Succo Citti,
aurantiorum; nec non saporaceis.

5to Boni farinosi, leni, emolliente, ex iisdem
parato, et Symplo moro, ribesio, & addito.

6to Sufurro leni, aspiduo, parato, blande tinulo,
furo musico.

7to Medicamentis farinosi, suboleosis, humectanti-
bus demulcentibus, v. Aqua decocto cum fa-
rinosi; Aqua decocto cum emollientibus, qualia
sunt v. g.

Rad. Her. Fos. Aloes.

Malvae

Her. Mercurialis.

Barietariae.

Fos. et Fos. Sambuci

Verbasco &c.

8to Odore vegetabiliu supponiferorum ^{ex flor.} ~~quasi sunt~~
Fos. recentia parav. horkensia & parav. rhocados,
Fos. Sambuci, Her. Meli & Fos. Chysciaui, Solani

9to ~~Her. Anodynorum Conf. p. 3. et segg. h. Extract.~~

Obv. Hibernia mensibus, aqua destillata ha-
rum plantarum, in officinis prostante, illarum
defectum suppleat.

re. Herbis illis vel Conclavi, in quo ager decum-
bit, pavimentum spargitur, vel quod melius est,
planta illa sibi, adde furculos florentium
fabarum, integros, conglue, vasisque aqua
repleti frigida immersae in conclavi reponantur.

9to ~~Her. Anodynorum Conf. p. 3. et segg. h. Extract.~~

10to Bonum

24. 10° Ortum ab inflammatione, Vectione, balneis pedum, frictionibus, situ corporis erecto, epispasticis furis, vel plantis pedum applicatis.
- 11° Epithemate frontali; Aqua stillat rosarum aut prosea madida, frigida fronti, succipiti, ac temporibus applicato.

XIII.

CONVULSIO FEBRILIS.

§. 58.

Def. Convulsio est violenta, invita et alterne repetens contractio musculorum febre conjuncta.

§. 59.

1. Causa proxima est id quod liquidum nervosum, vi altera in musculos convulso, pellit.
2. Causae remotae sunt.
 - 1° Vulnere, cuiusque parti corporis inflicta.
 - 2° Vincula externe, vel interne applicata.
 - 3° Inordinatus appulsus, transfluxus, egressus liquidi Cerebrosi, actioq; Cerebri turbata.
 - 4° Compressio tenerum Cerebri vasorum ab internis vel externis causis orta.
 - 5° Nimiae humorum sanguineorum evacuatione, vel etiam repletionem.
 - 6° Cordes circa praecordia haerentes.

§. 60.

Prognosis absoluitur his—

- a. Convulsio orta a bile corrupta cū praecordia haerente, sublata causa tollitur.

b. Animia repletionis vasorum orta curabilis.

c. Lethales vero et periculosa sunt.

aa) Cuius inflammatione cerebri coniuncta.

bb.) Orta post magnas evacuationes.

cc.) Coniunctae cum perpetuo delirio.

dd.) Cerebrae post urinam crassam prius emissam, mox vō agnoscam et pellucidam excurrentem.

§. 61.

In Curatione huius Symptomatis investiganda est
1° Causa illius singularis.

2° Locus primario affectus, qui esse potest

a.) Vel ipsum cerebrum, vel

b.) Aliae corporis partes

§. 62.

1. Si a vitio cerebri Convulsio oriatur, tum ~~prode~~
omnia illa, quodcumque, quibus acere leniri, im-
pactum resolui, et contractum laxari potest; hinc

a. Diluentia, quae ex oem acrimoniam enervant,
et vasa laxant, et sudori, urinae quae, per quas
mala acris trans eliminari possunt, sufficienti vehi-
culum praebent.

b. Laxantia, quae sunt eadem cum Diluentibus.

2. Lenientia, v.g. decocta ex emollientibus
herbis, e.g. Lichene, badana, farsapara rad.

Althae, Malva, Sambucus, ~~off~~ Verbascum parata.

Emulsa farinosa, olea blanda, victus ex hordeo

avena, oryza, oleis, mollissimis

L. Reuel

96. I. Revellentia, v.g. Vtrectio, balnea pedum, epispastica, frictiones moderatae, clysmata molliissima, saepissime applicata.
- E. Remedia in delirio febrili curando gmentata.
117. Orta Convulsio a nimia evaluatione, nutritia et Repletia facile in naturam humorum convertibilia postulat.
118. A nimia repletionem nata, Vtrectio, purgantibus antiphlogisticis saepius repetitis nec non revellentibus curanda.
119. Ab inordinato Spirituum influxu, v.g. in hystericiis, curatur -
- (A. Evectivis, si adsit suspicio saburrae cca praecordia haerentis.
- (B. Paregoricis, et anodynis.
- (C. Irritatione narium per Spiritum Otici, Castoreo, nidore ungulae animalis.
- (D. Aspersione aquae frigidae.
120. Et Saburra primarum viarum orta postulat ut cognoscatur, qualiter nam ⁱⁿ aeternum nervos irritando convulsionem produxit
- (*) Si alcalina, utendum emetico et diluentibus acidis.
- (*) Si acidum, v.g. in infantibus, cum sanis sunt Antacida, absorbentia terrestria, saponi Veneris, et cathartica acidum alvo educunt. &c.

SYDOR FEBRILIS.§ 63.

Causae Sudoris febrilis sunt.

1. Vascularum extremorum laxa debilitas.
2. Vehemens cruentis circulatio.
3. Facilis aqua ex reliquis principis sanguinis expositio.

§ 64.

Sudor vel est Symptomaticus, vel Criticus
 a. Symptomaticus est in initio februm acutarum,
 h. e. in illa morbi periodo, quae Incrementum
 vel ex Ascensum vocatur; et talis sudor est malus.
 b. Criticus, qui fit diebus criticis, post praegressam mater febrilis coctionem, et est salutaris,
 huic nunquam cohibendus.

§ 65.

Indicatio curatoria jubet Sudorem talem symptomaticum, in initio februm cohiberi. Quod fit.
 1mo Suscumbendo a lecto, et sedendo, vel si debilitas nimia prohibuerit, super stragula leniter tantum tectum cubiendo.

2° Corpus a nimis tegumentis liberando.

3° Aerem frigidiusculum sensim et caute admittendo, vel eundem aqua frigida, vel etiam, floribus rosarum, capreolis vitium &c. conf. pag. 82. huj. Extract. refrigerando.

4° Calidis, calefacientibusque abstinendo, quae sunt

98. sunt omnia fere aromata, acris, stimulantia,
sudorifera, in primis sub calido regimine sumta.
3° Potu plurimo, leni, blando, frigidiuscu-
lo saepe utendo, potius enim frigidus copori
applicatur, vasa comprimendo, et sanguinem
inspissando nocere possent, per quidem parca
sunt copia, sed repetitis vitibus.
4° Circulationem nimis velocem refrenando,
remediis pag. 35. lit. a. b. c. et segg h. Extr.
commendatis.

Obst. x. Sudor post superatas diuturnas et
acutiores febres superstes tollitur, vel fluit
entibus et potu vini meracioris, vel Infi-
so Vinoso Salviae mane et vespere potato.
— xx Si his non cedat, Infusum Salviae
cum Spiritu Vini paratum, atque bis de die
a duobus cochlearibus sumtum, certissime
hunc sudorem tollit.

XV.

DIARRHOEA FEBRILIS.

§. 66.

Def. Diarrhoea est frequens liquidorum excre-
mentorum, vel alvum egestio, siue: Est illud
ventris profluvium, quod sine insignibus
torminibus et tenesmo occurrit.

§. 67.

Differt vero haec affectio.

1° A dysenteria in eo, quod in hac liquida excre-
menta

menta, cum notabili tenesmo expellantur.

2° A Dyenteria, in qua iugiter cibi vix murati per alvum exeunt.

3° ab Affectione Coeliaca, in qua, non quidem penitus cruda et immutata alimenta alvo excernuntur, sed una cum faecibus chylus quoque ejicitur.

§. 68.

I. Causa materialis huius morbi sunt:

α. Mucus, lymphæ, gluten, pus et Sanies.

β. Sanguis narium, oris faucium, oesophagi ventriculi, hepatis, vesiculae felleae, pancreatis, intestinorum, mesenterii; unde distinctio erit in Biliosam et Serosam.

αα. Biliosa, in qua una cum excrementis, magna materiae biliosae acris et rodentis copia eximitur.

ββ. Serosa, in qua lymphæ variorum viscerum abdominalium, nec non, mucus et gluten ejiciuntur.

§. 69.

Praeter has diarrhoeae species, dantur et aliae, in febribus non raro occurrentes, quales sunt —

1° Critica, in qua humores ex corpore ad intestina ducti, cum levamine expelluntur.

2° Symptomatica, qualis est et illa, de qua hic agitur, est; quæ materiam non satis mobilem redditam, cum corporis detrimento movet et subducit.

§. 70.

II. Causa proxima est stimulus acris materiae, in intestinis contentae, vel eo delatae, qui licet saepius exiguus sit, tamen vel ob copiam materiae

materiae, vel ob laxitatem intestinorum dejectiones alvinas crebriores reddie.

§. 71.

III. Caudae remotae sunt circiter.

- 1° Humores acres ventriculum et intestina irritantes.
- 2° Vires in intestina expellentes validae.
- 3° Vires intestinorum contrahentes debiles.
- 4° Impedimenta in vasculis intestinorum abforbentibus nata.
- 5° Ingesta copiosa et per tempus retenta, illas stasi aciora reddita.
- 6° Vermes in intestinis strabulantes et velicantes.
- 7° Perspirabilis materia superflua.
- 8° Nec non alii humores, per mercurialia, saponacea, mellita, immo vires vitae ipsas resolvi et critico motu ad intestina deducti.

§. 72.

Indicatio curatoria id exigat, ut —

- 1° Aer illud, intestina ad crebros sedendi contactus irritans vel mitigetur; vel —
 - 2° Per euetica et cathartica expellatur, si prioribus remediis non obtemperaverit.
- a. Priori indicationi satisfaciunt.

a) omnia illa remedia, quae acrimoniam diluunt, obvolunt et inviscant, qualia sunt
 1) Decocta avenae, hordei, oryzae, additis saponaceis, v.g. melle saccharo, rob sambuci, ribesiorum, mororum &c.

22 Ptisane ex rad. fol. ff. altheae, Confolidi-
dae major. min. ff. lambucii, verbasci. &c.

229 Olea molliissima pressa vel potata, vel per
alvum iniecta. Quia vñ olea in febribus cali-
dis facile rancescunt, hinc —

33 Emulsa ex seminibus vel fructibus oleosis pa-
rata, praeferrri debent.

Ob. Semper tamen acrimoniae cognoscere ra-
tio haberi debet, ita, vñ, si adsit acrimo-
nia acida, aut acidis et absorbentibus terret-
ribus contra illam pugnandum, si adsit
alkalina, acidis utendum.

(3) Posteriori Indicationi satisfaciunt —

(*) Emerica emitoria, imprimis Radix Ipecacuanhae
praesentibus, nausea, vomitu, vel quod si acrimo-
nia peccant haerit in ventriculo; si agribilem
flavam, quocumque morbi tempore, vel et videntem
vel per alvum, vel per vomitum ejciant.

Ob. Danda vñ sunt emetica repetitis vicibus,
quotidie per triduum, interpositis vel parago-
ricis, vel roborantibus. Prioribus vespere eun-
dem diei, quo emetica sumuntur, ad sedandum
ab his excitatos tumultus.

(*) Purgantia, si maxime irritant in intestinis
haerit, nec adsit in febribus nausea et vomitus,
et talia eligenda sunt, quae una cum vi purgan-
te, manifestam vii adstringentem praesident, v.g.
rhabarb. et rhapontirum.

Ob. Quod

Obt. Quodsi vel minima adfuerit intesti-
norum inflammationis suspicio, nec emetica,
nec purgantia converiunt.

(*) Clismata, ex aqua pura, vel decoct. emol-
lientium cum melle parata.

Obt. Praesente inflammatione viscerum, alvi
fluxus optime curantur Vescione, medica-
mentis, diæta et regimine refrigerantibus.

(*) Corroboratio laxorum, q^{do} scilicet, alvi fluxus
a debilitate intestinorum dependet, quo pertinent.

(a) Victus ficiot, potus parciot et moracot

(b) Medicamenta leniter adstringentia ex aci-
do austeris vegetabilibus, vel eam minerali-
bus parata, et in primis forma solida exhibita,
qualia recensentur pag. 44 et segg huj. Extr.
additis iisdem gratis aromatibus.

(c.) Fomenta ex vino et herbis aromaticis ro-
borantibus parata, abdominique applicata.

(d.) Scuta et balsama stomachica, deque abdo-
mini applicata. c. g.

℞ Empl. de Crusta panis
Saponis Bardett. aa ʒi.

℞ Macis ʒij.

Caryophill. ʒss.

Malax. induci super Alut. scutiformem
abdomini applicand.

Item.

℞ Corp. pro Balsam. ʒss.

Balsam.

Balsam. Lemn. nigr. ℥ij.

Of. Absynth.

Rutae. aa ℥ij.

M. D. S. Magni-Balsam.

Obd. 1. Roborantia non prius adhibenda sunt, quam constituerit, maam irritantem expulsum esse, et solam ventriculi et intestinorum debilitatem esse fluxum ventris causam.

— xx Roborantia haec etiam per clysmata injici possunt.

(^{xy}) Lacantia impetum per narcotica, v. g. Theriacam cum lacte potatam, Laudan. liq. opib. et finitis Catharticorum, enasticorumque operationibus, et diebus intermediis exhibita, et quiescenti dietam bis, mane et vespere. ^{et unquam}

(^{xy}) Determinatione aliosum per sudorem, in subiectis robustis et bene valentibus

(^{xy}) Correcto primo eius forte, h. est morbo, a quo originem suam, tales alii fluxus accipiunt.

XVI.

EXC. N. T. H. E. M. A. T. A. F. E. B. R. I. L. I. D. A.

§. 73.

Sunt illa, Erysipelas, Scarlatina, Perichiae rubra, purpurea, morbilli et variolae.

Obd. De tribus posterioribus, tanquam gravioribus seorsum tractari solet, hic itaque agitur de tribus prioribus.

§. 74.

1. Causa proxima horum Exanthematum est: Virus circul.

circulatoria, secretoria, et excretoria.

II. Causae remotae sunt:

- 1° Inspissatio fluidi transmittendi.
 - 2° Constrictio vasculorum fluida transmittentium.
 - 3° Error loci.
 - 4° Ordes cca praecordia haerentes, quae cum insigni anxietate cca praecordia conjuncta sunt.
 - 5° Materia critica per febrem effusa, in vasa quaedam obstructa, dilatata, vel rupta deposita.
- §. 7.5.

Præ reliquis Exanthematibus, in primis petechiae solent in morbis febrilibus erumpere, quae modo benignae, modo malignae sunt.

(*) Benignae dicuntur illae —

- 1° Quae diebus criticis appareant.
- 2° Quae rubrum colorem habent, nec numerose sunt.
- 3° Quibus prodeuntibus, pulsus antea debilis, robustior fit.
- 4° Post quarum eruptionem, vigilae, deliria, sitis intolerabilis, tinnitus aurium, visus obscurus, vel penitus tolluntur, vel valde imminuantur.

(**) ^{Malignae} Benignae vero sunt illae —, quae
 A. Vel non erumpunt, vel post eruptionem paulo retrocedunt, cum augmento pessimorum symptomatum
 B. Quae lividae sunt, nigrae, subrubrae et numerosae.

§. 6. Post

¶ Postquam eruptioneque vigiliæ, delinæ,
fittis, anxietas, vel in eodem statu perse-
verant, vel exaggerantur.

¶ Que subito dispareat, cum augmento
perfiniorum Symptomatum.

Obs. Ad revocanda retro pulsa exanthema-
mata nihil præstantius est vino mera-
iori, mixturisq. cardiacis cum copio-
so et calido potu, e.g.

℞ Aqu. stillat. ^{Menth.} Meliss. ʒij.
Cinnamom. ʒss.

Syr. Limon. ʒij. M.

Capiat cochlear unum pro dosi.

Item.

℞ Aqu. stillat. Dorrag. ʒij.

℞ Menth. ʒij.
Cinnam. ʒss.

Confect. Al kerm. ʒj.

Lilium Baracelsi ʒss. xxx.

M. Capiat Cochlear j. pro dosi.

Item.

℞ Aqu. stillat. Meliss. ʒij.

℞ Orior aa ʒij.

Aq. regin. Hungar. ʒss.

Confect. Al kerm.

de Hyacinth. aa ʒj.

Oü diaphoret. ʒss.

Lil. Baracelsi ʒss. xxx. M.

℞ Capiat cochlear unum pro dosi.

I. Indicatio vitalis id exigat,

1° Vt vis vitae in iusto moderamine seruetur,
adeoq; febris nec torpeat, nec nimis valida sit.

2° Vt aeger ab esu carniuum, et pomu spirituosorum abstineat.

3° temperatum regimen observet.

4° Eruptio exanthematum bene succedens nullis medicamentis turbetur.

§. 77.

II. Indicatio curatoria postulat.

α.) Vt sordes cca praecordia haerentes suis signis cognoscibiles, emetico vel purgante expellantur.

β.) Larga copia diluentis liquidi, eruptio exanthematum facilioretur, vasa vō transmittentia laxentur, quale diluens est v.g. Decoct. rad. Graminis, Scorzoneræ, Bardan. Foeniculi, nec non Infusa Tigonum Santalis, Sassafr. addito Succo Citri, vel Otiorum et paulo xillo Ori. v.g.

℞ Rad. Bardan.

Gramin. aa ʒβ

Scorzon.

Foenic. aa ʒij

Incis. M. Coq. in ctq. sumpt. Mij.

Colatur. depurat. add.

Succi Citri ʒij.

℞ Nitri q. s. pro grato sapore

M. D. S. Capiat facpius plenam phialam.

℞.

SECT.

De
FEBRIBUS in SECTE.

CAPIT I^{muu}

FEBRIS CONTINUA.

§ 78.

Febris est innati caloris augmentum praeternaturale
cuius omne tempus una tenet. Quae dicitur accessione
num accessio est, a principio usque ad solutionem
primo usque ad solutionem decursum suum absoluit.

Febris Continua
v. quae per vices impetum
inter successivas ac- quidem suum remittit, deinde
cessiones plenaria iterum exacerbatur, sic ta-
lypexia est. meus ut ab initio usque ad
finem morbi febris nunquam
absit, quamvis minus validior
num remissior esse observetur.

Febris Intermitte.

Febris Continua remissionis
vel Synectici §.

§ 79.

Febris continua est, cuius omne tempus una tenet
num accessio est, a principio morbi, usque ad eiusdem
solutionem, sine: quae motum febrialem semel exi-
tatum uno impetu ad finem perducit.

Cum qua insignis degeneratio, in qua non magna observa-
tione solidorum et fluidorum, et
plurimum functionum lesio mutatio, et in qua est in-
concordia est signis functionum lesio.

Febris continua putida

Febris continua simplex
non putrida. § 80

Febris Continua simplex

vel spatio 24. horarum totum suum cursum absoluit

vel non absoluit, sed ad plures dies extenditur.

Febris ephemera

Febris continua simplex non putris.

§. 81.

A. Febris Ephemera his symptomatibus cernitur

1° Incipitur ab horrore, cui nausea, ructus, atque vomitus aliquando junguntur

2° Succedit aestus mollis, halituosus, in quo fauces rubet, et non nihil inflata est.

3° Pulsus est frequens, aequalis et mollis.

4° In toto corpore gravitas, inque capite dolor percipitur.

5° Aestus qui saepe non major est, ac in iracundia, aut ebrietate, vel jam primo urit, si febris exquisita fuerit, cum fuisse decrevit et per sudorem soluta, vel

6° Urina in initio morbi, vel sub declinatione concoctionis notas representat.

Obv. Si febris haec diurna quartum diem attigerit, diurna esse definit, et in Synochum terminatur.

§. 82.

I Causa proxima huius febris diurnae est: Motus humorum vehementior, peccato sex rerum non naturalium, ortus.

II Causa.

II. Causae remotae sunt:

- 1° Ira, remulencia, moeror, vigilae nimiae, inedia.
- 2° Insolatio, nimia repletio, balnea, ignis, dolor.
- 3° Vehemens concubitus desiderium.
- 4° Grauidio et catarrhus, refrigeratio.
- 5° Vulnura, fractura luxatio, tumores glandularum, ulcera, podagra.
- 6° Lactis refluxus et influxus in puerperis.
- 7° Lassitudo, inflammatio alicuius partis.

§. 83.

Pro quarum causarum discrimine, in Primariam et Symptomaticam respicitur; et haec posterior vulnerariam, lacteam, erysipelaceam, levorem catarrhalem ac podagricam febrem sub se comprehendit.

Obs. Orta a diuturno moerore et inedia, diutius protrahitur saepe in hecticam terminatur.

§. 84.

Mitissimis symptomatibus stipata, vel persudores ex urinam per se soluitur; vel ultra nyctemeron protrahitur.

I Si prius, curatur facile abstinentia, quies corporis et mentis, largo potu pituitae diluentis ex decocto hordei, avenae, panis, additis acidis suavioribus, v.g. rob. Sambuci ribesiorum, mororum succo recenti Cetti, limonior, aurantium; nec non lacte aqua diluto, sero lactis et similibus. &c.

II Si posteriorius et adsit motus coelationis acceleratio; 2

170. tum maxime conveniunt —

℞. Vestro, in robustis et vegeta etis, ad anor-
vique deliquium instituta, qua sola, non raro
morbus hic totaliter tollitur.

℞. Leniora cathartica, sordibus cca praecordia
stibulantibus.

℞. Emetica indicata, per nauseam et vomitum.

℞. Diluentia laxantia, resolvea, qualia sunt
ad. Decoctum hordei, avenae & addito Nitro,
et saponaceis acidis.

℞. Bisana ex radic. bardan. scorzon.

farsapar, & additi succis acidulis parata, at-
que calida magna in copia ingesta.

§. 85.

℞ Febri Continua non Putris, sine Synoches
in genere his symptomatibus stipatur.

1° Aestus, pulsu celeri, oris siccitate, viruumq.
prostratione majore vel minori.

2° Fastidio cibi, pervigilio, anxietate praecordio-
rum, respiratione oppressa.

3° Aluo fusca vel adstricta.

4° Cephalalgia, vertigine, mentis alienatioe,
sopore, sanguinis profluvio, tinnitu auri-
um, surditate, singultu, lingua tumida

5° Lingua tumida, nigra, sicca, rubra, in uo-
obducta, pyralismo.

6° Dentium stridore, aphonia, oculorum dis-
tensione, amaurosi, ictero. Accedunt. 7° Floe

7° Floccorum venatus, subfulvus tendinum, iactatio,
indecent corporis denudatio, prolapsus ad pes.

8° Deglutitio tussiculosa, strepitus in pectore
inter potandum, rhonchus, exanthemata.

9° Sudor frigidus vel calidus, extremorum al-
gacis, et internorum ardore.

10° Convulsionem, ventris tumor, lotium varie
tinctum.

86.

Febris Continua distinguitur in Benignam et
Malignam.

2 Malignitatis notae sunt.

A. Insignis virium debilitas, statim ab initio.

B. Symptomata plura atque pauciora graviora,
quaedam etiam insueta.

C. Aestus non quidem validus, sed mordax et urus,
externae mitior.

3 Benignae vocantur, in quibus contrarium obtinet.

Obv. Vocatur etiam febris putrida non ma-
ligna, non ideo, quasi iam humores in putre-
dinem transiissent, sed quod in iis humores
a statu naturali multum degenerantes, in pu-
tre dinem vergant.

§. 87.

I. Causa proxima harum Februm est: Acri-
monia singularis, humoribus de quacunque
causa inducta.

II. Causae remotae sunt:

H.

1° Causa

- 112 1° Causa inflammatione simplici major.
2° Obstructio viscerum.
3° Cutis oppillatio.
4° Oppillatio capillarium fore omnium.

§. 88.

Prognosis harum febrium scriptis absolvitur.

- a. Magna in pulsu debilitas cum celeritate, aut magna celeritas cum fortitudine.
- b. Frequentiora animi deliquia.
- c. Urina alba ex viridi pallescens, nigra rufa foetida, aut judicatem cocta et turbida.
- d. Respiratio oppressa, rara, frigida.
- e. Hypochondria tumida.
- f. Lingua livida aut nigra, aphonia.
- g. Deglutitio strangulatoria, et cum strepitu inter potandum contingens.
- h. Livor inguinum, palpebrae, nasi.
- i. Convulsio, retinuit.
- k. Oculi obtorti, palpebra in clauso oculo semiclausa.
- l. Inordinata corporis iacitura.
- m. Intensus fetor ab acri corpore exhalans.
- n. Pulsus vix percipibilis, debilis, inaequalis.
- o. Sudor frigidus particularis sunt pessima iudicia.

Obs. Somnus difficilis et male cedit, pustulae purpureae vel lividae, hypochondria tensa et inflata mortem praetunciant.

§. 89.

Curantur Febres Continuae —

I. Benignae —

1° Sectione in phlogistica, repetita, neque ite id profulante,
quod indicant —

a. Rubor faciei insignis.

b. Capitis dolor vehement.

c. Pulsus admodum plenus.

d. Eror e naribus erumpere volent.

e. Vehementior animi affectus praegressus et

f. Spirituosorum liquorum abusus.

Obs. Optime in initio morbi instituitur.

2° Evacuatione primarum viarum —

a.) Emeticis, si adsit nausea et vomitus;

b.) Catharticis, v.g. Nitro cum theo. ad dimidi-
am drachmam, aequali portione mixto, et ali-
quot vicibus per duarum horarum intervalla dato,
donec alvus aliquoties soluta fuerit; nec non
Decocto Tamarindorum, aliquot drachmis Olei
polycresti Caignetiani, vel mirabilij Glauberi
acuato.

Obs. Infantibus usum medicamentum abhorren-
tibus injiciatur eodem fine in abrum sequen-
tibus.

℞ Tris thei ℥ij - ℥iij

~~Acidorum~~

Cog. in Ag. font. ℥vj. Coct. in adde:

Ori puri ℥j. M. F. Clysma.

c.) Ubi Acidorum diaphoreticis remissorum, v.g.
Elixiro Acido Dippelii, cui 4^a pars Mixture
simil.

siijss. addatur, aut Nitro et Fro Claro cum
4^a parte Oii diaphoretici, in Oii aut portionis
forma, qua per duarum, aut trium horarum in-
tervallum sumenda.

d) Boni diluente sufficienti copia exhibitio, v. g.

℞ Hordei excorticati ℥ij.

Cog. in Aq. Comm. ℥vj.

Post Colatur. adde:

Mellis optimi vel

Syrup. rub. idaei ℥ij.

Spir. Ori dulcis vel

Ori puri ℥ij. M.

Item.

℞ Rad. Pezomex.

Passular. minor. aa ℥ij.

Hordei excortic.

Glycyrrh. aa ℥℥.

M. Cog. in Aq. Commun. ℥vj.

Post refrigerationem adde:

Succi Citri ℥j-℥ij.

Item.

℞ Ag. ff. Sambuc. ℥ij.

Rae ff. Papav. errat. ℥℥.

Liq. M. A. Hoffm. ℥℥.

Syr. Rib. ℥vj. M. F. Mixture

S. Capiat Cochlear unum singulis horis

Item.

℞ Decoct. ~~cum~~ hordei ℥ij. ℥vj. Aq. small.

Oxy mell. simpl. ℥ij ℥vj.
 Ori puri ℥i ℥ij
 et ceteri de still. ℥ij. M.
Item.

R. Ag. fontan. ℥vj.
 Cremor. Fri ℥ij.
 Solutioni adde:

Oxy mell. simpl.
 Symp. rub. d. aa ℥ij. M.

In eo vero Casu, ubi Alcalia Genuina præ-
 dominatur, et humores in purordine repleto-
 riam vergunt, conveniunt sequentia.

II. Malignæ.

- 1° Vomitionis et cathartici, non solum in initio sed
 eam ferunt, in primis si sopor incidit, vel exan-
 themata se se subduxerint, exhibendū.
 - 2° Vesicatoriis suis applicatis ad deliria com-
 pescenda.
 - 3° Eriopasticiis suis plantisq. pedum applicatis,
 quæ in primis in febribus putridis vesicatoriis
 semper præferenda sunt.
 - 4° Ut acidum in connubio diaphoreticorum su-
 perius (lit. c.) enumeratorum.
 - 5° Cortice Peruv. Antiseptici, v.g. Cortice Peru-
 viano, in decocto cum Succo Citri.
 - 6° Potu vitæ affiduo potato, cujus generis,
 paulo ante formula sunt exhibitæ.
- Ob. Vinum Acidulum optimum est remedium.

§. 90.

Signa diagnostica morbi huius sunt:

1. Horror per vices recurrens, sed incertis semper temporibus.
 2. Gravitas, lassitudo debilitas, ^{totius corporis} frigoris molestia sensus, cibi fastidium.
 3. Facies lurida.
 4. Calor moderatus, cum pulsu debili et molli.
 5. Lingua sordida cum fetore.
 6. Tumor, lingua, fauces madidae.
 7. Alui fluxus cum hypochondriis repleti et quolibetque dolentibus.
 8. Sopor non raro in somno occurrentes.
 9. Urina, initio morbi, ut plurimum naturali similis, in paroxysmo turbida, limosum sedimentum deponens.
 10. Sitis pauca initio morbi, morbo aucto aucta.
 11. In statu morbi, oculi rubri, manus tremantes, delirium, surditas sopor, somnus profundus.
- Obst. Quibus in statu febris nec oculi rubent, nec surdi, nec soporosi fiunt, plerumque pereunt.
12. Accedunt non nunquam icterus, sanguinis profluvium e naribus semper exitiosum.

§. 91.

Causa proxima est: Colluvies materiae seu bilis putridae, potissimum in intestinis nidulantis.

§. 92.

Curatur Febris haec -

1° Sectione si aetheris plethora.

2° Alterantibus, cui fini inserviunt

et. Ponat acescentes, ex Aqua simplic. Aceto et sacchu-
ro, a Tiforo commendati.

℞ Portiones admodum scilicet

℞ Decoct hord. ℥vj.

Oxymell. simplic. ℥vj.

Cruci destill. ℥j

Metri puri. ℥ij.

Item.

℞ Aqua fontan. ℥vj.

Cremor. Fri. ℥j.

Solve: Solutioni adde:

Oxymell. simplic.

Syr. rub. id. aa ℥ij.

Item.

℞ Oxysachari simplic. ℥vj.

Misceatur cochleatione cum Aqua
fontana ad gratiam et inserviat pro
potu ordinario.

Continuatis his per unam alteraive diem,
donec setr maa evacuationi destituta mobi-
lis redditur, tunc pugnandum contra illem -

3° Emetico, cuius variae formae conficiuntur, e.g.

℞ Friemer. gr iij.

Solve in Aq. Comm. ℥riij.

Solut.

lardaceam monstrat superficiei, et aeger sapere vi-
deatur esse gravatus, quamobrem imminutus san-
guinis cœlus, Sale Cantharidum stimulaudus est
et excitandus.

7mo Quodsi vō pulsus mollis, debilis, et humores al-
caliscentes inque purcedinem vergentes Cantharidum
usum prohibeant, Epispastica plantis vel suris pe-
dum applicanda, sibi modo confecta.

R. Farin. Semin. Siniap. ℥ij.

— Libri ℥j.

Ferment. pistor. ℥ij.

Acteti acerrimi q. s. Fiat Pasta.

Applicata satis diu relinquenda sunt, ac
pro exigentia renovanda.

8° Si portioibus acidulatis supra numeratis
māa biliosa mobilis quidem redditur, sed suffici-
enter non evacuatur, tunc omni biduo, vel
si vires aegri patiantur, etiam quotidie
Decoctum tamarindiatum paulo post no-
tandum ad ℥ij vel ℥iij, hora sexta matuti-
na, octava et decima sumitur, aut illis, qui
portiones respuant Pulpa Tamarindor et Cassia
cum cremore Tri detur, quoniam solo usu aegri
quandopre aegri pulchre curantur.

R. Tamarindor. ℥ij.

Ebulliant. iii s. q. Aqua fontan. per
½ horam. Colatura ℥ij. s. arde.

Oriz. purg.

Nitri purissimi ℥j.

Syr. de Mann. ℥j. M. Innuatur
vaseculum plenum, quo ad potum Coffeæ vi-
mur, calide, donec comode purgetur.

Vel Sulapium sequent.

℞ Oxymell. simp. ℥ss.

Olus polycrest. de Seign. ℥j

Syrup. F. Creticos ℥j.

M. Dosis Duo cochlearia jugulis loris

Obx. Mane etiam et vespere gr. XV. rhei

Tri cum hoc Sulapio saluberrè miscentur.

— Alunt ab ipsa nāa mota murgū
subito sistenda, per eam cū nāa putrida
eliminatur.

— Et si vō alui fluxus nimius fuerit, et
cum debilitate acri conjunctus, tunc ma-
miso rheo, sequent Mixture in usum vo-
can potest.

℞ Boli Armen. ℥j.

Smi Arab. ℥j.

Arg. F. rheoad. ℥j.

Syr. Diacod. ℥j.

M. Propinetur cochleatim pro exigentia.

Obx. Si praenotatis remediis tam intermis,
quam extermit legitime in usum vocatis
delirium evanescat, urinae sedimentum depo-
naut, lingua purior reddita madescat, cutisq;
aqualiter sudore levi mollescat; agri
res

res salua est, prioribus remediis acidulatis
sed nunc desi propinatis ~~ag~~ brui con-
volens ~~et~~ E contra, quod si oia symptomata
ingravescant, de salute ^{ei} ~~ag~~ concludatur est.

§. 93.

Quod si pulsus per aliquot dies valde intensus et for-
tis subito remiserit, debilisq. fiat, horror et rigor
cum insequente calore, agri extrema, et spinam
desi percipiant circa oem inflammationis aut pyu-
rationis suspicionem, siti quoque modo aucta,
modo imminuta, symptomata vò reliqua modo
redeant, modo evanescant, tunc absque mora
Cortex peruvianus syti modo exhibendus.

R. Extract. Cortic. Peruv. 3℔.

Aq. Rub. Id. 3vj.

Solut. adde:

Syr. Acetos. Citri 3ij.

M. Capiat duo cochlearia singulo bitionis.
Vel.

R. Cortic. Peruv. gross. modo 3℔.

Aque fontan. 8ij.

Cochlaurus ad dimidium. Colaturae
filtratae adde:

Syrup. Acetos. Citri 3ij.

M. Capiat unciat duas singulo bitionis.
Vel.

R. Trii Cortic. Peruv. 3℔.

Syrup. ℥ Chamomill. 3j.

Aq.

Aqua ff. Chamomill. ℥ss.

Vini rhenani boni ℥vj.

M. Capiat singulis horis cochlear vnum.

Obs. Si convalescentes surdastri evadant agri,
tum tympan. vesicator. nuchæ applicandum, pur-
gandūq; agro propinandum.

— Si cca tempus crisco, sicca et molesta
tussis agrum vexet, grj opii sedanda.

— In periculosis huius febris, præ ceteris
considerari merentur a Medico, lingua, oculi
et manus; lingua enim sordida, et manus tre-
mulae semper malum portendunt

§. 94.

Regimen in hoc morbo oportet esse moderate
tepidum, adeoque neque calidum, neque fri-
gidum, aër, apertis fenestris saepius, sed
caute renovetur, noxiae exhalationes vapore
aceti, baccarum juniperi, aut aliis renovetur.
Lectum acri singulis diebus renaccomode-
tur, lintheamina sordida mutantur, indusia
saepe, et nec calida, nec frigida a gro mutanda
deuntur.

§. 95.

Alimenta morbi genio opposita, vim digesti-
vam nunquam excedant; inscula carniū,
vel creme Fri, vel succo citri vel aceto aci-
dulata, fructus horaei, herunq; preparati,
nec non cremor hordei, aut avenae singulis
℥ horis parca singul copia deuntur. CcA.P.

FEBRIS PERIODICA MALIGNA§. 96.

Nomen Malignitatis inde accepit, quod in hac febre periculum longe maius sit, quam symptomata concomitantia illud indicare videantur, ut minus exercitatis Medicis saepius imponant, et sub larva benignitatis subito iugulent, unde a Tufoto cani rabido, qui absque latratu hunc mordet, assimilata est.

§. 97.

Præter symptomata superiori capite enumerata, et in hoc quoque morbo occurrentia, alia malignitatem febris huius indicantia hæc sunt:

1° Cumma virium prostratio, a prima statim morbi invasione.

2° Facies a statu naturali multum mutata.

3° Anxietas præcordiorum.

4° Inductus artuum lauguor, sine causa manifesta.

5° Gravitas capitis.

6° Sitis pauca, vel nulla. Haec excipiunt.

7° Vicissitudines levis horroris vel caloris.

8° Saepè alui fluxus fictitious et piger, qui nisi levet, certo occidit.

9° Haemorrhagiae, quae plerumque lethales sūt.

10° Pulsus languidus, debilis et irregularis, quibus se iungunt tendinum subsultus.

124. 1mo Urinae ut plurimum crudae, et minimis coloratae, aut turbidae absque sedimento, unde subingales dictae, quandoque et sanis simillimae.

§. 98.

Causa proxima est: Colluvies putrida in intestinis nidulans, a qua in proximis Nervi afficiuntur, unde a Vogelio et recentioribus alius, Febris Nervosa appellata est. Atque valde Caam hanc patescit ex hypochondriis tensis et dolentibus, caecisque tumente, et laborioso suspirio, unde fere iuxta Canonis practici habetur: Qui urinam jumentorum urinis similem reddunt, eos multa in intestinis putrida habere.

§. 99.

Non nunquam tumor parotidis apparet in hoc morbo symptomatice; mali moris, si syrupsomatibus adhuc vigentibus et ne minimum quidem mitescente morbo appareat; melioris indolis, quae magis jam cocta, et cum agroti euphonia accedat. Haec simulacra apparuerint, applicandum Cataplasma emolliens ex rad. Althaeae, Lilior. alb. ff. Chamom. et Jannia Semin. Lini lacte coctum, vel sequens —

R. ff. Malvae
Scabiosae aa mj.

Rad. Alth.

Lilior. alb. aa ʒj.

Caric. pingv. ℞ viij.

Farin. tritic. ℥ iij.

Linguedin. porcin. ℥ iij.

M. F. l. a. Cataplasma, et applicetur.
℞.

℞. Medull. pan. alb. ℥ viij.

℞. ℞. ℞.

Lact. vaccini. q. s.

M. Coquant. parum ad Consistentiam Cata-
plasmatis. Cui si addantur:

Cepar. crud. Contr. ℥ iij.

Ingrent. Basilic. ℥ i.

Fit inde Cataplasma maturant.

Obs. Facta suppuratione parotis, aperiatur in
loco inferiore, deni materia e ducta, oleus
detergetur, ac lege artis ad cicatricem producat.

§. 100.

Ad curandam hanc febrem conferunt:

1° Væctiones, si indicentur, et plethorae sta-
tus exigat; secus omittendae.

2° Vomitorium, si indicetur per nauseam

3° Purgantia Antipsychotica, alternis diebus
ad materiam putridam evacuandam exhibita,
que tamdiu continuanda, donec symptomata
mitigata magis morbi eliminatum esse indi-
caverint

caverint. e.g. *ſq̄ti* Cathartico -

R̄ Rheii electi

Cremor. Fri aa ʒj - ʒiſs M.

Capiat matutino tempore pro doſi.

4° *Finita operatione Cathartici, huius proſt
duabus datur mixtura ſequens:*

R̄ Mixtur. ſimpl. ʒi

ʒ Nitrici ʒiſs M.

*Capiat unum, aut duo cochlearia parva
mixta cum vaſculo potus ordinarii
omni trihorio, vſque dum iterum
purgant exhibitum fuerit*

5° *Si propter vires nimium dejectas, evi-
cuationes locum non habeant, in iſam vo-
cetur Mixtura ſequens: pag. 118. N. 1. allata.
vel loco illius, ſequens:*

R̄ Aquæ font. ʒj

Rini rhenan. boni

Syr. leas. acidus. aa ʒ ʒiſs.

M. Capiat ter quaterne de die.

*Cox In valde debilibus, vitelli oui
recentiſſimi vinidra pars in hoc
liquore dilui poteſt.*

*Dauidae nō ſunt Mixturae hae
cum potu acidulato et ſpiritu Sul-
phuris per Campan. et ſyrupo
ariolarum.*

60° Si aeger sit valde infensatus, vesicatoria su-
xis ac melleae applicata multum praestabunt
boni.

70° Morbo diminuto, aegroque per brevia interval-
la vix, ac parum febricitante, Cortex absque
mura exhibeatur, donec febris in integrum pro-
fligata fuerit.

80° Morbo superato, tam ad ventriculum corrobo-
randum, quam ad vires citius recuperandas,
propinctor ʒj Theriacae Diatesarum Dietit ter,
mane scilicet, dein hora ante prandium et coenam.

90° Quodsi, vel a perversa medendi ratione, vel a
calido regimine exanthemata, haec febris
comitantis prodeant, si sine perichiae sint, sine
purpura rubra, aut alba curanda cathartici
aut phlogistici, superius laudati, nunquam
vero sudoriferi, a quibus adhuc maligniora
reddi solent.

Observe. Exanthemata haec nunquam saluta-
rior ac critice veniunt, nec morbum solvant
sed qua symptomata pessa, metui possunt.

100° Si retrogressio horum exanthematum me-
tuatur, viresque aegri valde deperditae sint;
tum medicamentis leniter camphoratis, alter-
nando cum Cortice Peruviano, naturae suc-
cumbenti cito succurrendum, ac de Mixture
sequenti quavis hora cochlear unum mensale,
sed alioquin cum cortice exhibeatur.

℞ Camphor. gr. xix
 Tri. alb. ℥j

M. et bene subactum in mortario vitreo addre:

Aceti Calefacti ℥j.

Ag. Rub. Id. ℥viij.

Syr. Granor. Kermes ℥j.

M. et coxhlearum propinetur.

~~Obt.~~ Tandem cum his pugnandum est, vix notabile levamen sequatur, illo subsequuto, sufficit postea, si singulis quatuor horis aeger desum notatam accipiant.

— ix Quod si vermet, uti saepe in hoc morbo contingere solet, per os, aut alvum egerantur vbi mixturae et corticis, rad. Valerianae ℥ss. vel gr. xix. cum succo addi possunt.

— ii Accedente vomitu spontaneo infusum Menthae cum Triss. Diabotano et Camphora detur, vel huic nil spirantibus, ℥j. Electuarii Discordii singulis tribuat, aut quatuor horis.

§. 101.

Ad praecavendam infectionem, singulo mane jeiuno stomacho huiusmodi poculum Aquae purae frigidae, circa vō vespeream eidem Aquae miscetur aliquis spiritus sulphuris, aut ali- quod acidum. Quibus accedat animi hilaritas et audacia ad resandum interta- les aegros.

§. 102.

Regulae dieteticae superiori capite notatae hic quoque senore observandae, quibus accedit: Alvum semper lubricam esse servandam, sumendo singulis matutino tempore, aut alternis diebus Cremonis ℥i ℥j, vel pulvis sequens:

℞ Elaeosachar. citr. recent. ℥iij.

Cremor. Feri ℥i℥.

℞ Vitrioli ℥j.

M. F. & exsiccentur. Dosis parum Cochleari mane et vespere.

CAPUT IV.

FEBRIS ARDENS.

§ 103.

Febris ardens dicitur ab insigni illo ardore, quo homines laborantes affliguntur, unde causis etiam nominatur ab αἰό τδ καίειν ab urendo.

§ 104.

Pertinet ad Continuas remittentes siue Synoches, diebus cum in paribus suis habet exacerbationes.

§ 105.

Symptomata Febris huius praecipua sunt:
1° Calor ad tactum fere urens, inaequalis, & his locis, ad vitalia ardentissimus, siue extremis saepe remissior, imo aliquando frigidus. / ipsum aërem expirat

expiratum incendunt

2° Siccitas totius superficiei corporis, oris et faucium, oculorum, labiorum.

3° Lingua sicca, flava, nigra, exusta, aspera.

4° Sitis inexplebilis, saepe subito sublata.

5° Fastidia cibi, nausea, vomitus.

6° Respiratio densa, anhelosa, cita pulsy celer, dura.

7° In signis praecordiorum anxietas.

8° Capitis dolor ingens.

9° Delirium saepe accedens.

10° Somnus paucus ac turbatus.

11° Alvus ab initio ut plurimum sicca, x. biliosa.

12° Urina flammula, parca, cum ardore emissae.

13° ~~Respiratio anhelosa, pulsy celer et dura.~~

14° Inquietudo, et continuuum situm corpori mutandi desiderium. ~~Tussicula, ut plangula.~~

15° Diebus imparibus exacerbationes.

16° Instans delirium, phrenitis, pervigilium, coma convulsio.

§. 106.

1. Causa proxima est: Densitas singulari sanguinis, parte blandiore et liquidiore orbati, ac summa ad inflammationem, tam corporis totius, quam partium cuiusdam dispositio.
2. Causae vero remotae sunt:

a. Labor nimius. b. Iter longum. c. Aestus solis.	d. Cris diu tolerata. e. Delatatio immodica, maxime aestate. f.
--	--

f. Vitis calefacientium, fermentatorum, aromatis-
ticorum, spirituosorum, acrium.

g. Concupitio nimis, et exauescentia.

3. Causa praedisponens Temperamentum san-
guineo Cholericum et Melancholicum.

S. 107.

Lesiones symptomata sunt, ex quibus Prognosis
formari potest, sequentia:

a. Frigus extremorum cum ardore interno.

b. Cui non percepta, quamvis lingua et fauces
ardissimae sint.

c. Sudor pinguis non levans, faciei.

d. Urina pauca, tenuis, nigra, sanguinea.

e. Pulsus debilis, intermittens.

f. Haemorrhagia tertio vel 4to die pauca.

g. Sputum sanguineum, sanguinis.

h. ~~Exacerbatio~~ ^{Exacerbatio} diebus parvis ante diem 6um.

i. Parotidis non suppurans.

k. Alvus nimis fluxa, cum torminibus.

l. Deglutitio laesa.

m. Summa inquietudo.

n. Sopor, Convulsio.

S. 108.

Soluitur Febri haec sic decurrit —

1. Sanguinis e naribus profluvio largiori.

2. ~~Alvus~~ Alvo biliosa, haud tamen assatim ~~profluente~~.

3. Vomitus, sudore totius corporis.

4. Abscessu cca aurem, aut ad sedem.

5. Urina crassa cum levis sedimentis. Ex

132. 6° Subito horrore sudorem provocante.

§. 109.

Judicatur inde a 4ta die usque ad 7^{am} si exquisita fuerit febris haec; sin mitior et spurcia, 14^{am} attingere potest.

§. 110.

In Curatione huius sequentes Indicationes formandae sūt:

1. Nihilus calor temperandus.
2. Dissipata liquida restituenda.
3. Illud, quod in concretionem tendit, solvendum et attenuandum.
4. Totum Corpus humectandum.
5. ~~Tota~~ Remedia puritudini adversa exhibenda.

§. 111.

I. Nihilus calor temperatur —

1° cetero puro, saepius renovato, frigidiusculo, conf. §. 41. p. 82. huius Extract.

2° Integumentis minime suffocantibus, vel caput aggravantibus.

3° Situ corporis saepe erecto.

II. Dissipata liquida restituantur.

α. Potu copioso, blando, demulcente, subacido, aquoso, calido. quales sunt —

αα. Decocta Avenae, hordei oryzae, additis Japonaceis, Nitro, Rob et Symplicis, Ribesporum, morda Oxymelle simplicis, e.g.

§. Decoct. hordei ʒvj
Oxymell. simp. ʒvj et c.

Aceti de still. ℥j.
Ori puri ℥ij. M.
Item.

℞ Decoct. Hordei ℥j.
Syrup. Acetos. Citri ℥j.
Spir. Oliv. ℥ij. M.
Capiat saepe phialam unam.
Item.

℞. Nord. ex cortic.
Tamarind. aa ℥j.
Ab. Acetos. recent. miiij.
Cog. cum Aq. font. ~~M. ad ℥j.~~ q. s.
Colatur. ~~℥j.~~ adde:
Rob. Rubrum ℥ij
Ori depurat. ℥ij.

℞ Pulvis similia, e. g.

℞. Atq. fragar. ℥ij
Cinnam. Cydon. ℥j.

Confect. Alkerm. incompl.

Pulvis rotati aa ℥j.

Spir. Vitriol. q. s. pro grato sapore.

M. Capiat quous bibeo unum Cochlear.
Item.

℞. Aq. Ceravor. nigror. ℥viij.

Rae ℥i. Bellid. ℥vj.

Syz. Rub. Id. ℥ij

Spir. Nitri q. s. pro grato sapore

M. Capiat quavis hora a phiala vna.
 ꝑꝑ. Potiones et Emulfiones similes. e. g.
 ℞. Atq. de still. ℞. Acac.

Lactucæ aa ℥iij.
 Amygdalar. dulc. ex cortic. ℥j.
 Lem. 4. frigidior major
 minor. aa ℥ss.

℞. l. a. Emulfio. Colaturæ adde:
 Lapid. Cancror. ꝑꝑ. ℥j.

Ori depurat. ℥j.
 Stralbi q. s. a. gratiam. M.
 Capiat cochlear vnum quavis hora.
 ℞. Lem.

℞. Atq. Cerasor. nigræ
 Meliss. ℥v. aa ℥iij.
 Lem. Card. Bened.
 Mar.

Amygdalar. dulc. aa ℥j
 M. F. Emulfio. Adde:

Lap. 60 ꝑꝑ. ℥j ℥j
 Niri depur ℥j
 Inlap. rosat. ℥j.

M. Capiat a phiala vna, qualibet hora.
 ℞. Serum lactis.

℞. Vbi adest diathesis sanguinis inflammationi,
 tunc conveniunt potus calidi; vbi vō diathe-
 sis

^{putrida:}
fis ~~refolutoria~~, magis conducunt frigidi.

— xx Invenim tamen etiam in diathesi inflammatoria, interdum, ad recreandum agrum frigidi potius pauculum concedi potest; verum et hoc tum, cum iam certo constat humores mediocriter coctos esse.

Q. Cibis levioribus, farinaceis, hordeatis, avenaceis, ex fructibus subacidis confectis, v.g. Decocto hordei avenae, oryzae, addito Siccilitti, Aurantiorum, nec non fructibus heracis maturis recentibus, vel eorum succis extractis, sapient.

III. Concretum solvitur et attenuatur.

1° Vtctione in brachio aut pede, si necepsia postulaverit, etiam ter quaterve repetita in plethoricis, donec pulsus de duritie sua remiserit.

Obv. Institueunda vō, in initio morbi.

— xx Tum aut omittenda est, si vis, agri, nulle proiecuae fuerint, extrema frigida fuerint, una cum astu intensiori cā vitalia viscera.

2° Clysmatibus blandis diluentibus, laxantibus antiphlogisticis, ter, quaterve in diu repetitis qdū sctū ingens astus et siccitas, qdū postulare vint, qualia sunt ex aqua simp. Oxymell. simp. ~~simpliciter~~, vel etiam ex decoctis emollientibus additis iisdem parata, e.g.

℞ Decocti emollient. ℥j

Oxymell. simp. ℥ij

Ori puri ℥j

M. F. Clysma et applicetur.

℞ Pulv. Tamarind. ʒj.

Hb. Mercur. mʒ.

℞. Vestuar. pʒ.

M. Cog. in Aq. simpl. q. s.

Colaturae ℞ adde:

Oxymell. simpl. ʒj. M.

F. Clyster et applicetur.

IV. Corpus humectatur.

α. Hauriendo aërem fumo calidae blandum
per os et nares.

β. Colluendo os et guttur.

γ. Balneis pedum, manuum in aqua calida.

δ. Vaporibus aque calidae, ad totum corp. admisce.

ε. Fomentis et episthematibus pectori et hypo-
condriis applicatis.

V. Remedia putredini adversa sunt.

α. Medicamenta aquosa, blanda, nitida, v. g.

αα. Decocta hordei avenae cum succis acidis
vel syrupis pro potu communi.

β. Syrupi et Sapo fructuum subacidorum
cum aquis destil. Melissae ℞. Sambuci
Tiliæ parati.

γ. Eadem in Decoct. Scorzoneræ, Grami-
nis, bardanae Tragopogonis soluta.

δ. Cerasa, ~~fr.~~ fraga, mori, baccæ rubi idæi
ribesii, fervido hordei v. avenae decocti
addita, et colata cum saccharo vel
melle edulcorata. quibus oib. addat. *Prun.*
quod

137.

quod et facillime per vires epinis nostri soluitur,
et diathesi sanguinis inflammatoriam optime
resolvit.

§. 112.

Alvum si observetur siccior, applicatis quavis
clysmatibus superius notatis, Decoctum se-
quenti in usum vocari potest.

~~R. Tamarindor. ℥ij. B.~~

~~Rob. Ribesior. ℥j. r.~~

~~Ω Ori. v. ℞.~~

R. Tamarindor ℥ij. B.

Ebull. in f. q. Aquae font. per triduum
horum. Colatur. ℥ij. B. adde:

Ori. picnissimū ℥j.

Syr. de Mann. ℥j. M.

Capiat vasculum plenum, quo ad potum Coffee
utimur, donec comode purgetur.

§. 113.

Quod si in petu febris caput petere, ac phre-
nitis intinere videatur, tunc praeter clysmata,
ac alvum ducentia, nunciat post aurem utram
applicentur. Et vō sanguis sit spissus et
phlogisticus, ~~§. 114.~~ ^{§. 114.} veficatoria sunt applicanda,
praemissa prius larga sanguinis ductione, nec
non Epispastica suris et plantis pedum ap-
plicanda. Interne simul dari potest pul-
vis sequens

R. Cortic.

R. Cortic. Peruv. ʒj.

Ori puri ʒʒ.

Camphor. grj.

M. D. pro ʒʒi cum Emulsione, ex seminibus
frigidis pro exigentia reparendus.

§. 114.

Febre integre sublata, recidiva potione mannata
aut tamarindinata, atque diæta exacta præ-
cavenda est.

CAPUT V.

FEBRIS INTERMITTENS.

§. 115.

Def. Est ea febris species, quæ per vices impetum
remittit, ut plena apyrexia inter duos quotque
paroxysmos intercedat.

§. 116.

Febres Intermittentes quidem dividuntur in Inoti-
dianam, Tertianam et Quartanam; non tamen
desunt et plæ etiam Quintana, septena, morana,
necustualis, vix annuæ, quæ selt, semel in anno
recurrat, quali febre laborasse Antipatrum Li-
donium Boetium refert Plinius Secund. Libr.VII. cap. 57.

§. 117.

Signa, per quæ, primo statim paroxysmo Febre
intermittente, cognosci possunt sũ sequentia.Præ Febris quotidianæ1. Calor humidior cum quadam acrimonia, quam
adnota

admotā manus non protinus, sed distincte per-
manens sentit.

- 2. Sitis minor, vomitus pituitosi, et simili pituita alvo excreta.
- 3. Univerſum corpus crudis humoribus scatens.
- 4. Aetatis, naas, anni tempus, temperies humidiora.
- 5. In vigore, aſtus mitior, quā in tertiana vigore.

II Febris tertianae.

- a. Rigor major, quam in quotidiana, una cum mo-
leſto ſenſu punctionis cuiusdam.
- b. Pulſus naali ſimilior, magnitudine et vehe-
mentia breui increſcens.
- c. Sitis ſatis magna.
- d. Calor magnus, equalis in toto corpore, tangentiſ
manuum primo valide afficiens, ſed qui a tangente
manu paulo poſt ſuperatur.
- e. Sitis, vomitus bilioſus, vel alvus bilioſa, nec
non urina bilioſa.
- f. Anni tempeſtas calida, temperies calida et bilioſa.
- g. Labores, vigilia, curae, inediae praegreſſae.

III Febris Quartanae

- a.) In uirgionibus arteria carpi, quaſi alligata eſſe
videtur, atq. ad interiora retracta.
- b.) Frigoris minuit punctionis ſenſus.
- c.) Aegri percipiunt, ac ſi omnes partes molles ad
oſſa usque contritae ſint.
- d.) Tempus autumnale et febris quartana epidemii-
ce graſſantiſ, optimum criteriū dant.

Alia Intermitentium distinctio definitur à majori
vel minori ^{aut} ~~duracione~~ ^{vel} longiori; v. breviori dura-
tione ipsius paroxyfmi, e.g. Tertianas cuius pa-
roxysmi tempus 12. horarum spatium non exce-
dit Galeno vocatur Tertiana Exquisita cu-
ius vò paroxyfmi 12. horas excedit, vocatur
Tertiana simpliciter: quodsi vò tempus pa-
roxysmi excederet tempus intermissionis, vo-
catur Tertiana Extensa, siue Producta.

§. 119

Alia Intermitentes, in quibus die intercalari, inter
binos paroxyfmos nova accessio fit, vocantur
Febris Intermitentes duplicatae triplicatae, e.g.
Febris quotidiana duplicatae paroxyfmi prius
insequentis diei paroxyfmo autem noni diei, nec
non paroxyfmi scti scti diei, paroxyfmo
scti primi diei, horum accessionis, numero sym-
ptomatum et vehementia exacte respondent.
Sic in Febre tertiana duplicata, paroxyfmi
primi diei paroxyfmo tertii diei; paroxyfmi
scti diei, paroxyfmo quarti diei in omnibus
exacte respondent.

§. 120

Distinguuntur porro in Vernales et Autumnales
a. Vernales incipiunt mense Februario, desinunt
mense Junio vel Julio.

b. Autumnales incipiunt mense Augusto, desinunt
mense Ianuario.

Obis Hinc patet, quare Junio et Julio Men-
sibus

mensibus longe minor sit agnorum numerus, quam reliquis mensibus.

xx Febres autumnales epidemice grassantur, jam mense Junio adulescunt, quae vero vel mense Augusto vel Septembri incipiunt, tam frequentes numerum non sunt.

§. 121.

Causa proxima Februm Intermittentium est. Inertia liquoris nervosi Cerebri et Cerebelli cordi destituti, a quacumque demum causa producta, quod ipsius probant omnia illa phaenomena, quae in primo Februm Intermittentium gradus accurrunt, e.g. languor totius corporis et gravitas et debilitas subita; musculorum voluntariorum debilitata actio; cordis motus languens; pulsus citatus, debilis et parvus.

§. 122.

Causa recurrentium statim diebus paroxysmorum incognita, diu multumque aëros Emulsiorem tenuit, nam

1. Multi ~~in~~ Causam materiam febrium similiter non subactam arbitrati sunt moerore continere recurrentium statim diebus paroxysmorum; Verum.

1° Non nullos paroxysmos febrium tantum sudor comitatur, ut illy Causa illa materiam sufficiens expelli posset.

2° Haec sequeretur, quod, quo major copia materiae febrilis per aliquem paroxysmum expellitur, eo longiori intervallo deceret. sequent paroxysmus recurreret, et quo minor copia materiae febrilis expellitur, per aliquem paroxysmum sub-

sequentem paroxysmum, eo citius recurrere
debet; Atqui docente experientia, siue mi-
tior, siue vehementior sit paroxysmus v.g.
tertianae; semper tamen post 36. horas
spatium sequens paroxysmus recurrit.

3° Si reliquiae mae febrium fuerint cae recur-
rentis novi paroxysmi, tunc jam vii, colle-
cta et aucta illa mae, aut paroxysmum,
agros profligant; atqui subito, phaeone
na febrium intermittentium hanc invadunt.

4° Si hoc verum esset, tunc observare regi-
men debitu, et dietam, novi paroxysmi
non corrigerent, sed tantum illi, qui error
in sex rebus non naturalibus commisit esset;
Atqui aequè obnoxii sunt illi, quam et hi
recurrentibus febrium paroxysmis.

5° Licet singulis paroxysmis, pars cae ma-
terialis subigeretur, ratio tamen sufficiens
dari non potest, quare reliqua illa mae
cae, in singulis intermittentiis speciebus,
determinatum redeundi tempus observet.

6° Atque, quamvis negari non possit commi-
ssum regimine et dieta errore, posse recur-
sum paroxysmum febrium efficere et
viri officio cae occasionali; tamen aliud
quid esse debet, quod corpus disponat ad re-
cursum paroxysmum febrium, certo tem-
pore, eadem hora, et eisdem symptomatibus
recurrere.

recurrentium.

§. 123.

- Atque haec causa praedisponebat Latet tam in fluido nervo subtilissimo, quam in nervo fluidum illud vehementibus, et nunquam communi origine, scilicet Encephalo. id quod probant.
- 1° Primum ingruentis paroxysmi phaenomena, scilicet lassitudo debilitas totius corporis, et ad motum voluntarium perficiendum inertia.
- 2° Atque motus subiti et vehementes, a quibus solis, citra concursum aliarum causarum seorsum intermittentes non raro excitantur.
- 3° Convulsionem infantum, subiectonumque aliorum mobilissimum systematis nervosi.
- 4° Morbi convulsivi plurimi, per se vel intermittentes supervenientes curatae.
- 5° Usus Corticis Peruvianis, qui non in saburram cetera praecordia haerentea, sed mde in systema nervorum agit, quod probatur exemplo affectuum hypochondriacorum et hypochondriacorum solo hoc cortice expugnatarum.
- 6° Inunctiones spinæ dorsæ unguentis aromaticis penetrantissimis, quibus non raro pertinacissimae febres intermittentes curantur.
- 7° Observatio M. Sydenhami, in quadam febrium Intermittentium Epidemia, in qua aegri non communibus illis febrium phaenomenis, sed symptomatibus verae et exquisitae Apoplexiae correpti fuerunt, quod malum cum ex latenti

ex lateritio urinae sedimento ad febrium inter-
mittentium classem pertinere cognovisset, il-
lus solo corticis usu felicissime debellavit.
§^o Plurima, in oeconomia animali certis legi-
bus, et determinato tempore fieri solita, e.g.
fames sitis, somnus, vigiliae, alvi excretio,
bilis, succi pancreatici, salivae, muci & se-
cretio &c.

Obt. Ex quibus omnibus liquet, fluido nervo,
vasis etiam illud vehentibus, vel etiam cunctis
illorum originis, Encephalo scilicet, ab a. com a mia
mare epidemico febrium talem characterem
imprimis, per quem tandem paroxysmi stato
tempore excitantur.

— Recidivae quos in Intermittebant occur-
rentes id probant, quia commissis in Regimine
vel diæta erroribus, maxime illis diebus re-
currit, quibus durante febre paroxysmi redi-
re solebant.

§. 124

In Curatione Februm Intermittebant sequentes
Indicationes occurrunt.

1. Corpus paroxysmi febrilibus debilitatum
roboretur.
 2. Causa februm Intermittebant materialis et occasio-
nalis expellatur.
 3. Lentor humorum attenuetur et dissolvatur.
1. Cornu ti succi e primis viis eliminentur.
 2. Reliquum corrigatur.

- 3. Labefactant fibrarum tonus instauretur.
- 4. Tota humorum massa, novo quasi balsamo conditur.

§. 125.

I. Primae Indicationi satisfaciunt.

1° Emerica, nausea, vomitus, amarore orit, sorditiae
 linguaes tenebrosa verrigine, et anxietate cca praecordia; nec non horum tensione indicata, atque
 sub variis formulis exhibita, e.g.

Vomitoria.

R. Friemet. gr. v.

F. Pulvis una desumendus.

Item.

R. Tris rad. Ipecacuanh. ℥ss.

S. Pulvis pro desumendus

Item.

R. Lap. Gg. v. Ori depur. v. Fri. Olii Sj.

Friemet. gr. iij. M.

Capiat pro dosi.

Item.

R. Tris Rad. Ipecacuanh. gr. xv.

Tris Tris Ori 3ae ppi gr. ij - iij.

Q. destill. Costic. & Olori gss.

M. F. F. Capiat pro dosi.

Item.

R. A Tris Cerat

Oliis mirab. Glauco. aa gr. v.

M. Capiat pro dosi, si felus cum succitate
 Causa

corponi nimia coniuncta fuerit

Potiones.

℞ Aqu. F. et ac. ℥j.

℥i emet. gr iij.

Syr. Rub. Id. emet. ℥j. M.

Capiat mane jejunio stomacho partitis
vicibus omni $\frac{1}{4}$ horae a cochleari uno,
donec vomitus sequatur

Item.

℞ Aq. Cinnamon. f. v. ℥℥.

℥i emet. gr iij.

Syr. F. Papaverat. ℥j. M.

Item.

℞ Vini emet. ℥ij

Oxymell. Squillit. ℥vj. M. F. Haustus

Item.

℞ F. Rad. Ipecacuanh. ℥ij-℥℥.

Coq. in Aq. comm. f. q.

Colatur. de pur. ℥j℥ adde:

Syr. Cortic. Oior. ℥℥ M. F. haustus
partitis vicibus sumendus.

Dolus.

℞ ℥i emet. gr v.

Gelatinae riberior. ℥℥.

℞ Cinnam. gr j. M. F. Dolus, pro
dosi sumendus.

Diluf.

Pilulae.

℞ Fricuet. gr. v.

Micae panis q. s. vs F. Pilulae numero quinque pro una dosi.

Ob. Vomitiona interdum salubriter cum purgantibus remittuntur. v. g.

℞ ℥. rad Jalapp. ℥j-℥ss.

Fricuet grj- grjij M. F. ℥. pro dosi.

Item.℞ Olio Anglicani ℥ss. Solue in
Aq. destill ℥j. Sambuci ℥ijij
Solutiori adde:

Fricuet grj- iij. M.

Item.

℞ Mann. elect. ℥j

℥ss. ℥i ℥j

Fricuet. grj- grjij

Solut. in The tepid ℥j. exhibeatur.

Item.

℞ ℥. rad. rhabarb opt. ℥ss.

de Squilla Bahlu

Olio polycrest. de Lign. aa ℥j.

Fricuet. grj M.

Capias pro dosi jejunio stomacho.

—xx Hum Vomitionum contraindicant

℞. Angustum pectus.

℞. Nimia corporis debilitas.

℞ Biscera

℞ Viscera abdominalia lesa, obstructa.

℞. Leucophlegmaticus corporis habitus.

℞. Febres, quae jam vltra 4. aut 5. paroxysmos habuerunt.

℞ Purgantia, indicata maxime per obstusum lumborum dolorem, horrorem, flatum, abdominis tumorem, alui fluxum &c. e. g.

℞ ℥. Cornacini ℥j-℥ss.

Capiat pro dosi in jussulo, v. alio quocumque vehiculo convenienti, & bibulo dato, donec
Item. commode purgetur.

℞ ℥. rhabarb. opt. ℥ij

℞i ℞i ℞i. M. Div. in ij partes.

℞. Capiat unam dosim vespere, alteram mane.
Item.

℞ ℞i. ℞i

℥. rhab. opt. aa ℥ss.

Diagryd. sulph. gr ij-ij. M.

Capiat mane pro dosi.

Item.

℞ Trae Rhabarb. or. ℥ij.

Elix. aper. Clauder. ℥j

Elix sedlicens.

Syr. Car. benedict. aa ℥ss.

Capiat cochlear unum quavis hora, donec
Item. commode purgetur.
Item.

℞ ℞i.

℞. Fol. Senn. s. stips.

℥. Rhab. opt. aa ℥j.

Olii amar. Sedlic. ℥ij.

M. Coq. leni igne in Ag. simp. ℥ij.

In Colatur. Depur. solve:

e Mann. Calabr. ℥ss. M.

Capiat mane pro Dosi.

Obs. In quibus saburra nimis viscida et tenax
primas vias obstat, stimulus fortior, viro re-
sinosus requiritur, illis & profuit sctia —

℞ Extr. Tumar.

℥m. Ann. elect. aa ℥ss.

Resin. Jalapp. gr. vj.

M. F. c. Elix. P. P. Pilul. xix. Consparg.

℥re Lycopod. D. S. c. Mane oet sumenda.

Item.

℞ Magnet. alb. v. ℥i. Oli.

℥. rad. Jalapp. aa ℥ss.

Diagryd. grvj. viij. M.

Capiat mane pro Dosi.

Obs. xx Emeticorum et catharticonum usus in febribus non nisi in junioribus, robustioribus, & de quibus constat, magnam sordium copiam cœ præcordia et intestinis hæere, reserendus est; in debilibus vō et senibus, lethalem ventillarum inflammationem, hydroperem, diarræamque aliaque mala producant.

— xi Post absolutam emeticorum et catharti-
conum

corum operationem, ad excitatos per eadem
in corpore tumultus semper paregonicum
exhibendum.

— ^{xx} Danda vero sunt, et emetica et cathartica
tempore paroxysmi, et quidem eo, quo usque
ad futurum paroxysmum operacem suam
absolvant.

~~Quia~~ ^{xx} Subiectis hypochondriacis et colicis affectio-
nibus subiectis, neque emetica, neque cathartica
danda sunt, sed sequens Carniatiuum exhiben-

R. Mann. elect. ℥ij.

Olii diures ℥ij.

Of. Sumpser. gr. iij. M.

Capiat ex reliculo quodam appropriato.

— ^{xxx} Tam emetica, quam etiam cathartica
statim post primum, vel primum paroxysmum
danda sunt.

— ^{xxx} Si quis febres intermittentes initio sta-
tini jugulare velit, tum primum emetico
vel cathartico, sequens Electuarium tempo-
re appropiat exhibendum —

R. Rob. Sambuc. ℥ij.

Cortic. Peruv. ℥ij.

℥. Chamom. vulg. ℥ij.

Extract. Centaur. min.

℥. Caryophyllor. aa ℥ss.

Syr. Limonior. q. s. ut F. Electuarium
Cui ad diaphoresin promovendam addi-

prodest

potest. Calc. Natum. 3℔.
 Capiat 3℔. singulis binis horis finito pa-
 roxyfmo. Vel seq.

R. Cort. Peruv. 3j.
 Cascarill.

Cinnamon.

Oliv. Fri. aa 3j.

Aq. Menthae vulg. simp.

Vini rubri aa 4j.

Digerant. leni calore. Colaturae adde:

Syr. Cortic. Orior 3℔.

M. Dosis 3℔. omni b. horis.

Vel.

R. Cortic. Peruv. 3j.

Aq. Viciae 3viij.

Diger. in vase clauso per triduum,
 identidem agitando. Ra a ore per in-
 clinationem secernatur. Dosis ad Coch-
 leam unam in haustu vini generosi

Laqueus in die.

II. Indicari secundum Satisfacium —
 8° Resolventia, et quidem —

7 In caliditate et biliositate subiectis Olina, v.g.

Nitrum, Et polycrystum, Frus Otus et quod caeteris
 praestantius est, Sal Ammoniacum in ore, aut
 solutione, e.g.

R. ctq. H. Chamomill. 3viij.

Ulei depurat 3ij.

Essentz

Essent. v. Extr. Gentian. rubr. ℥ij
 Syr. Cortic. Citri ℥j. M.

Capiat parcellam dimidiam ter de die.

¶ In subiectis vero frigidioribus, debilibus,
 vel etiam senio confectis, Contrayerva, rad.
 Serpentaria, Crocus et similia penetrabilis-
 sima aromata summi usus sunt. c. g.

℞. Serpent. Virginian subtilij. ℥. gr. xv.
 Vin. albi ℥ij. M. Capiat pro dsi.
Item.

℞. Ab. Centaurii min.

Card. Bened.

Ablynth. vulg.

Trifol. Fibri. aa mj.

℥. Chamom. Rom. p. ij.

℥. Sena.

Rad. Hellebor. nigri aa ℥ss.

Cortic. Beruv. ℥j.

℥. ℥. ℥. ℥.

Concis. infund. Vin. albi ℥ij. - ℥ij.
 Aqua comm. ℥j. M.

Capiat Cyathum unum bis vel ter singulis
 diebus vacuis.

Vel.

℞. Ag. Card. Bened.

Card. aa ℥ij.

℥. ℥. ℥. ℥.

Extract. Centaur. min. ℥ij - ℥ij M.

Capiat

Capiat cochlearia duo, quoniam trichonio v. thonio.
Item.

R. Extract. Card. Bened. ℥ij.

Liq. Fof. Tri. ℥ss - ℥j

Atq. Meliss. f. v. ℥ij. M. Diger. leni
calore. Colat. Depurat. D. S. Capiat
cochlear unum, quoniam bithonio, aut trichonio.

III^{us} Illis, quibus color subflavescent cutis et ocu-
lorum, urinae color flavo-ruber, pondus et an-
xietas cœ præcordia sensus, hepatis obstructio-
nem, aut biliosam cacochymiam indicant, de-
cocta Taraxaci, licherei, Scorzoneræ, Grami-
nis cum Oleo polyastro, vel solubili, nec non
melle larga copia potata, tempore apyrexia,
danda sunt.

III^{us} Illis, qui cum extra paroxysmi tempus, et
præcipue dormientes sudore fere diffundunt
inlucida et resolvenda nocent, ergo austri-
gea potius danda sunt, qualia sunt: Cor-
tex tamarisci, Cappandis, Peruvianus, una
cum aromatibus, vino austro rubro infusa.

4ta Diaphoretica etiam reperita, si præmia vice
non succedunt, et febrium non depulsiunt tem-
pore aque apyrexia, propinata, per que non
tantum humores diluuntur, attenuantur et re-
solvantur, sed etiam vasa rigidiora relaxantur,
et ad transmittendos libere humores apti redduntur,
atque sic frigit febrile præcavetur et præ-
occupatur. Formulæ similiæ s. p. 150. t. Extract.

154. Tales sunt etiam sequen res-

℞ Olei polycr. ℥ij.

Syr. S. rad. asenient. ℥ij.

Opii puri gr ij.

Aq. still. ferm. Card. Bened.

Abfynthii.

Rutae.

Majoranae

Menthae aa ℥ij.

Extract. Abfynth. ℥ij. M.

Capiat cochlear s. omni quadrante horae
superbibendo ℥ij. sequenti de cocti post si-
gula quoque.

℞ Rad. Imper. ℥ij.

Ligni Sassafr.

Santali rubri aa ℥ij.

Fos. Virgaurea m ij.

℞ Centaur. min. ℥ss.

Semini. Centur. Dauci Cret. ℥vj.

Infusa vase arcte clauso per horam ij. ab-
que ebullitione, sed fere fervida, dein parum
ebulliant, tum decocti sint. ij exhibe.

Obs. x. Duobus, tribusve horis ante paro-
xysmi futuri tempus, aeger vestibus bene rectis
vel ante focum largiorem sedeat, vel pedes in
aquam calidam iuvitat, vel bene rectus in
lecto se contineat, atque remedia proxime
laudatas omni quadrante horae sumat,
roque

usque dum absque frigore febrili; binæ ultra tem-
pus initii paroxysmi, elapsæ fuerint horæ.

Ob^{xx} In curandis tertianis methodus hæc ra-
tio fallit; imò sæpe nec in quartanis.

— ^{ix} Quodsi frigus febrile subrepere incipiat,
a stimulantibus et calefacientibus abstinendum,
sæpeque iussu aromatico dilutioni vrendum.

— ^x Celsus simili plane vocabatur methodo,
dum agros cæta tempra horrore in balneum dede-
rit, et horrore quoque præsepte a balneo non tan-
tum non abstinet, quin imò illi prægeni iussit.
Atque, si post aliquot accisiones balneum non
profuisset, sedenti in balneo allium dedit, vel
aquam calidam cum pipere ad Calorem et su-
dorem excitandos.

— ^{xi} Prodest vò hæc methodus in primis in
tertianis autumnalibus epidemice grassan-
tibus.

— ^{xix} Antequam febres quotidianæ et tertianæ
nullum certum typum induant, diaphoretica sine
discrimine dari non possunt.

Si præmissis erectivis et resolventibus febres
intermittente, cedere nolint; tum —

Ob^{xx} Cortex Peruvianus agmen claudat, sed tantum
in febribus autumnalibus, et in debilitatis
subiectis, vel per temperiem talibus, vel diu
tumultu morbi viribus exhaustis. Exhiberi
vò potest sub variis et diversis formis ægri
quodlibet accommodatis. e.g.

R. Cortic. Peruv. opt. ℥j. F. F.

Div. in xij doses.

Capiat integram dosim tempore apyrexiae, donec aliter paroxysmus sequatur, omni bithorio.

Item.

R. Cortic. Peruv. ℥ij.

Aq. Comm. ℥j.

Infusa spatio duarum horarum, deinde per horam ebulliant, tum adde:

Vini Gallici ℥j.

Ebulliant rursus parum in vase alto, deinde decoctum parum exhibe.

Capiat ℥i℥. omni bithorio.

Item.

R. Cortic. Peruv. ℥iij. Vase clauso, spatio 2. horarum in Aq. Comm. decoct. uncias xvj. exhibe.

Capiat ut praecedens.

Obv. Quodsi nauseosus et nigratus color odore, junioribus, delicatissime premittit nauseam pariat, ad Colorem emendandum addi pot. Ol quoddam aleas. fixum, v. g. Ol Amygdali, Card. Bened. Si, cineres clavellarij grvj. Ad saporem vero emendandum, Syrup. Cortic. Citri, Orid, Cinnamon &c. e. g.

R. F. Cortic. Chinae ℥iij.

Si pluvij ℥i℥.

Infund

Infundant. p. 4. horas, in vini albi $\mathcal{R} \text{ss}$.
 Colatur. D. a. $\mathcal{R} \text{ss}$. Quous trihorio, vel
 quadrihorio, tempore apyrexias poculople-
 num capiatur.

Item.

$\mathcal{R}$ Cortic. Peruv. $\mathcal{Z} \text{ij}$
 Limas. Chalyb. $\mathcal{Z} \text{ij}$
 Serpens Virgin. $\mathcal{Z} \text{ss}$
 Confect. Cortic. Otior $\mathcal{Z} \text{ij}$
 Syrup. Cortic. Otior. q. s. vt. F. Electuar.
 Capiat quantitatem Nucis Moschate ter,
 quaterne in die.

Item.

$\mathcal{R}$ Cortic. Peruv. $\mathcal{Z} \text{ss}$
 Confect. Alkerm. $\mathcal{Z} \text{ij}$
 Syr. Cortic. Otior. q. s. F. Electuarium
 Capiat quous quadrihorio cum cochleari minuto.

Item.

$\mathcal{R}$ Extract. Cortic. Peruv. $\mathcal{Z} \text{ij}$
 Dilue in Syr. S. m. aper. $\mathcal{Z} \text{ij}$ F. Linctus.
 Div. in $\mathcal{P}$. doses sumatur.

Item.

$\mathcal{R}$ Extract. Cortic. Peruv. $\mathcal{Z} \text{ij}$
 Admisce Tris Glycorrh. q. s. vt. F. l. a.
 Pilul. pond. gr. $\mathcal{ij}$ $\mathcal{P}$. Consumat omne
 spatium apyrexias.

Obs. In Febribus quarantis perniciosissimis
 et nulli alio remedio cedere volentibus ex
 hber

158. hiberi potest Bolus sequens.

R. Cortic. peruv. ℥ij.

Regul. Tri medic. ℥ij / quia non re-
rendus cum Tre propter salia, sed
caustice tantum cultelli miscere
dicit.)

Croc. Mart. tenuiss.

Ori vitriolati. aa ℥j.

Of. Menthae q̄ij. M. F. F.

Cuius ℥ss. vel ℥j cum Rob Sambuci
et Syrup. Caryophyll. in forma boli
mane et vespere assumi poterit cum
regimine.

Obs xx Nauseantibus subiectis et infantibus
junioribusque sub forma clysteris exhi-
beatur. e. g.

R. Cortic. Peruv. ℥ij. Cog. in Ag. font.
ad remanentiam ℥ss. Colaturae
turbidae adde:

Electuarii e Scordio ℥ss.

Of. Anisi q̄ij. M. F. Clyster
adultis pro dosi applicandum.

junioribus vō applicentur ℥j ℥ij
pro dosi, ut diu retineri possit.

Obs xi Quodsi clyster hoc diu retineri re-
quireret, tunc Cocto Cortic. adde Cort. Grana-
tor ℥ss. Colaturae vō decocti Aquae Cin-
namomi simpl. ℥ij

— ix Retinere eod. Artice post 8. die, dato praecavet

Indicationibus tertiae et quartae satisfaciunt
 a. Libi et pomis meracioribus parca simul copia sumi.

q. Ex cibis, iuscula carniū, ova recentia fortilia,
 carnes aaliū iuniorum affatae, pisces tenerio-
 res fluviales affi, succo citri vel aurantium
 repperfi, panis bene fermentatus, vel et bis coctus.

q. Vinum rhenanum, hungaricum generosius
 vetus, vinum rubrum p. dulcis cultum.

3. Corporis exercitia moderata, gestatio, vectio
 in rheda, equitatio, frictio.

q. Sollicita frigoris vitatio in autumnalibus.

5. Somnus longior, quam in sanitate, affectuum
 omnium sollicita evitatio.

ε. Medicamenta parva solidiora roborantia, et
 languentem ventriculum excitant, v.g. Amara
 illa Absynthium, Centaur. minor, Card. Bened;
 rad. Gentiane helenii; Myrrha p. ex quibus cum
 Cinnamon, Cortice Winter. citri, Citiorum vina
 medicata paranda, terque de die, vacuo ven-
 triculo ab 3ij-3iij. sumenda. e.g.

R. Ab. Absynthii.

Centaur. min. aa mß.

Cortic. Winteran. verae

Rad. Galang. aa 3j

Flaved. Cortic. Citior. 3ß.

Semini. Foenic. 3ß.

Incis. Centaur. M. Infundant. cum vini albi
 generosior. 4j. Capiat pocellum ter de die
 vacuo ventriculo.

M.

Item

℞ Sumit. Centaur. min. m.j.

℥. Cortic. Peruv. opt.

Flaved. Cortic. Oriza. aa ʒss.

Cortic. Winter. rer.

Rad. Galang. aa ʒij.

^{etri}

Leu. Foenic. aa ʒij.

Incis. Centur. Infund. et Ex. lib. ut supra.

Item.

℞ Extr. Cent. min.

Card. Bened.

Cortic. Peruv. aa ʒij.

Vini albi generosior. ʒj.

Olue. Solutioni adde:

Effent. Meliss.

Cortic. Citri aa ʒj.

M.D.S. 50-60. guttae dictum ter exhibendae.

Obs. Huius compositi remedium est Theriaca
Diatessaron cum aequali copia Quigibenis
conditi mista et in Electuarii formam redacta,
atque dictum ter a ʒj. deglutita.

℞ Purgantia post depulsam penitus febrii aliquo-
ties reperta, sed longius inter se intervallu,
que indicantur a linguae sordibus, opprobri-
one praecordiorum vel pondere quasi gravantis sensu.
Et huic fini, testante van Eticenis ʒj vel ʒss.
Milulur. Russi sufficiunt. Secus, appetitus
prostermitur, adnata oculorum tunica flava et vir,

atque
70

Vitellor. ovor. recent. Num. j.

M. F. Emplastrum carpi applican-
dum autem accessionem, nec removendum
donec finierit febris.

Obs. Boyleus in Libro suo de Utilitate Phi-
losophiae refert, se a quotidiana violenta,
nulli remedio pharmaceutico cedere volenti, li-
beratum esse, Pulve ex Ovis nigri et Lupuli
Anglici recentissimi aa. manip. In quibus cum
quarta parte librae avorum Corinthiacarum
simul mixtis et in pulvem contritis, carpi ap-
plicato. vid. Boerh. Aphor. pag. m. 223.

30 Episthemata variis corporis locis, praesertim
tamen cordiae, popliteis, axillis, aut accessi-
onem febris aliquot horis applicari solita. v.g.

R. Thuris subtilis. ℥i. J. Jv.

Mini ℥j.

Q. Olivar. q. s. M. F. Emplastrum
cordiae applicandum.

Obs. Idem praestare dicitur Senecio vulgaris
in pulvem contrita, dieque intercalari frigide car-
diae applicata.

— x. Nec non fuligo cum Terebinthina, Millefoli-
um sacculo inclusum stomacho applicatum.

— xi. Haec oia tuto tentari possunt, in primis
in iunioribus omnia pharmaca respuentibus,
quorum genus nervosum, a talibus externe
applicatis nunc affici solet.

163.

40. Inunctiones Spinæ dorsæ quibus spina dorsæ, una
alteraque horn ante accessionem febrialem, pannis leneis
calidis prius perfricata, ante focum iungi solet. v. g.

R. ℞. Scorpionum.

Castorei.

Baccar. Junij.

Camphoræ de radicib. Cinamomi

Laurini.

Terebinth.

Dassam. Tris terebinthinæ aa ʒʒ.

M. Pro Linimento descripto

§. 128.

Si febris post aliquot paroxysmos sua sponte cessa-
verit, corticis usus superfluit est, tumque vel —

(d.) Mixture spirituosæ amara et catarrhiva, e. g.

R. Effent. Centaur. minor. ʒij.

Cortic. Orior.

℞ Orid. dulc. aa ʒj.

M. Capiat Dietam ter 70. guttas pro Dosi. Vel.

(e.) Infusum Vinosum, e. g.

R. Ab. Deton.

Centaur. min. aa mʒ.

Cortic. Winter. verae

Rad. Galang. aa ʒij.

Flaved. Cortic. Cnori. ʒʒ.

Semin. Foeniculi ʒʒ.

Incis. Contus. M. S. ℞. Celiat Vini albi generosi.

℥ij infundenda, atque cinet Cisthus amut ante
prandium succedunt. Vel —

(f.) Pulvis

¶ Pulvis stomachicus Dirchmanni, robur pri-
matum hiarum satis restituit.

§. 129.

Pro potu ordinario tempore apyrexiae, in primis in
quartana, conducit sequens Potio.

Rad. Sarsaparill. conc. ℥j. Cui
Affund. aquae feruidaе ℥xij. Coq. lente
ad Consumptionem ℥ij. Absoluta coctioe adde.
Rad. Glycyrrh. q. s. pro grato sapore.

§. 130.

In calore febrili, tanquam post Intermittentium
stadio, nihil praeter Decocta hordei, avenae scor-
zonerae rad. Graminis et similitum addito Oro-
Tucco Citri, rob. Sambuci, ribesior. ad potan-
dum dandum est. Stragula sensim remouenda,
ne frigidus aer asperans corpus subito alluat.

§. 131.

Post paroxysmum crisi absolutum, per potum
vinosum, insula carminum, addito succo Citri vel
Aurantiorum, et materiae sudori subministranda,
et viribus aegri debilitatis succurrendum.

§. 132.

Rectio nunquam admittenda, nisi vel gravia
symptomata, e.g. delirium, convulsiones postu-
lent, vel in plethoricis subiectis et robore deest
optime valentibus per emeticorum adhibendu-
rum usum excitatorem, concussus apoplexiae
metus immineret. In Epidemicis potius omit-
tenda, ne in Continuas transcant.

§. 133.

1. *Spasmi et Convulsionibus optime medemur litera-
liori Corticis peruviani usu, et linimentis nervinis,
aliquot horis ante paroxysmum medullae spinali
nificandis; cuiusmodi est: Balsamum Cephal-
icum Serenissimae; nec non sequens:*

R. Unguenti pomadin. ℥j.

℞. destill. rutae

Lavendulae aa gtt. xij.

*Balsam. Cernu. ℥j M. Quibus etiam
℞. Animal. Dippel. torideat guttae, vel ℞.
Castorei cocti ℥ij. addi possunt.*

2. *In Soporosis febribus opporet sedulo et crebro
kininam ad ℥ss. singulis binis horis diebus apy-
rexias exhibere. Haec cum, ne vita pessumdetur,
studiose supprimendae sunt.*

§. 134

*Obstructiones viscerum abdominalium febribus
intermittentibus inprimis autumnalibus epide-
mice grassantibus supervenientibus, resolventibus ex
Cichoreo, Tamexaco & Fer. solubif. paratis huius
similibus tuto tollitur. Donald. Mon ro Sympson
commendat mixturam:*

R. T. Chamom. ℥ss.

Cui superinfund. Aquae Commun. calidae ℥viij.

Stet per horam 2. Tum adde Colaturae:

℞ Vini ℥ij.

*Olis Absynthii ℥j M. Capiat 4 cochlea-
ria*

cochlearia pro dosi, dictum quater.

Abdomen intumescens sub costis modo dolens,
modo sine dolore, una cum anxietatibus et
vomitu post pastum perceptis, adnata oculorū
flavescente, urina subflava, colore totius cor-
poris icteritis sequens postulat remedium.

℞. Oxy mell. Squillit. ℥ij.

Olio polycrest. ℥ij.

Aq. font. comm. ℥viij. Adde:

℞ Mentha ℥ij. M.

Capiat cochlear unum, quonia trichorio, et
superbibat ℥j. decocti sequentis.

℞. Hb. Gramin. ℥ss.

Fus. ex rad. Taraxac. ℥ss. ℥j.

Conc. Cont. Coq. c. Aquae Lemnium vel Ser-
Lactis thūs per ½ horam.

Praeterea, corpus exerceatur, latius dextrum
pannis laneis calidis per ½ horam fricetur,
atque Pilulae Saponaceae fumantur &c.

§. 135.

Ad tumores pedum oedematosis dispellendos
felis revocanda, quod fit fortioribus stimu-
lantibus, resolventibus, atque purgantibus
vel prioribus iunctis vel per intervalla in-
terpositis, quem in finem —

℞. ctlois hepat ℥ij.

Smi Amomiac.

Galban. aa ℥j.

Auri scillitici q. s. vs F. Pilulae pon-
dere unius grani, Quorum 8, vel 12 mane
et vespere sumantur.

Item.

R. Rad. Ari
Guaiaculi.

Olei Juniperi aa. 3℔. M.

Capiat 3℔. pro dosi. 2℔. tim ter.

Item.

R. Effus. Fuliginis Clauderi 3℔.

Capiantur guttae 60-80 iisdem intervallis
ex aqua pura communi.

Obst. Quod si his omnibus tumor non cesserit,
nihil ad debellandum illum potentius est Cor-
tice Peruviano, quoniam bihonio ad 3℔. vel
eiusdem decocto, aut infuso variisq. iisdem in-
tervallis exhibendo.

— ii Scabies Intermittentibus superveniens,
nullo modo turbanda, est cum tum remedium,
non vero morbus.

— ii Febres eo citius revocantur, quo propius
hi morbi a suppressa febre absint.

§. 136.

In curandis febribus intermittentibus, nulla cernor
atque securior methodus, quam quae naturae duce
imitatur; ideoq. sollicita imitanda illa, quibus nat-
se ab his liberare solet, e. g. si adsit vomitus, sponta-
neis emetica exhibenda, si alvus laxa, purgata &c.

1. Causa proxima est inflammatio cerebri et meningum.
2. Causae praedisponentes sunt aetas iuvenilis et media, plethora, temperies cholericæ et atrabiliana.
3. Occasionales: corpora sunt frigida vel calida capiti applicata, v.g. radice solis, cibi aromatici, potus spirituosus, vigiliæ diuturnae, vehementiores animi affectus, meditationes, studia et curae, venenis abusus et desiderium, hæmorrhagiæ consuetæ suppressæ, grauior capitis contusio et fractura calvae.

§. 141.

Symptomaticam præcedunt —

- 1° Omnis fere morbus acutus cum febre.
- 2° Dolor lateris non pleuritica cum levi perturbatione animi.
- 3° Inflammatio pleurae, pulmonis, diaphragmatis.
- 4° Lingua nigra, albus suppressa, urina rector, faeces albae, ~~urina pallida~~.
- 5° Urina pallida, decolor, tenuis.
- 6° Adipsia, seruitas rubor.
- 7° Urina cum suspensio nigro, vigiliæ.

§. 142.

Sæpe soluitur varicibus, hæmorrhoidibus fluentibus, alui fluxu, dolore ad pectus pedesque, vel et vehementi tussis superueniente, hæmorrhagia.

§. 143.

Phrenitis vera curatur —

- 1° Larga Sectione ex amplo vulnere in cubito, vena jugulari arteria temporalis et vena frontali.
- 2° Decoctis diluentibus antiphlogisticis, missis affatim exhibitis.

170. 3° Purgantibus antiphlogisticis.
- 4° Clysmatibus similibus, adstrictis laxantibus, quae purgantium antiphlogisticorum operationem accelerant.
- 5° Foru ani ex decoctis emollientibus.
- 6° Haemorrhoidum frictioe cum assenis foliis ficus, vel et applicatioe hirudinum.
- 7° Collutorius gargarismatibus lenioribus.
- 8° Ratione Capitis ad Cutem usque, per applicatioe foru tepidis, vel frigidi ex aqua, in qua ver-bena decocta, et pauillum nitti ad ac. Olus pluitur, itemq. ex aceto vini et oleo rosaceo.
- Obs. Glauco quoque frustum, liusco tenui involutum, capitis naso impositum egregium usum pollicetur.
- 9° Pediluvius tepidis repassasticis lenioribus.
- 10° Hirudinibus aliquot, temporibus utrinque et occipitis, ino eam spinae dorsi applicatis.
- 11° Haemorrhagia artificiali, per pennam multum fissam et in stella formam redactam, uigle naribus celeriter circumductam, provocata.
- 12° Fugore moderato corpori admissio, et erecto situ corporis in sedili, aliquoties per diem repetito. Et his oibus frustra tentatis.
- 13° Opiato, semper. En a leniori incipiendo, atque Philonium perdicum ad ℥i in aqua quadam destillata solutum mane et vespere propinandum est.

§. 144.

In curatione Chronicae Symptomatae -

1^a. Attendendum est ad genus illius morbi, a quo originem accepit, et videndum, an ea, quae in cura idiopathicae commendata fuerint, in hac etiam

etiam adhiberi possint, sine noxa.

Blum per praegratum morbum, ut potissimum
vires et corpus debilitari soleant, Tractio rara,
et nisi symptomatibus urgentibus, adhiberi
debet, repetita nunquam. Ideoque -

¶ Enematibus, et purgantibus antiphlogisticis
alternis diebus exhibitis potius debellanda,
dato post catarticonum usum, vesperi paregorico
ad sedandos tumultus.

§. Derivantibus aliosum sanguis revellendus,
epithemata capiti raso applicanda.

§. 145.

Præcaveri potest, talis Chronica symptomatica -

a. Clysmatibus antiphlogisticis saepius injectis.

b. Laxatione partium inferiorum per balnea
et fomenta.

c. Epispasticorum irritatione.

d. Sita corporis erecto.

e. Capitis rasura, applicacoe oxycrati.

f. Cucurbitis cruribus et femoribus applicatis.

C A P I T U L U M II

A N G I N A.

§. 146.

Angina est febrilis et acuta partium supra
pulmones positarum, h. e. faucium et laryngis
affectio, qua respiratio et deglutitio impeditur.

§. 147.

Morbus hic pro modi et causarum diversitate

in quin

^{Septem}
~~quinque~~ Species dividuntur, h.e.

- 1° In Anginiam Agnoscant sine Oedematofam
 vel Catarrhofam vel Struictofam.
- 2° In Ang. Cerythofam.
- 3° Inflammatoriam sine Vera et Exquisitam.
- 4° Suppuratoriam.
- 5° Gangraenosam.
- 6° Convulsivam, sine Strangulatoriam; ac
- 7° Anginiam Arthriticam.

S. 148.

Antiqui Medici dividunt illam in Cynanche
 Cynanche, Paracynanche et Paracynanche.

A. Cynanche vocabatur interna inflammatio
 laryngis cum dolore ardentis, sine rubore vel
 tumore exteriori conspicuo, c. Difficultate Respiratoria.

B. Cynanche erat illis interna inflammatio pha-
 rymgis et oesophagi, deque cum magno et in-
 tenso dolore, atque difficultate deglutionis,
 conjuncta, sine conspicuo rubore et tumore.

C. Paracynanche vocabatur, interna laryn-
 gis, musculorumque dicarum inflammatio cum
 difficultate Respirationis, et externo atque
 conspicuo rubore et tumore conjuncta.

D. Paracynanche denique, illa pharyngis,
 oesophagi, faucium inflammatio, quae cum
 difficultate et impedita deglutionis con-
 iuncta erat, cum conspicuo tumore et rubore.

S. 149.

Recentiores dividunt illam in Anginiam
 Veram

Veram et spuriam.

- a.) Cui verarum est Stagnatio Sanguinis, spuriarum autem Congestio Serii.
- b.) Verae sunt morbi febiles acuti, cum rigore coniuncti; spuriae autem comitem habent lymphaticam vel catarrhalem febrem. 15.

150

Dividitur porro in Ciccam et Piruitosam

- a. Cicca eadem est, cum vera et Inflammatoria, cui maxime subiecta plethorica, juvenilia et melancholica subiecta sunt.
- b. Piruitosa est species morbi chronici, et cui infantes debilesq; foeminae, nec non scorbutica et cachectica subiecta obnoxia sunt.

151

Dividitur porro, et quidem non immerito in Idiopathicam et Symptomaticam

- a.) Idiopathica per se subsistit.
- b.) Symptomatica ab aliis morbis praegressis oritur, v.g. a dysenteria, diarrhoea nimia, repente suffocata, erysipelate retro pulsa, variolis male tractatis aliisque morbis exanthematicis male tractatis, podagra regressa &c.

152

Dividitur Anginae,

- 1° Ratione tumorum, in. Agnosam, Scythosam, Suppuratoriam &c. vid. S. 147.
- 2° Ratione loci affectus, in Anginam Laryngis, Pharyngis, faucium Oesophagi, palati, veli penduli, uvularum, tonsillarum &c.

A. Angina Aquosa.

§ 153.

Definit. Est impedita vel doleus respirandi vel deglutitio exercitio, cum tumore lymphatico partium, quibus illa fit vel vicina sunt.

§ 154.

Signa diagnostica huius speciei Anginae sunt

a. Diffusio cum glandulae oris et vicinae partium, uvulae et veli palatini per serum mucidum copiosum.

b. Difficilis salivae deglutitio, et excretio ob nimiam salivae tenacitatem.

c. Difficilis respiratio ac stertor.

d. Interdum febris catarrhalis, et dolor acutus

e. Dolor acutus.

f. Tumor aquosus, albus, frigidus, cum compressione vicinarum partium.

§ 155.

1. Causa praedisponens est debilitas corporis dispositio, Scrophuli, et morbus veneris progressi.

2. Causa proxima est quidquid liberum exitum lymphae secretae impedit, v.g. compressio venarum in quas glandulae emissariae se evacuant; obstructio nata in ipso folliculo glandulae a gypso, pituita lapide, et similia, debilitas humorum circumactio.

3. Causa occasiva est, sudantis et calidi corporis, subito refrigerium, tempestas pluviosa &c.

§ 156.

Quoad Prognosin: Morbus per se salutaris est, et ab aliis gravioribus hunc praemiit, nisi materia valde maligna vel per se, vel male tractata retrocesserit: hinc ad felicem eius tractationem lae seris investiganda, remediaque lae convenientia adhibenda sunt.

Obst Nata ex obstructioe glandularum, per gypsum, pituitam, stuporem, fungum, aliaque huius conmatu, sunt longe difficilioris curationis.

§. 157.

In cura huius Anginae duae occurrunt Indicationes.
 1^a Glandulae obstructae ~~resolvantur~~ referantur.
 2^a Copia lymphae stagnantis per opposita loca evacuetur et minuat.

§. 158.

1^{ae} Indicationi satisfiat: Emollientibus, aperientibus, laxantibus, forma fortis, Cataplasmatibus, gargarismatibus, injectionibus, collutoriis et vaporibus applicata. Hinc —

℞. Cornu aquoso tepido leniter aromatico, magnae copia hausto, e radicibus bardanae, scordoneriae, Tragopogoni, Lili, 5. radicibus aperientibus, lignis, trinum Santalorum, Sassafrasae parato e.g.

℞ Rad. Bardan.

Scordoneriae

Tragopogoni ag ʒi.

Lili ʒi.

Radur. Ligni Santali.

Sassafrasae ʒi 3℥

Cornu. e. Mixt.

N.

176. Conc. c. Mixt. Coq. in Ag. Comm. $\mathfrak{Hj}$ $\mathfrak{Hj}$ ad Confirma-
Colaturae adde: $\mathfrak{Hij}$.

Pyr. S. radic. aperient $\mathfrak{Zij}$.

M. S. Capiat vasculum tepide satis frequenter.

Ob. Hoc idem decoctum pot. forma et trau-
fumenti adhiberi ex gargarismo adhi-
beri.

— et Aliud Gargarisma pot. hoc prescribi

R. Mixt. lact. et ag. $\mathfrak{Hij}$ β

Ficuum num. $\mathfrak{ij}$. F. Gargarisma.

Item illud Sydenh.

R. et Ag. hordeat. $\mathfrak{Zvij}$.

rosas rubr. $\mathfrak{Zj}$.

Album. ovor. in aquam agitando re-
vacti num. $\mathfrak{ij}$.

Sachar. Crystall. $\mathfrak{Zij}$ c. M. F. Gargarisma.

Item.

R. et Ag. hordeat. $\mathfrak{Hj}$.

Mellis comm. $\mathfrak{Zij}$.

Q. Alci $\mathfrak{Zij}$ M. F. Gargarisma.

— et Infusum huc Symplic. cum aliquantulo
mellis et aceti est praestantissima species pro
Gargarismo in hac Anginae specie.

¶ Cataplasma ex farina aut semini fœ-
nugreci pulvere, ex vino et oleo lini coctis. e.g.

R. Farin. sem. lini

Fœnugr.

¶ F. Sambuci cā $\mathfrak{Zj}$.

M. F. C. vitell. ovor. et l. g. Vini Cataplasma
adde: of. Lini $\mathfrak{Zj}$. P. Tumori applicandum.

P. Lini

R. Linimento sequenti efficacissimo.

*R. Pulv. Castorae ℥j.
Ol. Amygd. dulc. ℥ss.
Elaeer. ℥ij*

Q. Olei aā ℥ij

*M. F. Linimentum, quo pars affecta tam in
terme quam externe illinatur. Praeter haec*

*S. Remoto cataplasmate, bis vel ter de die, pars
affecta linteo molli leniter perfricanda, ope cui fri-
ctionis, emissio frigore contracta reseratur, vas
ad humores facilius transmittendos et excremendos
disponuntur, dum simul levi stimulo aromatico
laudatorum supra remedium multa aqua dilu-
torum, corpus & ad blandam diaphoresin disponis.*

*Obv. Quod si aquosa colluvies in tunica cellulo-
sa aggregata, tumorum causa sit, non dicta, sed dicenda
paulo post remedia conducant, vel si periculum sup-
purationis adfuerit, humoribus stagnantibus
vel causticis vel scalpello via libera concipienda est.*
E) Vapor aquae calidae ex frequenter repetendus.
S. 159.

*Indicationi satisfaciunt, quae copiam
lymphae per opposita loca evacuant, minuunt,
quo praevent*

*2. Apophlegmatizantia, h. e. talia remedia, quae copi-
am phlegmatis, siue pituitae, ex illis corporis locis
educunt, in quibus ad proprios usus, naturaliter
secerantur, v. g. mucus narium, oris interni &c
ad Apophlegmatizantia referuntur igitur*

act.)

ad.) Empluma ex lavendulae, majoranae
pulegii et similitum foliis parata, atque
nanibus assunta.

(C.) Masticantia ex acrioribus aroma-
tibus parata, cuius gratia sequens form.

Obv. Tale masticatorium
illud est Ludwigi Clinici.
form. 96.

Ri Rad. piperis
piperis
Zingiberis aa ℥j.
M. F. c. Ceræ flavæ ℥j placentulae
continuo ore volvendae et masticandae.

pp.) Hydragoga dicta purgans ex radice
Sclappae, Scammonio et Colocynthis
parata

ss.) Sudorifera sicca, aucta humorum velo-
citate agentia.

Obv. Et vel minima subnascentes inflamma-
tionis suspicio, ab his morbus abstinendum.

— Tale Sudoriferum formula se sequit.

R Mixturae simpf. Camphor ℥j
S. Capiat 20. v. 30. guttas in cochleari
omni generosiori, toties, quoties necesse
fuerit postulaverit.

Form.

R Effus. Alex. Stahl.
Pimpinell. alb. aa ℥j

Q Ori dule. ℥j.

S. Capiat quous bitorio 60. guttas, donec
sufficiens sudaverit.

Obv.

Obt. Ann. anno 1780. Adamus Nagy in ^{179.} ~~8~~ ⁹ ~~10~~ ¹¹ ~~12~~ ¹³ ~~14~~ ¹⁵ ~~16~~ ¹⁷ ~~18~~ ¹⁹ ~~20~~ ²¹ ~~22~~ ²³ ~~24~~ ²⁵ ~~26~~ ²⁷ ~~28~~ ²⁹ ~~30~~ ³¹ ~~32~~ ³³ ~~34~~ ³⁵ ~~36~~ ³⁷ ~~38~~ ³⁹ ~~40~~ ⁴¹ ~~42~~ ⁴³ ~~44~~ ⁴⁵ ~~46~~ ⁴⁷ ~~48~~ ⁴⁹ ~~50~~ ⁵¹ ~~52~~ ⁵³ ~~54~~ ⁵⁵ ~~56~~ ⁵⁷ ~~58~~ ⁵⁹ ~~60~~ ⁶¹ ~~62~~ ⁶³ ~~64~~ ⁶⁵ ~~66~~ ⁶⁷ ~~68~~ ⁶⁹ ~~70~~ ⁷¹ ~~72~~ ⁷³ ~~74~~ ⁷⁵ ~~76~~ ⁷⁷ ~~78~~ ⁷⁹ ~~80~~ ⁸¹ ~~82~~ ⁸³ ~~84~~ ⁸⁵ ~~86~~ ⁸⁷ ~~88~~ ⁸⁹ ~~90~~ ⁹¹ ~~92~~ ⁹³ ~~94~~ ⁹⁵ ~~96~~ ⁹⁷ ~~98~~ ⁹⁹ ~~100~~ ¹⁰¹ ~~102~~ ¹⁰³ ~~104~~ ¹⁰⁵ ~~106~~ ¹⁰⁷ ~~108~~ ¹⁰⁹ ~~110~~ ¹¹¹ ~~112~~ ¹¹³ ~~114~~ ¹¹⁵ ~~116~~ ¹¹⁷ ~~118~~ ¹¹⁹ ~~120~~ ¹²¹ ~~122~~ ¹²³ ~~124~~ ¹²⁵ ~~126~~ ¹²⁷ ~~128~~ ¹²⁹ ~~130~~ ¹³¹ ~~132~~ ¹³³ ~~134~~ ¹³⁵ ~~136~~ ¹³⁷ ~~138~~ ¹³⁹ ~~140~~ ¹⁴¹ ~~142~~ ¹⁴³ ~~144~~ ¹⁴⁵ ~~146~~ ¹⁴⁷ ~~148~~ ¹⁴⁹ ~~150~~ ¹⁵¹ ~~152~~ ¹⁵³ ~~154~~ ¹⁵⁵ ~~156~~ ¹⁵⁷ ~~158~~ ¹⁵⁹ ~~160~~ ¹⁶¹ ~~162~~ ¹⁶³ ~~164~~ ¹⁶⁵ ~~166~~ ¹⁶⁷ ~~168~~ ¹⁶⁹ ~~170~~ ¹⁷¹ ~~172~~ ¹⁷³ ~~174~~ ¹⁷⁵ ~~176~~ ¹⁷⁷ ~~178~~ ¹⁷⁹ ~~180~~ ¹⁸¹ ~~182~~ ¹⁸³ ~~184~~ ¹⁸⁵ ~~186~~ ¹⁸⁷ ~~188~~ ¹⁸⁹ ~~190~~ ¹⁹¹ ~~192~~ ¹⁹³ ~~194~~ ¹⁹⁵ ~~196~~ ¹⁹⁷ ~~198~~ ¹⁹⁹ ~~200~~ ²⁰¹ ~~202~~ ²⁰³ ~~204~~ ²⁰⁵ ~~206~~ ²⁰⁷ ~~208~~ ²⁰⁹ ~~210~~ ²¹¹ ~~212~~ ²¹³ ~~214~~ ²¹⁵ ~~216~~ ²¹⁷ ~~218~~ ²¹⁹ ~~220~~ ²²¹ ~~222~~ ²²³ ~~224~~ ²²⁵ ~~226~~ ²²⁷ ~~228~~ ²²⁹ ~~230~~ ²³¹ ~~232~~ ²³³ ~~234~~ ²³⁵ ~~236~~ ²³⁷ ~~238~~ ²³⁹ ~~240~~ ²⁴¹ ~~242~~ ²⁴³ ~~244~~ ²⁴⁵ ~~246~~ ²⁴⁷ ~~248~~ ²⁴⁹ ~~250~~ ²⁵¹ ~~252~~ ²⁵³ ~~254~~ ²⁵⁵ ~~256~~ ²⁵⁷ ~~258~~ ²⁵⁹ ~~260~~ ²⁶¹ ~~262~~ ²⁶³ ~~264~~ ²⁶⁵ ~~266~~ ²⁶⁷ ~~268~~ ²⁶⁹ ~~270~~ ²⁷¹ ~~272~~ ²⁷³ ~~274~~ ²⁷⁵ ~~276~~ ²⁷⁷ ~~278~~ ²⁷⁹ ~~280~~ ²⁸¹ ~~282~~ ²⁸³ ~~284~~ ²⁸⁵ ~~286~~ ²⁸⁷ ~~288~~ ²⁸⁹ ~~290~~ ²⁹¹ ~~292~~ ²⁹³ ~~294~~ ²⁹⁵ ~~296~~ ²⁹⁷ ~~298~~ ²⁹⁹ ~~300~~ ³⁰¹ ~~302~~ ³⁰³ ~~304~~ ³⁰⁵ ~~306~~ ³⁰⁷ ~~308~~ ³⁰⁹ ~~310~~ ³¹¹ ~~312~~ ³¹³ ~~314~~ ³¹⁵ ~~316~~ ³¹⁷ ~~318~~ ³¹⁹ ~~320~~ ³²¹ ~~322~~ ³²³ ~~324~~ ³²⁵ ~~326~~ ³²⁷ ~~328~~ ³²⁹ ~~330~~ ³³¹ ~~332~~ ³³³ ~~334~~ ³³⁵ ~~336~~ ³³⁷ ~~338~~ ³³⁹ ~~340~~ ³⁴¹ ~~342~~ ³⁴³ ~~344~~ ³⁴⁵ ~~346~~ ³⁴⁷ ~~348~~ ³⁴⁹ ~~350~~ ³⁵¹ ~~352~~ ³⁵³ ~~354~~ ³⁵⁵ ~~356~~ ³⁵⁷ ~~358~~ ³⁵⁹ ~~360~~ ³⁶¹ ~~362~~ ³⁶³ ~~364~~ ³⁶⁵ ~~366~~ ³⁶⁷ ~~368~~ ³⁶⁹ ~~370~~ ³⁷¹ ~~372~~ ³⁷³ ~~374~~ ³⁷⁵ ~~376~~ ³⁷⁷ ~~378~~ ³⁷⁹ ~~380~~ ³⁸¹ ~~382~~ ³⁸³ ~~384~~ ³⁸⁵ ~~386~~ ³⁸⁷ ~~388~~ ³⁸⁹ ~~390~~ ³⁹¹ ~~392~~ ³⁹³ ~~394~~ ³⁹⁵ ~~396~~ ³⁹⁷ ~~398~~ ³⁹⁹ ~~400~~ ⁴⁰¹ ~~402~~ ⁴⁰³ ~~404~~ ⁴⁰⁵ ~~406~~ ⁴⁰⁷ ~~408~~ ⁴⁰⁹ ~~410~~ ⁴¹¹ ~~412~~ ⁴¹³ ~~414~~ ⁴¹⁵ ~~416~~ ⁴¹⁷ ~~418~~ ⁴¹⁹ ~~420~~ ⁴²¹ ~~422~~ ⁴²³ ~~424~~ ⁴²⁵ ~~426~~ ⁴²⁷ ~~428~~ ⁴²⁹ ~~430~~ ⁴³¹ ~~432~~ ⁴³³ ~~434~~ ⁴³⁵ ~~436~~ ⁴³⁷ ~~438~~ ⁴³⁹ ~~440~~ ⁴⁴¹ ~~442~~ ⁴⁴³ ~~444~~ ⁴⁴⁵ ~~446~~ ⁴⁴⁷ ~~448~~ ⁴⁴⁹ ~~450~~ ⁴⁵¹ ~~452~~ ⁴⁵³ ~~454~~ ⁴⁵⁵ ~~456~~ ⁴⁵⁷ ~~458~~ ⁴⁵⁹ ~~460~~ ⁴⁶¹ ~~462~~ ⁴⁶³ ~~464~~ ⁴⁶⁵ ~~466~~ ⁴⁶⁷ ~~468~~ ⁴⁶⁹ ~~470~~ ⁴⁷¹ ~~472~~ ⁴⁷³ ~~474~~ ⁴⁷⁵ ~~476~~ ⁴⁷⁷ ~~478~~ ⁴⁷⁹ ~~480~~ ⁴⁸¹ ~~482~~ ⁴⁸³ ~~484~~ ⁴⁸⁵ ~~486~~ ⁴⁸⁷ ~~488~~ ⁴⁸⁹ ~~490~~ ⁴⁹¹ ~~492~~ ⁴⁹³ ~~494~~ ⁴⁹⁵ ~~496~~ ⁴⁹⁷ ~~498~~ ⁴⁹⁹ ~~500~~ ⁵⁰¹ ~~502~~ ⁵⁰³ ~~504~~ ⁵⁰⁵ ~~506~~ ⁵⁰⁷ ~~508~~ ⁵⁰⁹ ~~510~~ ⁵¹¹ ~~512~~ ⁵¹³ ~~514~~ ⁵¹⁵ ~~516~~ ⁵¹⁷ ~~518~~ ⁵¹⁹ ~~520~~ ⁵²¹ ~~522~~ ⁵²³ ~~524~~ ⁵²⁵ ~~526~~ ⁵²⁷ ~~528~~ ⁵²⁹ ~~530~~ ⁵³¹ ~~532~~ ⁵³³ ~~534~~ ⁵³⁵ ~~536~~ ⁵³⁷ ~~538~~ ⁵³⁹ ~~540~~ ⁵⁴¹ ~~542~~ ⁵⁴³ ~~544~~ ⁵⁴⁵ ~~546~~ ⁵⁴⁷ ~~548~~ ⁵⁴⁹ ~~550~~ ⁵⁵¹ ~~552~~ ⁵⁵³ ~~554~~ ⁵⁵⁵ ~~556~~ ⁵⁵⁷ ~~558~~ ⁵⁵⁹ ~~560~~ ⁵⁶¹ ~~562~~ ⁵⁶³ ~~564~~ ⁵⁶⁵ ~~566~~ ⁵⁶⁷ ~~568~~ ⁵⁶⁹ ~~570~~ ⁵⁷¹ ~~572~~ ⁵⁷³ ~~574~~ ⁵⁷⁵ ~~576~~ ⁵⁷⁷ ~~578~~ ⁵⁷⁹ ~~580~~ ⁵⁸¹ ~~582~~ ⁵⁸³ ~~584~~ ⁵⁸⁵ ~~586~~ ⁵⁸⁷ ~~588~~ ⁵⁸⁹ ~~590~~ ⁵⁹¹ ~~592~~ ⁵⁹³ ~~594~~ ⁵⁹⁵ ~~596~~ ⁵⁹⁷ ~~598~~ ⁵⁹⁹ ~~600~~ ⁶⁰¹ ~~602~~ ⁶⁰³ ~~604~~ ⁶⁰⁵ ~~606~~ ⁶⁰⁷ ~~608~~ ⁶⁰⁹ ~~610~~ ⁶¹¹ ~~612~~ ⁶¹³ ~~614~~ ⁶¹⁵ ~~616~~ ⁶¹⁷ ~~618~~ ⁶¹⁹ ~~620~~ ⁶²¹ ~~622~~ ⁶²³ ~~624~~ ⁶²⁵ ~~626~~ ⁶²⁷ ~~628~~ ⁶²⁹ ~~630~~ ⁶³¹ ~~632~~ ⁶³³ ~~634~~ ⁶³⁵ ~~636~~ ⁶³⁷ ~~638~~ ⁶³⁹ ~~640~~ ⁶⁴¹ ~~642~~ ⁶⁴³ ~~644~~ ⁶⁴⁵ ~~646~~ ⁶⁴⁷ ~~648~~ ⁶⁴⁹ ~~650~~ ⁶⁵¹ ~~652~~ ⁶⁵³ ~~654~~ ⁶⁵⁵ ~~656~~ ⁶⁵⁷ ~~658~~ ⁶⁵⁹ ~~660~~ ⁶⁶¹ ~~662~~ ⁶⁶³ ~~664~~ ⁶⁶⁵ ~~666~~ ⁶⁶⁷ ~~668~~ ⁶⁶⁹ ~~670~~ ⁶⁷¹ ~~672~~ ⁶⁷³ ~~674~~ ⁶⁷⁵ ~~676~~ ⁶⁷⁷ ~~678~~ ⁶⁷⁹ ~~680~~ ⁶⁸¹ ~~682~~ ⁶⁸³ ~~684~~ ⁶⁸⁵ ~~686~~ ⁶⁸⁷ ~~688~~ ⁶⁸⁹ ~~690~~ ⁶⁹¹ ~~692~~ ⁶⁹³ ~~694~~ ⁶⁹⁵ ~~696~~ ⁶⁹⁷ ~~698~~ ⁶⁹⁹ ~~700~~ ⁷⁰¹ ~~702~~ ⁷⁰³ ~~704~~ ⁷⁰⁵ ~~706~~ ⁷⁰⁷ ~~708~~ ⁷⁰⁹ ~~710~~ ⁷¹¹ ~~712~~ ⁷¹³ ~~714~~ ⁷¹⁵ ~~716~~ ⁷¹⁷ ~~718~~ ⁷¹⁹ ~~720~~ ⁷²¹ ~~722~~ ⁷²³ ~~724~~ ⁷²⁵ ~~726~~ ⁷²⁷ ~~728~~ ⁷²⁹ ~~730~~ ⁷³¹ ~~732~~ ⁷³³ ~~734~~ ⁷³⁵ ~~736~~ ⁷³⁷ ~~738~~ ⁷³⁹ ~~740~~ ⁷⁴¹ ~~742~~ ⁷⁴³ ~~744~~ ⁷⁴⁵ ~~746~~ ⁷⁴⁷ ~~748~~ ⁷⁴⁹ ~~750~~ ⁷⁵¹ ~~752~~ ⁷⁵³ ~~754~~ ⁷⁵⁵ ~~756~~ ⁷⁵⁷ ~~758~~ ⁷⁵⁹ ~~760~~ ⁷⁶¹ ~~762~~ ⁷⁶³ ~~764~~ ⁷⁶⁵ ~~766~~ ⁷⁶⁷ ~~768~~ ⁷⁶⁹ ~~770~~ ⁷⁷¹ ~~772~~ ⁷⁷³ ~~774~~ ⁷⁷⁵ ~~776~~ ⁷⁷⁷ ~~778~~ ⁷⁷⁹ ~~780~~ ⁷⁸¹ ~~782~~ ⁷⁸³ ~~784~~ ⁷⁸⁵ ~~786~~ ⁷⁸⁷ ~~788~~ ⁷⁸⁹ ~~790~~ ⁷⁹¹ ~~792~~ ⁷⁹³ ~~794~~ ⁷⁹⁵ ~~796~~ ⁷⁹⁷ ~~798~~ ⁷⁹⁹ ~~800~~ ⁸⁰¹ ~~802~~ ⁸⁰³ ~~804~~ ⁸⁰⁵ ~~806~~ ⁸⁰⁷ ~~808~~ ⁸⁰⁹ ~~810~~ ⁸¹¹ ~~812~~ ⁸¹³ ~~814~~ ⁸¹⁵ ~~816~~ ⁸¹⁷ ~~818~~ ⁸¹⁹ ~~820~~ ⁸²¹ ~~822~~ ⁸²³ ~~824~~ ⁸²⁵ ~~826~~ ⁸²⁷ ~~828~~ ⁸²⁹ ~~830~~ ⁸³¹ ~~832~~ ⁸³³ ~~834~~ ⁸³⁵ ~~836~~ ⁸³⁷ ~~838~~ ⁸³⁹ ~~840~~ ⁸⁴¹ ~~842~~ ⁸⁴³ ~~844~~ ⁸⁴⁵ ~~846~~ ⁸⁴⁷ ~~848~~ ⁸⁴⁹ ~~850~~ ⁸⁵¹ ~~852~~ ⁸⁵³ ~~854~~ ⁸⁵⁵ ~~856~~ ⁸⁵⁷ ~~858~~ ⁸⁵⁹ ~~860~~ ⁸⁶¹ ~~862~~ ⁸⁶³ ~~864~~ ⁸⁶⁵ ~~866~~ ⁸⁶⁷ ~~868~~ ⁸⁶⁹ ~~870~~ ⁸⁷¹ ~~872~~ ⁸⁷³ ~~874~~ ⁸⁷⁵ ~~876~~ ⁸⁷⁷ ~~878~~ ⁸⁷⁹ ~~880~~ ⁸⁸¹ ~~882~~ ⁸⁸³ ~~884~~ ⁸⁸⁵ ~~886~~ ⁸⁸⁷ ~~888~~ ⁸⁸⁹ ~~890~~ ⁸⁹¹ ~~892~~ ⁸⁹³ ~~894~~ ⁸⁹⁵ ~~896~~ ⁸⁹⁷ ~~898~~ ⁸⁹⁹ ~~900~~ ⁹⁰¹ ~~902~~ ⁹⁰³ ~~904~~ ⁹⁰⁵ ~~906~~ ⁹⁰⁷ ~~908~~ ⁹⁰⁹ ~~910~~ ⁹¹¹ ~~912~~ ⁹¹³ ~~914~~ ⁹¹⁵ ~~916~~ ⁹¹⁷ ~~918~~ ⁹¹⁹ ~~920~~ ⁹²¹ ~~922~~ ⁹²³ ~~924~~ ⁹²⁵ ~~926~~ ⁹²⁷ ~~928~~ ⁹²⁹ ~~930~~ ⁹³¹ ~~932~~ ⁹³³ ~~934~~ ⁹³⁵ ~~936~~ ⁹³⁷ ~~938~~ ⁹³⁹ ~~940~~ ⁹⁴¹ ~~942~~ ⁹⁴³ ~~944~~ ⁹⁴⁵ ~~946~~ ⁹⁴⁷ ~~948~~ ⁹⁴⁹ ~~950~~ ⁹⁵¹ ~~952~~ ⁹⁵³ ~~954~~ ⁹⁵⁵ ~~956~~ ⁹⁵⁷ ~~958~~ ⁹⁵⁹ ~~960~~ ⁹⁶¹ ~~962~~ ⁹⁶³ ~~964~~ ⁹⁶⁵ ~~966~~ ⁹⁶⁷ ~~968~~ ⁹⁶⁹ ~~970~~ ⁹⁷¹ ~~972~~ ⁹⁷³ ~~974~~ ⁹⁷⁵ ~~976~~ ⁹⁷⁷ ~~978~~ ⁹⁷⁹ ~~980~~ ⁹⁸¹ ~~982~~ ⁹⁸³ ~~984~~ ⁹⁸⁵ ~~986~~ ⁹⁸⁷ ~~988~~ ⁹⁸⁹ ~~990~~ ⁹⁹¹ ~~992~~ ⁹⁹³ ~~994~~ ⁹⁹⁵ ~~996~~ ⁹⁹⁷ ~~998~~ ⁹⁹⁹ ~~1000~~ ¹⁰⁰¹ ~~1002~~ ¹⁰⁰³ ~~1004~~ ¹⁰⁰⁵ ~~1006~~ ¹⁰⁰⁷ ~~1008~~ ¹⁰⁰⁹ ~~1010~~ ¹⁰¹¹ ~~1012~~ ¹⁰¹³ ~~1014~~ ¹⁰¹⁵ ~~1016~~ ¹⁰¹⁷ ~~1018~~ ¹⁰¹⁹ ~~1020~~ ¹⁰²¹ ~~1022~~ ¹⁰²³ ~~1024~~ ¹⁰²⁵ ~~1026~~ ¹⁰²⁷ ~~1028~~ ¹⁰²⁹ ~~1030~~ ¹⁰³¹ ~~1032~~ ¹⁰³³ ~~1034~~ ¹⁰³⁵ ~~1036~~ ¹⁰³⁷ ~~1038~~ ¹⁰³⁹ ~~1040~~ ¹⁰⁴¹ ~~1042~~ ¹⁰⁴³ ~~1044~~ ¹⁰⁴⁵ ~~1046~~ ¹⁰⁴⁷ ~~1048~~ ¹⁰⁴⁹ ~~1050~~ ¹⁰⁵¹ ~~1052~~ ¹⁰⁵³ ~~1054~~ ¹⁰⁵⁵ ~~1056~~ ¹⁰⁵⁷ ~~1058~~ ¹⁰⁵⁹ ~~1060~~ ¹⁰⁶¹ ~~1062~~ ¹⁰⁶³ ~~1064~~ ¹⁰⁶⁵ ~~1066~~ ¹⁰⁶⁷ ~~1068~~ ¹⁰⁶⁹ ~~1070~~ ¹⁰⁷¹ ~~1072~~ ¹⁰⁷³ ~~1074~~ ¹⁰⁷⁵ ~~1076~~ ¹⁰⁷⁷ ~~1078~~ ¹⁰⁷⁹ ~~1080~~ ¹⁰⁸¹ ~~1082~~ ¹⁰⁸³ ~~1084~~ ¹⁰⁸⁵ ~~1086~~ ¹⁰⁸⁷ ~~1088~~ ¹⁰⁸⁹ ~~1090~~ ¹⁰⁹¹ ~~1092~~ ¹⁰⁹³ ~~1094~~ ¹⁰⁹⁵ ~~1096~~ ¹⁰⁹⁷ ~~1098~~ ¹⁰⁹⁹ ~~1100~~ ¹¹⁰¹ ~~1102~~ ¹¹⁰³ ~~1104~~ ¹¹⁰⁵ ~~1106~~ ¹¹⁰⁷ ~~1108~~ ¹¹⁰⁹ ~~1110~~ ¹¹¹¹ ~~1112~~ ¹¹¹³ ~~1114~~ ¹¹¹⁵ ~~1116~~ ¹¹¹⁷ ~~1118~~ ¹¹¹⁹ ~~1120~~ ¹¹²¹ ~~1122~~ ¹¹²³ ~~1124~~ ¹¹²⁵ ~~1126~~ ¹¹²⁷ ~~1128~~ ¹¹²⁹ ~~1130~~ ¹¹³¹ ~~1132~~ ¹¹³³ ~~1134~~ ¹¹³⁵ ~~1136~~ ¹¹³⁷ ~~1138~~ ¹¹³⁹ ~~1140~~ ¹¹⁴¹ ~~1142~~ ¹¹⁴³ ~~1144~~ ¹¹⁴⁵ ~~1146~~ ¹¹⁴⁷ ~~1148~~ ¹¹⁴⁹ ~~1150~~ ¹¹⁵¹ ~~1152~~ ¹¹⁵³ ~~1154~~ ¹¹⁵⁵ ~~1156~~ ¹¹⁵⁷ ~~1158~~ ¹¹⁵⁹ ~~1160~~ ¹¹⁶¹ ~~1162~~ ¹¹⁶³ ~~1164~~ ¹¹⁶⁵ ~~1166~~ ¹¹⁶⁷ ~~1168~~ ¹¹⁶⁹ ~~1170~~ ¹¹⁷¹ ~~1172~~ ¹¹⁷³ ~~1174~~ ¹¹⁷⁵ ~~1176~~ ¹¹⁷⁷ ~~1178~~ ¹¹⁷⁹ ~~1180~~ ¹¹⁸¹ ~~1182~~ ¹¹⁸³ ~~1184~~ ¹¹⁸⁵ ~~1186~~ ¹¹⁸⁷ ~~1188~~ ¹¹⁸⁹ ~~1190~~ ¹¹⁹¹ ~~1192~~ ¹¹⁹³ ~~1194~~ ¹¹⁹⁵ ~~1196~~ ¹¹⁹⁷ ~~1198~~ ¹¹⁹⁹ ~~1200~~ ¹²⁰¹ ~~1202~~ ¹²⁰³ ~~1204~~ ¹²⁰⁵ ~~1206~~ ¹²⁰⁷ ~~1208~~ ¹²⁰⁹ ~~1210~~ ¹²¹¹ ~~1212~~ ¹²¹³ ~~1214~~ ¹²¹⁵ ~~1216~~ ¹²¹⁷ ~~1218~~ ¹²¹⁹ ~~1220~~ ¹²²¹ ~~1222~~ ¹²²³ ~~1224~~ ¹²²⁵ ~~1226~~ ¹²²⁷ ~~1228~~ ¹²²⁹ ~~1230~~ ¹²³¹ ~~1232~~ ¹²³³ ~~1234~~ ¹²³⁵ ~~1236~~ ¹²³⁷ ~~1238~~ ¹²³⁹ ~~1240~~ ¹²⁴¹ ~~1242~~ ¹²⁴³ ~~1244~~ ¹²⁴⁵ ~~1246~~ ¹²⁴⁷ ~~1248~~ ¹²⁴⁹ ~~1250~~ ¹²⁵¹ ~~1252~~ ¹²⁵³ ~~1254~~ ¹²⁵⁵ ~~1256~~ ¹²⁵⁷ ~~1258~~ ¹²⁵⁹ ~~1260~~ ¹²⁶¹ ~~1262~~ ¹²⁶³ ~~1264~~ ¹²⁶⁵ ~~1266~~ ¹²⁶⁷ ~~1268~~ ¹²⁶⁹ ~~1270~~ ¹²⁷¹ ~~1272~~ ¹²⁷³ ~~1274~~ ¹²⁷⁵ ~~1276~~ ¹²⁷⁷ ~~1278~~ ¹²⁷⁹ ~~1280~~ ¹²⁸¹ ~~1282~~ ¹²⁸³ ~~1284~~ ¹²⁸⁵ ~~1286~~ ¹²⁸⁷ ~~1288~~ ¹²⁸⁹ ~~1290~~ ¹²⁹¹ ~~1292~~ ¹²⁹³ ~~1294~~ ¹²⁹⁵ ~~1296~~ ¹²⁹⁷ ~~1298~~ ¹²⁹⁹ ~~1300~~ ¹³⁰¹ ~~1302~~ ¹³⁰³ ~~1304~~ ¹³⁰⁵ ~~1306~~ ¹³⁰⁷ ~~1308~~ ¹³⁰⁹ ~~1310~~ ¹³¹¹ ~~1312~~ ¹³¹³ ~~1314~~ ¹³¹⁵ ~~1316~~ ¹³¹⁷ ~~1318~~ ¹³¹⁹ ~~1320~~ ¹³²¹ ~~1322~~ ¹³²³ ~~1324~~ ¹³²⁵ ~~1326~~ ¹³²⁷ ~~1328~~ ¹³²⁹ ~~1330~~ ¹³³¹ ~~1332~~ ¹³³³ ~~1334~~ ¹³³⁵ ~~1336~~ ¹³³⁷ ~~1338~~ ¹³³⁹ ~~1340~~ ¹³⁴¹ ~~1342~~ ¹³⁴³ ~~1344~~ ¹³⁴⁵ ~~1346~~ ¹³⁴⁷ ~~1348~~ ¹³⁴⁹

B. Austera temeraria crassa, diu sueta, abq[ue]
validis corporis exercitiis.

γ. Moeror animi diuturnus.

II. Causa proxima sunt -

a. Contusio.

b. Inflammatio non resoluta, nec in suppuratio-
nem conversa.

c. Menstruorum, vel hemorrhoidum constrictus
fluxus subito suppressus.

d. Labeo hereditaria &c.

§. 163.

Curantur scyrrhi, sed adhuc recentes benigni,
neque adeo valide indurati

prim^o Resolutione, ad quem finem ^{exemplum} assequendum, pro
~~scirrhus~~

α) Pars scyrrhosa vaporibus aquae tepidae bis de die
exponenda, diu molliter perficienda. Postea -

β) Imponendum emplastrum aromaticum, in pri-
mi additis Gummi semilaceis Ammoniaco, Gal-
bano, Sagapeno et similibus, qualia in offi-
cinis plurima prostant, e.g.

℞ Gummi Ammon.

Galban.

Sagapen.

Opopanax. aa ʒij

Leni igne in aqua soluta depurata, tunc admixta
accurate

℞ Mellor. ovor. bene concuss. N. j.

Cera

Cerae Astrinae ℥ij.

Farni rad. bryon. alb. ℥ij.

Q. infus. rutae q. s. v. F. J. a. Emplastrum.

℞ Fomenta et Cataplasmata ex similibus parata iisdem usibus inservire possunt. c. g.

Foment. ad Scroph.

℞ Flor. Altheae

Chamaem.

Pambuc. aa mij.

Centaur. min. m℥.

Inf. Absynthii

Kamib. alb.

Rumex

Sabinae aa mij.

Rad. Bryon. alb. ℥ij.

Angelicae sativ. ℥ij.

Cum Aq. decoct. vase clauso et per pannum express. ℥ss. admisce.

Spir. Vini theriac. ℥ss.

℞ Et applicetur pannis laneis ad cutem murum superapposendum extrinsecus supra pannum vesicalem suillam expansam, itaque paulatim olei prius inunctum.

Cataplasma Emoll.

℞ Ex iisdem Aq. c. s. g. Aquae Cataplasma sub finem addendo.

Gummi Galbani in vinello cuiuslibet ℥ij.

Tarince lini ℥ij.

Q. Aui ℥ij.

℞ss.

Obſ. v. Strieter Comm. T. I. S. 490. gloriatur se
mammarum recenset scyrrhos hac methodo permen-
ſet gmnata, ſaepe curare.

— Idem plurimum profuit in hoc malo se expe-
tum eſſe. Apertis vortis in lacte factam ſolutionem
a deo ſpiſſam, ut pulcrem tenuiorem referret, ſpon-
gia exceptam, et loco ſciſſoſo applicatam, ſu-
perimpoſita reſica ſullo oleo perſpicata.

Idem alio, et in primis fermentum
ex vegetabilibus parati, aceti nempe, ad re-
ſolvendos ſcyrrhos plurimum profuit;
hinc eam Galenus emollientium applica-
tioni uſum iudicatum et attenuantium,
inter quae acetum militat, in hoc morbo cu-
rando ſaepe interpoſuit, et ab aliis in-
terponi juſſit. In primis in lienis ſcyrr-
ho tutiſſum ejus uſum agnovit. Im-
mo et compoſita quaedam ex aceto,
medicamenta extogitavit, atque Am-
moniacum thymiana aceto dilutum ad
luti craſſitatem lienis ſcyrrhoſo impoſitum,
perfectam ſanationem attuliſſe, ab ſe
ullo alio remedio dicit.

Obſ. Idem refert laxantium uſu non
teſcere quidem ſcyrrhum, ſed non de-
creſcere, medicamentorum vero, quae aceto
conſtant, applicatione, reſiſt molem
inſigniter minui, unde alternum
horum auxiliorum uſum gmeudas.

— *xx* Idem Salinum internum aceti vsu
 in viscerum scyrthiis curandis laudat,
 monetque in Lienis scyrtho externa re-
 media sola non sufficere, vnde etiam Legum
 salinis suas portiones ex cortice radic.
 Capparis et Colopendrii et myricae
 radicibus et ramulis in aceto, vel oxy-
 mellis decoctis

— *xi* Pericentiorum quoque observata sa-
 lutarem aceti vsu in scyrthiis resolu-
 tis probant; siue in vapores resolutum
 partem alluat, siue fomenti vice adhi-
 beat, siue denique fumi ferulacei
 mistum, cuiusplaciti forma applicetur
 parti scyrthosae.

— *xii* Moris est in officinis fere orbis, quae-
 mi ammoniacum, galbanum, opopanax,
 sagapenum aceto diluere, deui colo de-
 purare a sordibus admistis, tuncque
 leni igne iterum exsiccare. Haec pre-
 paratio non tantum ideo instituitur
 ut ab admistis heterogeneis haec gummi
 mundarentur, verum etiam, ut acerrima
 aceti pars, diffusa inter in spissatam
 tenui et aquosa, illis gummi unitus,
 sic augeretur horum remedium effi-
 cacia, quia concreta diuidere et atte-
 nuare valent. Alius remedii ~~forma~~

utilitatem suo exemplo Hildanus
didicit. cum enim juveni ex robusta
matronae infantem lactantem sin-
istra mamma inflammaretur, sedataque
inflammatione tumor diu remaneret,
plurimum remedium a vetulis et Em-
pyricis frustra tentata, Hilda-
nus vocatus infantem ab lactari
pessit, dein matrem quotidie inungi
curavit linimento, quod inter alia
bonam copiam guttae ammoniaci
in aceto scillitico dissoluti haberet,
simulq. his de die emolliens cata-
plasma applicuit, haec methodo,
dato per intervalla Rem purgante
diu illi tumor integre resolutus
fuit.

Et in hoc morbo sanando nullum fere
efficacius remedium habetur, quam
aceti sale alcalino purissimo satu-
rati internus usus; vel, si vini Ma-
nani librae addatur uncia media Olei
cardui benedicti, spirituum fabarum,
vel similis cuiusdam, talisque mix-
turae ter, vel quater de die uncia
dimidia sumatur.

Argentum quoque vivum, in scyphis
benignis et incipientibus, tam inter-
ne

ne, quam externe usurpatum saepe
prodest, Conf. Comm. huj. §. 135. n. 4.

Obst. Tali scyrtho adhuc recentis et beni-
gno cum fructu applicari solet, Empf.
de rami cum Eio, cavendo tamen, ne
imprudenter eius applicatio, saepe peri-
culosa salivā excitet; hinc simul ac
aegri aliquem dolorem vel sensum
cū gingivis sentire incipiunt, aufe-
rendum est emplastrum, locusque, cui
adhaesit, saponis levis sollicito depurandus.

2° Exstirpatione, supra memoratis remediis
nihil efficere valentibus, quod si facti talis ex-
stirpao vel deglutitio per situm scyrthi pos-
sibilis fuerit.

3° quod si vō per situm scyrthi exstirpao impo-
ssibilis est, v.g. dum is in iūctis faucibus ha-
ret, aliter aeger, vel suo juro relinquendus est,
vel temeraria quaedam tentanda; hinc nonnulli

(A) Caustica actualia et potentia, talibus
tumouribus applicare ausi sunt, quamvis ma-
gno cum discrimine, non tamen semper fausto
cum eventu, quale est Lignum rustron-
um Vulgar Chimborum confect. ex Calce
viva et Ole alca.

(B) Tutius et mitius remedium est Of. Fi-
p deliquium in Mat. Med. ad h. n. laudat.

(P) Alius generis remedium est, quod compositus
est spiritus Olio marini Of. Oli et Olio marino
aqua

aque copia additur, et simul destillatur.
 Obv. Rodentia talia remedia penicillo
 ex liuro capto excepta per cannulam
 carum ad locum affectum deducuntur,
 ne scilicet, vicinae partes laedantur.

ex Simul, molliissimis decoctis, con-
 tinuo ore decens molliuntur eschame,
 illisque decidentibus, iterum rodentia
 applicantur, sique alternatim pergi-
 tur, donec tumor scyrthosus penitus
 tollatur.

4° Quodsi in tubus oesophageus, vel in
 propria sua substantia scyrthosus factus ca-
 vum suum claudat, vel a tumoribus scyrtho-
 sis vicinis latentibus sensum comprimatur,
 quod malum imprimis oritur ex abusu po-
 tuum spirituosorum, potu fervido potus
 Coffee et aliorum, quippe quae liquida coa-
 gulare solent; vel a vento frigido collo-
 demutato admisso; in hoc casu varia re-
 tantur solent a medicis, v. g.

a. Ficus Ficus, regeneratus, Saponem re-
 nobilissimus, e. g. Starkejanus, Tra. Oliv.
 Tri. Heluontiana, Oleum, cuiusque spiritus
 aceto stillatino saturatus, quae solvendi in
 cyne in concrecionibus tam externis, quam
 internis, magno cum usu adhiberi solent.

b. Inunctiones Mercuriales, Emplastrum
 ex Gummi ferulaceis uno cum Sio collo
 applicata

applicata; purgaa hydragoga fortissima,
 into ipsa quoque saliva.

C. Decocta lubrica et emollientia, amyg-
 dalinum oleum, et alia huiusmodi

C. Angina Inflammatoria.

S. 164.

Haec Anginae species distinguitur a reliquis,
 per signa inflammationis cum febre continua
 acuta, tumorem, ruborem et dolorem cca fretum
 oris membranae, glandulae et musculos.

S. 165.

Occupare vo solet eadem fere pars, maxime
 am, tracheam laryngem, pharyngem, os hyoid
 horumque musculos, uvulam, velum palatinum.

S. 166.

1. Causa proxima est: Stagnatio humoris, in primis
 cruoris in vicinis serosis et lymphatici ^{vase} arteria,
 quae naturaliter sanguinem non vehunt.

2. Causae praedisponeutes sunt:

1° Plethora vera, et hanc comitari solent san-
 guinis densitas.

2° Unnet evacuationes serosae nimiae.

3° Robur naturale nimis auctum

4° Aetas media

5° Temperamentum sanguineo-cholericum.

6° Obstrucae partis partialis laxitas.

S. 167

3

3. Causae occasionales sunt.

α. ceter valde calidus et frigidus, saepius
in contrariam indolem mutatur, in primis
sub motu fortiori corporis, v. g. in Equitae
et cursu adverso vento factis.

β. Vapores venenati v. c. ex calce viva.

γ. Ptyalismus mercurialis, errore dietae,
in primis potu frigido suppressus.

δ. Evacuationes sanguinea, vel aliae subito
cohibitae.

ε. Metastasis mae morbosae ad fauces et
loca vicina directa, v. g. in febris exan-
thematicis.

Obv. Haec ultima species est Angina in
flamatoria symptomatice.

S. 167.

In Prognosi formanda, locus affectus et vehe-
mentia symptomatum potissimum consideranda.

*) Denigna est, quando —

a.) Ad fauces posita et externo tumore officina.

b.) Profundius quidem haeret, sed tamen et tumor-
em et ruborem conspiciendum praebet.

**) Mala et exitiales sunt.

(a.) Si inflammatio profundius, in primis in la-
rynge haeret, et conspici nequit.

(b.) Si apparent in faucibus tumor, cum aug-
mento symptomatum subito evanescit.

(c.) Si a compressis venis jugularibus regressus
Sanguis

sanguinis impeditur, indeque capitis tumor horrendus sequitur, et pulsio in omnibus partibus corporis superioribus observatur, quae indicantur delirio continuo, sensuum exercitio suppresso, strepore &

(d.) Si dolor subito remittitur, et in pectus descendit, angina cum talis in peripneumoniam lethalem convertitur.

Ab. Denigiae sunt tunc quoque:

1.) Quando sanguis nate impetu per naves, et alia loca, copiose exaromat.

2.) Quando in urina et sudore criscos signa conspiciuntur, et —

3.) Quando Artuum dolores oriuntur, et symptomata pessa conquiescant.

S. 168.

Curatio huius Anginae, pro diversitate loci affecti, diversa quoque et varia esse debet, hinc —

I. Inflammatio tracheae et laryngis, omnium pessima, et citissime lethalis curatur —

1° Circa magna et repetita missione sanguinis primum in brachio vel pede, postea ^{vel} in venis iugularibus, vel in utroque ramis, ad animi usque fere deliquium instituta.

2° Applicatione cucurbitarum cum scarificatione in locis vicinis, viz. ad primam vertebrae Cervicis, pone aurem utraque, rasis prius illorum locorum capillis

3° Valida alui subductione per purgantia ore
 hausta, si seta deglutitio non profuit impedita
 fuerit, e. g.

R. Diagryd. gr. xvij.

F. C. et Ag. Emulsio, cuius 3ß admisce:

Syr. Senn. 3j. R. M. F. Haustus

4° Laesa et impedita deglutitione, Clysm-
 atibus saepius directis e. g.

R. Pulp. Tamarind 3j.

Rb. Mercurial. mj.

F. Verbasci p. j.

M. Coq. in Ag. simpl. q. s.

Colatur. et adde:

Ol. mell. simpl. 3j. R. F. Clysma.

Item

R. Fof. Senn. 3j.

Decoct. cum Ag. 3vij admisce:

Nitri puri 3j.

Syr. Senn. aa 3j. R. M. F. Clysma.

5° Vinctu, potiusque tenuissimo et lenissimo
 imprimis vero sero lactis acidulo ex lacte edu-
 tyrato parato, lacte, dupla vel tripla pte aquae
 diluto, perisana hordei, avenae, succis fructu-
 um horreorum recentium

Obdr. Si haec ob laesam maxē deglutitionem
 sumi nequeant, eadem per clysmata injicienda sunt.

— Cum hic morbus acutissimus sit, et nisi cito solvatur, tunc jugulet, Medicum de cibo adeo sollicitum esse non opposset.

Co. Medicamentis nitrosus, subacidis, antiphlogisticis, e. g.

R. Rad. excoctic.

Tamarind. aa Zij.

Hb. Acetos. recent. mjj.

Cog. C. Ag. font. ~~ij~~ Mij.

Colatur. ~~ij~~ adde:

Rob Ribium Zij

Nitr. depur. Zij

M. Capiat saepius cum vasculo coffeaeo.

Item.

R. Rad. Gramin.

Dardan.

Althea

Foenicul. aa Zij.

Incis. Mixt. Cog. in Ag. simp. Mij.

Colatur. depurat. adde:

Syr. Ribium Zij

Spir. Sulphur. p. lamp. 9. s. pro
grato sapore

M. Capiat vasculum saepius.

Item Inlay.

R. et Ag. fragar. Zij.

Cinamom. Cydon. Zij.

Conf. Alkerm. incomf.

C.

Inlay.

Indap. rosat. aa ℥j.

Spir. Viticif. q. s. pro grato sapore.

M. Capiat quoniam bithorio a cochleari com-
muni vobis. A

Item

R. Ag. cerasor. nigr. 3riij.

Thae H. Delt. 27.

Syr. Pub. Id. 81

Spir. Nit. q. s. pro grat. sapore.

M. Capiat quamvis hora a vasculo Coffeae
stimulo.

7mo Vapore humido, molli, tepido affiduo receptus
ex aqua cum herbis emollientibus et resol-
ventibus cocta, addito aceto, e.g.

R. Ab. Hy. for.

Origan. aa mß.

F. Sambuc. pif

Inais. M. Cog. in Ag. sing. H. B. alle:

Aceti opt. ʒij.

M. S. Ore haemat. v. per tubulum haematis
vaporem eger.

Им.

L. Acer. Sambuc.

Rosar.

Calendul. aa 3j.

Ag. stillar. Sambuc. ℥vj. M

Vapor calidus haumatur ore in frigidum in frigidum

8° Gargarismatibus leniter discentibus et
roborantibus, e.g.

R. Alb. Agrimonia.
Brunell.

Salviae aa. mss.

F. Sambuc. ꝑij

Incis. M. Log. in Aq. simp. ℥ij

Colatur. Depurat. addo.

Mell. rosat. ℥ij

Mtn dupur. ℥ij

M. S. Specis pro Gargarismate.

9° Collationibus oris vel linctu e.g.

R. Syr. violar.

Alch. ℥ij

Spir. Vitriol. ꝑ℥ss.

M. S. Linctus pro ore interno illinendo.

10mo Cataplasmatibus resolventibus et emol-
lientibus, e.g.

R. F. Chamom.

Melilot. aa ℥ij

Farin. sem. Lini ℥ss.

M. F. C. f. g. Lactis Cataplasma. Adde:

℥j. Verbasci ℥ij.

M. S. Cataplasma frequenter tepide collo
externe applicandum.

11mo Fomentis, aequae externe collo applicatis
e.g. ex h^{is} emollientibus et irritantibus factis
℥ss.

℞ Lenti. palustr. ℥ij.

Fol. Nymph. recent. ℥v.

Papav. hortens. ℥viij.

Bismalv. ℥ij.

℞ Sambuc.

Melilot. aa ℥ij.

Cum Aq. decoct. sub finem adde:

Nidi hircundin. num. ij.

Semin. lini q. s.

℞ Liliid. alb. ℥ij. F. Cataplasma.

℞ Decoctum est pro fomento.

℞ Pediluvius, rubefacientibus et vesicatoriis
extremitatibus inferiortibus applicatis.

II. Inflammatio musculorum ossi hyoidei et laryn-
gi intercurrentium curatur — iisdem fere
remediis, quae praecedunt, quia vero —

1.) Non adeo anceps iuniet in hoc casu suffo-
cationis periculum, nec tam valida, nec tam
subitae evacuationes p. Vectionem et pur-
gantia requiruntur, quae in casu praecedenti.

2.) Cum tamen inflammatio horum muscu-
lorum facile metastasi faciat, ad materiam
morbosam a pulmonibus avertendam toto
collo et cervici Cataplasmata emollien-
tissima applicanda sunt, usq. totum Collum
obvolvendum.

Obs.

Obs. Formalae cataplasmatum paulo ante descripto-
rum huic scopo perfecte satisfaciunt.

III. Inflammatio pharyngis, tonsillarum, uvulae, veli
membranosi, pendulis musculorumque quatuor pe-
rygostaphilinum, eadem quidem cum praecedenti-
bus curam postulat; veniunt -

Imo cum haec anginae species praecedentibus levior
sit, nec ullum suffocationis periculum imminuat, hinc
a. Plethorae praemissa purgans Antiphlo-
gisticum detur, atq; necessitate postulante etiam
reperantur.

(B.) Os internum decocto ex Althea, malva
seminibus lini, et alijs similibus parato, additis
nitro, aceto, Oleo polycrestor. pectus humectetur.

(P.) Infusa R. Sambucis, rheados, Meliloti ip-
sum melle et syr. Alth. Fernelii ad potan-
dum, si deglutitio per se impedita non fue-
rit, exhibeantur.

(G.) Gargarismate ex albuminibus ovorum, Aquae
stillatitiae plantaginis, rosarum et spermatis
canarii, nec non fucharo parato, os internum
leniter eluendum, vel si hoc tumor intensius
veret, hoc gargarisma humectans per siphonem
injiciatur.

IV. Inflammatio, palatum, uvula, tonsillas occupans
et acriter dolens, quae maculae albae, cum in-
tumescencia parvum affectum comitem habet
optime curatur -

(A.) Speri

196 (x) Spiritus huius p. camp. multa aqua diluor,
addito Rob Sambuci et Niro
(β) Aegris vō jam halitum putredinis exspirantibus, partibusq. omis profundius erosus, Linimento, quod ex Spiritu Olei marini gr̄ 30. v. 40. et 3j mellis rosarum conficitur, quo serpens malum illico succutitur.

Oleum. In hoc casu etiam prodest, si temperivi majoris succus, cum melle, vel Symplo Althea mistus ore continueatur, post applicationem Spiritus Olei marini

—xx Quantitas vō Spiritus Olei marini, pro vario putredinis gradu augenda vel minuenda.

—vi Nidi hirsutissimi in aqua decocti et calide collo applicati, nec non gargarizata ex hoc decocto parata insigniter profunt.

S. 169.

Gravibus quibusvis remediis frustra tentatis, symptomatibus vō pessimis adhuc magis incrementibus Bronchotomia siue Laryngotomia adhibenda est siue melius et verius Tracheotomia instituenda est, quae trifariam institui potest.

1° Aegro supino iacenti, vel in sedili commode capite reclinato, infra inferiorem laryngis partem ad unius pollicis distantiam, cutis colli et subjacentes musculi longitudinaliter inciduntur

inducuntur vique ad tracheam, ab invicem separan-
tur, sanguis spongia spiritu vini rectificato ma-
rida abstergitur, cullellus chirurgicus Lancetta
dicta inter duos anulos tracheae ~~infectis~~
membranacea pars inciditur, vel etiam anulus
primus dividitur, atque in hanc aperturam tubulus
argenteus vel plumbeus, per quem miser ager
aërem inspirare et expirare possit, imittitur,
idemque tubulus filo applicato atque emplastro
perforato firmatur. Interca tamen Vescio in
brachio, pede, venis raninis, clysmata, gargarismata,
injectiones, fomenta, cataplasmata gerenda,
donec ager vel restituatur, vel moriatur, quod
plernumque quarto post tracheotomiam die ac-
cidere solet.

Obv. symptomatum tertio vel quarto die remi-
ssio, liberior perariam ordinariam respiratio, saluti
indicium est, atque tunc tubulo extracto vul-
nus sanandum et consolidandum.

2° Eodem in loco, cutis, pinquedo, muscoli, et trachea
cullello utroque in latere acuto, uno recte perforantur,
similibusque tubulus imittitur, et omnia modo haec.
1° allato pertractantur.

3° Eodem in loco, instrumento ad hanc operationem
facilius perficiendam, quod Troicar appellatur,
in quo scilicet tubulo acus tricuspis posita est,
instrumentum imittitur, acus tricuspis educitur,
tubulus vō in aperto vulnere tamdiu relin-
quatur

quatur, donec aget vel restituatur vel moriatur: reliqua vō remedia aque ac in prima operandi modo diligentissime adhibentur.

Obs. Haec operatio tam in ~~inf~~ recenset suffocatis et sub aqua non diu haerentibus, quam etiam in illis, quibus vel fabae vel alia corpora, in tracheam incidunt, si aliter exiitū nequeant, tunc adhiberi debet.

— xx Deglutatione simul iij. edita, donec vulnus tracheae consolidatum fuerit, clysmata nutritia, ex iunibus carminum, quibus aliquid mirti vel succi citri, aut paucae guttulae Olii marini, ad avertendum putredinem addituri, saepius injicienda, qualis formula est sequens ctoris Boerhauii.

R. Jur. Carn. ℥x.

Olii Mirti gr. x.

Spir. Olii gr. vj.

M. Injiciatur octava quaque hora, postquam primo clysmate purgante, alvus elosa fuit.

— ix Clysmata huiusmodi comode parari possunt etiam ex lacte aqua sufficienti diluto, quo et vita sustineri diu potest, et nimia corporis siccitas praecavetur.

D. Angina suppuratoria.

S. 170.

Quemadmodum is inflammatio, ita etiam Angina

benigne

benigne non resolutilis, exire pot in Suppuratiōem,
qua si fieri cognoscatur ex gralibus Abscessus
criteriis, tunc sequentes Indicationes se occurrunt.
1mo Cradum ocyus maturetur in unum humorem,
quod obtrinetur —

℞) Tomentis et cataplasmatibus stimulantibus
et naa sua calfacientibus; opalia sunt parata
ex gummatis aromaticis, viz. Gummi Ammoniacale,
bedellio, elemi, Galbano, Opopanace, Sagapeno.
Quales formulae sunt sequentes.

℞ Farin. secal. ℥ss.
et ceti ℥ij.

Gummi Galbani in vitell. ori solut. ℥j.
Cum Ag. decoct. in Cataplasma. adde sub finem.
℞ Liliis albos. ℥j. F. Cataplasma.
Item.

℞ Tof. et cetos. recent. mss.
Butiri infusi ℥j.

Ad ignem leniter decoctis parum adde:
Fermenti panis ℥ij.
Gummi Sagapeni in vitell. ori solut. ℥ss.
F. s. a. Cataplasma.
Item.

℞ Mellis ad spissitudinem majorem cocti ℥ss.
Ceparum sub cineribus assatar. ℥ij.
Ficuum pinguium ℥ss.
Cum pauxillo Ag. s. a. decoct. in Cataplasma
adde: Farinae lini ℥ss. M. F. Cataplasma.
Item.

℞ Arenae excortic. ℥j.
 Farinae lini recent. ℥ij.
 Pulb. lilior. alb. ℥iij.
 Ff. ct. theae ℥j.

Cum lacte recenti decoctas s. a. adde:

Butyri insulsi ℥ij. F. Cataplasma.

(B) Garganisatibus tepidis, ex seminibus
 lini, ff. Alth. Malvae, Sambuci & ppteris

2° Idem, ut et vicina emolliantur, id quod cata-
 plasmatibus collo applicatis, fomentis, et gar-
 ganisatibus, prout recensitis obtrueret.

3° Motus fluidi vitalis temperetur, ut ut nec
 nimius sit et excedat, nec nimis torreat.

α.) Nimius motus compescitur Decctione.

(B) Torpent excitatur Cerebra potione decocti
 sequentis:

℞ Ligni Santali alb.

Citrini

rubs.

Rad. Carlin. aa ℥j.

Cerroselinis.

Foeniculi aa ℥iij.

Ononidis ℥ij.

Cum Ag. decoct. spratio 1/2 rosae adde:

Rashor. Ligni Sassafras ℥ij.

Ff. Beronic.

Rutae.

Scabiosae

Tussilaginis aa m℥.

Cient.

Sunt in digestionem fervida spatio $\frac{1}{2}$ horae,
 clauso vase, tum puri liquoris $\text{℥} \text{v}$. exhibe.

S. Sorbeat omni hora $\text{℥} \text{ij}$ fervida.

4to Abscessus maturus, si sponte rumpi nolit, lancu-
 la pertundatur, sicque puri maturi exitus pro-
 curetur.

Obv. Quando abscessus in tubo oesophago pro-
 fundius latet, solo emollientium usu maturandus
 et rumpendus, Cataplasmatibus et fomentis
 et gargarismis et gargarismatibus non omittis.

— Quando vero abscessus mole sua auctus
 respirationem impediendo, metum suffocatio-
 nis minatur, tracheotomia instituenda.

— Et Angina tracheam et laryngem occupans
 maxime exitialis, rarisime in suppurationem
 transit, sed vi 4to vel resolvitur, vel jugulat.

E. Angina Sangraenosa.

S. 171.

Haec Anginae species vero Anginam acutam in-
 flammatoriam tracheae vel laryngis comitari so-
 let, antea enim quam quam haec subsequi possit,
 vel resolvitur, vel necati comitari videtur solet
 Anginae inflammatoriae pharyngis faucium,
 tonsillarum, uvulae, musculos ossis hyoidis &

S. 172.

Quia vero Anginae acutae inflammatoriae divi-
 dentur in tales, quae sine rubore et tumore
 externis

externo conspicuo fiunt, et quæ cum rubore et tumore partium affectarum externo et conspicuo eveniunt, huius signa diagnostica utriusque speciei, vel imminetis vel jam præsentis exprimebunda.

§. 173.

I Signa et phaenomena Vaginitis Acutae inflammatoriae, absque tumore et rubore

1° Imminentis et futuræ sunt.

a. Causæ inflammationum generales.

b. Liquidorum stagnatio

c. Vitalis liquidi vehementer impetus.

d. Compressio venarum a Causa quacunque.

e. Prohibita perspiratio per adstringentia, emplastica, frigida, repercussoria.

f. Stagnatio clausi et calidi humoris diuturna

g. Mala, morbosa et acris temperies in toto peccant

h. Defectus influxus humoris vitalis
i. ceteras seniliter debilitat summa

k. Symptomata pessima incredulenta.

l. Dolor summus, et febris acutissima, absque remissione, huiusq. per biduum aut tri-duum persistens &c.

2° Præsentis vero sunt:

a. Phaenomena inflammationis subito ablata sine correctione Causæ.

b. Sensus hebet et obtusus.

c. Color

- c. Color pallidior, cinereus, fuscus, lividus, niger.
 d. Mollities, flacciditas, sed tactus vestigia non resurgens.
 e. Pustulae ichore lymphatico, subflavo, vel rubello plenae in loco inflammato.
 f. Et frigore pruritui et punctura ingens una cum rubore intensiorque brevi nigritudo mortifera sequitur.
 g. Haec omnia confirmant: facies cadaverosa, frigus et livor extremarum partium, pulsus debilis et inaequalis.

II. Signa et phaenomena Anginae Acutae inflammatoriae cum rubore et tumore conspicuo.

- (a) Rubor, tumor, dolor, durescit, absque signis resolutionis subito disparentes. vel metastases ad alia loca, subito disparentes.
 (b) Motuum vitalium motus in pectus affectus penitus suppressus.
 (c) Fauces subito aequales, laeves, siccae, glabrae, lividae.

§. 174.

Angina gangraenosa jam praesens nullam prorsus admittit medelam; imminet vero et futurum tentari potest —

Imo Targaninate repercutiente ex decocto hordei, acetosi et paucillo aluminis frequentissime usus patet.

2° Gargarisatione non possibili, injectionibus crebris ex iisdem paratis.

3° Vapore ex aceto, origano, myrrha et melle per totum morbum usurpato.

4° Eschaneis apparentibus gargarisatione, vel injectione detergentium et antisepticorum, cuiusmodi est decoctum radicis Serpentinae Virg. aut Corticis Peruviani, admixto oxymel-lice, et pauco aluminis.

Obi. Si demibres crustae appareant, et nigrescant, decocto superiori Unguentum Aegyptiacum miscendum; vel hoc ipsum Unguentum melli rosarum ad sextam partem addendum, eodemq; Eschaneis frequenter illinenda.

5° Ab initio emeticum quoq; utiliter dari potest, deinde vero Cortex Peruvianus, rad. Serpentinae, pulvis Contrayervae compositus sedulo exhiberi.

6° Collo atque Scapulis emplastrum vesicatorium superimponendum.

Obi. Athli profluvium nimium, quod in hac Anginae specie familiare est, coercendum est Diascordio, vel alio remedio accommodato.

— xx et deglutitione salivae agnoscere debent, et antequam quidquam deglutiant, os diligentissime eluere.

— in Eadem haec angina acuta, adstringentibus et repellentibus pessime tractata, non raro in scyrrum transit, quandoque in Cancrum exitialem terminatum, quod tum nullam medelam admittit.

F. Angina Convulsiva.

§. 175.

Haec Angina alias Strangulatoria dicitur, quae quidem proprie ad inflammationes morbos non spectat sed potius ad spasmodicos, neque in faucibus, neque in cervice quidquam conspicuum monstrat; solutissimum vero dolorem et difficultatem spirandi, quae erecta cervice obitur, atque vehementem suffocationem cum abolita deglutitione indicat.

§. 176.

Phaenomena morbum hunc concomitantia sunt: Gracilitas, pallor, oculi concavi, fauces et gurgulio retracts, tonsillae multo magis subsideutes, vocisque privatio.

§. 177.

Angina haec sponte nata gravissima est, et celerrime interimit, si quidem aeger eodem etiam die, et secundo, et tertio et quarto strangulatur, nervis omnibus Convulsione distentis.

§. 178.

Frequenter per se subsistit, et idiopathica est, non raro tamen hydrophobae, tetani, morbo hysterici.

hysterico et hypochondriaco, epilepsiae & tragu
 Symptoma supervenit, et tunc symptomatice est
 Obs. et benignarius pro catarrho suffocativo
 haberi potest.

§. 179.

Prævisa et incipienti curari potest

1° Depletionibus omnis generis, hoc est:

a.) Sanguinis detractionibus, ex jugulari
 imprimis vena, aut ranina.

b.) Purgationibus, et clysteribus.

c.) Emplastrum vesicatorium ad collum et cervi-
 cem admotum.

d.) Lucurbitulis utrinque ad auream, capillo
 auto affixis.

e.) Collationibus ex decocto ficuum, fabarum,
 aliorumq. emollientium medicamentorum.

Obs. Et quidem omnia hæc celerrime admi-
 nistranda sunt, secus eum morbus jugulat.

I. Angina Arthritica.

§. 180.

Hæc species paucis quidem cognita, sed satis tamen
 frequens est illa Angina, quæ a maa arthri-
 tica vel fronte ad fauces delata, vel inconfi-
 derate repressa inducitur.

§. 181.

Phænomena huius sunt sequentia —

1.) Fauces non tumentes quidem sed vehementer
 ardentes

ardentes.

2.) Sub deglutitione ac loquela dolore punctorio affectae, non sicut ac innumeris aciculis disspunguntur.

3.) Mucus viscidus e faucibus profluens.

4.) Dolor aliquot diebus persistens, appaerente exiguo tumore in faucibus, et ad Cervicem, tandem

5.) Evanescit, glandulis faucium spissiusve humorem adhuc copiose eructantibus.

§ 182.

Curatur optime —

et. Vesicatorius Cervici applicatis.

℞ Uñ Linctus sequentis

℞ Mell. rosar. ℥ij.

Syr. ribium. ℥ij.

Ori tabulati ℥ij.

M. Capiat cum cochleari minuto saepius

℞ Mixture simplice aequae interne usurpata.

CAPUT III^{um}

PERIPNEUMONIA VERA.

§ 183.

Def. Est vera inflammatio pulmonum cum febre acuta conjuncta.

§ 184.

Inflamantur in Peripneumonia arteria pulmonalis et bronchialis, et harum laterales lymphaticae.

℞.

Obt.

Ob. Inflammatiō Arteriae pulmonalis periculofior est inflammatione arteriae bronchialis, siquidem in priori sanguis corde dextro pulsus in ultimis angustias arteriae pulmonalis haeret, unde exiguis tantum sanguis et nisi tenuiffa illius pars in cor sinistruum transmitti possit, unde pulsus debilis, vacillans, et irduca frigoris extremorum derivanda sunt.

§. 185.

Distinguitur Peripneumonia in Veram et Notham, sive spuriam.

1. In Vera cum sanguis obstruitur et inflammatur cum febre acuta.

2. In Notha vero morbum facit levis pituita pulmones infarciens, absque vlla febre.

§. 185.

1. Causa proxima Peripneumoniae Verae est:

Infarctus sanguinis cum remissu vasorum in partibus semper mobilibus, quales thorax et pulmones sunt.

2. Cae praedisponentes sunt:

1° Aetas adultior, temperamentum cholericum.

2° Plethorae et ex hac fluxus sanguinis densitas.

3° Vita exercitata, qua pulmones potissimum fortius aguntur.

4° Victus durior, chylus ex crassis, siccis, viscosis.

5° Absus spiritus calidus in primis spiritibus ardentis.

6°

6° Pectus in naturali statu angustum.

7° Aer humiditas, siccitate, calore, frigore, gravitate, levitate, exhalationibus causticis, vel adstringentibus, aut coagulantibus constat.

3. Causae occasionales sunt:

a.) Pulmonum et thoracis violentior agitatio, cursu, luctu, mixtu, cantu, clamore, prius calido et frigido aeris statu, in primis si repentinae ejus mutationes accedant.

b.) Equitatio fortis vento adverso.

c.) Venena coagulantia, adstringentia.

d.) Vehementes animi perturbationes.

e.) Keraistasis materiae morbosae ad pectus ductae.

f.) Evacuationes sanguinis consuetae, nunc suppressae. §. 186.

Signa diagnostica Peripneumoniae temerariae sunt:

A. Dolor acutus et gravationis in pectore.

B. Respiratio calida suffocans, molesta.

C. Anxietas praecordiorum ingens.

D. Rubor faciei, venarum tumor.

E. Leue delirium.

F. Crebra tussis, tertio quartoque die non nihil sanguinolenta.

G. Dolor modo alterutrum lateris, modo utrumque occupans; idem saepe et scapulas et claviculas occupat; interdum, licet raro, ex uno latere in alterum transit, priori vel relicto, vel illud adhuc occupans.

H. Decubitus aegri, in latum saltem affectum possit.

rariſſime in ſanum.

1. Sanguis e vena miſſus cruſta phlogiſtica tectus.

§. 187.

Prognosis abſoluta ſequentibus:

1. Omnis Peripneumonia ob nobile vitæ, quod occupat periculosa eſt.
2. Periculosiſſima et lethaliſ, quæ utramque pulmonem occupat.
3. Peripneumonia reſolutione benigna ſilicet oneroſiſſima
4. Cum metaſtaſi ad aures parotides et crura curabiliſ.
5. Cum metaſtaſi ad hepar, incurabiliſ.
6. Cum vomica puri ſui in cavum thoracis effuſe lethaliſ.
7. Terminata in ſcyrrium diu tolerari poeſt, nunquam tamen totaliter extirpari.
8. Terminata in Gangrenam ſimpliciter lethaliſ.

§. 188.

Sicut omnis morbus inflammatorius, ſic etiam Peripneumonia terminatur in ſanitatem, morbos alios et Mortem.

§. 189.

A. In ſanitatem.

1° Reſolutione benigna, ſi temperies laxa, humor blandus, pars affecta bronchialis vel pulmonalis non magna.

2° Cſputo cito, libero, copioſo, flavo cum
paucis

paucos sanguine misto, dolorem sedante, respirationem emendante &c. V. &c.

3° et hui fluxu bilioso, levante.

4° Urina copiosa, crassa, hypostatica, levante, cum sedimento primo rubro, sensim albescente, ante septimum diem emissa.

Obs. Peripneumoniae benigna resolutione terminandae signa caracteistica sunt:

a. Respiratio facilis.

b. Febris mitis, et boni moris.

c. Adipsia, h. e. absentia sitis.

d. Calor, humiditas, laxitas, mollities aequalis toto corpore.

§. 190.

D. In alium morbum, et quidem —

(*) In suppurationem, abscessum vomicaeque formantem intra 14 dies; hoc est, quando Peripneumonia 14 diebus duravit, neque tamen benigna resolutione, modis §. 189. descriptis, soluta est, tum iudicium est in pulmone abscessum formatum esse.

§. 191.

7 Signa futuri Abscessus sine Vomicae sunt:

1° Peripneumonia satis acris, nec tñ acerrima.

2° Resolutio, cuiusque signa, non satis cito, nempe ante quartum diem apparentia.

3° Symptomata nec spūto cocto, et criticis diebus, 4°, 5°, 7°, 9°, 11°, 14° evacuato, nec eductioe cruentis, nec medicamentis, nec victu debito superata.

4° Perum symptomata sed non perfina perseverantia, cum continuo delirio, pulsu vincto, mollique.

II Signa, Abscessum jam actu formari docentia sunt.

A. Signa oia §. praecedenti enumerata.

B. Leues, vagae, saepe repentēs sine manifesta causa horripilationes.

C. Doloris remissio.

D. Dyspnoea manens.

E. Tergae et labia rubentes.

F. Citius, febricula in primis vespertina.

G. Pulsus debilis, mollis, & quies.

III Signa abscessum suae Apoplexiae jam factum esse docentia sunt.

a. Signa oia hactenus enumerata.

b. Tussis pertinax, sicca, ad praeputium, motumque aucta.

c. Respiratio difficilis, parva, anhelosa, frepenti, post praeputium et motum aucta.

d. Decubitus in unum tantum, hoc est, in affectum lateris tolerabilis.

e. Febricula continua, periodica a cibo, potu, motu exacerbata cum rubore genarum et labiorum.

f. Appetitus prostratus, sitis magna.

g. Sudor nocturnus, maxime circa jugulum et frontem.

h. Urina spumosa, cum reliquis symptomatibus gaudentibus.

i. Pallor, macies, debilitas summa.

§. 192.

Exitus formati cuiusmodi Apoplexiae sunt:

1.) Suffocatus timore occupante totum pulmonem, vel comprimendo, impediendo ea, quae adhuc libera.

2.)

2.) Suffocat subita eruptione purulis, vomica in asperam arteriam se exonerante, uno cum impetu.

3.) Soluitur spinto purulento, liberante, glutinente.

4.) Soluitur lapsu puris in cavam thoracis in re mediastini dilatata vacua.

5.) Inde tabes, phthisis, que varia, empyema fere lethale.

§ 193

(**) Per metastasin ad alia corporis loca deponitur, qd scilicet materia morbosa inflammatoria, nec spinto, nec alui fluxu nec urina excernitur, neque in pulmone collecta vomicae format, sed intra pulmonales venas reposita, ad quaedam loca corporis deponitur, ante nonnullos dies.

§ 194.

Signa metastasis maae morbosa ad alia loca sunt:

1.) Signa peripneumoniae non pessimae, cum febre non vehemente, nec maligna, tam non continua, cum dolore thoracis, anxietate, gravitate, dyspnoea non pessimis, sine signis resolutionis.

2.) Pulsus multum vacillans, et modo affinis.

3.) Dolores, rubores, calores, tensiones circa aures, crura hypochondria, quo scilicet maae morbosa se plerumque cum bono omine vertere solet.

§ 195.

I. Signa futurae metastaseos ad Aures sunt:

a. Signa § 194 enumerata.

b. Molliia hypochondria.

II. Signa futurae metastaseos ad crura sunt.

a. Signa

a. Signa futurorum abscessuum §. 194. enumerata.

b. Signa leuonis inflammationis ad hypochondria.

III. Signa futurae metastaseos ad hepar sunt:

(a.) Signa futuror abscessuum §. 194. enumerata.

(b.) Dolor manens in hepate cum urina subcitrata, colore subflavo cutis.

Obst. Urina haec metastasi est perfina, et vix unquam eluctabilis.

— xx Nam tantum ad hepar, sed etiam ad alia viscera nobiliora abdominalia solet materia morboza per metastasi deponi.

196.

Metastases tales ad varia corporis loca, solent esse vel benignae vel malignae, vel lethales.

1mo Benignae sunt, quae —

a. Pulmonem levant.

b. Febrim tollunt.

c. Ante nonum diem contingunt.

d. Si abscessus facti, purulenti, manant, fistulosi manent.

2° Malignae sunt, quae —

a. Cuius iam purulento, nec magis flavo, sine levamine icteri nascuntur.

b. Quae post nonum diem contingunt.

3° Lethales sunt, quae —

a. Cuius natae evanescent.

xx Et quidem crudo morbo, peripneumonia iterum redeunte, et nulla alia evacuatione succedente. §. 197.

(*) In tumorem callosum, scirrhumve pulmonis, micura

incurabilem, et tota vita manentem. Et huius
signa diagnostica sunt —

1° Respiratio tota vita difficilis, erecta, tumultuosa, post primum, motumque aucta.

2° Absentia signorum latentis vomicae §. 197.
descriptorum.

3° Adhæsi pulmonis alveolarum ad pleuram,
ex difficili expensione illius pulmonis inter
respirandum, cognoscibilis.

§. 198.

(*) In Gangraenam et Sphacelum.

1mo Signa futurae Gangraenae sunt —

a. Signa violentissimae peripneumoniac, nullo
casu, nec arte se data.

b. Debilitas summa, citius, pulsu se in primis
manifestant.

c. Frigus extremorum cum calore cetera viscera.

2° Signa iam factae gangrenae sunt:

a. Puroredo liquidorum.

b. Ichoris sub epidermide effusi in bullas collectio

c. Loci affecti color cineritius, pallidus, fluctuans, atque.

d. Sputorum putrefactus odor. &c.

§. 199.

C. In Mortem, cuius eventus indicia sunt.

1. Totus pulmo, una cum corde inflammatus.

2. Cor in latius procident.

3. Aegri paraplegia resolutio.

4. Idem frigidus et sensu expertus de secundo vel
tertio mortuus.

5. Urina initio morbi bona et cocta, post quartum diem tenuis.
6. Pus per inferiora secessit.
7. Strepens pleni pulmonis sessor.
8. Exercitatio vehemens in corpore valde fixo, duro, calloso.
9. Praerubrum sanguinis stillicidium.
10. Maculae rubrae pectori adspersae.
11. Coryza, aut sternutatio multa praecedens, sequensque.
12. Peripneumonia ex febre ardente orta.
13. Sputum biliosum cum pure, post sextum diem statim incipiens.
14. Sputum ab initio valde cruentum, flavum, sincerum, album, rotundum, spumosum valde, dolorem non pendens.
15. Idem fuscum, coenosum, amurcosum, nigrum, livescens, inaequale, aeruginosum.
16. Nec febris, nec difficilis respiratio remissio. Et tum aeger moritur die septimo vel nono.

Obs. Mortis imminenti indicia sunt. pulsus deficient, frequenter totius corporis, scilicet pectus, caput, collum aestuant, genae rubentes, liventesque.

S. 200.

Generalit cura Peripneumoniae dari non potest.

potest, tam propter varietatem Causarum et
symptomatum, nec non vehementiae morbi;
quam etiam propter diversum h. morbi exitum.
huic varianda § 201 illa est. Et quidem -

§. 201.

1. Si temperies aegri fuerit laxa, humores blandi,
viscositas non nimia, pars affecta bronchialis
vel pulmonalis non magna, curabitur benigna
resolutione, ad quam obtinendam requiruntur.

1° Quies animi et corporis.

2° Aer tepidus, humidus, si vasa rigida laxantur, hinc
a.) Muccinia aqua tepida madida, ori, naribusque
supponenda.

b.) Tota atmosphaera, in qua eger decumbit
simili halitu replenda, v.g. vapore aquae te-
pidae, calidae, vel etiam decocti calidi ex
cum herbis emollientibus althoea, malore
sambuci.

3° Balnea vaporis aquae dulcis, ad pulmones,
nares, os, pedes, crura admissa.

4° Victus tenuis, v.g. Serum lactis, lac aqua dilatum,
decocta hordei, avenae, panis, oryzae

5° Potus levis v.g. decocta n. 4. recensita, quibus
nitrosa, mellita, saponis nativi plantarum mol-
les et blandi, v.g. robor sambuci, nec non Symplici
officinales humis comatis addendi. Huic
generis formula est sequens Aoris.

Si etq. decoct. robor. Zixt.

Nitri

Nitri decocti ℥ij.

Oxy mellit. ʒjv. M.

℥. Bibat ℥ij calidat, omni quadrante hunc.
 De Medicamentis aquosa Nitrosa, faniosa
 mellita. tale est formula praecedens.

§. 202.

II. Si Sputum fuerit citum, liberum, copiosum,
 flavum, cum paucis sanguine mixtum, satis
 crassum, dolorem sedans, respirationem
 emendans, pulsus amplior et plenior reddi-
 tus, sputum in blandum album cito mutatum,
 si sedes mali fuerit arteria bronchialis
 aut pulmonalis non valde magna; tum -

℥. Omnia, quae Sputum hoc criticum turbare
 possunt, sollicitè vitanda sunt, qualia sunt:
 V. sectio, purgantia, Sudorifera, adstringentia
 incraspantia. &c.

℥. Vitanda remedia & praecedenti enunciatas
 Praeterea: medicamentis emollientibus de-
 purantibus, exspectorationem promoventibus,
 leniter reficientibus, e.g. Sequenti decocto.

℥. Fof. Panetar.

et Agrimon.

Taraxaci aa mʒ.

Lemni. Contus. papav. alb.

Feniculi aa ʒj.

Glycyrrhizae ʒss.

Cum. Ag. decoct. Uncia ʒ. exhibe

Vt ut ac praecedentis, h.e. §. 201.

Obs.

Obix Pro norma praecedentis formulae, plures
alia formari possunt ex emollientibus et lenis-
sime aperientibus, additis melle, Symplo 5.
rad. aperient. et Syr. Alth. Fernelit p. e. g.

℞. Hordei mundi m j.

Rad. Scorzoner.

Sad. Papar. aa ʒj.

Foenicul. ʒʒ.

Syr. 5. radie. aperi.

Inciſ. M. Coq. c. Aq. per ½ hor. ttiij.

Colaturae adde:

Syr. 5. radie. aperiens ʒj.

M. Bibat ʒij, quoniam quadrante horae calidas.

— Et Oxy mell simpli, vel Squillitici cum saepius
propinari possunt, quibus resolutio materiae
obstructae et excretio per bronchia adjuvetur.

℞. Molli victu vires sustinendas, v. g. Lacte duplo
vel triplo aquae diluto.

℞. Vaporibus 5. praecedenti enumeratis.

§. 203.

III. Si fuerit alvi fluxus biliosus, levans, similitas
spuria ac de spuro dicta fuerint. §. praec-
cedenti; tum praeter medicos remedia binis
praecedentibus Syphis laudata, adhibenda sunt.
a.) Lenia Clysmata emollientia ex lacte
mellito, decocto hordei cum Symplo Althed
et similibus parata, per quae ex primis viae
lubricantur, et vasa, per quae materia morbo-

sa

sa eliminatur, laxantur.

(3.) Fomenta ex decoctis herbarum emollientium parata, pannis laneis excepta, et abdomini calide applicata, cavendo sollicite, ne haec refrigerentur.

¶ Decocta emollientia, additis melle.

§. 204.

IV. Si urina fuerit copiosa, crassa, hypostatica, levans, cum sedimento primo rubro, sensim albescentis, ante III diem emissa; tum —

a.) Remedia Sp̄is 201, 202, 203. adhibenda.

b.) Balnea pedum tepida.

c.) Renes per clystera emollientia interne foveantur.

d.) Externe, regioni renum fomenta emollientia applicentur, vel linimenta emollientia busti-
ngantur.

e.) Stifana diuretica sequens crebro bibatur.

℞ Rad. Gramin.

Rusci.

Petroselii.

Foeniculi aa ℥ij

Imperat. ℥ij.

Semini. Contr. Dardanae.

Petroselii. aa ℥ij.

Cum etq. decoct. Unciat. x℥ exhibe. S.
Capiatur ℥ij saepius calidae.

Quod si vero morbus hic sponte resoluatur, nequeat, neque signa doceant. Causam morbi materialem jam mobilem esse redditam; tum —

1^a Si inflammatio recens, magna, sicca, in corpore robusto, paulo ante sano, exercitata tog. fuerit, tum 1mo Væctio, cito, larga, pro gradu mali moderanda, necessitate exigente, aliquoties repetita, celebranda.

Obst. Væctio adhiberi non pot., si —

a) Vires aegri fractae fuerint.

b) Peripneumonia ab aliq. morbo orta sit.

c) Si in morbo praegressu, Væctio jam celebrata sit.

d) Si decumbentes morbo praegressu diu conflictati fuerint.

e) Si extrema frigeant, pulsus sit debilis, celer, intermittens.

— Si sanguis ex amplo vulnere, nunquam in ad animi deliquium velle mittendus.

— Si in illis circumstantiis, in quibus Væctio celebrari non pot., Cucurbitae cum vel sine scarificatione, dorso, praecordis et pectori applicatae, ad derivandum humorem magni suffunt.

2^a Balneo vaporis emollientis totum corpus, nec non pulmones, per infundibulum hauriendo relaxandi.

3^a Decocta diluentia, resolventia, emollientia, laxantia, antiphlogistica, nitrosa, anodyna parva copia continenter repetenda, calidissima forbeunda.

sortanda.

Obs. Decoctum §. 201. p. 217 laudatum huic
scopo optime satisfiat

— xx Addi potest illi tenuissima anodyna, viz.
℞ Papaveris rhoeados, vel syrupus ex ho-
rum succo paratus.

4° Clysmata blandissima, antiphlogistica
applicanda, cuius gr̃is est illud p. 190. t. 8vo.
nec non. pag. 135. t. 8vo.

5° Victus sit tenuis Antiphlogisticus, q̃tes
sunt: Serum lactis acidulum, lac cum 3^a
vel 4^a parte aqua dilatum, fructus horaci
recentes, coniunq̃ue succi ex Sapa &
§. 206.

Quod si aut̃ Inflammatio magna, cum febre et re-
liquis symptomatibus validioribus ultra tri-
duum duraverit, signaq̃ adfuit inflammationis
in suppurationem tendendis §. 191. Tom. 3. Titul.

℞. Sectio nulla, vel si extrema necessitas postula-
verit parca tantum celebranda, ut sic impetret
vitalis ad resolutionem et suppurationem necessaria
nec nimis excedat, nec torpeat.

℞ Victu leni, sed paululum incrassante, et ex
maturantibus confecto, utendum, hoc est:
Oleribus, farinosis, ijsis, fructibus horacis ma-
turiis, de quib̃ ut Cens. etor̃is Aphorism. §. 35. n. 1. p. 20.

℞ Balneis pulmonicis, emollientibus, manu-
antibus utendum ad 5um ab incipiente malo diem,
cuius

modi sunt illa pag. 192. huj. Extra.

Die quinto et sexto iudem vrendum, additis sobri-
tionibus tuissim leniter moventibus, simulque re-
plentibus. V. C. Huic scopo satisfacimus sequentia -

R. Aceti scillit ℥ij.
Oxygall. scillit ℥ij.
Oliv polycrest ℥j.
etq. decoct. hord. ℥viiij.
stillat. hyssop. ℥ij. M.

Capiat unc. j. omni hora diuina.

Item

R. Potus Coffee ℥ij.
Mellit ℥ij.
et Aceti Sambuci ℥ss. M.

Sorbeat feruida quantum iurat.

S. 207.

Alit. ctatum cum melle, in officinis Oxygall. siij.
nuncupatum vel sylum, vel decocto emollienti-
um dilutum, nec non vinum calidum potatum
ad tuissim excitandam egregia sunt remedia.

S. 207.

Si Signa (S. 191. 399.) doceant factum esse in pulmone
Abscessum sine vomica, tunc Acceleranda est
eius Disruptio in Asperam Arteriam, eaz facta
depuratio subita et tuta ulcerosi loci.
Indicationi satisfacimus post multa alimenta
mollia subnigra, cum vino melle ad pulmonis suppu-
rationem preparandam hausta et assumpta. (S.)

a.) Vapor calidus emollientium, addit ~~aceto~~
 et Nitro. e.g.

R. Fof. Malv.

Bismalv.

Mercurial.

Panierar. aa m^j.

Farin. Lemn. lini

B.) Ritus validus. Zij. Cum aq. decoct.

γ.) Clamor vehement.

β.) Tussis vapore aceti vel vino calido excitata.

ε.) Exfectoria.

ζ.) Concussiones in navi vel rhoe da.

Obs. Haec aut omnia tum tentanda sunt, cum jam
 Vomica rupturae suae proxima est, quod indicant

a. Plenitudo pectoris.

b. Dolores circa ventrem et claviculam.

c. Terror cum anxietate.

d. Spiritandi difficultas et tussis, et sputatio
 perseverans ad 20um usque diem.

§. 208.

* Si signa docuerint Apostema suae Vomicae jam
 ruptam esse, si hoc est Sputa purulenta, et le-
 vamen pectoris, tum vitandum erit.

1mo Victu lacteo vegetabili lenissimum, (*)

2° De die aperiendibus de rebus, e.g.

R. Fof. recent. Agrimon.

Rigae aureae

Detonicae

Valerian. horreus aa m^j.

Marrub. albi m⁴.

Rad.

Rad. Saguenent. aa ʒj

Flor. Citaur. min.

Agrimon.

Hyperic. aa mʒ.

Cum Aq. decoct. Mint. ꝑ. exhibe.

ʒ. Dibat ʒij omni biluxio rei.

~~3° Regem leonid. opiat.~~

Item.

ʒ. Rad. Bardan.

Chinac.

Sassa-parill. aa ʒij.

Cum Aq. decoct. spatio $\frac{1}{2}$ horae adde:

Ligni Sassafr. ʒij.

Vbi iterum parum ebullierint admisce.

Decoct. ʒij.

Syrup. ʒ. radic. aperient. ʒij

ʒ. Usus ut prius.

Nec non sequentibus.

ʒ. Myrrh. liuid. elect. ʒij.

Cum vinell. ori recent. ʒj.

In mortario vitreo diu contrit. simul admisce.

Thuris elect. ʒij.

F. Lilul. sing. gr. iij.

ʒ. Capiat vnāq. vel alteram ante usum Decocti.

Item.

ʒ. c Myrrh. elect. ʒij.

ʒ. permar. ceti ʒj

M. F. S.

A. F. & Dividend. in xij. part equal.
 S. Capiat unam mane, et vespere cum Decocto.
 Item.

R. Myrrhae.

Olibani Zaa ℥j.

Mellis albi ℥ij.

M. S. A. Sicut ℥j. omni hora.

3° Vespere levibus opiat. e. g.

R. Pilul. de Cynogloss. ℥j. A. F.

Pilul. Num. ℥j.

S. Capiat unam vel alteram vespere ante
 somnum.

Item.

R. Pilul. de Syrac. ℥j.

F. Pilul. num. ℥j.

Capiat unam v. alteram vespere ante somnum.

Item.

R. Opii lamellatum tenuiter scissi, et
 lente exsiccati grj.

Corall. rubr. gr. xij.

Olibani grvj. M. F. & tenuit.

S. Vespere, v. prout assumendum.

Item.

R. Opii grj. F. Pilul. ij. Capiat unam vespere.

Item.

R. Opii grj.

Syrup.

Syrup. Capill. Anon. ℥ij

Aq. stillat. ℥ papav. rhoead. ℥j.

M. F. Haustus pro doli.

227.

42 Vaporibus emollientibus. id. pag. 226.

50 Equitatione v. rectione in theda, aut navi.

Obx. Fiat lac aqua dilutum pro potu, lac me-
rum pro cibo, vel solum, vel cum decoctis hor-
dei, avena, oryzae, spagopyri, & mistum

— ii Concedi possunt etiam iuscula carniū
animalium v. gerubilibus v. ventium cum ob-
tribus mollisimis, v. g. endivia, spinachia,
lactuca & cocta.

— ii Ad equitandum, vel rectionem in theda
eligatur se. tempestas serena, tranquilla,
calida, frigus enim nocere solet.

— ii Hyemali tempore vectro in carpeno
clauso condueat.

§. 209

Quod si Signa §. 196. enumerata doceant materi-
am morbosam intra pulmonales venulas resartam,
cumq. multam naam per metastasin ad aliquem
corporis locum deponere velle: tum.

α.) Vinctus levis, fluidus, blande aromaticus, pau-
lulum vinctus ordinandus, e. g.

℞. Decoctum 2um pag. 227.

(℞.) Aut vero sequens:

℞. Charophylli recent. expressi succi

Lactis dulcis aa ℥ij.

Syrup. Hyssop. ℥j M.

Dibat

Dilut. 3j omni bithorio.

Obs. Senioribus infirmisq. moderata quoque vini copia concedi potest.

B.) Corpus in quiete sustineatur.

γ.) Medicamenta sint emollientia, et ex genere levisimo aperientia.

δ.) Pulmoni prospiciatur usu emollientium. vaporum, ad laxanda ejus vasa.

§. 210.

Cognito loco illo, ad quem natura causam morbi materialem deponere vult, h. e. ad cuncta, aut, hypochondria, ex signis §. 195. transitur: tum.

a.) Adhibeantur medicamenta super §. allata.

b.) Locust praefusus, fomentis emollientibus cataplasmatibus, foueatur.

c.) Frictionibus humores ad h. locum determinentur.

d.) Synapismi plantis, pedum applicentur.

e.) Vel vō Cucurbitae ad eundem locum applicentur.

§. 211.

Si constet ex signis §. 195. n. 3. una allata, materiem morbosam ad hepar verti -

7 Remedia binis prioribus Symplicibus comendata non negligenda. sed simul -

et experientia paulo fortiora, saporacea, hepatica addantur, e. g.

R. Lychmid. saponar. maj. mij.

Endiv. recent. mjr.

Fog.

Tof. lichen sylvestr. miiij.

Cum Aq. decoct. ex caput. pint ij. ex hibe

ſ. Bibat omni. bichorio. Zij.

~~¶ Clyster et fomenta emollientia applicentur,~~
ad regionem reparatis.

Obſ. Clyſmata oportet diu retinere, ut ſc.,
venularum meſentericarum ſculis reſorpta
directe ad hepar venire poſſint.

§. 212.

Quodſi conſtet ex ſignis §. 197. enumeratis, tumo-
rem calloſum, ſcyrthum in pulmone inflammato
natum eſſe; malum quidem hoc raro medelam
capit; in tamen malo adhuc recenti.

α. Sapo Vinctus magna copia, cum ſucco gra-
minis et ſero lactis uſurpatus, forte adhuc ali-
quid praeſtare poſſet.

β. Si vero conſtet pleuram lateris, vel pulmonibus
adhaſam eſſe, tum —

αα. Locuſ affectus calido decocto lauri
foveatur.

ββ. Multo oleo et vino, ſub dio, ſole ſer-
vente perfricetur.

γγ. Huic tamen haec corpus decoctis mol-
liſſimis repleatur.

δδ. Penetrabilibus et lenibus linimentis
pectus externum unguatur.

§. 213.

Quando Peripneumonia in Gangraenam tranſiit,
quod factum eſſe cognoſcitur ex ſignis §. 198. n. 2.
reſenſitis, nulla arte medicabilis eſt: Quodſi

vo illa ex signis in ead. S. n. t. receptis pra
videri potest; tres fermandae Indicatione.

1^a Vires firmantur.

2^a Putridi ingressus in venas impediatur.

3^a Putredo concepta arceatur, coarceatur.

S. 214

I. Primae Indicationi satisfaciunt -

1° Quae caa interve. (Conf. S. 422-425.) debel-
landae profunt, spiritus excitant, liquoris
motum circularem conservant, habita simul
ratione, aetate, sexu, temporis, tempestatis.
Hinc illa ex classe refrigerantium vel cale-
facientium petuntur pro re nata.

2° Spiritus excitand in Gangraena, aca
calida, temperie alcalina, est sequens:

R. Succincent. express. citrei Zj.

Aurantior. Zj.

Syr. recent. moror. Zj.

etq. stillat. Citr totius Zj.

meliss. Zj.

Cinnamon. Zj.

Vini rhenan. Zvj.

Addito si opus saccharo M.

S. Dibat Zj. omni hora, vel et semihora.

Item.

R. Rob. Ribesio.

Berberis aa Zj.

Q. Oliv Zj.

etq.

Atq. stillat. Meliss. ℥ij.
Vin. Rhenan. ℥x. M.

Capiat ℥j. omni hora.

(1) Si frigida laborat Gangraena, temperies
phlegmatica vel acida, conducet seq.

℞. Olei volatilis ol. ℥iij.

Elix. Propr. c. Ole. Fi. ppt. ℥j.

Atq. stillat. vitae Mathios. ℥iij.

cortic. Citrei ℥ij.

Syr. S. rad. aperient.

Artemisia Fernes. aa ℥j.

Confect. Allexm. conf.

M. in usum eundem.

Obt. Liquidis motum circularem conservant
decocta Graminis, bardana, Scordoneae, etc.
et illa, quae aperientes dicuntur, scilicet in-
fusa lignorum Santalorum, Sassafras.

2° Libi potiusque Analeptici.

(A.) In temperie acida, vegetabilia Auracida, jura
et gelatinae carniuum, vinum cum Ole paulo
alkalino. Conf. Boerh. Aphor. §. 66. n. 1. et 2.

(B.) In temperie alcalina, acida, farinacea,
de quibus conf. idem §. 88. n. 5, 6.

Obt. cum plerumq. iudicium metuit fit in
Gangraena, ex adhaescentibus, ut lacte, decocto
panis, arenae, hordei & iunctulis carnis in-
lenae cum succo citric hoc parari solent.

3° Epithem.

3° Epithemata ex pane tosto, sub axillis, poplitibus, collo, cardiacae, ventriculo, nudae cuti applicata, atque postea vesica ovilla vel snilla mollissima, oleo prius perfricata tecta, e.g.

a) In casu alcaliscente calido

R. Vini Rhenani ℥j.

Cinnamom.

Caryophyllor.

Fog. Maceris

Mucis myrriticae aa ℥ij.

Cog. in phiala alta vitrea in arena. Et hoc decocto imbuere panem tostum recenter de clibano eductum, et applica.

b.) In casu acido frigido.

R. Olio volat. oleos. ℥ss.

Spirit. Cortic. Citri ℥ij.

Lavendul.

Menthae aa ℥ij.

Theriacal. ℥ij.

M. atque hoc tostum panem imbuere et applica.

§. 215.

II. Secundae Indicationi Satisfaciunt:

1° Quae vires firmanr, motumque ad exteriora augent Conf. §. 214. n. 1.

2° Fomenta, per quae motus putrefacti ad exteriora augetur, qualia sunt §. 214. ex diaphoreticis, emollientibus, laxantibus, &c.

℞. Fof. recent. rutae m℥v.
 Malvae. m℥j.
 Alliariae. m℥j.
 Farin. lini ℥j.

Cum Ag. decoct. vafe claufo & p. admisc.
 Saponis Venet. ℥j.

℞. Fomentum laxum pannis applicandum.
 Item.

℞. Aceri Sambuci ℥ss. ℥ij
 Atq. F. Sambuc. ℥x.
 Olis Ammoniac. ℥ij
 Rini albi Gallici ℥ss. ℥vj.

M. pro Fomento.

33 Cataplasmata ex iisdem parata, e.g.

℞. F. Sambuci
 Meliloti
 Altheae.

Chamaemel.

Calendul. aa ℥iij.

Cum Ag. decoct. in Cataplasma. adde sub finem
 Farinae lini ℥j.

Of. lini ℥iij. M.

40 Scarificationes.

Obt. Haec in eo casu multum iuvant, dum
 panniculus adprosus, maā inflammatione
 distensus ad magnam crassitudinem, gau-
 grænofus factus fuerit.

— 11 Scarificationes tales oportet fieri
 in pte

in parte mortua, et penetrare quam pro-
xime ad viva, neque tamen illa cadere.

— xx Per Scarificationes loci gangraenosus, spi-
racula quasi fiunt, per quae ducto motu
ad exteriora expelli possit corruptum, et
admitti illa, quae patetodierum praesentem
corrigant, futuram vero arceant.

50 Cucurbitae, partibus mortuis applicatae
qua ratio redibit vita in partibus, quae
abolito omni influxu et effluxu humorum,
in mortem tendebant.

Ob. Cucurbitae tales aequae in externa
gangraena quidem locum habent, pos-
sunt tamen etiam in interna locum habere.

— xx Partibus vivis in gangraena
vicinia applicatae, augent vitalis li-
quidi huius ruentis impetum, et copiam.

60 Hirudines, similem effectum habent
ac cucurbitae, imprimis si Scarificetur
locus, cui cucurbitae applicabuntur.

Ob. Vnum hinc apud illa subiecta, quae
Scarificationem admittere nolunt, vel
ubi talis fuerit loci situs, ut cucurbitae
applicari nequeant.

§. 216.

III. Tertiae indicationi satisfaciunt —

10 Corrigena eius Caam proximam, stag-
nationem et calorem, quae sunt —

Condimenta scilicet: Sal acetum, Vinum,
Spiritus

235.

Spiritus vini, aromata. in Boerh. Aphor.
S. 438. p. 145. Unde formulae sequenti.

R. Rof. Rutae.

Scordii

Alopinth. aa ʒij.

Menthae ʒj

Cum Aq. et Aceti aa q. s. decort. vase clauso
hij admisc.

Oliv. gemme ʒij.

Spir. Vini theriacal. ʒij. F. Fomentum.

R. Eadem.

Cog. in Cataplasma sub finem addendo:

Ol. es ʒij.

Farin. lini ʒij.

Of. infus. rutae ʒiβ.

F. Cataplasma, tempore usus irrorandum.

Spir. vini theriac. v. Spirit. Vini

Camphorat. tantillo.

2. Munientia solida contra putredinemque
sunt eadem cum illis quae h. Ephe nunt. d.
enumerata sunt.

1. Motum conciliantia stagnantibus, quae s.
d. d. Diluentia aquosa affatim hausta,
et applicata.

2. Prunellae astringent, quales sunt Infusa
ligni Sassafras, trunellantarum, rutae,
alliarum et additis gratissimis acedens

acidis, et in primis vegetabilium ex-
pressis succis, v.g. Citreorum, aurantio-
rum, ribesiorum, vel et fermentatis
acidis, vino nempe, aut aceto.

Obt. Vbi vel a defectu et quiete se-
mili, vel a lenta et frigida sangui-
nis eacochymia gangraena nascitur
tunc Sues volatilis oleosi, Elixiria
Rae aromaticae profunt.

III) Moventia liquida, calore frictio-
ne, cardiaca v.g. vino, succo citri,
aurantiorum.

IV) Mistio sanguinis plerumque exficunt.

Obt. His omnibus cito applicatis, saepe
renovatis, multoties incipiens gangraena
corrigitur.

§. 216.

Accidit quandoque in Peripneumonia sputa
critica, per quae materia morbofa educitur, sup-
primi, et quidem —

- a.) a frigore magno subito admissu.
- b.) ab ingenti exsiccatione, indecunq. nata.
- c.) a febre calida superveniente.
- d.) a medicamentis calefacientibus in hoc
morbi stadio exhibitis.
- e.) ab alvo liquida, nec critica.
- f.) a sudore ingente.
- g.) ab animi affectibus vehementioribus.

Chalohuic occurrendum est, spiritum revoandum -
 1° Vapore affuso calido, humidis Emollientibus, nari-
 bus, ore attractis, pulmonibus receptis, decocti, quale
 illud est pag. 236. Extract. huius

2° Toto aere simili huic vaporis per artem addito.

3° Vsa largo potuum similium, cum melle inxi-
 mis et aceto, quo referuntur -

a.) Decocta hordei, avenae, ficuum, herbam
 emollientium ex leniter aperientiam.

b.) ^{Chilensis} Decocta emollientium cum oxymelle. e.g.

R. Oxymell. singl. ℥ij.

Syrup. S. ad. aperient. ℥ij.

Decoct. heder. terrestr. ℥x.

Stirri puri ℥j. M.

Bibat ℥j omni hora.

4° Medicamentis leniter resolventibus antipyre-
 ticiis, ex Nitro, Ole polycres, Ole prunellae &
 paratis et prae reliquis, ex tribus diaphoreticis
 paratis, quibus pro re nata aliquid opii addi
 potest. Tales formulae sunt septes.

R. Laudani puri gr ij.

℞. Sulphuris

Sperm. Ceri.

Stirri diaphoret. non clausi aa ℥j.

M. F. S. diidendo in xij. part. aequales.

Capiat unam omni triduo, cum uncia una vel
 altera misturae praecedentis.

Item.

R. H.

℞ Ff. Sulphuris ℥ij.
Olibani ℥j.
Spermat. ceti ℥ss.
Stribi diaphor. hinc ablut. ℥j.

M.F. F. dividendum in xij part. equal.
Capit. unam omni hora cum vicia p. m. istius
prioris.

Item.

℞ Of. Amygd. dulc. recens press. ℥ss.
Syrup. violar.

Mellis virgin.

Virelli ori recent. aa. ℥ss. M. accusat.

Lingat ℥ss. omni hora, donec spuma redeant.

5° Sudoris omnis evitatio.

6° Placida animi quies.

Obo. vid. optimum rem. d. p. expectorantia
inordinata Vogel Anx. Med. pag. 150.

CAPUT IV^{um}

PERIPNEUMONIA NOTTA.

§ 217.

Morbus hic, cum praecedenti maximam h. affi-
nitatem; tam respectu symptomatum, quam loci
affecti, et effectus; distinguitur tantum ab
illo moe cae materialis, et febri comi-
tantis vel parvae vel nullae.

§ 218.

Signa diagnostica huius morbi sunt:

- 1° Initio levis frangas, debilitas, prostratus
omnis fere animi motus.
- 2° Anhelitus, oppressio pectoris. max.
- 3° Vagae horripilationes, cum insulsi febris le-
viusculi.
- 4° Tussis, anxietas praecordiorum.
- 5° Dolor obtusus in pectore.
- 6° Expectatio alba, spumosa, rarissime sangui-
nolenta.
- 7° Pulsus quidem aliquantulum febrilis, sed tar-
dus et constrictus.
- 8° Frigus, horror, et aestus alternantes.
- 9° Lingua crusta alba pituitosa obducta.

§. 219

Huius morbo plerumque Senes, pituitosi, frigidi,
catarrhici, graevissime laborantes, et phlegmatici
solerit esse obnoxii.

§. 220.

1. Causa proxima est frigidus et mucosus lentor.
2. — praedisponens est Cacochymia lenta
pituitosa.
3. Cae occasionales sunt:
 - a. Cursus, declamatio, cantus.
 - b. Ebrietas in primis a spirituosius, comessatio.
 - c. Calor foci, balnei, solis, subito frigore exceptus.

§. 221.

Curatur, simulac anhelitus et oppressio pecto-
ris pulmonem infarctum esse docuerint —

1° Missione sanguinis ex largo vulnere,
ut sic pituita facile educatur.

Obst.

R.

Obst. Repetita. Vectio nocet.

— xx Si oriatur a morbo praegressor, simpliciter contra indicatur.

2° Clysmate, quotidie repetito, donec signa decuerint pulmonem levare. Clysmata hoc esto:

℞ Mellis ℥ij.

Netri ℥j.

Vitellor. ovor. num. j.

Aq. decoct. hordei ℥viij. F.

f. a: Clysmata.

Obst. Vectio nisi contraindicatae locum clysmata egregie supplere possunt. Vel —

3° Blando purgante Antiphlogistico alternis diebus repetito.

4° Victu tenuissimo junis carniem, additis succo citri, vel Aurantiorum ad gratam aciditatem.

5° Potu tenui ex aqua simplici et melle saponea sua via oem lentorem dividente.

6° Vapore, suffrague emollientium. vid. p. 236.

7° Decoctis diluentibus, abstergentibus, lenissimis aperientibus assidue potatis; cuiusmodi est Sequens —

℞ Rad. Foeniculi ℥ij.

Gramin. ℥ij.

Fof. Parietar.

Agrimor. aa mis.

Semin. Contus. papav. alb. ℥j.

Glycyrrh.

Glycyrrhizae Ziz.

Cum Aq. decoct. Spatio $\frac{1}{4}$ horae, pint. usque exhibe.

Capiat Zij. omni bithorio.

8° Balneis crurum et pedum.

9° Largis Vesicantibus in primis cruribus et
foemoribus applicatis.

CAPITULUM ptumP L E U R I T I S

§. 222.

Definit. Pleuritis est inflammatio pleurae ~~carum~~ huius
membranae carum thoracicum internum obducentis,
~~nec non~~ ^{vel} musculorum intercostalium, cum febre conti-
nua acuta conjuncta.

Obs. Quoniam de sede affecta in hoc morbo, nec non
de vera existea huius morbi, inter doctos non con-
stat, hinc etor definitionem morbi desumpti ex phre-
nomenis in hoc apparentibus.

§. 223.

Signa diagnostica huius morbi sunt:

A. Febris acuta continua, inflammatoria.

B. Pulsus inaequalis, durus.

C. Dolor in alterutro latere, vel in utroque poun-
crum, in inspiratione valide quatus, in expiratione,
vel animae retentione levis.

D. Idem, ubi respiratio, immoto thorace ope abdominis
fit, longe minor.

E. Tussis fere perpetua, plerumque sicca.

Præcipuum et essentialia symptoma huius morbi
est Tussis, per quam

v. educuntur sputa

v. non.

Tussis Pleur. humida.

Pleuritis sicca.

In Pleuritide, vel inflammantur

v. ipsa plura, et cuius conti- v. partes integumentum
nuas et p. p. proxima, scilicet externis magis vicina
tunica priusque densa et mus- et plura superiore
culi incumbentes.

Pleuritis Vera

Pleuritis spuria.

Obst. Discrimen inter veram et spuriam,
quod hec est, quod in pleuritide vera respiratio,
et in primis inspiratio difficilior est, quam in
pleuritide spuria.

— Hinc signa diagnostica utriusque Pleu-
ritidis sunt —

(*) Pleuritidis verae.

a. Unius vel utriusque lateris dolor acu-
tus, prurionus.

b. Tussis molesta, humida.

c. Sputorum excretio.

d. Febris acuta

e. Pulsus tensus, et durus.

(**) Pleuritidis spuriae.

a) Tussis sicca, sputorum nulla excretio.

b) Febris acutae absentia.

Cal

- c.) Pulsus neque tensus, neque durus.
 d.) Respiratio raro difficilis et molesta.
 e.) Dolor laterum nullus, nisi ab extrinseco
 locus inflammatus prematur.
 (xx) Diagnos. utriusque in grē, difficilis.
 §. 226.

1. Causa proxima Pleuritidis est: Obstructio arteria-
 rum minimarum per substantiam pleurae diffusarum.
2. Causae praedisponentes sunt:
 - 1° Temperamentum cholericum et melancholicum.
 - 2° Habitus corporis siccus, durus, gracilis.
 - 3° Vita exercitata et laboriosa.
 - 4° Victus durus, abusus spirituosorum.
 - 5° Arteriae intercostales angustiores, durae.
 - 6° Morbi praecedentes, qui telumque disposicio-
 nem pleuritidem proferunt, v.g. Scrophulae et
 callus pleurae, pelmo pleurae adhaerens.
 - 7° Natura morbi epidemici praedominantis.
 - 8° Metastases materiae inflammatoriae, ichorisve
 suppuratoriae, prius in toto, vel in aliqua pte
 praedominantis, et denique quacumq. causa hac deposita
 e.g. in morbillis, variolis, tumorebus ulcerosis, ul-
 ceribus magnis, latis, subito evanescentibus,
 absorpta venit materiae.
3. Causae occasionales sunt:
 - a. Clima frigidum, imprimis boreale.
 - b. Corpus a calore foci, vel solis rarefactum
 subito refrigeratum, nocte sudans donec datum.
 - c. Potus frigidus, egelusque magna copia, cor-
 pore aestuante haustus.
 - d. Corpus laboribus duris exercitatum, in caue
 refrige

incaute refrigeratum.

e. Animi affectus vesementiores.

F. Causae inflammationum generales externae et internae.

§. 227.

Gravis omnis febris, sic et pleuritis dicitur hae stadia, hoc est: Initium, Incrementum & Vigorem, sive Statum.

α.) In initio -

a. Appetitus ciborum saepe magnus.

b. Frigus, horror, debilitas, lassitudo.

c. Febris procedens cum calore, sensim in aestum excrepante.

β.) In Incremento.

(a.) Appetitus omnis prostratus, sitis ingens.

(b.) Calor intensus, in primis cetera latus affectuum.

(c.) Dolor lateris affecti punctorius, a miti in acerbissimum tendens.

(d.) Tussis sicca vel humida.

(e.) Respiratio difficilis, cum anxietate praecordiali, in inspiratione aucta, respiratione cohibita, vel opere solum musculorum abdominalium facta, mitior.

γ.) In statu vel vigore omnia haec symptomata augentur, et nisi a propinquis remediis respiratio faciliteretur, intra paucos dies eger proae dolore nimio, et maxima respirandi facultate, atque adeo sanguine in ultimis arteriis pulmonalis finibus haerente, suffocatur.

Prognosis desumitur.

- 1° Ex maiori vel minori Respirationis difficultate.
- 2° Febri et reliquorum symptomatum intensitate, et gradu dicto.
- 3° Pulsuum qualitate.
- 4° Excretorum natura.
- 5° At sede affecta, inflammatione cum pleurae difficilior est inflammatione musculorum intercostalium.

§ 229.

Terminatur in Sanitatem, Morbos alios et Mortem.

§ 230.

In Sanitatem ope Naturae et ope artis.

1° Ope naturae —

(*) Benigna resolutione, hoc est —

a. Illud quod impactum haeserat, arteriarum finibus solutum in minores moleculas, cum reliquis humoribus mixtum, cum iisdem excretur.

(b) Vel si illis humoribus sanis assimilari non possit per diversa corporis excretoria excremitur vel per sudores, vel per urinam, vel per alvum.

¶ Signa, idcirco per benignam Resolutionem materiam morbosam sublatam iri sunt.

αα. Humor blandus, motus eius sedatus.

ββ. Causa obstruens non nimis solidata.

γγ. Obstructio parvae aequi in primis in arteriis vel in iunctis lymphaticis.

δδ. Canales mobiles.

εε. Aegri laxa et humida temperies. ¶ Dolens

77. Dolor lenis, respiracem non multum im-
pediunt

77. Pulsus non durus.

80. Reliqua functiones illofac.

Obi. Nisi in cunctis tantis vel nulla, vel mu-
derata tantum opus est Sanguinis missioe.
— si vires aegri tenui victu sustineantur, po-
tius leniter diluent et attenuant propinam-
dus, locus dolens mollissimus remediis
fovendus sit.

(*) Cognitione et excretionem hanc materialis, qua
de videlicet.

1° Haemorrhoides, vel haemorrhagiae marium, intra
primum et 5um diem, liquidum debite copia
fundunt.

2° Urina copiosa, crassa, hypostatica, strangu-
riosa, sub rubra cum albo sedimento cum leu-
amine symptomatum fluit, ante 4um diem.

3° Alvus materiem flavam, biliosam, ante
4um diem copiosam cum leuamine excremit.

4° Dolor lateris transit ad humerum, manum,
dorsum, cum stupore, dolore, gravitate illarum par-
tium.

5° Sputum ex parte liberale, levans, sine co-
ryza, copiosum, mox pruriforme, album statim,
vel ante diem quartum continuatum, vel a sup-
pressionis statim redeunt, unde nono vel in-
decimo die salus.

§. 281.

Quo in statu, et in quibus circumstantiis —

1^a Victu molli, tenui, animi corporisque quiete,
aere

aere temperate calido, et humido; somno spontaneo;
vel lenibus opiatu conciliato; medicamentis
mollibus, tenuibus, levisime aperientibus
utendum.

Obv. R. Riquis fit ex cremore ptisanæ hortacæ.
— xx Communi induceantur sunt emulsiones ga-
rrinales, ex amygdalib, seminibus frigidis, addi-
tis levisimis anodynis ex papaveris erratici
floribus paratis.

C. Evacuacioni cuilibet singulari providendum -
hinc, quod si.

a. Hemorrhoides fluxerint, v. fluere velint vel -
aa. Anus forendus molli, laxante, aperiente for-
conf. sup. S. 50. pag. 88. vel -

bb. Hirudines applicentur.

b. Si urina copiosa, crassa, hypostatica fluxerit -
tum agenda cæque S. 204. h. Extr. pag. 220. Com-
mendata fuerunt.

c. Si alvus materiem flavam, biliosam, ante 4^{am}
diem copiosam cum levanina excreverit, tum ob-
servetur dicta super S. 203 pag. h. Extr. 219.

d. Si abscessus ichorosis, purulenti, fistulosi, diu
manant, aut 6^{am} diem inepti, post aurem, vel
ad crura prodierint, simul locum cognoscunt, agen-
da cæque S. 209-211. pag. 211. h. Extr. consignata.
et seq. Adde x. Abscessus formati cito aperiendi.

— xx Locum abscessus, post aperturam irritan-
dus est leniter suppuratorio remediis, ne statim
egredereat.

e. Si dolor lateris transierit ad humerum, ma-
num, dorsum, cum stupore, dolore p. tum
(aa.)

aa. Morbi materies per attenuatam et diluentia mobilis reddenda.

bb. Leni frictione, fomentis mollibus, emplastris aromaticis, v.g. de labdano, meliloto vel similibus locum affectum fovendum.

f. Effusum ex parte liberale, ledani f. conf. S. super. n. S. per fiant dicta super. S. 202. pag. h. Extr. 248.

S. 232.

II^{do} Ope artis, quando scilicet Pleuritidis recens, ante tertium diem finitum magna ex symptomatibus validis, sicca, in robusto, exercitato sicco corpore, sine spe, vel praesentia benigna resolutionis.

1° Rectio cita, larga, accelerato fluxu celeris, ex magno vase brachii, per magnam vulnus corpore quiescente supino adhibenda.

Obs. Signa validae pleuritidis sunt -

a. Dolor lateris, unius v. utriusq. acerrimus.

b. Respiratio admodum impedita.

c. Febris valida.

d. Sputum vel paucum sine levamine pectoris, vel nullum.

— xx Rectio instituenda in affecto latere.

— xx Primis tribus diebus, sed si urgentia symptomata postulaverint, exemplo ipsiusmet Hippocratis, Tralliani et Trilevis, eam servis usq. ad diem quintum.

— xx Omitrenda tamen, quod si laevo puto levante, vel in suppurationem tendente morbo.

morbus perrexerit

— ^{xxx} Initio ~~init~~ etiam si adfuerit spontanea, tamen urgentibus symptomatibus, missio sanguinis non intermittenda, per quam deventibus observationibus medicis, excretio illa non tantum non impeditur, quin potius promoveatur.

— ^{xxx} Vtsectionem nec etas juvenilis et senilis, nec graviditas, aut menstruum premiarum consuetum, nec puerperarum lochia contraindicant, quae Vtsectione adhuc magis promoveantur, testante La Moere.

— ^{xxx} In sanguinis missione respectu quantitatis, ratio henda est aetatis, roboris, vehementiae symptomatum, et visum aegri.

— ^{xxx} Durante Vtsectione, ad tussim excitandam, si ad hanc sponte faciendam ob pectoris dolorem aegri persuaderi nequeant, titulo Carviaci, vini vel aceti calidi cothlear vnum alternare dandum, vel eadem naribus supponenda.

— ^{xxx} Repetitionem missionem sanguinis non tam huius crassa pathologica, quam potius laevium dolor, reliquorumque symptomatum acerbitas determinabunt.

— ^{xxx} Imo etiam si magna in corporibus robustis, exercitatis et juvenilibus debilitas, tamen recrudescentibus symptomatibus Vtsectio repetatur.

20. Stat.

2° Statim adhibenda fomenta, balnea, tepes-
factoria, linimenta, emplastra, quae laxando, re-
soluendo, mitigando, avertendo p^odesse queant.
En Formulas

1° Fomenti

℞ Fof. Malvae
Bismalvae
Barietar. mij.
Papaver. hortens.
Hyoscyami aa mij.
F. Sambuci
Chamamel.
Melilot. aa ℥ij.

Cum lact. dulc. decoct. F. Fomentum.

℞. Hinc balnea et tepesfactoria ille guntur.

2° Linimenta ad inungenda latera.

℞ Sacchari Saturni ℥j.
et ceti ℥vj.
℞ Rosae. infus. ℥j. M. F. Nutritum.
℞ Unguenti Popul. ℥ij.
℞ Empl. diaspomphol. q. s. Extende
ad alutam.

3° ℞. Solutio Saponis Veneti in aqua et
Lactis dulcis aequalibus partibus, vel sapo
in decocto emolliente dilutus, sumendo ℥j.
Saponis ad singulas libras liquidi di-
lue p^odesse

lucis, optimum est fomentum, cui solationi im-
mersi praei latus lateri affecto applicari so-
lent, impositis simul lateribus calidis, per
que caveatur, ne fomenta illic refrigerant.

xx. Licia per noctem renovatō fomentum mo-
lesta esset, affectum hinc latius prius Inguento
Althee vel simili inungatur atque de super
Emplastro de Melilotto tegatur.

— in Externorum applicationem Vectis praecedere debet.

— * Hippocrates Vescicam aqua calida plenam
aut spongiam mollem, aqua calida medi-
dam dolenti lateri applicare soluit.

3° Medicamenta diluentia, resolventia, laxantia, mit-
tigantia, refrigerantia, dolorem lenientia aut sopien-
tia, calida, magna copia, et ad locum affectum de-
terminata exhibenda. En formulas.

L. Fos. Fusilagin.

Matrac aā mŷ.

F. Papaver. errat.

Althea aa m. v.

Rad. Petroselin.

Saffapar. aa Zij.

Semen. Lini Contr. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{j}$.

Lactineae

Caodui Marinae aa Zi.

Cardui Mariae aa
Cuius Ag. decoct. pint iij. exhibe.

Dibat uncia d'ugr omni hora.

Item

L. Lomax

℞ Cemen. 4. frigidior. maj.
minor. aa ℥iij.

Papaver. alb. ℥ij.

Cum Aq. decoct. hordei F. s. a. Emulsio, cuius
℥xjv admasce:

Nitri puri ℥iss.

Syrup. Capillor. Vener. ℥j.

Dibat ℥j. omni hora, vel omni quadrante horae.

Item.

℞ Aq. stillat. F. Rhæad. v.
Sambuci aa ℥riij.

Dorrag. ℥jv.

Lapid. Cancror. ℥j.

Brunell. ℥j.

Syr. F. Rhæad.

Papav. alb. aa ℥j. M.

Dibat ℥ij omni semihora.

Nota x Simplex Decoct. hordei cum Amygdale
et Nitro frequenter huic scopo satisfaciunt.

— xx et ad dolorem mitigandum, leneg. somnum
conciliandum addi pot. decoctis talibus
℞ Papaveris Rhæad. v. et alia exinde
parata, in officinis prosta.

— ii et validis v. narcoticis simpliciter
in hoc morbo abstinendum.

— i Acida quoque vegetabilia decoctis
illis misceri possunt. Danda pro hac

40 Curgans Antiphlogisticum lenè & moderatè

50 Victus tenuis molliis refrigerans antiphlo-
gistic.

gutticulis, v.g. priuana hordeacea melle adliorata,
fructus horaei recentes maturi vel per se, vel
arte confecti.

6° Omne exsiccan^s, calefacien^s, impetum humorum
augen^s vitandumi ideo tamen —

7° Respiratione valde difficili et anhelosa, atque re-
post quidem Sectiones repetitas remittente Vesici-
cantra lateri affecto, vel prope eadem applican-
da, quae non tantum alui fluxus huic morbo saepe
familiare^s sistere, sed eam aegri alui continuo
fluxu omnibus viribus exhaustis et jam ron-
chos sonoros de imo pectore ducentes e faucibus
orci eripere solet.

Obst. Possum^s eadem suribus quoque applicari.

— " Contraindicantur verò, si febre valida, calo-
re magno, et omni putredine nascente suspitioe.

8° Clysmata refrigerantia, et impetum febrem valde
mitigant, vel non, vel magno intervallo post repe-
titas Sectiones injicienda suasi Clystheria,
illaque simplicissima ex lacte et saccharo parata.

Obst. Post restauratas aegri vires, leni cathartico
totz cura claudatur.

— " Vactata ab Empiricis omnia specifica Anti-
pleuritica inania sunt.

S. 233.

B. In alios morbos, et quidem —

(*) In suppurationem sine abscessu, cuius signa sunt

1° Signa generalia suppurationis, v.g. absentia
signorum benignae resolutionis, morus humorum
citatus symptomatibus auctus.

2^a *Berniacia* doloris, tussis, felis ultra quartum diem.

3^a Absentia signorum benignae resolutionis.

4^a Neglectus medelae requisitae.

Obs. Morbus hic tunc tantum transit in suppurationem, quando toto morbi tempore omnia symptomata vel equali gradu procedunt, vel interdum etiam augentur, quousque mutescant, et iterum recrudescant, et sic remissio et exacerbatio alternentur, ideo suppuratio absolute non sequitur.

254.

2. Signa jam natae Suppurationis, siue Abscessus sunt.

a.) Horrores vagi, nulla certa temporis periodo recurrentes.

b.) Morbi tempus in longum exturret, cum non tamen symptomatum vehementia, quam in morbi principio.

c.) Dolores quandoque per totum pectus et dorsum extensi.

d.) Pondus in latere incumbens, et dolor acutus eundem locum occupant.

e.) Sitis vehementi, calidi potus eructatio.

f.) Decubitus in latere affectum doloris, et quasi saxum in thorace suspensum praeseferent.

Obs. Quod si aliquando hoc in 14um usque diem duraverit, symptomataque recensita vel subito remiserint, vel iterum recruduerint, certum est Apostema ruptum prae se ferre in Cavum.

in cavum thoracis effudisse, atque denuo novum in vomitum colligi.

— ^{collectum} Sicut ex apostemate ~~non~~ ^{exclusum}, facere vel per album deducitur, vel per felicem metastasin ad alia corporis loca deponitur.

§. 235.

- 22 Signa brevis rumpendi apostematis sunt:
- a) Respiratio difficilis, dolor in pinnicipo
 - b) Tussis cum sputatione.
 - c) Stulti ultra 14um diem extensio.
- 222 Signa apostematis rupturam praecedentia, vel comitari solita sunt juxta Hippocratem —
- a. Calores interdum tenues, nocturni vehementiores.
 - b. Sputa vel nulla vel admodum parva.
 - c. Odor cœa collum et clavicularum.
 - d. Oculi cavi, maxillarum rubor.
 - e. Digitorum extremorum calor et asperitudo.
 - f. Inguinum curvatura et perfrigerium.
 - g. Circa pedes tumores, pustulae in corpore.
- Obs. Apostemata talia, plerumque die 20° 40mo vel eam homo solent rumpi.

§. 236.

Quod si itaque per signa §. 234. constituerit apostema jam formatum esse, puri tum exitus est eventus parandus, quod fit —

1mo Fomentis, cataplasmatibus, emplastris emollientibus lateri affecto, in eo loco quo maxime dolebat applicatis.

Obs. Ideo conducit initio statim Pleuritidis parvo quodam emplastro locum maxime dolentem

dolentem notasse.

2° Emollientibus illis acriora quoque, quales sunt semina Synapi admiscere, per quae partes externae irritatae, latent interiorum malum evocare solent. Vel -

3° Causticis vel scalpello, eo in loco quo maxime dolebat, incumbentes partes fere ad pleuram usque dividere, suppurantibusque applicatis, ad pus evacuandum, vulnus factum diu apertum tenere. Vel -

4° Infra locum nati Apuristematidis setaceum vel forniculos excitare, per quos, doctae experientia, non raro, pus collectum feliciter exire solet.

§. 237.

Si autem per signa §. 235 n. III enumerata constiterit vomitum pus suum in Cavum thoracis effudisse; tum sine mora -

α.) Thorax aperiendus, et pus educendum, de qua Operatione in Capite De Empyemate plura referentur.

β.) Decocti bardanae, chiniae, Lysa parillae, vel et Infusi Agrimoniae, betonicae virgaureae & magna copia ad potandum danda, per quae pus lenta materia in Cavum thoracicum effusa, vel et bibulis venit recepta, per urinae et sudoris viam e sanguine eluitur.

γ.) Vulnus percurandum victu et medicamentis statui huic appropinque convenientibus et efficacissimis.

§. 238

§. 238.

C. In Cyrrhum, tumoremque callosum, cuius indicia superius §. 197. pag. h. Extr. 215 enumerata sunt.

§. 239.

D. In Sangraena in primo quidem laeris, mox vicina locis, pulmonis, cuius Cae praecipue sunt:

a. Vehementia pleuritidis.

b. Marena putris concomitant.

c. Virium vitalium magna debilitas.

d. Humorum pessima degeneratio a sanitate legibus.

e. Cae materiali morbi difficillima coctio et subactio.

§. 240.

Signa futurae, vel jam inchoatae gangraene sunt:

1.) Sputa purulenta, subtiliosa, rotunda, purulenta sanguinea, nigra, fuliginosa, coenosa, foetida.

2.) Mulus strepitus in pectore cum vultu moesto.

3.) Oculi rubro flavi, pulverulenti, caliginosi,

4.) Sputa initio varia.

Obi. His signis aeger tertio vel quinto die moritur.

5.) Stertor, spiritum nullum, vel difficile.

6.) Pulsus languidus, urina flava.

7.) Alvi fluxus liquidi, foetidi, putridi, symptomatice.

8.) Peripneumonia magna supervenient, et novus infusus priori succedent.

9.) Languis floridissus per vinctivum emissus sine cruenta phlogistica.

10.) Spiritum suppressum dyspnoea manente, vel aucta, cum dolore, gravitate pectoris,

pulm.

pulsu duro, parvo, celeri, calore magno.

11) Obs. Haec omnia enumerata, si quinto morbi die exacerbentur, septimo cecidunt.

11) Urina praecurba, obscura cum varia hypostasi, nec discreta. Ad intra 14. dies occidit.

12) Hypostasis nigra vel fusca citius mortem infert.

13) Initio minus pleuritidis, quinto vel sexto die exacerbata, septimo et duodecimo periculum infert, raro sanantur, nisi post 14. dies.

§. 241.

Signa futurae Gangraenae apparentibus, illico et sine mora ulceri

α. Crustae ferro ignito in loco affecto, profunde inurantur, atque hoc modo puri gangraenosi parula ora concedatur.

β. Fortibus emundantibus obducantur, et penetrantissimis fomentis calefaciantur.

γ. Fortia diluentia, aperiencia, antiseptica, sudorifera, larga copia hauriantur, e.g. sequentis -

℞. Fol. Scordii

Allianae

Marub. alb. aa ʒij.

Cum Ag. decoct. sint ij. admisce

Oxy mell. simpl. ʒviij.

Nitri ʒij.

Aceri theiacal. ʒij.

Bibat ʒij omni 8. horae calidissimam.

§. 242.

Signa Gangraenae loca inflammata occupant.

1. Symptomata pleuritica pessima, nec auxilio
naa, nec arti ullo modo cedentia.
2. Eadem subit, et sine Caa manifesta disparca.
3. Pulsus parvus, celer, intermitent.
4. Respiratio celer, parva.
5. Sudor frigidus.
6. Frigus extremorum, solum partem gangraena
occupatae calor.
7. Lividus thoracis color, &c.

§. 243.

D. In Mortem, tunc, qd pleuritidis Caa tam ve-
mentes sunt, ut dolor, productus, omnem motum tho-
racis supprimeat, impedito sanguinis per pulmones
trajectu, necessario letalem per pneumoniae indicat.

CAPIT Vltimu

P E R I T O N I T I S

§. 244.

Def. Est inflammatio diaphragmatis cum febre
acuta continua.

§. 245.

Signa diagnostica mali huius sunt:

1. Febris acutissima continua
2. Intolerabilis dolor inflammationis loci ob nervo-
sas membranas. Qui dolor
3. Maniter augetur in inspiratione, tussi, ster-
nutatione, reptatione stomachi, nausea, vomitu,
compressu abdominis in alvo vel urina reddendis.

- 260 4. Inde respiratio sublimius, parva, celer, suffo-
catoria, quiescente abdomine solo thorace per-
acta.
5. Delirium perpetuum.
6. Hypochondriacum introfursum revulsio.
7. Risus Sardonius, convulsio.
8. Furor, gangraena.

Obst. Hypochondriacum introfursum revulsio, et
risus Sardonius ^{et delirium perpetuum} sunt signa pathognomica
et quasi specifica huius morbi.

— Et morbus acutissimus, et periculosissimus
quod, ex diaphragmatis continua actione
et nexu cum aliis partibus colligi potest.

— Et inde tamen differt, prout vel ipsa tendi-
nea, vel musculosa pars, vel membranae cin-
gentes inflammationi obnoxiae sunt.

§. 246.

Eandem causas agnoscit cum pleuritide, ut pro-
tissimum tamen a potu gelido, aride et magna co-
pula hausto originem accipit, si quidem oesophagus
per diaphragma verior suus transit.

§. 247.

Eandem quoque medelam cum pleuritide posuit
in eo tamen differt, quod Clysmata mollioribus
et resoluentia, saepius et affatim injecta, atque
diutius retenta, longe plus utilitatis in hoc
praestent, quam omnia alia externa remedia,
supra vero ideo, quod Clysmata in intesti-
no

no colo diutius reventis, propter nexum et vicini-
tatem sinuum cum diaphragma huius intestino-
locum affectum perpetuo forant, atq. emolliant.

§. 248.

Eosdem sales exister habere, ac pleuritidis, formati-
vō abscessu, pui sumu pot. tam in cavum thora-
cis, quam etiam ab dominis evacuari.

Obv. Sanguinea diaphragmatis inflammatis, ob
perpetuam eundem in respiratioe actionem mul-
tam pressus medelam admittit.

§. 249.

Mediastinum et pericardium, aequae ac aliae pte
corporis humani inflammari possunt.

I. Signa diagnostica inflammati Mediastini sunt:

1° Febris acuta, perpetua.

2° Inquietudo magna.

3° Cuius ingent.

4° Respiratio frequens et celer.

5° Cuius vultus cca vitalia.

6° Absentia doloris acuti in thorace.

7° Cuius sternum angustia quadam potius, quam dolor.

8° In facie initio sicca, mox spurca epiciencia colorata,
v. plurimum flavi coloris.

9° Pulsus v. in pleuritide lubrantibus.

II. Signa diagnostica Inflammati Pericardii.

A. Cuius ingent cca thoracem medium.

B. Absentia doloris pleuritici.

C. Pulsus perturbatus.

D. Cuius deliquia. &c.

Eandem causam agnoscit duplex hic morbus cum pleuritide et paraphrenitide, huius eandem quoque curam poscit, et admittit.

Obs. c. Mediastini et pericardii inflammatione abscessum formante, per perforatum os sterni, puri collectum interdum felicissime donci potest.

C A P I T U L U M VII^{um}

HEPATITIS ET ICTERUS MULTIPLEX.

§. 251.

Definit. Hepatitis est Inflammatio hepatis, cum febre acuta, continua.

§. 252.

Oritur vel ab obstructione Arteriae hepaticae, sub-
stantiae hepatis ^{nutritioni} alimentum a vena destinata, vel
ab obstructione vtriusque et minimorum raco-
rum vena Portarum, sanguinem venosum in
venam cavam effundentium.

§. 253.

Signa diagnostica huius Pathematis sunt.

1. Horror validus.
2. Febris acuta continua.
3. Vehemens et perseverans dolor in dextro

latere

- latere sub macordium, idemq ad latus sinisterrimum,
et ad jugulum, humerumque partis affecta perveniunt.
4. Decubitus in affecto latere non nunquam in utro-
que dolorificus; maxime vero in sinistro.
 5. Respiratio laboriosa.
 6. Tussis frequens, sicca, brevis, ac dolorem augens.
 7. Urina flavida, quandoque ictericita.
 8. In cute, atque albo oculorum, secunda vel ter-
tia dies aut ferius, color ictericus.
 9. Hypochondrii dextri tumor, convexa parte hepa-
tis male affecta.
 10. Interdum singultus prope strangulatus.
 11. Quandoque alvi fluxus vel cum v. sine bile.
 12. In nonnullis macula rubra extat in cute.

§. 254.

Inflamatio venteris huius ab obstructione arteriae
hepaticae orta gravior est, inflammatio ab obstruc-
tione ramorum Venae portarum producta, et
cum inflamato hoc viscere, saepe vicinae quoque
partes adiacentes doleant, incautos Medicos
saepe sub specie Inflammationis Intestini, dia-
phragmatisq. decipit.

§. 255.

Scitis inflammationis est vel in convexa, vel in con-
cava parte hepatis.

- a. Signa inflammationis convexae partis hepatis sunt
- 1) Respirandi difficultas maior.
 - 2) Dolor dextri lateris ad jugulum usque pro-
pensus

protrudunt, et tussis. 3.) *Signa hypochondrii dextrae.*

(3) Signa inflammatae partis convexae hepatis sunt:
a. Nausea, vomitus.

b. Petus ingens.

§. 256.

Praeterea Inflammatio hepatis ab obstructione arteriae hepaticae orta, certis signis et criteriis ab inflammatione eiusdem visceris ab obstructione Venae Portarum orta, distinguitur.

1) Signa Inflammationis ab obstructione Arteriae hepaticae ortae sunt:

a.) Magni ardoris sensus, dolor validus.

b.) Febris intensior, calor major

2) Signa Inflammationis ab obstructione Venae portarum ortae sunt:

a. Febris remissior, calor mitis.

b. Anxietas major, quam dolor acutus.

§. 257.

Etiam ratione Crurum differt Inflammatio partis convexae hepatis, ab inflammatione partis concavae eiusdem visceris.

(*) Convexa pars inflammata hepatis soluitur:

a.) Haemorrhagia naris dextrae.

b.) Sudoribus levantibus.

c.) Urinis copiosis.

(**) Concava pars hepatis inflammata soluitur.

(a.) Excrementis alui biliosis.

(b.)

(b.) Sudoribus profusis. &c.

(c.) Non nunquam etiam vomitibus.

247

Obs. Veteres inflammationem Convexae partis hepatis ab obstructione arteriae hepaticae, Concavae aut inflammationem ab obstructione Venae portarum oriri statuerunt.

§ 258.

I. Causae praedisponentes Hepatidis sunt:

1° Obesitas omenti ingens.

2° Atrabilia sanguinis, bilis temperies.

3° Atrophia stagnantis alicubi mae purulentae.

4° Hepar praegrande.

5° Calculi in jecinore, et vesica fellea haerentes.

6° Vermes in hepate, aut ductibus biliaribus nidulantes.

7° Scatomata, aliaq. hepatis indurac.

8° Bilis pinguis, acris, exusta, per suas caas agitata.

9° Venena varia, excedentes vomitiones.

10° Atrophia, coma, epilepsia, paralysis.

11mo Materia scorbutica, purulenta, ichterica ex ulcere interno vel externo ad hepar depressa.

II. Causae occasionales sunt:

a. Subitanea corporis refrigeratio.

b. Citius diuturna in magno motu, astu, sudore.

c. Febris ardens, cum inedia et defectu potus.

d. Sumae animi perturbationes.

e. Maximi motus per vomitiona exacerati.

f. Mala hypochondriaca inveterata.

§ 259.

Effectus hepatidis sunt:

1.) Vascula obstruere, fluida sistere, tumorem elevare.

2. Vicina comprimere,
3. Oem cruorem arteriae coeliacae et binarum mesentericarum impedire, ad hepar sistere.
4. adeoque oem venosum, arteriosum, lymphaticum fluxum in visceribus primis abdominalibus integre impedire.
5. Bilis generationem, secretionem, excretionem, circulationem, actionem invertere.
6. Icterum, cuiusque effectus producere; nec non
7. Putrefactionem omnium liquorum ex viscerum abdominalium.

§. 260.

Terminatur in Sanitatem, alios morbos et mortem.

A. In Sanitatem —

1. Beneficio naturae

1. Benigna resolutione, si materies recens, lenis, humor fluxus blandus, motus ejus sedatus, cati ejus obstruant non nimis solidata fuerit, obstructio parva, eaq. in primis in arteriis, vel in initiis lymphaticorum quae omnia cognoscuntur —

a) Ex Anxietate non adeo magna.

b) Impetu febris moderato In hoc igitur casu —

(*) Copia Diluentis vehiculi subministranda, taliaque remedia exhibenda, quae absque

motu

monas circulatorii augmento solvunt illa, quae
incipiunt habere in angustis vasorum
lymphaticorum. Illa vero sunt:

A. Serum lactis recens.

B. Insula diluta, quibus fol. lactucae,
boraginis, buglossae, radices Scorzoneræ
incoguntur.

C. Succus fructuum horaeorum recentes,
vel leviter cocti, Rob. ribesiorum, Sambucis
cum Oleo polycresto, Nitro, Fre. vitriolato

D. Ad potandum, Stisana hordei, cum
mulla et paucillo nitri, aut cum Oxymelle.

Obt. Eligenda imprimis talia sunt, quae
simul potedini resistunt, e. g.

R. Aq. F. Sambuci ℥vj.
Nitri depurati.

Conchar. citratar. aa ℥iij.

Syr. Acetosic. Citri ℥i

M. S. Quavis hora a cochleari uno sumatur.
Item.

L. Elixir. acid. Dippel. ℥iij.
Mixture. simpl. ℥i

M. S. Quovis bishorio 20. guttae ex patella
aqua sumendae.

(xx) Inter potationum decocta diluentia hy-
perandria

pocondria, iugumque aut dextrum leniter fricentur, per cui tales frictiones, materies in hepate solui incipient, aucto motu venosi sanguinis abdominalis promoveatur, viasque obstructa referantur.

(ix) Eristhemata et fomenta ex emollientibus et resolventibus parata, regioni hepatis applicanda. Conf. pag. 262. h. Extract.

(x) Clysmata ex similibus parata injicienda ea quantitate, ut diu retineri, atque hepatis affectum foveri queat.

S. 264.

¶ Cognitione et Excretionem Mæ morbosæ per sua signa (Sph. 916-918. chor.) cognita. Quod si itaque —

1mo Alvus fluat biliofus cum paucis crasse ante diem quartum, tunc Evacuatio hæc promovenda est.

A. Catharticiis lenioribus abstergentibus leniter stimulantibus, v.g. Senn. lactis, cum herbis amaris lactescentibus, qtes sunt Chamaedrillos, Cichorea, Lactuca, Taraxacum, Endivia, Scorzoneræ decocto, cui ad acrimoniam putridam averteendam, Tamarindus, Rob. sambuci, ribesiarum, Syr. e Succo citri p. addi possunt.

Obv. Comode adduntur hæc etiam Decocto hordei, avenæ &

B. Clysmatibus ex similibus paratis, per quae non tantum intestina crassa eluuntur, vni eam diutius reuerfa, et perveniat mesentericas re-
forata, siluendo resoluendo et absurgendo affuit.

C. Epithematibus et fomentis ex similibus paratis, et hypochondrio dextro, imo toti abdomini applicatis.

Obi. Hippocrates in cura hepaticis
betae decoctum cum melle et Nitro
per Clystma injiciendum laudavit.

2° Si urina excoctatur multa, acris, crassa
rubra cum sedimento subalbo, vni continuata
ante diem quartum, agenda ea, quae pag.
222. h. Extract. laudata fuerunt.

3° Si dolor mitior lienis, aut signa suppurati-
onis supervenerit, tum —

A. Adhibenda dicta prioribus numeris 1° et 2°

B. Hypochondriis dextro et sinistro in Regione
hepatis et lienis, fomenta similia applicanda.

4° Si haemorrhagia larga e nare dextra flu-
xerit, tum —

aa. Fomenta tepida fronti applicanda

Bb. Vapor aquae tepidae, vel decocti emolli-
entis per nares attrahendus.

Obi. Quod si contingat per haemorrhagiam na-
rium nimiam esse, per eamque agerum
debilitari, et in deliquium animi in-
cidere, tum sanguis spiritici, fuscendus,
quem

quorum formula sunt sequentes -

1. Lenius

R. Alumin. rap. ℥j.

Aq. stillat. plantag. ℥j. M. solue.

S. Turbidis nigentis applicetur cavo narium.

2. Fortius.

R. Sacchar. Saturn. ℥j.

Aq. stillat. rosar. ℥j. M. in eodem usu.

3. Fortissimum.

R. Nitros. commun. ℥j.

Aq. stillatis. rosar. ℥j. M. similem usu.

S. Si solvatur sudoribus, materies, loco, tempore, continuare effectus bonis, sudores tales sustinendi sunt largi usu diluentium abstergentium, e.g. Decocto hordei cum Symplicite et Nitro calide potato.

Obse Largus seris lactis calidi potus una cum tempore lecti sudorem hunc criticum, optime sustinet, imo promaret.

- x Usus Leni lactis, vel ptisanæ diluentis et abstergentis, etiam post superatum morbum diu continuandus est, ne materia biliosa in hepate remaneat, iterum aliisque morbos chronicos cum tempore producat, sane profecto difficillimus et periculosiss.

x B. Bene

Beneficio artis, in eo fito casu, ubi nec benigna resolutione, nec coctioe et excretionemade morbosae morbus solutus fuerit, tractari debet eodem modo, eademque methodo cum Pleuritide, hoc est —

℞. Sanguinis missione in brachio vel pede affecti lateris

℞. Diluentibus, et quae praedicti hic memorandae resistent, qualia habentur pag. 279. h. Extract.

℥. Epithematis ex decocto agnoso hb. Absynthii, ℥. Sambuci, melibori, et seminis lumini paratis, in cuius ℥j. dissolvitur Saponis Venetici uncia dimidia. Velutricem h. Epithematum

℞. Linimentis §. 232. h. Extract. Descriptis.

Ob. In graviori malo Vesicatorium latum hypochondrio dextro imponendum, aut cucurbitulae toti hypochondrio, incisa alius cutis, et multum sanguinis effundatur, affigenda sunt.

℞. Clysternatibus ex decocto malvae cum melle et Nitro confectis, vicinis bis vel et ter injectis.

§. 262.

℞. In alios morbos, et quidem —

I. In Suppuratione, quae periculosa solet esse in hoc viscere, siabiliter magnam bilem copiam in ductibus suis secretoriis continere. Et talis

(*) Suppuratio futura cognoscitur —

℞. Ex signis praegressae inflammationis in loco et dolore inflammationis, ictero flavo in oculis, cute, urina faece alvi, febre acuta.

T.

B. Ex.

2

(Ex Absentia resolutionis, cocti, coirentis
aut functionis.

II. Ex mutatione symptomatum, remissa
acutis doloris, sequente pulsatice, macente
ictero, horroribus vagis.

III. Ex duraci inflammationis non perfinit
ultra triduum.

(*) Facta suppuratione cognoscitur —

a) Ex signis paulo ante recensitis

b) Tumore loci.

c) Mutatione symptomatum, loco doloris praesente
graviore partium, macente ictero.

d) Ex debilitate magna, febricula hectica
stingente.

§. 263.

II In Scyrrhum, qui si recens fuerit aliter
et deieci possit a medico, remedia supra §.
261. laudatis tractandus; imprimis vero extracta
ex saponaceis plantis parata, decoctum
ruxaci, Ficus Ficus, similiaq. Olea fundea aqua
pro euphoria dari possunt.

§. 264.

C. In mortem terminatur, quod si —

1° Causa inflammationis tam valida fuerit, ut nihil
per totum peior transire queat, et cum nullam
functionem obit, fit icterus subitans et ingens
rumpuntur vasa, effunditur sanguis et bilis
morsus illico, quod futurum praedicunt.

a) 1°

- a) Vis morbi in hepate cognita.
 b) Curia et subita resolutio vitium.
 c) Vomitus et abscessus sanguinis, bilis, foecis amarosae, viridis, nigrae foetidissimae caenoverosae.
 d) Singultus magnus, perpetuus.
 e) Febri intensissima, sitis inextinguibili.
 f) Subitus admodum pallor.

CAPUT VIII^{um}PERITRIPYLI INFLAMMATIO.§. 265.

Gastritis, hoc praethema graeco vocabulo insignitur.

§. 266.

- Signa diagnostica morbi huius sunt praecipua -
 1° Inimicus ardor in ventriculo fixus et pungens.
 2° Grauis dolor in praecordiis, una cum febre acuta remittente.
 3° Anxietas praemagna, cum singultu fere perpetuo, dolorifico.
 4° Vomitus ad oem rem ingestam dolentissimus.
 5° Pulsus intermittens, in primis in remissione.
 6° Non raro delirium, convulsio, rursus hydrophobia.

§. 267.

Causae morbi huius praecipuae sunt -

- a.) Causa inflammationis generalis.
 b.) Rehemens corporis et animi commotio.
 γ.) Vomitoria, post ai motus assumpta.

c. p. h.

274. S. Sudantis corporis subita refrigeratio, potu
gelido et horaeis fructibus artificiali glacie
induratis, inestruant corpus abunde digestis.
E.) Nimia ventriculi repletio a cibo crudo et
difficilioris digestionis.
F.) Febri pestilentiali.
G.) Exanthematata et podagra regressae
H.) Venena caustica, violentiora drastica, nar
cotica.
I.) Diarrhoea suppressa in tempestive. &c.
K.) Vicinorum viscerum, hepatis scilicet, et septi
transversi inflammatio.

S. 268.

Pro Caerum iudice, gradus morbi sui differt,
ideoque nunc citius, nunc tardius, quarto, septi
mo, nono, undecimo, usque ad 15um iudicatur.
Si vero a venenis, drastici, potu frigido, re
trogressa podagra oriatur, intra paucas ho
ras lethalis esse potest.

S. 269.

Curatio pro Caerum diversitate dirigenda. Quia
7 Si ab iniquilina caa, iracunda vehementior
potu frigido, aut fructibus horaeis frigidi, oriatur
S. Iterata sanguinis emissio
C. Cucurbitulae ad regionem epigastricam.
F. Clysmata ex emollientibus parata et
cum paucillo nitro acuata.
S. Balnea item ac fomenta ex similibus parata

S. 270.

E. Interne Serum lactis, Decoctum hordei, avenae, panis, addito ovi vitello pro nutritioe; nec non, Decoctum album. Quodcumque cum melle, aut juscum pulli, parca copia assumitur, in cuius th. Nitri gr. xij diluuntur, optime conducunt.

¶ Si a veneno, vel drastico emetico, aliisq; remediis malum originem duxerit, lac tepidum, cum deco olivarum et amygdalarum, festinanter, tanta copia, tamque diu ingerendum est, donec visus et audiret dolus, et omni latentis veneni suspicio evanuerit, vomitionesque quieverint.

¶ Anodi a regressu exanthemate aut materia podagrica morbus praesens productus fuerit.

A.) Ea oia, quae num. 2 laudata sunt, hic quoque adhibenda.

B.) Praeterea, Vesicatorium latum regioni epigastricae imponendum.

C.) Linimentum leniens ac dilutius eodem loco iungendum v. g. sequens —

R. O. Amygd. dulc. ℥j.

Camphor. ℥j. M. F. Linimentum.

d.) Intus aut detur sequens mixtura —

R. Lig. Miner. Anod. ℥j.

Spirit. bezoard. Druffi ℥j M.

C. Singulis horis guttae 60. exhibendae.

Obst. Anodyna opiata, stomachica et carminativa vitanda, si quidem morbum exasperant magis, quam levant.

— Nitrum quoque vix in Clymate exhibendum — it la

— in lavandum aequè est a vomitorio.

§. 270.

Terminatur iustar reliquorum morborum inflama-
toriorum, in Sanitatem, morbus alio, et morte.

a.) In Sanitatem benigna resolutione, coctione et ex-
cretionem morbosae materiae.

b.) In alios morbos et quidem —

aa.) In suppuratum seu abscessum, liqui signa sunt.

a.) Symptomata omnia ingravescentia.

b.) inprimis vomitus et vomitus aucti

c.) Pus atque sanguinis per plures dies per
vomitus et alvum ejectionis cum omnia sym-
ptomata hactenus praesentia levamine.

Atque in hoc casu conducunt —

aa.) Decocta emollientia ex radicibus Al-
thaeae, liquoritiae, fol. malvae, Consolidae ma-
joris Lemniglinii, aut ptisana similis
ex sursum triticis melle et aqua
parata, atque frequenter, calide sumpta,
quorum usu vomica relaxatur et ad
ruptionem decedit.

bb.) Derogentia, quae eadem sunt.

cc.) Consolidaa, v.g. Balfamum Locatelli
ad 3ss. bis de die datum, aut balfamum
Lernvianum vel de Copajva vitello avi
subactum.

Ad a balfamici illico abstinendum est,
ac felix lenta in aegro advertitur,

atque tum decoctum veronicae, aut virgam
reæ cum indle edulcoratum, in eorum locum
substituendum.

— xx Quamdiu consolidatio nondum facta est, blan-
disimo cibi tantum et parce offerendi.

(CC) In Scyrrhum, cuius signa sunt —

(a) Intolerabilis stomachi ad quolibet assumpta dolor,
nulla re, nisi vomitu molestus, vel citius vel tardius
ut ingruente, leniendus.

(b) Dolores intolerabiles, ad animi vix deliquia
et ad omni medicamentata aspera insurgent.

Art. 2. Scyrrhus vs ventriculi occupant lethalem
faucem inducit, pylorum vò occupant tabem
ficcam, lethalem.

— xx Emeticis exasperatus in cancrum degenerat.

— xi Est insanabilis, usu purium Carnium cum cy-
za, vel aliis molliissimis oleribus, nec non intello
orum, item Crengore hordii avenae, parca si-
mul copia sumtis diu tolerari potest.

— x Recens vò scyrrhus ventriculi, Saporis Ro-
neti longo et piniaci usu, ita ut quotidie sij
per plures menses acri sumant, forte tolli possit,
quod si vò ab eo assumpto dolores augeantur,
abstinendum statim est ab ejus usu.

§. 271.

Quae de Inflammatione, Suppuratione, Scyrrho
Ventriculi dicta sunt, valent quoque de alienis Lau-
creas, Omentis, Inflammatione, per nisi tantum
ab illa distat, hinc eandem quae medelam poscit.

Rarior occurrit Lienis, quam reliquorum viscerum Inflammatio, cuius praecipua symptomata sunt
1° Febris acuta continua.

2° Dolor in loco lienis, ad humerum, claviculam et sinistram mammam se quandoque extendens.

Obi. Vnde incautos Medicos facile sub specie pleuritidis decipit.

— Eodem modo ac pleuritis tractari potest.

Pancreatis, Omentique inflammatis, suppuratis, scyrris. si diagnosi obscuras, atque difficilima est quidem, nihil tamen, caussae cum reliquorum viscerum inflammatione confundatur, si quidem eandem cura illis, medelam desiderat.

CAPUT XXIII

ENTERITIS

sive:

INTESTINORVM INFLAMMATIO.

Intestina tenuia frequentius quam crassa inflammari solent.

Notae Inflammationis Intestinarum sunt —

1° Gravior febris, inflammationem aliquot horum vel praecedens, vel sequens.

2° Atrocissimus intestinarum dolor, qui quidem initio plerumque latius se per abdomen expandit.

dit, subinde remittent; subinde rursus inaniter in-
 gravescent; deinceps vō in puncto quasi fixitur.

De Punctu assidui inane, nihil proficientes.

4° cōlūm dūra, stricta, inflata, et flatibus marmarant;
 neque vera hōc transmittunt.

5° vomitus frequent, et, incremente malo, sterconis,
 clysmatum, suppositorum per os rejectio.

§. 276.

Ultra novem dies Enteritis vix persistit, imo interdum,
 primo jam die necati, in primis a praeposere at-
 sumtis carninativis acrioribus.

§. 277.

Exitus t. morbi salutaris fit per discussionem; omi-
 nosus per abscessum et scyrrum; lethalis vō
 per gangraenam.

I. Discussio facta ex reclusa alvo, foecis subcruen-
 tat; atque biliosas. plerumque demittente Co-
 gnoscitur.

II. Abscessus futurus cognoscitur ex horribilis
 febris sine tūa imbecillibus; et acuti doloris in
 obitum, atque gravem mutacōe. Præsentem
 indicat effusio puris intra 14. dies vel per al-
 vum, vel in cavum abdominis, unde tabes lenta
 nascitur; vel aliquando, sed rarius per ^{celum naturam} vesicam.

III. Scyrrus futurus indicatur per protractam,
 et non a modicum validam inflammationem. Forma-
tus aut inde cognoscitur, si dolor praesens et
 obtusus remanet, et alvus praeter consuetudi-
 nem, nunc tardius post 4. 6. et plures dies, non
 sine multa molestia ac torminibus, secedit, et per
 omnem viam tarda perseverat.

Obs. Si Scyrrus major fuerit, omnem ingesto-
 rum transitum per intestina impediens, eadem

per vomitum ejicere cogit.

IV. Sangraena facta cognoscitur —

- a.) Ex abdomine intumescente.
- b.) Magno frigore calori succedente.
- c.) Ex absentia vti doloris intestinorum.
- d.) Ex deiectione vel obstinate suppressa, vel sponte citoque sequente.
- e.) Ex foecibus foetidissimis, liuidis, cineris, saniosis, nigricantibus sine sensu, ex indolentia intestinorum egressis.

S. 278.

Morbus hic periculosissimus, et citissime lethali, citam quoque poscit medicinam, quae —

1. In genere est subsistit —

1° In misfione larga et repleta sanguinis, lato vulnere in cubitu instituto, ad ai. vti deliquium.

Obor. Talis ad animi vti deliquium instituta. Sectio, tum tunc det. adhiberi, quando cessante adfuit signa inflammationis.

— ** Levior vero in doloribus etiam aliis intestinorum absque febre, pot. institui.

2° Cucurbitulis pluribus in locis abdominis ^{capitis} defigendis, sed non ubique nuda cute.

3° Clysmatibus emollientibus et refrigerantibus ex decocto hordei, avenae, seminum lini, fol. malvae p. addito melle et ol. lini.

Obor. Celsus percolatum striginae cremorem cum oleo et melle laudavit.

— ** Clysmata talia ter quaterque die tim. repetenda sunt.

— ** Quodsi anus adeo constrictus fuerit, ut tubum clysmaticum admittere nequeat, anus

anus vel mollissimis unguentis unguendus, vel balneo vaporis ope sella perforatae fovendus, et usque donec intestinum rectum laxatum tubum admittat.

4^ounctione adominis linimento ex Unguento altheae, Of. Carminativo, et praxillo Camphorae parato, superque cataplasmate imposito.

5° Balneo ex aqua fluviali cum furfuribus cocto, et multo lacte permixto.

Obst. Interdum etiam linrea aqua frigida madi-
da cum succesu applicari solent.

6° Fomentis ex emollientibus paratis, et toti abdomini applicatis.

Obst. Calidum et recens omentum oleo molli ple-
num, junioris aetatis abdomini impositum multum juvat.

— xx Nec non tepor natis catuli viventis abdo-
mini incubantur.

7° Botu calido, afflicto diluentium, antiphlogisti-
corum, caute adhibitis opiatibus, et iis, quae Cae sin-
gulari compertae adversa sunt.

Obst. Opiata o. prius, quam Vtrectio, Clysmata,
fomenta balnea adhibita fuerint, et non nisi
agro adhuc viribus valenti dari possunt.

— xx et aqua frigida copiose hausta, tecto probe
corpore, hoc nunc maxime commendari potest, aut
in vicem ejus Decoct. herdei et raurae Cor-
nu C. capris libris tribus remiscantur Oxy-
mellis ℥ij, coque etiam liberaliter sumi-
tur, cuiusque Cyatho singulis horis, vel longio-
ri intervallo Laudani Liquidi Sydenhami
guttae decem adjiciantur.

— xx Calefacientia et spiritinosa inflammatio-
nem augent, gangraenam accelerant.

— Vt agro

— *¶* Aegro per haec remedia restituto, cibi mel-
liores, non flatulenti, parva copia concedendi;
similiter potus vel aqua, vel decoct. aqua.
— *¶* In praememoratorum medicamentorum usu
tamdiu persistendum erit, donec omne malum seda-
tum fuerit, nec tribus diebus redierit.

§. 279.

II. In specie vero, quod si.

1. Inflammatio a rebus duris, intestina obstruantibus
orta fuerit, tum — exhibenda sunt —

A) Potiones purgantes paulo fortiores ex fol.
cennae, Mannae, tamarindis et Crenare tra-
tari, per intervalla, aut saltem os lini, vel
olivarium, aut amygdalarum cochleari mensura
singulis horis cum iuculo calido. Simul —

B) Clysmata emollientia ac stimulantia,
v.g.

℞ Decoct. Semin. foenugr.

Os. rorae cocti aa 3vj.

Ori depurati 3℥.

℞ Clysma tale, ter vel quater de die in-
ficiatur.

Obs. Catharticonum et clysmatum stimulan-
tium et fortiorum usus, Vinctio, fomenta
nec non opiata praemittenda.

— *¶* Praesensipsum Clysma stimulant
est summae herbae nicotianae, tamdiu per
anum tubulo apto ad id imittendum, donec
stimulus dejectionis sequatur.

C) Quod si his omnibus intra 24. horas sae-
pius repetitis alvus non discolter, sed phar-
maca potius per os rejiciantur, tum

protinus

protinus ad usum hydragiri procedendum est, cuiusque omni horae quadrante ℥ij-℥j. deglatiende superbibendo iustulum carnis, sicq. pergendum donec cetera libra integra consumpta sit, sicq. intra 4. vel 6. horas eger quem si fieri potest, in conclavi obambulare oportet, stimulum ad exonerandum alvum non sentiat, idem remedium iterum exhibendum, simulq. clystere aliquot per intervalla in alvum injiciendi.

Obst. hydraginum aqua ^{calida} multa dilutum exhibendum. — Quod si claudat nec usui huius auscultet, Pleur. aut obstructio expediat per ope machinae hydraulicae, multa aqua tereda repletae, quae imperiosae in alvum, per intervalla 4. ceteris horarum injicienda est.

— Hippocrates suaderet felle fabrili exiguo aërem in antrum introcedendum esse, sed tamen absente omni inflammatione, atque per hoc ventriculo et intestinis distenti, clystma emollient et stimulant simul injici.

Si a hernia incarcerata inflammatio orta sit — atque purgantibus et clysteribus alvum non solvatur efficacissima medicina est emetica, et fumus tabacinus, tandem applicatus, donec aeger deiciendi conatum sentiat. Praeterea Epithemata adstringentia ex Majoranna, Rhotano, Alenine et Aceto vini parata, tumori affixae imponenda sunt, emollientia aut hoc in casu prorsus nocent quam profunt.

Si a regressa materia exanthematica, aut podagra inflammatio intestinum nascatur, tum

(2a) Agenda omnia casque §. 278 in genere de
cura huius morbi dicta fuerunt.

(3a) Vesicatorium satis latum ventri imponendum.

§. Quod si denique in infantibus lactantibus infla-
uatio obtigerit, tum.

1) Clysmata emollientia.

2) Semicupium cum linimento p. 281 h. Extr.
laudato, & -

3) Terrea demulcentia, leviterque anodyna, velut
pulvis Marchionis cum Croco, conveniunt.

§. 280.

Ubi signa docuerint Abscessum fieri, adhiberi com-
mode possunt omnia illa, quae §. 270. h. Extr.
p. 276. commendata fuerunt.

Obs. Intestino, prout mediante, cum peritoneo
concretescente, abscessus extrinsecus aperiatur.

§. 281.

In Scyrrho Intestini valent eadem remedia, quae
in Scyrrho ventriculi §. 270. p. 277.

§. 282.

Gangraena Intestini nullam curationem ad-
mittit, nisi intestinum extra Abdomen pendeat,
interim Decoctum Corticis Peruviani aliquando
juvat.

§. 283.

Causae Inflammationis Intestini, de quibus
jam supra locum differendi fuisset, sunt 3ae

1.) Causa communis inflammationis.

2.) Maa acrit potu, cibi condimento, medicamento,

veneno affumta.

3.) Materia putrida, fetida, purulenta, ichorosa, gangraenosa, biliosa, atrabiliaria, ex oesophago, stomacho, hepate, liene, pancreate, omento in intestina apellent, haerent, rodent.

4.) Lac nutritum, corruptionem acrem ex qualicunque adeptum, in infantibus infirmis.

5.) Vulnere intestinosum.

6.) Extremities inferiorum in castrum refrigerica.

C A P U T X^{IIII}

C Y S T I T I S

sive

VE S I C A E I N F L A M M A T I O.

§. 284.

Signa diagnostica morbi huius sunt —

- 1.) Dolor acutus, ardens, pressorius in regione pubis ad lumbos etiam et totum hypogastrium procedens.
- 2.) Perpetuus et summe dolorificus ad mingendum, atque desiderandum conatus, subsequente urinae reddendae impotentia.
- 3.) Febris continua, saltem febricula.
- 4.) Abdominis tumor a distenta vesica, oblongus et durus.
- 5.) Tormenta ventris, extremorum friguit.
- 6.) Praecordiorum anxietas, pervigilium.
- 7.) Vomitiones, alvi adstrictio, mentis alienatio.
- 8.) Pulsus inaequalis, et denique —
- 9.) In maiori gradu, convulsiones et syncope.

§. 285.

Præcipue pathematis huius causae sunt.

- a. Deficientes vel suppressae sanguinis per menses, haemorrhoides egestiones.
- b. Dystrasia arthritica, rheumatica, scorbutica.
- c. Ulcera prostratarum aut vesicularum seminalium venerea.
- d. Vteri ulcus.
- e. Diuretica acriora. Et
- f. Metastasis in acutis.
- g. Vehemens ictus abdominis.

§. 286.

Exitus huius idem est, cum aliquis morbus in inflammationem, solviturque urina crassa, copiosa, et doloris successiva remissione. Quod si vero non solvatur, in sphacelum lethalem, aut in suppurationem, cuius eventus anceps est, terminatur. Suppuratio autem, inde a quarto die, usque ad septimum contingit.

§. 287.

Curatio nihil singulare a praecedentibus habet.

- a. Ergo, Misio sanguinis in pede celebranda, in primis, si a fluxibus sanguinis suppressis oriatur.
- b. Clemensiora purgantia, et emulsiones et nitrosae crassae.
- c. Clysmata ex emollientibus et anodynis, oslini, vel olivarum, in quo crocus et pauxillum opii cocta, injicienda.
- d. Injectiones ex os. et pauxillo opii, injiciendae.

℞. Cataplasmata ex rad. Althææ, ricta, et fœni-
cibus fœnugraci ac aneti parata, regioni pubis
sedulo imponenda. Vel.

℞. Emplastrum, aut etiam linimentum septa adhibenda.

℞. Empl. attractent. ℥j.

Permat. ceti ℥ij.

Croci

Camphoræ aa ℥j. M. F. Emplastrum.

℞. Of. Amygd. dulc. ℥j.

Hyosciami ℥ij.

Camphor. ℥j. M. coque illius crebri-
us regionem pubis et perinaeum.

Item.

℞. Of. Amygd. dulc. ℥ij.

℞. Olei ℥j.

Camphor. ℥j.

Unguent. Alth. ℥j. M. F. Linimentum,
quo inungatur pubes et perinaeum.

¶. Usus balnei quotidianus, quæ multum juvat.

¶. Urina, quotiescunq; ex vesica, in iusto cathetere,
educenda.

1. Multa potio vitanda, et ea quæ, quæ urinam coarctat.

Ost. Et cognoscatur malum, a dyscrasia rheu-
matica, vel alia ortum fuisse -

(A) Attenuantia, et acrimoniam corrigentia.

Pisana ex rad. Chinæ, et Corticib. fœniculi, &c.

(B) Infusum theiforme ex Millefol. &c. Alth. &c.

cui Altheængi potandum - Item - (C) Emul

(C.) Emulfiones ex seminibus frigidis paratae
 sumendae, atque, si circumstantiae periculosae
 fuerint, emulfionibus tris, magna dosis Ovi
 et aliquot grana camphorae, nec non Croci
 gr. v. addenda sunt. vel sequentes pulveres
 ℞ Cal. Ovi illot. ℥ss.

Croci gr. v.

Camphor. gr. ij. M. F. ☉. sicuti sumenda.

Item.

℞ Nitri puri ℥j.

Ovi diaphorae. gr. xv.

Croci gr. ij.

Camphor. gr. iij. M. F. Pulvis.

Obt. Albo, urinaeque adstrictis, Vapor decocti
 Tactis cum ℥. Sambuci, Chamom. Altheae,
 et Summitatibus Millefol. ad anum med. sel.
 lae perforata admissus, est efficacissimum remedium.

— xx Aqua Sclerana cum Lacte mane hausta
 ad purgandum a pure vesicae, multum conducit.

— xi Ladem cum urio theuano vel mosellano,
 verno, et autumnali tempore per integrum
 mensem notata, multum laudatur.

— vi Tilius vlcus vesicae, quod incurabile au-
 bus medicis esse videbatur, solo usu Aquae
 Spadanae se curasse gloriatur.

— xii Tumorem vesicae, cum incontinentia ani-
 nae aliquando remanentem sensum tollit pi-
 lula mu-

lula mu-

289.

lularum saponacearum usus, de coctui rad.
bardanae, et fortis ex sapone Veneto paratur.
— Pius reddentibus per urinam, potio lactis,
et prisana ex glycyrrhiza, aqua semina, auxiliatur.

CAUTUM

VERI ET FLAMMATO.

S. 288.

Notae inflammationi Veri sunt sequentes —

1. Ardor et dolor fixus in toto abdomine, aut inquinae.
2. Inflatio ac durities ventris totius, vel in uno tantum latere.
3. Difficilis mictus, desidendi frequentis stimulus.
4. Febri gravior acuta cum suis satellitibus.
5. Plerumque purpura alba.
6. Sanguinis lochialis retentio.

S. 289.

Ex internis aequae ac externis causis nascitur —

(*) Internae Causae sunt —

- a. Mensium et lochiorum suppressio, vel parvus saltem eorundem fluxus.
- b. Partus laboriosus.
- c. Secundinarum retentio, aut violenta extractio.
- d. Abortus.
- e. Enormis vomitus.
- f. Et ceteri affectiones sub mensium, v. lochiorum fluxu.
- g. Ex aestu corporis, subsequente abdominis refrigeratione.

generatione.

h. Potius frigidus, a vehementiore motu, in corpore nimis calidius ingreditur, fluentibus in primis lochiis, mensibus vel haemorrhoidibus.

i. Colica convulsiva, et denique

k. Gravior hysterica affectio.

(**) Externae sunt —

a) Traus abdominis. Contusio, vulneratio.

b) Casus in torrentem.

f) Incessus pedibus nudis per aquas, aut pavimenta frigida, praecipue sub menstruum fluxu, Et

c) Quavis alia abdominis refrigeratio.

Obv. Frequentissima causa morbi huius esse solent —

1. Suppressio lochiorum.

2. Retentio secundinarum.

3. Cinguius ex utero exclusio impedita.

4. Violenta secundinarum extractio.

5. Extra partum vero, abdominis sub menstruum fluxu refrigeratio.

— et Morbi huius in primis obnoxii sunt:

Mulieres tenerae, sensibiliores, in vehementes animi commotiones pronae, pathematibus spasmodicis et flatulentis obnoxiae, dolorificum mensium fluxum, aut inordinatum expectae, et primi parae.

— et in puerperis 4to 5to vel 6to die morbi accidere solet.

Inflammatiō non magna, 4° vel 7° die; gravior 9°, 11° 14° indicatur vel per Sudorem, vel simul etiam per ventris fluxum, puerperis in primis familiarum, nec non per foetidum et sanguinolentum humorem e vulva procedentem.

Obst. Inflammatiō uteri extra partum benignior, in eodem, aut sub parte accedens malignior.

§. 291.

Quum ut plurimum in puerperio et ex abortu uterus inflammetur; hinc Indicatio curatoria id exigat, ut confecto parte, im. remoueat humorem mortuū conpescatur, lochiorumq. fluxus promouatur. Hinc 1° Statim post partum Clyster emollient et Antiphlogisticus applicandus.

2° Lochia parce fluentibus; pilulae balsamicae Deccheri, per 7. vel 9. dies, mane, aut vespere ad xij, vel 15. grana, exhibendae.

Obst. Quod si vō per haec remedia Lochiorum fluxus intra paucos dies reuocari se non sinat, neq. ventris fluxus, aut Sudores largi per aliquot dies ipsorum vicem suppleant, si quaque inflammatio se manifestent; tum protinus —

3° Missio larga sanguinis in pede instituenda.

4° Antiphlogistica, vna cum pituita assidue propinanda, v. g. Mixtura sequens —

℞ etq. ℞. Sambuc. ʒij.

Orī depurari

Conclat.

Conchar. citrator. aa Zijß.

Anrim. diaphoret. ʒß.

Syr. Aceros. Citri ʒj. M.

C. Capiat singulis horis a cochleari uno.
Vel.

R. Semini. Aquileg.

Card. Mar. aa ʒij.

Decoct. C.C. Citrar. ʒij.

M. F. l. a. Emulsio. Adde:

Idorraciu Venet.

Lap. bg. citrator aa ʒij. M.

C. Capiat pro dosi, duo cochlearia plena.

Obs. Stisana ex surfuribus triticeis et floribus sambuci conficiatur.

fo Cataplasma ex farina hordeacea, linere foci, semine lini, aceto oleoq. subactis ventri imponatur.

fo Tenebrum mali huius plerumque comes, dysmathe ex oleo amygdal. ad aliquot uncias, extracti croci græj confectio, lingue alvum in pectus compescendunt.

§. 292.

Terminatur uti oet alie inflammationes —
I. In Sanitatem benignior.

II. In Suppurationem, siue Abscessum, cujus eadem notae, quæ aliarum inflammationum qui ruptus vel per generale, vel per alvum simul

simul, eliminatur.

III. In Scyrthium. et.

IV. — Spithaceum et Gangraenam, aliquando
purpura alba praecedente.

§. 293.

Suppuratione imminente —

1° Per diem, Cataplasmata emollientia regioni hypo-
gastricae imponantur.

2° Per noctem vero, illito Unguento eidem, et Althea
eidem parti, superq. danti pannis complicatis, maturanda.

3° Exulcerato vero utero —

a.) Repurgata et detenta conveniant, cujusmodi sunt —

(a.) Decoct. Salviae, aut marrubii, aut veronicae,
aut lentaurii minoris, aut hordei, in cuius t^{ij}.
dissolvitur mellis ℥j, quod in vulvam, de die
aliquoties injicitur, tandem, donec nihil am-
plius puris e naturalibus effluat.

(b.) Simul intus, decoct. putredini adversum
et abstergens, quod ex saponaria, mille folio,
ligno Santali, lentisci, radice Sarsaparilla et
glycyrrh. constat, sumitur, et prout serum Lacti
vel lac ipsum datur. Ac inter haec —

(c.) Frequens alvi purgatio ex rheostama nido,
manna, lenna, polyrridio, rosii rubris, quousq.
quarto die exhibetur.

(d.) Consplicata ex balsamicis vulgo praescribitur, solent
repurgato abscessu, verum haec inania sunt, cum
ulcera repurgata, per se coalescere soleant, neque
illa ad uterum in hoc casu penetrare possent.

Scyrrhus Vteri specialem attentionem atque tractationem meretur. Causa ejus praecipua est Inflammatio vteri, ex difficili partu, abortu, menstruum et fluoris albi suppressione.

2^a Signa diagnostica Scyrrhi vteri sunt —

1. Pondus sensus in Regione pubis.
2. Febricula lenta, sine typica, sine erratica.
3. Praeputia. Menstruum cessatio, et vel pauciores et deteriores cum dolore procedunt, internum tamen, sed rarissime, inmodicum eundem fluxum.
4. Gravitas crurum ac totius corporis.
5. Hypogastrica regio ex tumore duro sensim elevata.
6. Eundem et lumbarem dolor.
7. Orificium vteri inaequale, asperum, crassum.
8. Rariae ac molestae urinae ac foecum alvinae ejectiones.
9. Feminae, quibus hoc malum contingit, concubitus praedolae, vix ferre possunt, ideoque eum fugiunt.
10. Ad concipiendum fere inaeptae evadunt.
11. Et, si concipiant, abortum patiuntur.

Scyrrhus vteri induratus et confirmatus medicamentis nullis obtemperat, sed lenta tunc interficit, postquam in immodicam molem aliquando excrevit. Ante mortem plerumque Hydrops accedit.

Recenti vero, neque nimis induratus, omnis doloris
expers, in corpore non admodum elanguido, praviq[ue]
humoribus corrupto, curatur —

℞. Resolventibus potentissim[is], v. g. Terra sol. Fri,
aut hoc adhuc potentiori sic sublimato, aut dulci,
ita quidem ut

℞. Sol. Fri. ℥j quondie in hydromelitis vicinis
aliquot soluta detur.

℞. Suis sublimatus ad grvj. in ℥ frumenti
℥iij solutus, admixta Symp[licis] de Althea ℥ss.
cochleari manura mane et vesp[er]i hauiatur,
et aliquot patellae decocti aquosi et rad. bar-
dana, larva parill. atque saponar. superbibantur.

℞. Roborantibus, prae primis Marte sub variis for-
mis exhibitio. Phae —

℞. Alvus qualibet hebdomade Tre ex rad. Jalapp.
℥j rad. Ari. ℥ss. Sic dulc. grvjij, solvatur.

℞. Pro prout ordinatio sit decoctum hordeaceum.

Ob[er]va Omnia calefacientia, et acuta, tam alimenta,
quam eam[us] medicamenta vitanda evict.

— Reliq. vid. ap. Vogel. De Cognosc. et Curand.

C. H. affect. pag. 184. S. 236. et seqq.

CAPUT. XII^{muu}

N E P H R I T I S
sive

RENVM INFLAMMATIO.

Nephritis latiori scatu, et vulgo, omnia fere
dolor ad lumbos, regionemque renam obortum
scat, Strictius tamen appellatur inflammatio
renam.

Distinguitur in Veram sive Inflammationem, et
in Spuriam, quæ propter iserum vel spu-
ria est, vel rheumatica: Vera autem sive In-
flammatoria vel est Encephelatoidea sive super-
ficialia, vel inflammatio internam renam
substantiam occupat.

Notæ Nephritidis inflammatoriae præcipue sũt:

1. Dolor in latere affecto profundus, primum
obscurus, mox auctus pulsans et acutus, in pri-
mis in iis motibus, quibus lumbi tenduntur.
2. Alvus vel laxa nimis vel astricta, cum bor-
borygmis.
3. Urina pauca rubicunda, vel profusa intercepta.
4. Stupor crurum, dolor ad testiculos descendens.
5. Febris, acuta aut saltem febricula.
6. Ingravescente malo urina sæpius pallida ex-
aquosa, vel etiam flammæa et fætoris.
7. Vomitus et obstructio alvina.

Ren sinister frequentius quam dexter, rarius sine
utroque inflammatur.

- I.** Causa proxima Nephritidis sunt — Cae Inflammationis generales.
- II.** Cae praedisponentes sunt:
- 1° Calculosa et Nephritica dispositio
 - 2° Abusus veneris, eique stimulus per Aphrodisiaca excitatus.
- III.** Cae occasionales sunt:
- 1.) Diuretica fortiora adhibita, imprimis cum defectu potus.
 - 2.) Ircausum Cantharidum usus internus, vel abusus externus.
 - 3.) Validus corporis incurvati minus.
 - 4.) Diuturna equitatio, aut vectio in rheu.
 - 5.) Cursus intentus ac longus
 - 6.) Calculus renum casu quodam motus, v. c. Victu duri, potu spirituofo, quavis vesicationi exercitae, lumbos imprimis afficiens.
 - 7.) Cybala duriora in intestino colo resecta.
 - 8.) Metastasis, ma^o morboxae.
 - 9.) Decubitus ad dorsum diuturnus.

§. 302.

Intra 7. Dies, aut ad futurum 14. morbus plerumque iudicatur, vel discurfione vel suppuratione.

1. Discurfio per sudorem et largam urinae emissionem, et plerumque furcae missionem contingit, aliquando etiam per fluxum haemorrhoidalem.

§. 303.

2. Suppuratio incipiens ex horribus vagis et pulsae

pulsatione cognoscitur; facta vō ex remissione
doleris; gravitate et suspensi velut ponderis sensus
stupore inflammati renis, stranguria, atque puris
cum urina ferente, carnosiq. particulis in
natantibus; flueute significatur.

3. Scirrhus ab inflammatione elicitus, inedi-
cabile malum, stuporem crumma et micturae
parcum facit, et post aliquot demum annos
sub continuo putris cum urina secessu raba-
demum perimit.

4. Sangraenae in Rene natae signa sunt -
a. Urina livida atque putrida, aut carunculis
fucis, nigrisque foeda
b. Interdum livor dorsi

S. 304.

Aliquid materiae inflamatae intra renem inflama-
torum substratum haerentis non dissolvitur aut de-
purulenta quidquam remanet, a renulis aut cal-
culo renali inde suppetitur occasio, si qui-
dem huiusmodi materiae basis praebet mater-
iam calculosam, quae vel in sanguine. Inis urina continetur.

S. 305.

Nephritis inflammatori sanatur vel Ope Nat^{ae},
vel Ope artis.

I. Ope nat^{ae} sanatur -

a. Per Resolutionem benignam -

c. - Urinam copiosam, rufam, crassam

Continuat

continuato fluxu reddidit, ante diem morbi septi-
mum, aut ad summum, quatuordecim.

¶ Per hemorrhoides initio morbi large fluant.

S. 306.

II. Ore artus sanatur

α.) Per remedia generalia inflammationis, h. e.

(αα.) Sectionem in brachio, vel si hemorrhoides
mensuras actu fluxerint in pede institutam.

(ββ.) Cataplasmas venibus in regione cox-
vicis applicata.

(γγ.) Laxantia deumilcentia et antiphlogistica.

(δδ.) Clysmata, fomenta emollientia deumilcentia.

(εε.) Balnea similia.

(ζζ.) Decocta lenia, emollientia, antiphlogistica
v. g. pom. copioso ex aqua mellis, rec. o. f. g.

℞ Rad. Althea ℥j.

℥. Perbauc.

Papav. rhoad. aa ꝑij.

Jacis. M. Coq. in Ag. simp. ℥ij.

Colatur. adde:

Syr. de Alth. ℥ij. M.

℞. Capiat saepius vasculum calidum.

Obs. Emulsionem similem esse profuit, e. g.

℞ Lemn. 4. f.igid. maj. aa ℥j.

Amygdalar. dulc.

Lemn. Papav. alb. aa ℥ij.

Ag. ℥. Sambuci

℞ Nymph. aa ℥ij.

M. F.

M. F. Emulsio. Adde:

Sachar. Canar. ℥ij.

M. Capiat quavis hora vasculum plenum.

(ηη.) Denique ad dolores, spasmos et vomitus leniendos potanda erit Aqua emulsa cum Laudano liquido Sydenhamii

Obs. Ad opiatorum usum ante Sectionis celebrationem, aliisque remedia laudata confugiendum non est.

§. 304.

Forneura renibus applicata nec calida, nec frigida esse oportet; calida cum suppuratiōem, frigida aut suppuratiōem provocant.

§. 305.

Renibus exulceratis auxilio sunt —

1° Pilulae ex thebaïstima et succo Glycyrrhizae confectae.

2° Emulsionem ex seminibus Cucumeris et nucleis pini, cum decocto aquoso Seminis Anisi et paucillo croci paratae.

3° Lac vel per se, vel cum fonte Selerano mixtum.

4° Serum lactis, et Tinctura Succini sine alcali.

5° Alysmata ex similibus parata.

6° Cataplasmata regioni renium applicata

7° denique balnea emollientia

§. 306.

Quod si ex penderit gravioris sensu confitebitur, jam vomicam formatam fuisse, ea ad rupturam

rupturam deducenda est, sternutacōe, tussis, in pri-
mis vō rectione in rheda. Post ruptioem vō
eiusdem, quod factum esse scitur ex pure per
urinae viam secedente, remedia Sp̃s superior
cōmendata, nec non lac asininum vel puorum, vel
cum aqua selserana aq̃ti portione remixtum
abunde hauiatur.

Ob̃. Profunt praeter haec Infusa et Decocta
herbarum. ad §. 1000. Aphor. Doerh. g̃mendatam.

— ^{xx} In hoc morbi statu balsamorum quoque
nativorum, v. g. Copaivae, de Gilead, de Mecha
Grobassani, Balnei, de Bern, de Tolu, de Terebintina
et pulcrum effectum vidisse testatur V. C. Wieten, si
sctr̃, horum ℥j cum ℥j Succi Glycyrrhizae inspi-
sati miceretur, et ex hac massa gr. xix. vel Lxx.
deglutirentur oī quadrihorio, superbibendo vel
serum lactis, vel infusa et decocta superius
laudata.

— ^{xx} In horum vō usu tam diu pergendum est, do-
ne nullum pus amplius in urina appareat, tum
vō roborantia et consolidā hīs addenda sunt.

— ^{xx} Quod si pus collectum versus superficiem
cutis exire non molietur, quod ex protuberā et
mollitie cognoscitur, tum illud per sectionem
emittendum.

§. 300.

Cyrrhi in renibus nati curantur eodem modo,
quo scirrhī in Pnenimonia, Pleuritide vel
cām Hepatide nati.

Gangraena quidem in aliis morbis inflammatoriis est
 imedicaibile malum; quia tamen per renes tabi
 gangraenofus saepe cum solute egri transire so
 leat, et ren quoque alterum, sine discrimine vitali
 si gangraena corripatur, exiui possit, docenti
 bus observantibus medicis; in eo allaborandum
 est Medico, ut gangraena proserpenti per
 sua signa cognita, medicis convenientibus
 efficacissimis resistat.

§. 311.

Quodsi Nephritis a Calculis renalibus ortum
 suum duxerit; tum —

1° Proderunt ea omnia, quae §. 306. p. t. Extr. 299
 laudata fuerunt. Praeterea —

2° Emollientia, oleosa, tam interne, quam cum
 externe adhibeantur, ut per haec vasa laxata
 calculos facilius dimittere queant.

3° Diuretica acriora vitanda, leniora vero ad
 §. 1000. Aphor. Boerh. commorata, et multa
 aqua diluta quomodo sumi possunt. —

Obt. x. In genere multum confert, quodsi agri
 in hoc morbo multum faciunt de lecto, exant,
 a quo decubitus in dorsum vident.

— xx. Media multorum dierum quoque
 nociva est in hoc morbo, quippe quae magnam
 Evacuare solet humoribus acrimoniam.

CAPIT. XIII^{um}

A P H T H A E.

§. 312.

Def. Aphthae sunt pustulae albicantes, aut cineritiae, oris, faucibus, palatum, tonsillas, genas internas, gingivas, linguam, labia occupantes, ab uvula frequentissime incipientes, atque tenacius glutinosum mucum emittentes.

Obs. Non raro etiam oesophagum, ventriculum ac intestina offiunt, quae tum produntur difficili et dolorifica deglutatione, crustarum aphthosarum per os et alvum excretionem, molesto oppressivis sensu cœ praecordia, et febre intensiori.

— xx Extrema labia, buccas, ino et pudenda occupare solent, verum tum chronicae sunt, et non acutae.

§. 313.

Aphthae in ore apparituras praecedere solent —

1. Febris continua putrida, aut intermittens continua facta.
2. Febris continua incipiens cum diarrhoea, v. dysenteria.
3. Nausea, vomitus, prostratus appetitus.
4. Anxietas ingens, saepe repens cœ praecordia.
5. Debilitas magna.
6. Magna evacuatio quaecumque humorum.
7. Supor et hebetudo.
8. Solivolentia levis, inaequalis, praecordia.
9. Perpetua querela de pondere, et dolore circa stomachum.

Præsentem cognoscuntur potius §. 312 descriptoris,
nec non per febrii accedentis symptomata.

§. 315.

Febribus continuis putridis, intermitentibus putridis,
exanthematicis, dysentericis, inflammatoriis ad
instar crisco supervenire, imò non raro succedere
solerent, plerumque tum infidae.

§. 316.

Causa proxima est: ceterum humorum, præcipue
ea, quæ in primis viis generatur et evolvitur.

§. 317.

Prognosis desumitur a loco ab aphthis obfecto, et
a diverso aphtharum colore.

I. A loco ab aphthis obfecto.

a.) Benigniores sunt, quæ —

1.) Huic inde sparsæ apparent.

2.) Cavum oris internum, linguam, palatum, uvu-
lum, fauces, quæ obfident.

3.) Quæ modo hanc, mox illam oris interni pa-
tem occupant.

b.) Malignæ sunt, quæ —

(a.) Oesophagum, ventriculum, et intestina occupant.

(b.) Vel ab his partibus in cavum oris ascendunt.

(c.) Quæ duris, crassis, densis, tenacibus crustis
totum cavum oris, ubique, usque ad extrema la-
biorum obfident.

II. A vario Aphtharum colore.

a. De

A. Benignae sunt -

aa. Albae pellucidae instar margaritarum.

bb. Albae sinceræ & densæ magna.

B. Malignae sunt, fuscae, flavae, lividae, nigrae binæ

*) Quae cito cadunt, semper melioris indolis sunt, licet novae repululent breviter de novo separandae.

**) Quae tarde cadunt, magis periculosae sunt.

*) Quando longius intervallum est, inter aphthas deciduas et renascentes, indicio est, matrem morbosam ex parte tantum subactam esse, reliquam vero maturare indigere.

*) Quando aequae densae repululent, immo densiores quam solapae sunt, denotat virescē nāā infirmat esse.

*) Quodsi Aphthas deciduas, os internum purum et humidum appareat, nulla anxierat cōta praecordia, nulla hebetudo, somnolentia, febrisque superfiunt, spes rediturae sanitatis afulget.

§. 318.

In curatione huius morbi saepe Indicationes occurrunt.

1^a Naturam in suo motu excretorio non tantum non esse turbandam, sed potius talia remedia adhibenda esse, quibus ex humores transmittendi meabiliores redduntur et vasa transmittentia relaxentur. Id quod obtinetur.

2^a Medicamentis febrem moderantibus, v.g. Poti-
sanis diluentibus et abstergentibus ex radicibus
Chinæ, Scorzerae, hodeo ex passulis paratis addito
melle copioso, e.g.

℞ Amygdalar. dulc. excoct. contus. ℥ij

℞ Syriachior. ℥ij

Semini 4. frigidior. maj.

minior } Contusor. ℥ij Arena

Arenae excortic. ℥ij.

Cum Ag. rale clauso, decoq. spatio 1. horae;
tum vero adde:

Rad. excortic. Glycyrrh. ℥j.

Ebulliant lenius parum, tum decocti accurare
continti ℥ij. exhibe.

Hoc bibat, fanges eo colluat et os.

3.) Parganisationibus et Collutoriis similibus
calide usurpatis, quibus aphthae ad deciden-
dum disponuntur. e.g.

℞ Rad. Liquirit. ℥j.

Hordei mundat.

Pasfular. minor. aa ℥ss.

Ficuum ℥j.

Cog. c. Aquae comm. ℥ij. Colatur. adde:

Mellis rosarum ℥ij.

Obv. Plebeium remedium, idemque tutissi-
mum est, solum raparum in calum sacharo
conlectatum, vel et Cerevisia tenui sacharata
que duo non solum pro stomatice sed etiam
sed etiam pro proa gmodi sine inferiunt.

— xx Inter cibos assumendos, optimum est
decoctum panis, additis aliquantulo mellis
et vini, quod non tantum decocto panis
nam parat, sed eam debiles vires et raros
et ad expulsiorem mae morbose differt.

II Crustam in faciem utrumque lappum dispo-
nendam est, id quod fit

a.) Potu agnoscit calido laxante emolliente,
detergente

deurgente, additis faniis, v. g.

R. Fof. Natræ

Drac. urfin.

Alth.

Canierar.

Mercurial.

Verbasc.

ct Alchimill. aa. *3j. mij.*

Rad. Alth. 3j.

Bulbar. rapar. 3j.

Cum Ag. decoct. et expref. *3j. xij.* admisce.

Vitellor. ovd. n. ij.

Mell. rosar. 3j.

Collutorium femp̄ in ore tenendum, et gargarisma
affiduum.

Obf. i. Fias ex facce refidua Cataplasma
externe faucibus applicandum.

Obf. ii. Clystma ex iisdem.

b.) Fomentis et Gargariſmatibus ex decoct. p̄cedent.

c.) Clyſmatibus ex eod.

Obf. i. In Aphthiſ febribus Animalibus vel
ſupervenientibus, vel illas comitantibus, ad laſſum
Aphtharum optatio cum ſucco exhibuerunt *Deco-*
ctum V. Piſeten et Cydenhamus decoctum
Corticis peruviani, cui tamen emollientium
decoctorum uſus p̄petuo interponendus eſt
ad evitandum vium Corticis adſtringentem,
qua facile noxiunt eſſe poſſet.

III Deciden

308. III^a. Decidentibus crustis aphthosis, aucto dyuo de-
mulcente, et simul parum corroborante medica-
mento utendum. id quod obtinetur — vel
2 Potu ad jam Indicacem laudato; vel
22 Remediis ab ore ad. h. n^om laudatis, e.g.

℞ Syr. Papaver. alb. ℥ij
Cremor. lact. dulc. aa ℥ij
Vitellor. ovor. n. ij.

ctq. stillatit. rovar. ℥ij. M.

Huius paucillum ore assiduo contineat.
Vel.

℞ Gelatiz. C.C. aur
Carnis bene spissae in frustra
conscissae parum, q. s.

Assiduo imponatur linguae, ut soluta
ibi obliniat, et sic lente deglutiatur.
Haec leniunt excoriata.

Vel.

℞ Decoct. fof. recent. Agrim. ℥vij.
Mell. rovar. ℥ij. M.

S. In eodem usus. Hoc laxata roborat.

IV^a Febre sedata, urina hypostatica, pulsu pau-
lo liberiori, potu corroborando utendum, ne
sete crustis aphthosis jam decidentibus nimia
humorum copia exeat, et dysarrhoea subro debi-
litant subsequatur. Cui Indicatione appri-
me satisfaciit Decoct. sequent. ℞ Rad

℞ Rad. Oxyphorh. ℥j.

Cortic. Cenn. ℥ij

Tamarisc. aa ℥vj.

Fos. Agrimon. mʒ.

Cum Aq. decoct. His admisce:

Syr. Kermes. ℥j.

℞ Dibac ℥ss. omni hora. Hoc intestinorum laxata vascula roborat.

Uta In fine morbi purgant corroborant per alvum exhibendum esse. Huic Indicationi satisfaciū seq.

℞ C. Rhei ℥ss

Myrobolan. Citrin. sine nuclei aa ℥ss

Cum Aq. decoct. et express. ℥iij admisce:

Syr. Lichor. c. rheo ℥xij. F. Haustus.

Ob. Purgā quidem tam in initio quam eam vigore huius morbi noxia sunt, sed utilia in fine mali, per quae crustae aphthosae ventriculi et intestinorum per alvum comode expelluntur, quae ibi relictas mora diuturnioris nova mala producerent.

— ix Per totum morbi huius curriculum, alvus adstricta altero quovis die enemate sollicitanda est. ℞ contra —

— ix immoderatus alvi fluxus, Tribus ex C.C. vstro, theriaca et croco coerceri debet.

— ix Salivae nimium pluvium, eam sanguinolentum, decoctum Agrimoniae cum melle optima moderatur. Si vō illud huic non assuet.

ter.

tet, fortius adstringens ex balaustiarum
 floribus et oxymelle paratum adhiberi des.
 — ⁱⁱⁱ Cuiusmodi molestus sub finem febris
 aphthosae accedens pertinacior of. amygdal.
 dulc. recent. press. et quavis hora tantu-
 cuius exhibitio, commode tollitur.

§. 319.

Aphthae infantum, quae in tenera aetate, adeo
 frequenter occurrunt, Linctu, v. linimento ex
 melle rosarum cum Ω Oliv vel Oli, ita
 ut ad illius $\mathcal{Z}$ j. aliquot guttae horum succorum
 vel etiam Linctu ex succo raparum leviter
 cocto, et saccharo edulcorato, optime curantur.

CAPITULUM XI^{um}

A P O P L E X I A.

§. 320.

Definit. Est subitanea functionum aalium abolitio,
 cui difficilis ac stertorosa respiratio iuncta est.

§. 321.

- I. Causa Proxima Apoplexiae est: Impeditus
 transitus per Cerebrum, fluidi nemci ad illos
 nervos, quibus motus aales perficiuntur.
- II. Cae praedisponentes sunt:
 1° Nativa corporis fabrica, v.g. Caput ma-
 gnum, collum breve, et Sacre Sex modo
 verte.

vertebris constructum, corpus valde crassum, et pingue, temperis plethorica, cacochymia pituitosa multum excellunt.

2° Sanguis spissus, polyposus, acer, inflammatus

3° Serum viscidum, ichorosum, et acre.

4° Defectus sanguinis, vel serum lentius motum et stagnans.

5° Omnis humor vel circa cerebrum et intra membranas eius extravasatus, vel humores peregrini in cavum cerebri delati, vel lesio cranii cerebrum prementis.

6° Omne id, quod fibras medullae oblongatae et partium vicinarum comprimit, vel exodit, ideoque fluidi nervi jam secreti progressum in definitis fibris medullaribus suspendit.

III. Causae occasionales sunt:

a. Plethora.

b. Haemorrhagiae suppressae.

c. Sanguinis missio neglecta.

d. Vacitas et ebriositas, in primis in obesius.

e. Cruditas primarum viarum inde collectae.

f. Ceter nimium aestuant.

g. Refrigerium subitaneum calidi corporis.

h. Ceter humidus et frigidus.

i. Venenis abusus.

l. Somnus nimius

m. Ager ex nimium litterarum studium.

n. Sanguinis spissitudinem, coagulum.

o. Polyposus cordis, vel sinuum durae matris.

p. Venarum jugularium compressio.

q. Vana

g. varia capitis vulnera, cranii potissimum fracturae et exostoses.

h. asthma, peripneumonia, scabies, podagra vel alii morbi cum maa maligna mobili ad caput ducta.

i. Venena, quae sanguinem coquant, vel nimis quoque resolvunt, v.g. acida mineralia, opium, croci vapor, fumus carbonum, halitus fermentescentis liquoris p

t. Vehementius d. 322. Effectus.

Ex quibus liquet, Caas Apoplexiae ad sex classes comode reduci posse.

1^a est illarum, quae sanguinem nimis rarefaciunt, aut copiosius ad encephalum urgent, vel ipsius ductum impediunt; unde turgida vasa ipsius substantiam nimis comprimunt, et ipsa adeo interdum rumpuntur.

2^a est illarum, quae encephali vasa nimis exhaustum, et apoplexiam ex inanitione inferunt.

3^a est metastasis morbosae ad caput delatae.

4^a comprehendit permulta vitia calvariae et encephali

5^a est Venenarum, v.g. opii, hyosciami, scitulae vniuscuique, daturae, belladonnae p

6^a exhibet, diversa vitia in thorace, quae vel cerebro necessariam sanguinis, ad suas functiones rite obviandas copiam denegant, vel

313.
vel ipsius Recursum plus minus impediunt, et
leve deum apoplexiam accendunt.

§ 323.

Comodissime dividitur in Sanguineam et Serosam

1^a Sanguinea obnoxii esse solent plethorici

a.) Plethorici.

b.) Qui diætā lauta vitiosa abutuntur.

c.) Qui evacuationes sanguineas consuevas vel ar-
tificiales, vel naturales supprimunt, et negligunt.

Obst. Hi in imminente malo, de dolore capitis
grauativo, sopore et vertigine frequenti, nec non
de insomniis anxius concueruntur.

2^a Serosae vō obnoxii sunt Senes, cacochymici
pituitosi, otio nimium indulgentes, quibus mor-
bus imminet, si continua fere somnolentia deti-
neantur, imprimis si ventriculum cibis copiosis
aggravant.

Obst. Apoplexia polyposa, atrabiliana, scorbuti-
ca, podagrica prioribus subordinatur.

§ 324.

Futura Apoplexia praevidetur:

a.) Ex cognita naturali temperie, et dispo. corpis.

b.) Materie morbosa cognita, ut caā praegruena.

c.) Ex provocata etica.

d.) Ex primis affectibus incepti mali, ut sunt:

tremor, vacillatio, vertigo, scotomia, super, super,
memoria vacillant, tinnitus aurium, inflant
superiorum, respiratio solito profundior cum naribus
compressis, incubunt.

§ 325.

Ex quibus sequentes Prognoses formari possunt

- 1.) Vehementia apoplexia plane non, debilis aut diffiulter soluitur.
- 2.) Cui morbo hoc correpti intra 7. dies peremunt, nisi felix accedat, per quam plerumq; convalescunt, resolutione spiritus posthac tentat aut mente capiti, vel memoria privati.
- 3.) Salus expectari potest, si intra nycthemeron respiratio liberior fit, aliag; symptomatica remittunt. Si vō —
- 4.) Res aliter evenit, et pulsus sensum in magnitudine crescit, agri brevi moriuntur.
- 5.) Apoplexia ex diuturno morbo nata, celerem subitaneamq; mortem infert.
- 6.) Nec ei mederi potest, cui spuma cœa os apparet, urina ex stercore clau clabuntur, cui frigidus sudor, praesertim in superioribus partibus guttatim haeret, ipsaq; frigida respiratio est, aut si convulsivi motus in uno latere ipsiusq; pectoris accedunt.

Obv. Qui semel morbo hoc correptus est, valetudinem suam semper suspectam habere potest, si quidem in modo citius morbo tertiū occurrit, et quem prima vice dimisit, nunc altera, vel tertia, demum occidit.

Pro diversitate Cæcæ, in eo et temperiei subiectæ

ictorum, Intra quos est morbi huius curatio, quod-
ficum —

I Crassa, glutinosa, pituitosa inest sanguinis
nāa morbusque hunc produxerit, e.g. in Seni-
bus, catarrhosis, frigidis, humidis, pallidis,
leucophlegmaticis. *¶* tunc duae Indicationes
occurrunt —

*) 1^a præfio glutinosi a capite avertatur, quod
efficitur —

2^a Derivatione in alia et opposita loca, quod
obtinetur —

(A.) Vapore, foru, balneo.

(B.) Succione per cucurbitas

(C.) Epispasticis, rubefacientibus, vesicantibus.

(D.) Fonticulis, et in prunis seraceo.

(E.) Frictionibus et ligaturis artuum mode-
ratis, per quas impetus sanguinis et humo-
rum a capite avertitur.

(F.) Collutionibus, gargarismatibus. e.g.

R. Rad. Imperat.

Pyrethri

Galangae aa ʒj

Fos. recent. Origani.

Rutae.

Thymi aa mʒ.

F. Lavendul.

Matricar. aa ʒj

Cortic.

Coric. Magell. ℥vj.

Cum aq. decoct. vase clauso ℥iij. admisce.

Spir. Olci ℥ij.

M. F. Species pro Collutoriis et Gargarismationibus.

(η) Masticatorius, cuius gr̃s ē sequens
℞ Mastich.

Cerae alb.

Quigib. āā ℥j.

M. F. s. a. parvi pastilli ꝑ masticando.

Ob. Graphlegmarifantia finit ex iis deo

Evacuationibus universalibus, id quod obiectur.

(A) Vomitoria Eurgantibus validioribus
e.g. sequenti:

℞ Dyagridii gr̃s.

Resin. Jalapp. āā ℥β

Spir. Vini rectific. ℥j

Accurate tritū et solutis admisce:

Syr. Rosar. solut. c. semina ℥ij ℥ij.

M. F. Haustus.

(b) Ob. Scarificatio vel Vlectio in hac
Apyplexiae specie, non tantum õ modeste,
sino nocet, si quidem minuta copia sanguinis,
leuter humorem adhuc magis augetur.

(**)

(¹) Lentor in cerebro, et in toto corpore attenuetur,
quod efficitur — iuxta §. 75.

d.) Vin cibi potusque bene fermentati, Ole et aro-
mate conditi.

e.) Inculis vobanilium animalium.

f.) Roboratione vasorum et viscerum.

g.) ctucto motu, corporisque exercitiis cum cautela.

h.) Medicamentis diluentibus, solventibus, stimu-
lantibus, biliosis, saponaceis.

Obs. Hoc scopo optime adhiberi possunt Sapo ve-
netus, Frus Frus, Frus regeneratus, Olia alca-
lina fixa ex cineribus plantarum.

— in his aliquamdiu vsurpatis, tum acriora,
motumque humorum magis inuentia tunc ad-
hiberi possunt, una cum roborantibus, nimiam
soliditatem laxitatem corrigentibus.

i.) Fomentis et epithematibus ex iisdem paratis
et in primis —

k.) Vesicatoriis, quae, si Capiti Capillis prius
deorsum applicentur, observante id saepissime
Wessero, in hac Apoplexiae specie, praesentis
finem sunt ventorum.

Obs. Vesicatoria Capiti apposita, ultra §. horum
illic relinquenda non sunt.

§. 327.

Supra quorum ptinebant ad curam Apoplexiae
serotinae iuuenilis atque senilis; ad curam vo-
jam semel factae, licet difficulter succedat;
eadem

eadem praevenit, et adhiberi possunt, in primis
vō hoc in casu conducunt —

2 Acrida dysmatata, v. g. Storii-seguentia:

R. Pulvae Colocynthis ℥ss.

Fol. Tabaci ℥jss.

Aq. ℥x incortis admisce.

Olii gemmae ℥j. M. F. Dysma.

Obst. Cum Dysmatatum praeparatio tempus
requirat, in hoc vō malo, mora omni

periculosa est, Confectioi Hamachi

in officinis semper prostantis ℥j vel

℥jss in Aq. ℥x diluta, additis Olii

gemmae ℥j ex tempore applicari possunt.

3 Stimulantia acrida, variis corporis parti-

bus applicata, v. g. O. Alci, Acetum

acerrimum cum Castorei Tinctura, nec non

balsama ex aurtia populetica parata ex

oleis stillaritiis, maxime temporibus

que applicata.

4 Vesicantia et Epispastica, ex Seminibus

Sinapi contritis et Raphano rusticano pla-

tis pedum alligata.

Obst. Ferrum candens nuchae vel plantae

pedis applicatum quoque egregium

usum habet in hoc casu.

— xx Ol. Anglicanum aqua calida solut.

vel loc.

D

vel loco huius decoctum Coffee commode
in album injici possunt.

—^{xx} Ad actionem actionum stimulantium au-
gendam, praesente iam apoplexia serosa vel
pituitosa, modica. Sanguinis evacuatio per
Vectionem non nocet, quodsi scilicet ager ad-
huc viribus valeat. Et talis Vectio in dex-
tra manu adhibenda est.

S. 328.

II Quodsi, vel Spissitudo inflammatoria cruoris,
ex febre acuta continua, dolore capitis ingenti pra-
egrasso cognoscibilis; vel plethora nimia, vel ni-
mia velocitas cruoris ad Caput determinata
et apoplexiam sanguineam produxerint mineta-
verint, adeoque talem futuram indicaverint, tum
Indicatio curatoria id exigit; ut Causa mali huius
velocissime inanitate resolvatur, et a Capite
avertatur; cui indicationi satisficiunt —

1° Larga cita missio Sanguinis, etiam repetita,
primum in brachio vel in pede, postea vero in venis
iugularibus instituta.

2° Surgant Antiphlogistica repetitis vicibus
exhibita.

3° Quodsi evacuatio talia effectum careant, Albu-
mina ex Oro, Oleo geminae cum Oxyuncle sim-
plici confecta applicanda.

4° Medicamenta refrigerantia, diluentia, attenuan-
tia, ad urinam ducentia toto decursu morbi.

U

S. Re-
D

5° Revellentia fortiora, donec malum superatum fuerit, v.g. balnea pedum, molles frictiones, cataplasmata, leniora epispastica, et si necessitas postulare, etiam vesicæ, sed præmissis semper per laudatis evacuationibus.

6° Victus, potusque tenuissimus.

7° Evitatio medicamentorum omnia calidiorum stimulantium, caloris externi.

8° Exitus e lecto frequentis, et evitatio cubitus declivi et supini.

§. 329.

Apoplexia sanguinea semel facta prælaudatis remediis tractari potest, quod si tamen inflammatio spiritus enccephali arteriæ ita impæcta fuerit, ut ab illa oēs functiones sensorii communis aboleantur, parva vel nulla spes superest agnoscendi ab imminente morte liberandi.

§. 330.

Quod si vero sanguis, vel humor extravasatus, in vasculis enccephali Apoplexiæ causæ fuerit, præsidium queri potest —

1° In trepanatione calvariae, per quam humores extravasati educi possunt, si scilicet humores effusi inter cranium et duram matrem, vel inter hanc et piam matrem haeserint.

2° In resorptione effusi in Venas, quæ in primis efficitur —

α.) Larva sanguinis e dictione.

β.) Evacuatio

3. Evacuatio per alvum
 In correctione acrimoniae praedominantis et glutinis simul, ope saponaceorum Chemicorum, v.g. Veneti, Starkeyani sine Helmontiani.

§. 331.

III. Si Causa morbi fuerit praedominium lymphae extravasatae, conducunt —

1. Fortissima purgans, hydragoga dicta, v.g. Scammonium, Jalappa, Colocynthis, Tui Gutta, sanderes et repetitis quoque vicibus exhibita.

Obs. Depletionem per morbum impedita, eadem quadruplo majori quantitate per Clyster injecta similem effectum praestant.

2. Clysmata ad subitum depletivum promovenda.

3. Cucurbitae ex herbis Cephalicis sic dictis, rosmarino scilicet, Salvia, Polegio, majorana thymus, serpyllor capiti applicatae.

4. Vesicatoria largissima et diu aperta relicta.

5. Fortia epispastica, forniculi steracea, & —

6. Vinctus exsiccans, ex carne assa, piscibus fluvialibus assatis, pane viscooso.

7. Pom. parvissimum.

§. 332.

IV. Apoplexia nata ab ingluvie, nec non hysterica et hypochondriaca affectione emetica postulat.

V. Orta a depletionem nimiam vasorum, replentia analeptica et frictiones.

VI. Nata ex obesitate, curare sere oem respicit, prophylaxim vero admittit, quam oxymel squilliticum

ticum cum Ole neutro, Sapo Venetius, singula quidem sub laxo, ac diuturno usu, simulq; diuturno tenuis, modicaeque exercitationes spondent.

VII. Ex longis curis et ex marasmo senili profecta roborantibus atque nutrientibus curanda, quibus parca quidem simul copia, at saepe ast. sumitis, optime avertitur.

VIII. Ab hausto veneno emetica et audidota desiderant. Quod si vò ab effluviis prunarum, alienarum rerum caput gravantibus proveniat, aer frigidus, aqua frigida pectori et faciei aspersa, pediluvia, clysteres, aeris in os inflatus, compressus narium. Et volatilis oleum narium, labiisq; applicatum, nec non succus citri aqua temperatus non nunquam apoplecticis ex hac Causa e faucibus oritur.

S. 333.

Ad praecavendum recursus gravis huius morbi, superato malo, Elixiria visceralia, et Pilula balsamicae, vel aliud purgant per singulos menses vtiliter exhibentur. Praeterea —

(A.) Victus tenuis observandus.

(B.) Alvus laxa servanda.

Obs. et propterea a polyposis concretionibus arteriarum encephali, nullam profut meliorem admittit, impossibile est Causam morbi manentem ex loco affecto edicere.

C. A. P. V.

C A T A L O G U S§. 334.

1. Def. Natalis. venit a Gr. αὐτο τὸ κατὰ φύσιν, & ἔστι
comprehendi, quod hoc morbo correpti in eodem corpore
statu permaneant, quem habuerunt, dum morbo accideret.
2. Def. Realis. dicitur talis morbus, quo laborant repente
imotus, nec sentiens, illum corpore statum retinet, quem
primo momento accedentis morbi habebat.
Obs. Vocatur hic morbus etiam Catochus a
αὐτο τὸ κατὰ φύσιν, h. e. detineret occupari.

§. 335.

Signa diagnostica morbi huius sunt:

1. Hic subito plerumque imotus, stupidus ac rigidus
fit, in quo eodem sensu persistit, in quo comprehenditur.
2. Membra quocumque deducantur, pristinum statum
occupant.
3. Functiones vitales opprimuntur adeo, ut nec con-
pungunt hoc quidquam sentiat.
4. Vitales quidem functiones non cessant, plerumque
tamen paulo debiliores sunt, et faciei color niger,
vel parum a naturali recedit.
5. Talis statum intendit per aliquot minuta, in-
tendit diuiniam vel integram horam, si longior
morbus per plures; si longissimus, per unum
duo, tres quatuorve dies persistit.
6. Morbo soluto, aeger incurre est eorum omnium,
que in paroxysmo acciderunt, nec sibi ipse
cognoscit.

§. 336.

- I. Cauda proxima est Imobilitas Sensorii Communis, hinc Sanguines cerebrosi, glandularum cerebri et emissariorum eius absoluta quies.
- II. Causae praedisponentes sunt:
 - 1° Profundae melancholici.
 - 2° Violentior mentis commotio.
 - 3° Vermet in pectus stabulantes.
 - 4° Saturni stomachali pituitosa et biliosa.
 - 5° Colica spasmodica, ab intenso gelu.
 - 6° Retenta menstrua et haemorrhoides suppressae.
 - 7° affectio hysterica et hypochondriaca.
 - 8° Febres intermittentes diu perdurantes, in primis tertiana.
 - 9° Febres validae in hunc plethorico accensae.

§. 337.

Solui solus hic morbus larga varium haemorrhagia sine naturali, sine artificiali.

§. 338.

- Prognosis huius morbi quod attinet:
- α. A valido animi affectu, assiduus lucubrationibus, a consuetis evacuationibus suppressis a vermibus ortas, sublata causa, tollitur et sanatur.
 - β. Ab extravasatis humoribus in cavo calvariae, a morbis acutis inflammatoriis nata, plerumque in mortem terminatur.
 - γ. Diuturnior atque invalescent et saepius recurrent, plerumque in tubercula, melancholiam, epilepsiam, lethargum, aut letalem apoplexiam terminatur.

§. 330.

Curatio, pro diversitate Causarum, varia esse debet.

(*) Tempore paroxysmi, et in ipso insultu, excitantia acris, naribus, aliisq; locis applicata iterum profunt.

Obst. Nocent vò humi, dum morbus ab orgasmo et expansione sanguinis, a hysterici et hypochondriaci affectionibus, a febribus validis accensis originem suam accipit.

(**) Extra paroxysmum vò suscipitur cura Causae materiali accommodata: Quod si enima.

A. A nimia sanguinis copia oriatur conducunt sanguinis missiones etiam repetitae.

B. Si a consuetis sanguinis evacuationibus suppresis, illae per idonea remedia revocanda, v. g. balneis pedum, epispasticis emplastrisq; aromaticis plantis pedum applicatis, frictionibus omnium et pedum p.

C. Si a Melancholia, prode conducunt -

αα. Victus humectans et blandus solvens et mulles seu lactis, fructibus horaeis p.

ββ. Rho et spiritibus in sensu et torpente corpore.

γ. Si a validiori mentis evocione, aut profunda meditatione, nulla praesente causa materiali, oriatur, obiectorum varietatis peregrinatio, obiectorum animi substantiarum evocatio profunt.

δ. Si a Vermibus vel suborta pituitosa et biliosa, vomitoria, purgantia cum mercurialia aliquoties exhibeantur. Denique -

ζ. Quod si oia haec incassum data fuerint, in externa parte corporis, ulcera cantharidibus, igne

igne, setaceo, forticulo excitanda sunt.

C A P I T U L U M

C A R V S.

§. 340.

Definit. Carus est levis apoplexiæ species; somnus vero gravissimus cum febre, ex causis maxime cerebri illacsum comprimentibus, aut cavius facilius obstruentibus et solvendis.

§. 341.

Signa diagnostica sunt:

1. Somnus gravis cum febre.
2. Palpebrarum ductio post excitatam, sed non relaxatur in somnum aequum profundum.
3. Respiratio laesa quidem, sed non aequa stertore, ac in aliis febribus acutis.

§. 342.

Causa proxima est: Distensio vasorum maxime encephali, minorum comprimentium.

§. 343.

1. Distinguitur ab Apoplexiâ exquisita in eo:
 - a) In hoc morbo non extravasatio, sed compressio vasorum morbum producit.
 - b) Perfecte sanari potest, apoplexiâ vero exquisita nunquam.
 - c) Curatur, nullam affectionem post se relinquens.
2. A lethargo quoque distinguitur. a) Lethar

α.) Lethargus est, a mera glutinosa et inerti sanguinis Eacochymia originem accipit, Carus vō ab opposita.

β.) Carum febriū vehementior praecedit, lethargum vō sequitur.

§. 344.

Causae remotae sunt:

- α. Vigiliae in morbis diu protractae.
- β. Defatigatione & summae f.
- γ. Ebrietas.

§. 345.

Carus iūdem fere remediis ac Apoplexia curatur, in specie vero —

- 1° Moderata sanguinis missione.
- 2° Evacuantibus autiphlogisticis.
- 3° Clysmatibus similibus, repetitis.
- 4° Epispasticis, balneis pedum p.
- 5° Item corporis erecto in sedili, et minus tecto.
- 6° Draera tenui, autiphlogistica, attenuante. *Silvest.*

§. 346.

Lethargus ad eandem cum Carō Classē pertinet, in quo marcor et inexpugnabilis pene dormiendi necessitas adest.

Obse. Ad vim vocis, comp. ex Aῖθῃ obliuio ex κρεπός denotat, inertem, et absque ullo labore transactam vitam; hinc metaphorice, segnem et otiosam oblivionem.

— Est non tantum morbus idiopathicus, sed etiam sympathicus, accedunt aliis febribus

febribus acutis ac intermittentibus, maxime phrenitidi, febre continenti, semiseriana, quotidiana, quartana, hisq. tribus posterioribus per circuitum tanquam symptoma superuenit. Et praeterea cum inflammatoriis thoracis morbis penaepe coniungitur.

§. 347.

Signa diagnostica sunt:

- 1° Aeger oculis perpetuo clausis immotus jacet et sopore alio premitur, a quo aegre excitari potest, et quocumq. modo interpellatus vix respondet.
- 2° Inordinum nec acriter elicatus ullum ostendit sensum.
- 3° Excitatus aliena loquitur, et obliviosus est.
- 4° Venter ei vel durus est, vel liquidiora maledolentia dimittit.
- 5° Facies male colorata.
- 6° Urina pimentorum loco similitis.
- 7° In augmento tremor, summi periculi nunciatur.
- 8° Respirationis et pulsuum ratio admodum directata.

§. 348.

Sive sit exquisitus, sive symptomaticus, plethoraeque ingulat, etiamsi celeriter, ac in tempore succurratur.

§. 349.

1. Idiopathicus, pure ex auribus vel naribus profluente, aut abscessu pone aures exorto, interdum soluitur.
2. Imperfecte iudicatus, aliquando oblivionem ac

ac stuporem post se reliquit.

§ 350.

1. Causa proxima et materialis huius morbi est: Lympha vel pus, vel sanies putrida in cerebro haerens.

§ 351.

2. Causae remotae sunt § 346. enarratae.

§ 352.

Curatoria Indicatio postulat, ut —

α.) Febrī et β.) Sopori succurratur

γ.) De curatione febris in superioribus dictum est.

δ.) Sopori vero succurritur —

1. Optimum revellentibus, v.g. Vesicatoriis toti capiti naso et cervici applicatis; ruboribus in cruribus ac femoribus simul excitatis; vel

2. Si haec nihil juvant, caudente ferro in diversis calvariae plagis, crustae excitandae sunt.

3. Interne Castoreum ad ℥j cum Scamoneae ℥ss aliquoties propinandum, et si febris accessiones faciat, ante illas.

4. Neque Sternutamenta prorsus omittenda, quae congestionem seri versus caput impediunt, idcirco ad commodiorem locum alliciunt.

5. Si viret permiserint, et febris ratio postulat, Vinctio administranda. Praeterea —

6. Odoramenta efficacissima ex ℞ Balsami cum calce viva parata, prodesse possunt.

Obd. Efficacissimum ad lethargicos excitandum remedium est ℞ immersio illorum in Aquam frigidam, et aspersio cum eadem.

de

MORBUS CHRONICUS.§. 353.

Morbi Chronici vocantur illi, qui definitum curacōis tempus non habent, sed per annos sapientius exerceant.

§. 354.

Sunt vero illi vel Idiopathici, v. Sympathici.

I^{te} Idiopathici dicuntur illi, qui ex vitiiis liquorum sensum nativum obtinuerunt.

S^{ecundo} Sympathici vero, qui ex vitiiis morborum acutorum male sanatorum elictis generantur.

§. 355.

Idiopathici subiecti sunt Subiecta debilia posterioribus vō robustiora, et exercitata.

§. 356.

I. Causa Morborum Chronicorum Idiopathicomum
a. Ingesta aëre, potu, condimento, veneno, que nec humeribus propriis indigenis similia sunt, nec vi viscerum et humorum inquilinorum illis assimilari possunt, cuius generis sunt.

αα. Acor. ββ. Austerum.

γγ. Acre pingue aromaticum.

δδ. Pingue iners.

εε. Sal sedo muriatica.

ζζ. Alkali. ηη. Plurimosum

θθ. Vire.

Q Vires nimiae corporis in ingesta.

X Spontanea humorum vitiosae pmutationes.

§. 337.

2. Causa Morborum Chronicorum Sympathicorum sunt:

- a.) Putrulentia.
- b.) Ichthiosa. et
- c.) Putrefacta, in fluidis; in solidis autem et compositis partibus sunt: Abscessus, fistulae, Empyemata, Scirrhii, Canceri, Caries.

§. 358.

3. Causae praedisponentes ad Morbos Chronicos idiopathicos sunt in primis Abusus Sex rerum non naturalium.

§. 359.

Ad felicem Morb. Chronic. curatioem Celsus binas conditiones posuit:

- 1° Ut statim initio morbi chronici Medicus accersatur.
- 2° Ut aeger Medico obsequium praestet.

P. Et, quia morbi chronici sensim evolvuntur et nascuntur, nec prius medici auxilium implorari solet, quam illi jam alvum radice egerint.

P. Pauci morb. chronicos vel curatu difficillimos esse, vel plane incurabiles esse. Unde

Obdx. Curam morborum Chronicorum difficultiorem esse, quam acutorum.

— xx Eisdem mora reddi curatu difficiliorem

— xi Et curantibus et agris multum sae-

diu parere.

C.A.P.V.

§. 360.

Def. Est musculi laxa immobilitas, nullo nisu voluntatis vel viæ superanda.

Obst. Venit a Græc. Παράλυσις, solvere hinc vi nimis scatur solutionem illius, quod aut firmum validumque erat.

— xx Dicitur ~~caus.~~ abst. Paralysis a Πάσις mi remittit, et scatur leviores Paralysis gradus, in quo adest quidem aliquis motus, sed non constans, superest aliquis sensus, sed habet tantum.

— xi Distinguitur morbus praesens a Tetano, in quantum in hoc omnia rigent cum motus impotentia.

§. 361.

Morbus hic, modo totum corpus, excepto capite occupat, et tunc dicitur Paraplegia; modo singulare est pars, tunc unam, tunc simul plura, ac universum, quavis nervis, atque fibris muscularibus instructis, maxime vero et frequentius linguam, brachium, crurum, labium oris, oculum, palpebras et urinae vesicam: rarius cor, pulmones, oesophagum, stomachum intestina et colem, et dicitur Paralysis.

§. 362.

In hoc morbo facultas ad motum et sensum, aut
ad alterutrum saltem —

v. profus abolita est in
parte affecta

vel aliquantisper
superest

Paralysis perfecta

Paralysis imperfecta.

§. 363.

1. Causa proxima huius morbi est. Impedimentum flui-
dum nervosi a cerebro in musculum paralyticum,
vel fluidum arteriosi in eundem.

§. 364.

2. Causae Paralyseos remotae sunt —
1° Generales et quidem.

a. O. Cāa apoplexiam generant.

b. O. Cāa, quae nervum transmittendo fluido
nervo ineptum reddit.

c. O. Cāa introitum arteriosi humoris in mus-
culum impediunt.

d. O. vitium musculosae fabricae membri paralytici.

2° Singulares et quidem —

1) Apoplexia, levior parapoplexia.

2) Epilepsia, convulsio.

3) Dolor ingens et diuturnus.

4) Cāa solitae evacuationes reseratae cum
subsequente vertigine, v. g. haemorrhoidum, men-
struum, obsequium, fistularum, alvi, vesicae
salivae &c.

§. 365

344. 5.) Metaptoseis cuiusque materiae morbosae
in acutis, vel chronicis.

6.) Quidquid obstruendo, solvendo, comprimendo,
ligando, distorquendo, distrahendo, constringendo
nervos laedit. adeoque -

et Crassi humores, vulnera, exsiones, abscessus,
gangraenae, tumores inflammatorii in in-
guementis nervosae medulla, in gangliis, in ner-
vis ipsis, senfi, purulenti, ichorosi, scyrthosi.
7.) Fortes arctaeque ligaturae, fracturae,
luxationes, adstringeae valde medicamentae,
venena, ~~hinc~~ -

8.) Frigus summus, calor maximus, humiditas
frigida, usus aquae calidae nimius.

9.) Effiduum vapor arsenici, antimonii, calca-
recentis, mercurii, carbonum, aliorum venenorum.

§. 365.

Ps

Diversitas partium affectarum et ipsius istius
magnitudo efficit, ut alia paralyfis sit sanabi-
lis, alia insanabilis, alia lethalis.

(*) Sanabilis est.

a. Paralyfis imperfecta.

b. Quae nec cum atrophia partis, tumore oedema-
toso, frigore et convulsione conjuncta nec est.

c. Cum qua dolor in eadem parte alternat.

d. In qua puncturae, vel fomicationis sensus
percipitur.

e. Quam tremor, aut spastica quaedam contractio
sequitur.

sequitur.

f. In qua primis mensibus morbi, copiosa saliva, nec non urina crassa cum sedimento crasso excremantur.

g. In qua dolores in partibus sanis oborti, usque ad evident morbi decrementum persistunt.

h. In qua aridura partium affectarum evanescit, illaeque fiunt succulentiores.

i. In qua pedes levi cedente, declinante morbo obdormiunt, pulsusque magis aequalis, ordinatus et fortior evadit.

(*) Insanabilis est:

a) Quae ex vitio medullae cerebri et spinalis, et a nervo constanter compresso, discusso, vel destructo oritur.

b) Perfecta, et quae jam ^{inveterata} irremediata est.

c) Quae cum atrophia partis affectae, tumore cedematoso, frigore et convulsione conjuncta est.

d) Quae post apoplexiam, aliumque gravem morbum relinquitur.

e). In qua sensus et calor simul cum motu in membro affecto deficient.

f). In qua opposita membra convelluntur et intensissime caleant.

g) In qua ex imbecillitate stupor relinquitur.

(*) Letalis est.

a) Paralysis cordis, pulmonum, musculorum respirationi inservientium et gulae.

L.

(3) Stoma

(3) Stomachi, intestiniorum et vesicae a causis intermis.

Obst. Rami octavi parit per internam ventriculi substantiam; propaginet nervi eiusdem et intercostalis parit per internam intestiniorum substantiam; rami vero intercostalis et plexus mesenterici sacrum per internam vesicae substantiam disperguntur; huic si sedet paralyseos ventriculi, intestiniorum et vesicae in his nervis fit est, erit causa interna paralyseos, huic lethalis.

— Quod si vero paralyseos ventriculi, intestiniorum et vesicae, a sola flacciditate fibrarum muscularium orietur, ea adeo periculosa non est, sed sanabilis.

(4) Musculorum faciei, oculorum (si quidem origo mali est in Cerephalo).

Obst. in genere: Quo altiori in loco paralyseos causa fit est, eo periculosior illa est. Huic

— Paralyseos oculorum in morbis acutis pro pessimo indicio habita est in morbis acutis a Hippocrate.

— Paralyseos ab extremitatibus superioribus ad inferiores descendens facilius curatur, quam quae ab inferioribus ad superiores ascendit.

— Mortem subitanam, praecedentibus thoracis doloribus, palpitationibus cordis a corde paralytico facto provenire merito suspicari poterit.

S. 366.

Sanatur morbus hic a Natura ipsa aliq. d. Di.

1^a Dissipando materiem morbosam, & eamque ad varia corporis loca per metastasim deponendo.

2^a Solvendo impacta per magnam febrem super-
venientem.

3^a Educendo Causam materialem morbi per diarrhoeam largam et diuturnam.

§. 367.

In Curatione morbi huius duae occurrunt Indicationes.

1^a Vt Causa nervorum et arteriarum functionem impediens auferatur.

2^a Vt liber fluitet fluida nervi et arteriosi in musculos paralyticos restituantur.

Obst. In genere observandum est, in Curatione huius morbi ad Causam morbum producentem maxime attendendum, eamque tollendam donec auctorem esse nesciamus, e.g. Si a Constrictis concutientibus suppressis oriatur, eadem restituantur, et sic paralytis tollitur &c.

§. 368.

Utrique Indicationi satisfiat, si ars naturam imitata fuerit, quae morbum hunc curare solet.

1^a Motus augendo per febrem validam.

2^a Convulsivam partem affectam concussione excitando.

3^a Humores subito solvendo. &c.

4^a Solutos humores per alvum educendo.

§. 369.

1 Motus per febrem validam augeatur.

1^a Causa

348. 1° Attenuantibus dissipantibusque, ad quam
classem pertinent —

(A.) Aromatica, Cephalica, nervina, uterina dicta
vegetabilia, specie succi expressi, infusi, decocti,
extracti, spiritus, conditi exhibita Conf. §. 75.
Atoris. Num. 5.

Obs. Optima methodus aromatica haec exhibendi est in Infuso forma Infusi, Electuarii et Conservae.

— xx Decocta vero siccantur plerumque fragrantia et volatili sua parte, nisi vasis bene clausis, et exiguo tunc igne coquantur.
— xi Idem valet de Extractis harum plantarum, nisi deinde in propriis aquis stillatitiis diluantur, haec methodo restituatur illis illud fragrant volatile, quod per extractionem perierat.

(B.) Alia fixa vitione; volatilia destillatione,
aut putrefactione hinc electa, quae una cum vi solvente acrum vim stimulantem possident, cum aquis stillatitiis aromaticis diluta, partitisque dosibus exhibita.

(C.) Olea expressione, coctione, infusione, destillatione hinc producta.

(D.) Saponacea ex horum combinatione per arkem
producta, h.e. ex combinatione Oleorum Aromaticorum fragrantium et Olibis alcaliis fixis et fragrantibus.

(E.) Nigra

(E) *Virosae animalium partes, insectorum succi, spiritus, olea, salis, Tincturae, e.g. Castoreum, Moschus, Zibethum, et Millepedes, &c. Equibus omnibus per artem Chemicam educi solent Olea volatilia, alca. sanis acris, olea fetida, externo et interno usui inservia, in hoc morbo curando.*

(F) *Salia fossilia, Crystalli metallica, et oia, quae ex his maxime componuntur, e.g. Purgans illud humare Boylei, quod hydropicorum aqua facitissime feliciter educit.*

Obtinetur illud proprii Argentum hydragogum Boylei. vid. de utraque. Tom. II. pag. 568.

— *xx Ex enumeratis hactenus remediis possunt plura simul combinari, ut unita quasi opera tanto citius et feliciter curam possint, v.g. deersa primis viis pilulis ex Aloe, Sagapeno, myrrha, galbano per aliquot dies usurpatis, cum utilitate datur ʒj Olio C.C. in uncia aliquot Aquae stillatae aromaticae, v.g. Flor. Lavandulae superbibendo Infuso Aromatico Ligni Sassafras, rutae, majoranae, rosmarini et similium, non intermissa simul frictione partis paralyticae.*

— *ix Aer calidus sit et siccus, victus fiat ex carnibus assatis, in primis ferinis et avium montanarum; Condimenta acris ex Sina, piper, allium, Lepis, origanum satureja; potui inserviat vinum molle sed grossum, Cerevisia meraca sed non acris, qualis est e.g. Moma Drunvicensis.*

S. 370.

II. *Convulsiva partis affectae concussio excitetur*

350. 2o Validis stimulantibus, et impacta quacunque fortiter, motu nervoso tremente, et convulsivo excitato, excipientibus, quo in primis pertinent —

A. Sternutatoria siue Errhina

1 Mitiora ex herbis fragrantibus et aromaticis, vel recentia in turundam convoluta et in narem immissa; vel exsiccata in pulverem contrita.

2 Acriora ex herba nicotiana, seminibus nigellae, rad. hellebori, euphorbii cum cautela usurpata, secus cum causticis sua vi internam narium membranam exulcerant, et sternutationem vix compescendam produciunt.

Obt. Nimia per haec excitata sternutatio, lacte tepido recenti in narem attracto; vel eodem cum althea matra, similibusq. emollientibus decocto, optime compescitur.

B. Vomitoria fortiora in primis antimoniata.

Obt. et debilitate corporis nimia, visceribus male affectis, et plethora viscerum emetica contraindicantur.

C. Vis electrica paralyticis partibus applicata.

D. Vehementiores animi affectus.

S. 371.

III. Humores subito solvantur, et soluti per alvum educuntur —

Succini aa ʒss. M. F. ʒ.

Huius ʒj super prunam spinosam sumuntur ex-
cipiatur panno sicco, calido ex lana, quo
dein fortiter fricentur partes.

Obs. Frictiones madidae quoque utiles sunt
cum spiritibus penetrantibus et stimulantibus vir-
tute praeditis ex animalibus vegetabili-
busque, aut cum oleis, linimentis, balsamis,
unguentis, nervinis, quorum formulae sunt
sequentes.

1. ʒ. spir. Lavend. ʒiij.

Œci ʒj

Rae Castorei ʒss.

Atq. stillatit. Lavend. ʒj. M.

Perfricentur cum hac mistura partes.

2. ʒ. Emplastr. de lumino

Melilotto

Galbani purati aa ʒj.

ʒ. Castorei ʒss.

M. F. Emplastrum ad alutam.

1. Parti affectae prius fricate apponatur.

Item.

3. ʒ. ʒ. infus. Absynthii.

Œethi

Chamaemel.

Neperae

Rutae

Trifol. odorat.

Castorei.

Crocini

Cypriini.

Irini

Lumbricor. terrestr.

Nardini.

Terrae. aa ij.

Vaguent. Agripp.

Arthanit.

Martiat.

Nervin. aa ℥vj.

M. F. Linimentum.

Obs. Emplastrum acutum de Cuminum, Galbano,
Melilotto huc referuntur.

— Frictiones tales dictam huius repetendae sunt,
intermedio vero inter has tempore pars affecta Em-
plastro aromatico calefaciente involvenda et
tegendae est, ut sic continuo foveatur, caleseat et
stimuletur.

3) Balnea vaporum immentiva, et in primis vapor
balnei calidus partibus affectis admissus.

Obs. Balneum quoque frigidum utile est ad cu-
randam paralyticam, in primis si aqua frigida cor-
pori subito applicata fuerit, aqua non tantum
horror et concussus totius corporis sequitur,
verum etiam rubor, pulsus fortior et celerior.

— Post immersionem corporis totius in aquam
frigida aeger in lectum deponendus et probe
tegendus est, ut sic, magno sudore subsequen-
tiae paralyticae materialis solvatur, dissi-
patur, et per spiracula cutanea educatur.

J. J. E. m.

γ.) Emplastra aromatica acria, attrahentia
dicta, v.g. illo, quod Num 2. §. h. descriptum est.

δ.) Cucurbitae, Scarificatione, vesicatoria,
frustigatione.

ε.) Dolorem et levem inflammationem excitantia, e.g. urticae et similia. Alumen plumosum, omnes ranunculorum species, raphani rusticani radix in scobem rada, bulbi ceparum, allii, sinapi semina contusa, Olea acris alcaft volatile, olea acria empyreumatica, v.g. C. C. Ligni Guajaci & c. parti affectae applicata.

Obst. applicata haec parti affectae, saepius remouenda sunt, et cavendum, ne, in loco inflammato gangraena enascatur.

§. 373.

Accurata et severa investigatio causae paralyticae, etque accommodata medela, optimam spem curae morbi huius pollicentur; hinc —

1. Paralyfis ex plethora et repleto sanguinis profluvio Sectionem requirit, eamque etiam iteratam.
2. In Paralyfi cum tussi et febre, exulare debent omnia calefacientia et spiritiosa, v. pote, quae magis exasperarent, v. magis, facilius ad phthisin sternerent. Pectoralia Contra, et lenientia antiphlogistica proficiunt, quoad ista cessaverint, tumque priora demum anti-paralytica.

paralytica una cum frictionibus in usum vocan-
da sunt.

3. In Paralyfi rheumatica iuxta ignem electricum
in primis conducit longus lactis usus.
4. Paralyfis intermittens cum febre intermittente
conjuncta, per ipsius remedia, ac in primis Kink-
nam curatur.
5. In Paralyfi a dolore colico, commodissime ipsi
ventri netrina illiniuntur; in paralyfi aut vesicae
vel crurum a medullae spinalis vtro, hinc ipsi
tanguam sedi morbi.
6. In linguae paralyfi specialiter profuit:
 - a.) Et decocto radicis pyrethri et Olei crebrius
colluere.
 - b.) Linguae aliquot guttulas Olei Cajeputi cum
sacharo subdere.
 - c.) Rad. Zingiberis, vel Simipuellae, vel pyrethri
masticare. Immo si contode fieri potest.
 - d.) Vesicatorium linguae ipsi applicare.
7. Resolutis palpebris of. Fri veteridum, item
of. Corticum Citronum aethereum pro illinitione
interit.
8. Paralyfis a frigore curatorem ab Antimo-
nio crudo recipit. Deniq.
9. Quandocumque accidere fletus, quod vehementiori
ira, terrore, laetitia acri a paralyfi liberatur.

§. 374.

Plurimum facit ad sanandam Paralyfin, siquid
scilicet origo non est in Encephalo, Cognitio sedi
mali.

mali ipsius. Non est vō originem mali in
 Cerephalo cognoscitur ex integritate sensu-
 um internorum et externorum, paralyfi per
 tem quādam corporis occupante. / atque ap-
 plicatio topicorum ad ^{locum} ~~originem~~ nervi affecti
 quæ optime demonstrant Tabulae Eustachianæ.
 Unde, extremitatibus inferioribus paralyticis
 circa ultimam lumborum vertebra topica
 illa superius laudata adhibenda sunt; Superi-
 oribus vō extremitatibus per paralyfin lesis
 ultimis cervicis vertebra illa applicanda.

C A P V T II^{um}

E P I L E P T I C A

§. 375.

Def. Epilepsia est convulsio subitanea, reciproca
 motibus plurimas corporis partes agitant, aliis
 interdum rigidis redditis cum abolitione sensuum
 externorum et internorum.

Obs. Hoc ultimum phaenomenon est signum mor-
 ti huius pathognomicum, per quod ab omni-
 bus reliquis convulsionis speciebus distin-
 gui potest.

§. 376.

Signa diagnostica Epilepsiae sunt sequentia:

- 1° Homo subito concedit, omnium sensuum acque mentis functionibus interceptis.
- 2° Membra in dextra, aut sinistra parte, frequentissime in utraque, mirifice, una cum Capite quatuntur.
- 3° Digni, aut saltem pollices in pugnum contrahuntur.
- 4° Ex ore salivae spumosae viscidae, extorquentur.
- 5° Deures subinde strident, vox obscura eliditur, aut profus deficit.
- 6° Cor palpitat, respiratio cum difficultate quadam suffocatoria peragitur.
- 7° Deglutitio quasi quadam perpetua ac involuntaria exaudatur.
- 8° Oculi pervertuntur.
- 9° Flexores pollicis et extensores Capitis et spinae dorsae, nec non musculi bulbum oculi moventes, vehementer affici videntur.
- 10° Facies, urina, et semen saepius involuntarie emittuntur.
- 11° Pulsus interdum aequalis est, saepe durus.
- 12° Paroxysmo finito, aegri languent, pallent, pusillanimes sunt ac tristes.

§. 377.

Signa mortis, imprimis habitualis Accessum declarantia sunt:

- a. Ignitas capitis, vertigo.
- b. Somnus vel nimius vel inquietus et insomnis turbatus.
- c. Horror et tremor totius corporis, frigus extremitatum.
- d. Tristitia

- d. Tristitia insolita, anxietas praecordiorum.
 e. Sensuum externorum et internorum debilitas, et inconsuetae affectiones.
 f. Palpitatio cordis, urina cruda.
 g. Pandiculae et oscitatio frequent.
 h. Subultus tendinum et convulsiones parciales.
 i. Voracitas vel appetitus prostratus. f.

§. 378.

1. Causa proxima Epilepsiae esse videtur illa, quae vehementem fluidi nervi impulsum in organa sensus et motus producit, sed regressum eius facilem impedit.
2. Causa praegumena, siue praedisponens est diathesis quaedam in nervorum systemate, a procatartica num aliqua suscitabilis. Diathesis ista haec obscura est; quamquam cum in Cerebro epilepticorum permulta ac diversa vitia subinde occurrant, velut ichores, abscessus, meningitis putridae, colluvies serosa inter has et alibi in Cerebro, sinus venosi indurati, cartilagines, inflexae spirae, depressiones cranii, haec cum cetera tamen quum saepe adsint citra epilepsiam, haecque vicissim adest sine illis, non possunt absolute ac immediate morbum producere; sed occulta quaedam dispo nervorum tanquam causa huius morbi principalis statuenda est, quae accedentibus procatarticiis morbum ipsum vigenant.

3. Causae occasionales sunt:

- 1° Pituita sanguinis ac intestinorum corrupta, verminosa.
- 2° Vehemens dolor colicus.
- 3° Partus difficilis.
- 4° Imaginatrix vis ingens.
- 5° Passio hysterica.
- 6° Ebrietas, venus immoderata.
- 7° Bilis atra, sanguis, ichor.
- 8° Exanthemata intercepta.
- 9° Ulcera improinde reificata.
- 10° Febres intermittentes suppressae.
- 11° Meditatio profunda.
- 12° Inedia, lac acre, saburra primarum viarum.
- 13° Omnes violentae generis nervosi affectiones.
- 14° Dentitio infantum, imprimis occasione eruptionis dentis canini.
- 15° Tormina ventris, titillatio pedum.
- 16° Ira terrorque grauis nutricum

S. 379.

Praeterea, Causae praedisponeutes ratione generis morbi distinguuntur —

A. Epilepsiae idiopathicae sunt:

- a. Mala Capitis conformatio a nativitate vel partu inducra.
- b. Laesiones capitis villatae, vel minus recte curatae.
- c. Sanguinis nimis impetus versus caput.
- d. Sen.

360. d. Seri extravasatio in ventriculis cerebri.

c. Lapilli, ossis fragmenta, polypi cca has partes deprehendendi, et innumerae aliae dispositiones morbosae, quae in subtrilionibus cerebri partibus occurrere possunt, et inalem spirituum influxum in organa sensuum et motus efficiunt.

(B) Epilepsiae vō Symptomaticae sunt:

(*) In Infantibus.

a.) Cretinismi quolibet in primis viis haerens

b.) Vermet, dentitio.

(**) In Adultis.

(a.) Dolorosa affectio partis nervosae, v.c. Calculi membranaeae partes irritant.

(b.) Venena corpori applicata in primis morbus aëtis venenati.

(c.) Status mali hysterici et hypochondriaci gradus.

(d.) Suppressiones excretionum consuetarum in primis sanguinearum, et earum, quae in organis generationi inservientibus fiunt.

(e.) Animi affectus et laesa phantasia, v.g. in venenis stimulo, terrore insigni, praecipue in praedispositis et sensibilibus.

S. 380.

Epilepsia porro dividitur in Idiopathica et Symptomatica.

2. Idioparhica de illa, quae ab encephalo, me dullaq
 spinali primario affectis oritur.
3. Symptomata, quae originem a ventriculo, ac in-
 testinis, aut ab aliis corp. p.ribus sumit.

§. 381.

1. Prior, h. e. Idioparhica cognoscitur:

- 1° Est capitis gravitate, atroxque dolor.
- 2° Sensuum, mentisq. stupore aut tarditate.
- 3° Turbulentis insomniis.
- 4° Pallore faciei. Et praeterea maxè arce-
- 5° Quod accessio, vel nulla profus symptomata
 tum praesentia hñem repente occipiat, aut de-
 fillatio quasi quiddam a capite inspectat, et inde
 in ventriculum decedens praecedit.

2. Posterior, sive symptomata:

- a. Praegressores hñt, ventriculi ac intestinorum
 dolorem, distentionem, compunctionem, et diffi-
 lem quiddam tolerantiam.
- b. Imminente jam morbo, nauseam, cardiologiam,
 animi deliquium, et aliquando, calidioris aume
 e ventriculo ascendentis sensationem.

Obst. Tertia adhuc species, aequè ad symptoma-
 ticam p.uenit, a pede, manu, brachio, aut digiti
 singulis extremis, interdum eam ab vren,
 in primis gravido, aut ex infimo ventre p.uenit
 dicit, atque cognoscitur, ex harum p.rium dolore
 et convulsiva contractione.

362. — Hinc tres differentiae Epilepticae
consurgunt, quorum —
a.) Una cerebro.
b.) Altera ventriculo ac intestinis assignatur.
c.) tertia alterius cuiusque partis con-
sensu fit. §. 382.

Prognosis huius morbi signibus absoluitur.
Imo Curationem propositam non admittit.

1. Quae ab encephalo male conformato, aut cor-
rupto.

2. Quae ex magna sanguinis vacuitate repente
oritur.

3. Haereditaria ex labe gentili patris, matris,
parentumve, aut majorum, orta.

4. Congenita ex imaginatione matris gravidae,
excitata per conspectum epilepticum.

5. Parturientium, quae ad singulos dolores
ad absolvendum partum sume necessarios, con-
vulsionibus corriguntur.

6. Qui ex improvise concidunt, neque ante in-
partibus, aliquem venientis mali sensum
habuerunt.

7. Qui ex vehementi terrore epileptici facti sunt.

2da Facilius curatur —

a. Quae ex consensu fit.

b. Quae ex superflui sanguinis retentione, aut
excretionem humoris morbi suppressa oritur.

c. Quae

c. Quae ex saburra primarum viarum, nervos ventriculi irritantium proficiscitur.

d. Quae a vermibus, dentitione difficili originem habet.

e. Eruptionem variolarum, aliorumque morborum exanthematicorum praecedens, illis superficiem cutis obsidentibus, sponte cessat.

Obt. Variolae praecedens, illum eruptionem praesens.

§. 383.

In curando hoc morbo, Indicatio Curatoria Vitalis non datur, sed illa semper, Causae morbi Cognitio, materiae peccanti, atque loco, per quemeductio mali fieri debet, accommodanda est. Idcirco:

1. Haereditaria et a mala conformatione solidorum proficiscens, nisi ullam suscipiat radicalem medullam huius cae procatasticam, a qua illa excitari potest, sedulo vitandae sunt.

Obt. Haereditaria haec et congenita, in primis a debilitate enciphalica et nervorum proficiscens, cum tempore, solidis corporis emendatis et corroboratis, sponte sua cessat.

— Etiam cum pubertate in masculis cum incipiente menstruo in feminis, docente experientia non raro cessare solet.

— ii Morbos quoque majores supervenientes, mutando praesentem corporis statum, morbum huius sanasse experientia docuit; hinc Medici, natum iuvitaturi, fortioribus emeticis et purgantibus v. g. mercurialibus et Antimoniatis, causam il-

illam epileptiae praegumenam delere tenta-
verunt, in quibus tamen exhibendis magna
gravis est cautela, ne loco sanctorum mors inducatur.
— Illi mitioribus ad hunc finem obtinendum
uti sunt remedia, v.g. Hoffmannus octenni pu-
ellae, repetitis vicibus Moschi gr. x. exhibuit.
V. Strycken vltimum Cupri suavit, Ber. Imm. Hart-
mannus H. Duici a grj-iiij cum Sj Stri quo-
vis bichorio, vebatam trihorio, cum fructu operantur.

II. A Cerebro, in consequentia suis, superficies, substantia,
ventriculis male affecto per vulnera, contusiones,
abscessus, pus, saniem, ichorem, sanguinem, hy-
pocham acrem, fetidam inflammationem, corruptio-
nem, serosam meningum (V.A.S. 1087. tentari silet
1° Sectione in plethoricis, a qua in plenitudine
ne vasorum capitis, multum boni expectari possit.
2° Purgantibus et emeticis.

Obst. Emerica plethoricis praemissa Sectione
dari debent.

— Plethoricis purgantia mitiora et anagis-
tica conveniunt, quorum ore impetus et co-
pia humorum a capite abducitur, Cacochy-
micis vero acriora et calidiora purgantia com-
perunt, hinc Aleracius in hoc casu tanto
pere Hieram suam laudavit, quae scito petus
tam a capite abducere possit.

3° Inustione, fonticulo, fistula, epispasticis
ptm

pr^m ad impetum humorum a capite avertendum,
pr^m, ut per artificiales has vias exeat illud, quod
retentum, vel ad Caput derivatum noceret.

Ob^o. Inprimis cauterium c^oa futuram coronalem
prodesse videtur ideo, quod separata eschara, lo-
cus ulcerosus, diu liquidum plore.

4° Vulnere Capitis, per quod materiae noxiae exi-
tus paratur.

5° Cranii p^{er}trebratio in Epilepsia a Convulsione
Capitis.

6° Antihysterici et Opiati in epilepsia in malo
hysterico,

III. A violentis generis nervosi affectionibus, ut sunt
magni et periodici dolores, passio hysterica, rosiones
et irritationes a lumbricis, dentitione, acri humore,
lacte caseoso acri, acido infantum, meconio, conta-
gio variolarum, cardigmo, inedia, crapula, acri-
bus potulentis, esculentis, medicamentis, venenis
pro varietate suae causae proximae —

1. Antidynis, paregoricis, narcoticis.

2. Antihystericis et anthelminthicis.

3. Demulcentibus et corrigentibus acrium.

4. Et ablato et correctione m^ae ulcerosae.

IV. Ab interceptis consuetis evacuationibus, e.g. san-
guine, menstruis, lochiis, haemorrhoidibus, urinae
tollitur:

a) Solvendo materiem immobilem.

b) Laxando vias et c) Expellendo. Quae obviunt
a.)

a.) Vesicatoriis, causticis, fomiculis et fistulis
producentibus.

b.) Aristolochicis, emmenagogis.

c.) Haemorrhoidas apertis.

d.) Diureticis.

1. A fumis non nullis paroxysmum integrantibus
fomite alicubi haerente, tolli potest.

2. Parata debilitas generis nervosi nimis facile
movendi, quod obviatur.

a. Exercitio motus, lusus, equitatio, unctionis.

b. Moderato usu aromaticorum, chilibis ferri, aliis
omnibusque remedium roborantium.

c. Usu aquarum medicatarum, e.g. Padanae.

d. Ligatura artuum, ne scilicet morbus sub auroae
specie ad encephalon ascendens cerebrum turberet.

e. Loci fomitis exulceratione artificiosa, praeferenda,
diuturna inducta caesum causticis, vesicatoriis
deum aut apertis reseratis dum per suppurationem
corrosivis mista. &c.

§. 384.

Durante paroxysmo epileptico scilicet agenda sunt:

(a.) Cavendum ne caput aegri aut alius parietibus
corporibus allidantur, ideo pulvinaria supponenda.

(b.) Ori lignum mollius imponendum, ne scilicet lingua
dentibus laedatur.

(c.) Artus convulsi blande extendendi.

(d.) Nulla acrimonia naribus supponenda

(e.) Cyperus

(e.) Superato paroxyfmo, torpente spiritus, vñ aquarum stillatitiarum fragrantium officinalium, e.g. rosmarini, nymphae, lavedulae & addendo hñs modicam quantitatem Rosae elucini, spiritus Citri, aliave hñs affinia stimulantia, reficiendi et levocillandi.

§. 385.

Tetanus, Empyrophoromania, Crispithoromania sunt leviore Epilepsiae species, in eo differtur ab hac differtur, quod in illis, sensuum actiones vel illibatae maneant, vel saltem non aboleantur, igitur eandem quoque cum Epilepsia curam postulant.

C A P I T U L U M III

M E L A N C H O L I A.

§. 386.

Def. Est ^{p̄nax} perturbatio et alienatio mentis sine febre, cum timore, maestitia, atque anxietate animi conjuncta.

Obs. Differt a Phrenitide, Delirio et mania, nam

1.) Phrenitis et delirium febrile, cum febre coniuncta sunt, et exiguo tempore durant.

2.) Mania est cum furore coniuncta.

Obs. 3.) Nomen habet ab αἰὼ τὸ μελαγχολῆς, ὁ ἄνθρωπος hic. atr. bile, vel ideo, quod atr. bilis sit causa proxima huius morbi vel quod Melancholici interdum furorem deorsum atram bilem ejiciant.

— vide.

Secundum Aretaeum Melancholia est: An-
 angus in una cogitatione defixus, atque inhaerens
 absque febre.

§. 387.

Signa praecipua diagnostica morbi huius sunt.

- a. Metus et tristitia perpetua.
- b. Fuga consortii omnium et conspectus sui.
- c. Solitudinis amor.
- d. Perpetua affixio sella suae vel lecto.
- e. Cogitatio uno obiecto affixa, perpetua - huius
- f. Silentium perpetuum, et ad quaelibet rara
 et timida responsio. &c.

§. 387.

1. Causa proxima morbi huius est -

a. primum atra bilis,

b. primum peculiaris nervorum cerebrali affectio.

Obi. Melancholia a vehementi mentis exci-
 tatione, a studiis validis, venere nimia
 oritur, atram bilem producit, et tunc atra bilis
 non causa, sed effectus est melancholiae;
 oritur vero, a nimia dissipatione fluidorum,
 atram bilem pro causa sua prima agnoscit.
 — xx Unde atra bilis modo causa est, modo
 effectus Melancholiae

§. 388.

2. Causae remotae sunt omnia illa, quae mobi-
 liores expellunt, reliqua signant, huius —

389.
1° Vehemens mentis exercitatio, noctes atque dies
iuvnum fere obiectum occupata.

2° Per vigilium.

3° Animi motus magni, siue hilaritatis, siue tristitiae.

4° Magni et operosi motus spiritus multum repetiti
in primis in aëre valde sicco, calido admodum.

5° Immodica venustas.

6° Cibi austeri, duri, sicci, terrestres, cum quiesce
et torpore corporis diu assumpti, potus simile, v.g.

7° Potus similes

8° Fumo, aëre, sale induratae aëlium partes,
maxime duorum et amosorum, fructus immaturi.

9° Farinacea non fermentata, ~~medicamenta~~
Medicamenta adstringentia, coagulantia,
ligentia, refrigerantia, venena leuta, similia.

10° Febres calidae diu haerentes, saepe repetentes
sine bona crisi, et sine diluentibus abeunt.

§. 389.

Morbus hic dīctos hēt gradus et dōta stadia.
1us gradus ille est, in quo vitalis humor per vasa
spiritus cōmūduerūt, dacoehymia atrabiliana deprivatus.
2us, in quo atra bilis ad viscera abdominalia depo-
sita hēret, et malum hypochondriacum sic dīctum
generat.

3us in quo materies atrabiliana visceribus abdo-
minalibus diu impacta, a quacunque demum
soluta, cōulantibus humoribus permiscetur.

§. 390
Primus Melancholiae gradus, hīs fere signis cognoscitur.

- 1.) Colore externo internoque, primo pallidior flaviore, magis fusco, livente nigro cum maculis similibus.
- 2.) Pulsu lentiore, frigore majori.
- 3.) Respiratōe laeta.
- 4.) Circulatōe per sanguinea vasa bona, per lactalia parviori, minus bona, huic —
- 5.) Alimōum secretiorum et excretoriorum omnium minore, tardiore, crassiore exitu.
- 6.) Minore consumptione, parvior appetitu, macis
- 7.) Nocturnia solitudinis amore.
- 8.) Affectibus animi quibuscumque p̄macibus magnis.
- 9.) Torpore ad motus faciendos.
- 10.) Cura simul studi cupiatq; et laborum gēta.

§. 391.

In primo hoc gradu seu stadio Melancholiae
duae occurrunt Indicationes curativae —

- (*) Animo apud obiectorum variā gēlianda,
et quidem egn ipso ignaro, quo scopo inservimus
- a.) Itinera et peregrinationes susceptae.
 - b.) Aquarum mineralium visitatōes et usus
in primis celebratiorum, ad quas multae po-
pulus confluere solet, cuius conspectu et
conversatōe mentis a domesticis curis avo-
cata recreatur, atque pluribus obiectis
occupatur.
 - c.) Obiectorum affectui praedominanti opposi-
torum electio.

(*) Sanguis in atrabilariam cacochymiam degenerant emendandus; et quidem —

aa. Diluentibus acrimonia praedominanti oppositis, h. e. si praedominetur Acida acrimonia, tum diluentia erunt iuscula carnicum, Decoct. C. C. & beris affatis potatis; si vō praedominetur acrimonia alcalina, exhibenda sunt decocta hordei, avenae, Cichorei, taraxaci cum melle edulcorata.

bb. Blandis demulcentibus, v. g. Emulsis ex seminibus frigidis, vel ex aliis fructibus farnosis et oleosis.

cc. Caregoricis, narcoticis, de quibus vid. supra Extract. huj. S. 13. pag. 36.

dd. In aëris humidi reperiendi.

ce Cibis levibus, liquidis, favis humoribus similibus, recentibus, blandis, vi leni saponacea laxantibus, v. g. piscibus affatis, carnibus gallinarum, Avianis lactescentibus, e. g. Cichorea, endivia, nitibo, lactuca, scorzonera, taraxacop vel foliis, vel cum carnibus decoctis.

Obs. In horum vō usu diu persistendum est.

ff. Medicamentis Diluentibus, oleisum terrestris solventibus, vasa laxantibus, leni stimulo expellentibus, ad quam classem pertinet.

(A.) Succus bene maturorum fructuum horaeorum

(B.) Mellita. (γ.) Olea et iuscula ex his confecta. (δ.) Aqua mineralis.

81) *Lotisana mellita*, v. g. ex hordeo, vel oryza.

9) Abstinentia sedula a causis mali.

Obs. Fructus horaei bene maturi, omnibus aliis medicamentis palmarum praeripiunt, et in eis ad longevitatem disponunt, prouti mundum ante diluvianum his foliis vesci solitum.

— Lucumenerum quoque largo usu delirantes jam melancholicam curam finisse testatur Frider. Hoffmannus. Lucumeres vō vel integri jam confecti, vel adhuc recentes in taleolas dissecti et cum carnibus vel pisculis decotti exhiberi solent.

S. 392.

Secundus gradus Melancholiae, in quo scilicet materies atrabilaria densa, tenax, immobilis in vasa hypochondriaca, h. e. lienem, ventriculum, pancreas, omentum, mesenterium, deponitur, his fere symptomatibus cognoscitur —

1° Censu assidui ponderis, in praeibis minoratione, anxietate, repletionis, maxime ab assuetis, cibo potuque.

2° Respiratione ob gravata viscera abdominalia difficili.

3° Bilis vtriusque, pancreatici, stomachici, testinorum mesenterii succi, Confectioe, secretioe, pmissione, efficacia in cibis impedita. Inde

4° Digestione prima omni malo laesa.

5° Esculentorum corruptione in crudum ac-

- dui, si ex vegetabilibus, in putridum alcali-
num, rancidumve oleosum, si ex animalibus. Hinc
6° Puncta, flatu, spasmi, astricta alva, faeci-
bus induratis
7° Idem ro priori pejore, et omnibus malis
jam pejus.

§. 393.

In hoc stadio morbi huius, duae occurrunt indica-
tiones curativae.

- 1^a Ut cognita natura praedominantis acrimoniae, illa
leniter mobilis reddatur. Hinc -
A. Praedominante acido aufero - Sapo Venetus.
B. Praedominante vero acido putrido, aut oleoso rancido
sapones, acscentes, v.g. Mel, oxymel, Succi
fructuum horarum subacidorum, Syrupi similes
officinales, exhibeantur, atque in horum usu
diu persistatur.
2^a Illa leni laxante purgare, vel clysmate
simili, vel sero lactis, vel aqua minerali eva-
cuetur.

Obs. Lenientia evacuantia sunt, Manna, Pulpa
Cassiae fistulae, Tamarindi ac similia.

§. 394.

Tertius gradus Melancholiae, in quo scilicet: Maa abra-
bilaria diu visceribus impacta haerens, a qua de-
munacans caa soluta ceculantibus humoris
visceribus, qui se in primis perturbatis functionibus
bus

bus cerebri manifestat, atque Atra bilis
vocatur, postulat —

1° Victum acrimoniae humorum praedominanti
oppositum, et facile digestibilem

2° Potum similem, vel ex stisana mulla, vel
ex succis heracis, vel ex sero lactis.

Obs. Praedominante acrimonia albas, et rursus
lactis vel solui, vel cum acidis lactescens
bus, v.g. taraxaco, endivia, lactuca, scor.

Generatim coctum pro potu detur; praedominante
vero acrimonia acida, vel aqua
pura, vel Decoct. rasurae C.C. Eboris
addita modica quantitate Corticum Citti
ad fatuum hominum Saporem emendandum.

3° Motum corporis levem, Calorem valde temperat.

4° Somnum multum, ad quem conciliandum
Emulsa ex seminibus fennicis, vel si haec
vivare noluit, eam Diacodiata, propius
posuit.

5° Balnea, fomenta, clysmata.

Obs. Balneum dulcis aquae, prae reliquis in
hoc morbo Fralhanus commendavit.

— xx Balnea et fomenta abdomini quoque
applicata egregie prosunt.

— ii Clysmata sunt ex sero lactis mellito, vel
ex aqua, in qua Sapo Venetus, vel Fructus so-
lubilis, vel Fructus ~~regenerari~~ denunt
posuit.

primis soluta sunt.

¶ Potius crebriorem ex iis qua sine acrimonia, diluendo, solvendo abstergendo, macerando materiem peccantem eliquant.

Obs. 2. Mænes atrabilia mobilia reddita quam tenuis sine excrementis.

— Colligite attendendum per quam viam mæa in atriâ hanc eliminare tendat, et illa sequenda.

§. 395.

Morbus præfens ad summum malignitatis gradum erectus, in quo nunc mæa atrabilia acris, tenax funditur, viscera gælica, vel eam vicina erodit, atque pestifera vomica facit, cœcum viscerum substratum in anurosam saburram convertit, Atria bilis turgens vocatur, et mro medelam admittit, tam propter insignem acrimoniam, qua oia gælica et vicina destruit, quam eam, ob vasa jam destructa et exesa, variisque, et vix gæscendis morbis producit, e.g. apoplexiam, paralysem, cataplexim, epilepsiam, delirium, maniam.

§. 396.

Sanatur non mro Melancholia ab ipsa mæa et sponte —

¶ Per supervenientem Scabiem aliquando elephan

elephantiasin emulansum

B.) Per varices numerosas, iugentes enatant.

C.) Per tumentium hemorrhoidum fluxus.

D.) Per atrae bilis per fycenra et inferiora reiectionem.

§. 397.

In curando igitur hoc morbo, triedelaue gñalam mellam admittente, 4. Indicacōes occurrunt.

A. Liquida cerebri et nervorum excitaunda, augenda, et in ordinem redigenda, id quod ob-
tinebitur -

1° Avertendo mentem ab objecto consuetum
alia priora contraria, e. g.

α.) Perpetua obiectorum mutacōe.

β.) Invenibus susceptis.

2° Inducendo caute alium animi affectum me-
laucholico oppositum, e. g. metum, iram.

3° Interviendo falsae imaginationi, q^{uod} scilicet
agri nullis rationibus ad aliam, quam semel
animo conceperunt, opinionem, se persuaderi
patiuntur. Aut -

4° Saepè magna vi ei repugnando.

B. Causa Materialis Melancholiae, h. e. atra bilis
auferenda, prius sensim solubilis reddita,
referata, emollita, mitigata et stimulari;
et quidem -

α. Vbi aquarum mineralium, seu lactis, et
mellis, &c.

mullae. mellitis; decocti ex taraxaco, fennicula, cichorio, alijsq; similibus spilaenichis, hepaticis, et autib; pocondriacis remedium

B. Si haec non fuerint, mercurialibus laxantibus, vomitoriis.

Obo. Simul conducet, deambulationibus, equitationibus, navigationibus, curru vecturibus corpus exercere.

P. Uterinis, aristolochicis, haemorrhoidalibus evacuantibus.

D. Balneis, linimentis, emplastris.

C. Symptomata lenienda per Vescitionem, interpositionem in aquam frigidam, carminativa opiata.

A. Symptomata praecipua in hoc morbo sunt: furores saevi, flatus molesti, anxietas intolerabilis et pervigilium.

ad. Furores saevi levantur Vescitoe

BB. Flatus molesti potius remedium agnoscerunt leniter aromaticis, quae carminativa appellantur.

CC. Anxietates et pervigilium, vel opio, si alvus adstricta esset, vel blandis emulsis, additis Sympo papaveris albi.

D. Praemissis Evacuantibus exhibenda ea quae ea exhilarant, et corpus roborant.

A. Mentem exhilarant, grata Amicorum conversatio, lusus, obiectorum continua varietas.

Ad.

B. Corpus

β. Corpus roborant, viresq. reficiunt —

αδ. Pictus nutriend, et facile digeribilis.

β. Cardiacā, inter quā praestantissimum est vinum generosius moderate sumitur.

Obx. Si vino frigido infundantur hētae grates, e.g. Liborantini, Melissa, thymus, salvia, Cortices Citri, Otiolum, Croci stamini habetur remedium, cum paucis viciis hīs, terre dictum sunt, mirum modo reficiunt et exhilarant.

— xx Ad roboranda vā vasa flaccida et inertia vinum astringens, mala Cydonia, Succus granatorum, Cortex Peruviana, Cinnamomum mire conducunt.

C A P U T IV^{um}

M A N I A.

§. 398.

1. Def. Nominalis, venit ab αἰσος μαῖνεια, hoc est furere, insanire, hinc scaturit furor et insaniam.
2. Def. realis. Est alienatio mentis diuturna a febre, cum furor coniuncta.

Obx. Gradu tantum differt mania a melancholia, quoad causam vā materiale et formalem, idem morbus est cum eodem, nam

α. Causa materialis melancholiae est atra bilis

in visceribus abdominalibus accumulata;

§. Quod si itaq. atra haec bilis, mobilis reddita, et tenuior facta, atque sic per venas resorpta, lege cūlutiones ad Cerebrum deferatur, functiones aētes turbantur, atque mania produciuntur.

§. 399.

Præcipua Maniac Symptomata sunt:

1. Imensum robur musculorum.
2. Perbiginium incredibile.
3. Tolerantia inediae, et algoris mirabilis.
4. Imaginationes horrendae.
5. Lycanthropiae, Cynanthropiae, h. e. furibunda iuitas Canum et Luporum, quorum ad instar maniaci noctu, usque ad Stilliculum inter sepulcra versari solent.

§. 400.

Causae huius morbi esse solent —

- 1^a Atra bilis, ad Cerebrum delata, functionesque aētes turbant.
- 2^a Teusporium commune per variis ideat diu agitata turbatum.
- 3^a Nimiae evacuationes per Vēctivē, alvum repetitas, in febribus intermittētib.
- 4^a Plethora magna in robustis, et vegetis, subiectis.

§. 401.

Curatur Saepē ab ipsa Natura

- 1^a Excitatis varicibus, haemorrhoidibus.
- 2^a Dysenteria, hydrope.
- 3^a Haemorrhagia magna, spontanea.
- 4^a Febribus tertianis, quartanisq. accidentibus.

§. 402.

I Mania ab Atra bile ad Cerebrum delata pfecta
Curatur

380. Quas postulas indicat.

1^a est, ut Causa materialis morbi eliminetur, quod
efficitur remediis §. 397. lit. D. emunctatis.

2^a est, ut idea illa, cū quam maniacus noctu
inque occupatur, sensim immutetur et deleatur,
huc vō effici solet -

a) Turbando totum corpus validis remediis,
e.g. helleboro, emeticis antispasmodicis, mercuri-
alibus, moscho alicui dosi exhibitō

Obs. Haec remedia in subiectis plethoricis
calidioribus, sine noxa tentari possunt.

b) Submersive in aquam frigidam.

§. 403.

II. Mania a turbato sensorio Cerebri per latentes
et ignotas causas profecta, vel eam ab amore
nimio, et ira vehementi pgenita, curatur.

a. Evacuatioibus per sanguinis missionem purgā-
tiora ex tamarindis, fof. Senae, sero lactis
et similibus; si vō haec non juverint

b) Turbatione totius corporis per valida remedia.

c. Deletionē idearum Cerebri turbantium
per excitatōem oppositorum affectuum.

d. Potitione amabiliū obiectorum, v.g. in
manā ab amore magno profecta.

§. 404.

III. Mania a nimis evacuatioibus pfecta curanda -

a) Analeptici, cardiaci et roborantibus al-
ternatim exhibendis.

Obs. Analeptica desumuntur ex victu et potu.

—xx Cardiacorum roborantium formulae ab Acor. al.
latae sunt sequentes.

℞ Cortic. Peruv. ℥ij

Magell. ℥iij

Conserv. Anthos ℥j

Syr. Kermesii q.s. ut F. Conditum.

℞. Capiat ℥ss. omni trichino de die.

Vel.

℞. Diafcond. Sylvii ℥j

Elaeofachar. ex q. Cerei ℥ij

Rad. Helen. condit. ℥j

Syr. S. rad. aperient. q.s. ut F. Conditum.

℞. Vfus idem. Vel.

℞. Rad. Zingiber. condit. ℥iij.

Cort. Aurant. condit. ℥ij.

Nucis myristic. ℥iij.

Syr. Artemis. Fernel. q.s. ut F. Condit.

℞. Capiat ut prius

Vel.

℞. Theriac. Andromach.

Diatessar. Mesuae aa ℥j.

Conserv. Absynthii ℥ss.

Rad. Angelic. ℥ij

Syr. H. Tunicae. q.s. ut F. Conditum

℞. Sumar ℥j quater interdum.

Obs. Vinum medicatum, hoc scopo exhibendum
vid ap. Acor. ad S. 1126. pag. 333.

IV. Mania a nimia Sanguinis copia, vasa encephali distendente profecta curatur. Cognoscibilis per sequentia signa -

1. Per signa plethorae praesentis
 2. - Calorem magnam, in primis in Capite.
 3. - ruborem faciei et oculorum.
 4. - pulsationem validam arteriarum Carotidarum ac temporalium; nec non -
 5. - Causas praegressas, sanguinem subito rarefacientes
 6. - consuetudinem sanguinis evacuationis suppressae
 7. - omnia illa, quae sanguinis copiam et impetum versus caput accelerant.
 8. - Lochia puerperarum suppressa.
- Curatur.

A. Missione sanguinis iterata.

B. Hirudinibus ad tempora applicatis.

C. Purgantibus hydragogis, vel vomitoriis antimonialis, inter Vespertinem repetitam, et vespere eundem diei opus ad turbam erectivis excitatis sedanda. V. A.

D. Cardiacis, supra innixis.

E. Balneis aquae ^{frigidae} ~~frigidae~~ a spina simul aqua glaciale copiosa cum impetu ad Caput perducendum.

Obt. Pillicidium ex alio in caput maniaci ex aqua frigida, non tantum somnum placidum inducit, sed etiam maniam curat.

CAL.

CAPUT V^{um}RABIES CANINA.

§. 406.

Def. Est morbus ^{agutus} cum furore, et aversione omnium liquidorum coniunctus.

Obs. Quia cum sponte, ab ignotis causis non raro rabies canina oritur, huic in definitivae studio omissus est hic character: a morfu alicuius rabidorum illatus.

— " Signum pathognomicum morbi huius est: Aversio omnium liquidorum.

§. 407.

Signa incipientis rabiei in Animalibus sunt —

* In primo gradu —

- 1° Fiunt tristes, solitarii se abscondentes.
- 2° Muti quoad latratum, murmurantes tamen.
- 3° Cibus potusque omnem aversantur.
- 4° In ignota quolibet irascuntur et irruunt.
- 5° Aerorum tamen et memores et reverentes sunt.
- 6° Aurem, caudamque dimittunt, formidulentoniam iuxta incedunt.

** In secundo gradu.

- 1.) Anhelant, linguam exerunt, spumam plurimam ore emittunt, hiant.
- 2.) Nunc segnitius, ut semisopiti, nunc subito celeriter incedunt, non recta semper via.
- 3.) Mox ne horum quidem agnoscunt.
- 4.) Oculos habent demissos, lachrymoflos, pul-
- 5.) Infractu nati, alicuius rabiosi figuntur.

- 5.) Lingua est plumbei coloris subitò gracilescens.
 6.) tandemque insanit, atque furit.

Obs. Quo aëal vehementius furit, diutius malo laboravit, et morti propius est, eo morbus acutior et lethalior est.

§. 408.

Inficere solet hic morbus canes, felis, lupos, vulpes, equos, asinos, mulos, boves, sues, simias, gallos gallinacos, homines, imprimis tamen familiaris esse solet cani, lupo et vulpi.

§. 409.

1. Causae remotae, h. e. praedispicientes et occasiones huius morbi sunt:

a. Regio ferida, magno aestu squalens, et vicissim summo frigore horrens.

b. Tempestas aestiva, siccague diu durans.

c. Victus ex carne putrida, fetida, verminosa, potus absens.

d. Vermes renibus, intestinis, cerebro, cavis narium olfactoriis innati.

2. Causa proxima est: Venenum contagiosum ab aëale rabido communicatum.

§. 410.

Homo optime sanus contagio rabioso infectus, sequenti sepe ordine incipit aegrotare.

- (x) In primo gradu —
 1. Doler toruit, cui impressa contagii labes.

primo fuit; dein —

2. Vagi per alia, maxime vicina lora dolores.
3. Lassitudo, gravitas, tarditas, in toto musculoso genere.
4. Somni inquieti, turbati, terribiles cum convolutionibus et subulsiibus.
5. Inquietudo assidua, suspiria, tristitia, solitudinis studium.

Obs. Sanguis in hoc gradu morbi emissus, bonus.

II) In secundo morbi huius gradu —

- 1.) Priora omnia augentur. Accedit —
- 2.) Ingens circa praecordia angustia.
- 3.) Respiratio difficilis, suspiriosa.
- 4.) Horror ad conspectum aquae, liquorum quorumvis et rerum vel pellucidarum, vel reflectar speculi vel

5.) Horripilatio tremor.

6.) Prostratus appetitus, deglutitio tenui solidae cuiusque offae possibilis.

7.) Ectasus humoris cuiusq; maxime Labia vel lingua incredibilem anxietatem, tremorem, convolutiones immanes, atq; furem fere creant.

8.) Vomitus glutinosi, fidei, biliosi, aut bilis porraceae.

9.) Incallescencia, febris, vigiliae assiduae praecipuae.

10.) Cogitationum alienarum et insuetarum contrabata valde ferit.

III) In tertio gradu.

a. Praecedentium exacerbatio continua.

b. Linguae

386. b. Linguae asperae exsertio, hiatus oris.

c. Vox rauca, sitis ingens.

d. Furor ad conatum bibendi, humorem as-
pectum, contactumve.

e. Spumae in ore collectio, eaque in alios ex-
spuendi conatus invitus.

f. Ardor obvia quoque mordendi invitus, nec
tamen a voluntate comprimendus.

g. Pulsus et respirationis defectus.

h. Sudor gelidus.

i. Rabies summa mente interim compro-
bata.

l. Intra quartum fere semper a primo gradu
diem, mors convulsiva cum summa in respi-
rando angustia.

§. 477.

Duplex in hoc morbo curando curatio suscipien-
da est, Prophylactica scilicet, et Therapeutica.

(*) Prophylactica curatio requirit, ut —

1. Statim a contagio suscepto totus locus af-
fectus una cum vicinis profundius pertundatur.

2. Scarificationibus pertundatur, atque mul-
tum sanguinis mittatur cucurbitulis forti-
ter trahentibus educatur. Vel —

3. Pars demorsa, si sine vitae periculo fieri
possit, a sanis separatur vel abscindatur, vel
si hoc ipsum admittere demorsi noliit,

pp. Vult

¶ *Vulnus ferro ignito profunde inuodatur, diu
apertum relinquitur e rodentibus indicantibus
v.g. Praecipitato rubro unguentis digestis misto,
vel Muria Olio marini cum aceto misisto, quae simul
omni putredini potentissime resistit.*

Obv. Praestat vulnus tale artificiosum in sex-
tum usque mensem apertum relinquere.

— *xx* Etiam si a rabidi, aalibus magnum vul-
nus infligatur, tamen illud ferro ardenti pro-
fundius manique faciendum est.

¶ Vestimenta et caetera, quae venenum attingere,
vel afflare potuit, caute abijcienda et vitanda.

¶ Statim post infectionem, magno cum apparatu,
metu prout incusor demorsus hō in fluvium,
vel aliam aquam demergendus, diuque sub aqua
tenendus, atque hoc idem saepius repetendum.

Obv. Brula inuersione diuini tenendi sunt demorsi
sub aquis, quam sequentibus.

— *xx* Accolis maritimis familiarissima cura haec
est demorsorum ab aalibus rabidi, e.g.

Datanit.

— *xx* Olin, Chaceron et quoque Aegyptiorum
per talem immersionem hydrophobis curaverunt.

— *xx* Tulpius, qui suo tpe amplissimū praxim
habebat in urbe Amsterodamensi, testatur
nullum demorsum ab aalibus rabidis suo tpe
mortuum fuisse, qui statim ab infectione
in mare mersus fuisset.

— *xx* Curae vō huius p immersionē caā o est
vul

vel mare, vel aqua fluvialitibus, sed nimia illa totius corporis perturbato, quam magnis apparatibus inuersi patiuntur.

— ~~xx~~ Similia inuersione hydragogis fortioribus e.g. Succo corticis mediani Sambuci, ^{vel} Agarico, vel pulpa colocynthidis, vel quod ceteris prae-

stantius esse videtur infuso hellebori purgatur.
 6. Omni mane ieiunans primum fudet assumpto aceto aromatico, in primis ruta, marrubio scordio infuso, et mane in lecto seipide sumit.

7. Quotidie pedes manusque balneo aquae foveat, caput lauet, os faucisque colluat, saepe natet.

8. Frigidam frequenter bibat, evomatque saepe, tunc et protius acidulos.

9. Victus sit humidus levis, laxans tanta copia saepe sumtus ut revomat, et cavendo a nimis aromaticis, vino, calefacientibus, ut et a motu nimio corporis et animi.

§. 412

(*) Therapeutica curatio morbi iam praesentis maxime in primo gradu postulat —

1. Rectorem ex magno vulnere ad ai. usque deliquium institutam, et recipere ita ferente etiam repetitam.

2. Clystera stimulantia ex Oleo marinis et aceto quibus et faeces putidae ex intestinis eggeruntur, et diutius retenta, venisq. bibulis resorpta sanguinem attenuat, et ab inflammatione materiam

matonia spirititudine liberant. Atque clysmata haec saepius per diem repeti possunt. Formulae sunt sequentes —

R. Nitri ℥ij

Aceri Sambuc. ℥j

Mell. rosar aa ℥j

Aq. decoct. herd. ℥x. M. F. Clysma.

Vel.

Obs. Clysmata

R. Ovis marin. ℥ij

haec omnia bene

Aceri ff. Caleud. ℥vj

repeti possunt.

Mell. comm. ℥j

Aq. stillat. rutae ℥x. M. F. Clysma.

III Submersionem in aquam frigidam, oculis ligatis magnoque apparatu factam, vel si hoc quomodo fieri nequeat, frigida aqua multa totius corporis asperersionem subito factam.

III Vomitoria omnia Vtione, in primis ad ventriculum a biliosis corruptis humoribus liberandum, eo tempore, cum iam suntione fluxiderum, praemissa vel immersione, vel asperersione cum aqua, non amplius abhorreant.

III Purgativa emulsa ex semine buis faringis cum Syrago papaveris albi, vel eam opuscula ad pacatum somnum turbatis per praerupta corporibus conciliandum.

Obs

Obs. Sudorifera ob dissipatōem fluidorum,
Cautarides vō propter nimiam vim sti-
mulantem in hoc morbo merito damnantur.

§ 413.

1. Mercurialium p̄ptorum magnam utilitē fuisse
in curando hoc morbo testatur Palmarius et
Pauvage, si qui interne, et quidem statim incisi
morbis aalibus rabiosis Insperiti minera-
lis gr. xij, de sŏŏ gr. xij. de terna gr.
xviij propinquant, vulnusq; inflictum un-
guento mercuriali unguerunt. Homini-
bus vō a rabiosis aalibus demorsis Insperiti
minerales ^{gr. xij} rad. Contrayervae aa. j. Cum Thi-
riaca Andromachi in formam boli confecti,
eam de peritis vicibus, post cuius usum non solum
placidus somnus largusq; sudor sequebatur.
Sed eam cruenta vulnere, adhibito praefato
unguento mercuriali deciderit.
2. Chircusae, in curanda hydrophobia, tanquam
specificum remedium sequens adhibetur
℞ Moschi opt. gr. xij.
Cinnabar nativ.

factit. aa gr. xij.

℞. Leosini terantur in tōm impalpabilē
dein misceantur res exhibeantur cum pau-
culo spiritus fermentati ex Cryga p̄pti, quod
Gallus

Gallia Arrat dicitur, cuius remediū finitum in
 intra duas aut tres horas, blandis somniferis
 lenis p̄spiratio sequebatur, quæ si non secuta
 fuisset, finitio remediū huius reperiebatur.

3. Omnium vō hactenus contra morbum huius inven-
 torum medicamentorum præcipuum illud est, quod
 Rex Borussiae a rustico quodam Silesiaco ma-
 gnis numeribus publicè fieri iussit, atque ho-
 di eam in Officiis chustriacis asseratur,
 divenditur, aëlibusque non minus quam eam
 huius rabiosis et hydrophobis cum optimo
 succo exhibetur.

Obiectulis maribus datur ab ℥j. premi-
 nit vō ab ℥ss. et gr. 30.

— Equis, bobus et vaccis jam aëte confirmatis,
 ab ℥jss. et gr. 30. pro dosi.

C. A. P. V. T. V. T. U. M.

S. C. O. R. D. V. T. V. S.

§. 414.

Scorbuti definitio dari non potest, descriptio autē
 vniuersa, et non nisi ex symptomatibus simul
 sumitis cognoscitur. Signa pathognomica
 morbi huius est sunt:

1° Eredo gingivarum.

2° Efflorescentiae cutis & —

3° Arthritis vaga.

§. 415.

Et si maxam affinitatem heat cum morbo Venere
ab hoc tamen Commode distinguere potest, si sequen-
tia considerentur et attendantur.

1° In Scorbuto afficiuntur omnia primum dentes et
gingivae; in morbo vō Venere glandulae.

2° In scorbuto dolores sunt vagi, neque p̄funde
fixati; dolores vō venerei p̄funde figuntur.

3° In scorbuto abdomen vario modo afficitur;
Morbo. vero Venere. Caput atque extremitates.

4° Ulcera scorbuita sunt humidiora, et magis
ichorosa, ^{quam} contra venerea.

§. 416.

Varios habet Scorbutus gradus, et hi variis modis
levioribus, modo gravioribus symptomatibus
signatus est. W. Conf. Dershaave Aphorismi

§. 417.

1. Causa proxima est indoles sanguinis, modo spū
siccitatis pituitosa, modo tenuitate acris, salis al-
calici, vel etiam acida peccant.

2. Causae prae-disponentes sunt:

1.) Vicinus sub frigidiori climata, in vicinia maris
et locis paludosis, aquis submersis, humidis, ni-
bulosis, et evaporationibus malis repletis.

2.) Vita otiosa, ~~corae~~, sedentaria, in primis Em-
poriorum lucubratorium.

3.) Curae graves, tristitia, animus anxius.

4.) Victus salsamentorum, carniū fumo acri
induratum creber et assiduus, p̄gub.

bis cocti, aquae putridae verminosaeque, farinaceo-
rum non fermentatorum, pisorum, fabarum casei
salini acris antiqui.

5.) Melancholia, mania, morbus hypochondriacus et
hystericus.

6.) Nimiis corticis Peruviani usus.

§. 418.

Prognosis his potissimum absolvitur.

a. Scorbutus quo antiquior eo curatu difficilior.

b. — — — — — conjunctus cum lue venerea, curatu
difficillimus.

c. Scorbutus accidentalis, hoc est. in itinere mari-
timo, vel a vitu duriore fumo aëreque induratosum
ortus, optimis et convenientibus medicamentis
tractatus sanari potest.

d. — — — — — conatus, vel a singulari corporis labe
profectus, v. g. a malo hypochondriaco et hysterico,
non nisi his primis sublati, tolli poterit.

e. Haemorrhoides Scorbutum levant.

f. Asthma cum eodem conjunctum facit eandem
periculosum.

g. Diarrhoea alius scorbuticis visceribus, alius peri-
culosa.

h. Væra scorbutica sunt pertinacissima.

i. Scorbutus diuturnus post se trahit hydrozem,
atrophiæ, phthisim, apoplexiæ, paralyseos
et convulsiones. Sic Dd.

Curatio morbi huius varia est pro vario gradu et stadio eiusdem.

A. In primo gradu, in quo scilicet signa ad se phenomena
 & Pigritia insolita, corporis, sedendi et decumbendi amor.

B. Lassitudo spontanea toto corpore, gravitas eius musculorum omnium dolor quasi a nimia sanguine maxime in cruribus, lumbisque.

C. Ambulandi, in primis per acclive vel declivia summa difficultas.

D. Mane a somno evigilanti sensus omnium artuum et musculorum quasi fatigati et contusorum. — Conveniunt —

1) Lene attenuanti, deobstruenti, purganti.

R. Fri. Olii non + Di.

Crystalli Fri

Olii polycresti. aa ℥ss. M. F. F.

mane ex sero lactis hauriendum, superbas sen diem ℥xij.

Aliud.

R. Olii polycresti. ℥ij

Pulul. Coch. maj. ℥j.

Syr. rosar. solut. c. senna ℥vj.

Aq. stillat. lichor. ℥ij M. F. haustul.

Item.

R. Elix. Purg. c. Ole Fri pp. ℥ij ℥ss.

395.

Syr. Rosar. solut. c. Scum. ℥j. vij.
Aq. stillatit. Fumar. ℥j. M. F. Haustus.
Item.

R. Pilul. Coch. maj. ℥j. F. Pilul. xxj.
Capiat duas vespere ante somnum, mane quin-
que ante ientaculum.

Obſ. Gurgantia tribus, quatuorve vicibus re-
petuntur, interpositis aliquot semper diebus
in quibus attenuata exhibenda sunt.

xx In corporibus obesius et leucophlegmaticis
purgata tutius repetuntur, quam in stricis et
macilentis.

xx) Continuatio attenuantium et digredientium,
quorum magnus usus exstat apud Aorū
ad S. itbo. n. p.

Obſ. Subiectis laxius et frigidius attenuata
calidiora, e.g. Ra. Olib. Fri. Elis. B.L.
Al. volat. oleosus aromat. et Sapo. Star-
keyanus conveniunt.

xx Subiectis vō calidius et regibus con-
venit Crystalli et Cremor Fri, Ol. polytrif.
Oxy mell. siup. Squilla, et in primis helle-
borum Cris, Citreorum, qua oia succo
pulvere attenuante gaudent.

xx Aestivis sub caloribus calidiora reue-
ra vitanda, in frigore vō adhibenda sunt.

ii) Desinendum in specificis lenioribus, diu con-
tinuatis in forma quacunque. *specif.*
e.g.

Acetosae et acetosello omnispesie, turionibus
bardanae, brassica rubra capitata, chaerophyllo,
cichorea, endivia, urtica & scutulis incoctis.

Or Aromatica, e.g. Abrotanum, Absinthium,
Agastachium, Foeniculum, Majorana, Mentha,
Melissa, sanguineae vires reficiunt; Ama-
gallus v̄o, Deccabunga, Fumaria, Nasturtium
Aquatium humores solvunt et attenuant.

* Sex res non naturales ita ordinantur, ut
sint contrariae causis.

§. 420.

B. In secundo gradu sine studio conveniunt

2. Ufus Scorbutoicorum acriorum, e.g. Alliariorum, armoraciae, Lepae, Cochlearia, Gentiana, Borri, raphani hortensis et rusticani, Sedi minoris, tripolii aquarili f.

Balnea externa et diluvia ex Ascorbuticis
& Frictiones calidae siccae cum specificis liquidis
S. Saepius et Vectio moderata, si scilicet ple-
thora adfuerit, per quam usus internorum medi-
camentorum adjuvatur.

Obs. Incipiente in hoc morbi stadio omnes pueri, quingenis tumentibus et dolentibus, dolentibus vagis per totum corpus oberrantibus, hæmorrhagia leviori accedente Antiscorbutica acriora utanda, laudaz, miora Antiscorbutica ~~frigida~~ adulta, quæ et solida obo-

Want

rant, et nimiam humorum tenuitatem euadant, e.g.

Lapathum, Poly-podium quernum, Cortex Capparis
et Tamarisci, ~~Acetosa~~ alag lupul compositis illa
que in Ephra. Boerh. ad S. 1162. recensentur.
e.g. Lapathum, Poly-podium quernum, Cortex Cap-
paridis et Tamarisci, Acetosa et similia

— xx Vbi vō iam signa adfuerint futurae putredi-
nis, Antiscorbutica frigidiuscula, ad eandem S.
laudata adhibenda sunt.

— xx Foetor oris incipiens, gingivarum tumor et
dolor in hoc gradu morbi diffinire tractandi; nam
si pallide et tumidulae gingivae dolent in
parte phlegmatica, spiritus theriacalis, Cochlearia
et Vinū camphoratum proderunt. vid. Art.
(3.) Gingivae vō rubentibus, calentibus, prominenti-
bus et dolentibus, ~~pau~~ Collutoria oris septa offuso.

R. Myricae limon.

Mellis rosae. aa ʒij

Spirit. Oliv. dulc. ʒss.

Aq. stillat. rut. ʒij M.

Item

R. Spirit. Oliv. marin. ʒij

Aq. stillat. salv. ʒvij. M.

Item

R. Succ. limon. recent. ʒj

Aq. stillat. rut. ʒvij. M.

— ʒ Macu

398. — $\mathfrak{z}$ Maculis laticioribus albis os internum orae
partibus vixet in ambitu inflammati et rubris
cum pessimo fetore, et copioso salivae tenuis et
fluxu, $\mathfrak{z}$ Olei marini p^{re}sentissim^u est remedium,
Anisⁱ $\mathfrak{z}$ in Ag. $\mathfrak{f}$. Sambuci $\mathfrak{z}$ iv, aut rosarum
aut alterius alicujus diluitur, atque $\mathfrak{z}$ ij. mel-
lis rosarum edulcoratur.

§ 429.

C. In tertio scorbuti gradu, siue stadio, in quo felle-
iam maior acrimonia humorum adest, conducunt
 α . Leniora Antiscorbutica, quae et vasa firmanent,
et simul omni putredini resistunt, v. g. Cochlearia
cum Acetosa mitigata.

β Purgae per Epicrasin repetitis m^{en}tribus, inter-
posito aliquot dierum intervallo, quo t^{em}p^{or}e silen-
tium et leniter solentium usus grandaevus.

γ Diuretica leniora, na^{tu}ra viam monstrante,
e. g. Serum lactis verum, vel idem cum pe-
tib^{us} medicatis decoctum, q^{ui} formula sequens.

$\mathfrak{z}$ Acerosella m^{ij} β

Detonic.

Cherophylli aa m^{ij} β

Tamarindor. $\mathfrak{z}$ ij β

Confecta infunde cum Ser^o lactis verum, vel
astivi $\mathfrak{t}$ iij, spatio horae in calore fe-
rvido, absque ebullitione tamen, dein
per

per linteum expresso admittite:

Syrup. & succo. Citri

Rubi Idæi

Violacei aa 3j.

Dibatur de hoc omni semihorio inter omni vni-
am unam.

Item.

R. Funariae.

Acetosae..

Decaburg.

Tripl. aquat. aa mj.

Seri lact.

Lactis ebullitanti aa pint ij. F. Decoctum.

S. Vnus, qui supra.

P. Hoffmannus, in hoc morbo, aquarum medica-
rum, cum lacte recenti permixtarum largum usum
commendat, e.g. Carduiarum, cuius interius exter-
noque usu pertinacissima quoque et sordidissima
Scorbutorum ulcera se ple curata fuisse testatur.

Obs. Quia thermæ Carolinae magnam Olio al-
cali quantitatē seculum vehunt, in ea Scorbuti
specie, in qua iam magna humorum dissipati-
tio observatur plus nocerent quam prodesse,
conducunt ergo aquae medicatae acidulas
modice adstringentes.

§. 422.

D. In quarto Scorbuti gradu, siue Stadio, quo
minis

rariſſime jam medelam admittit, ſola cura ^{phlegmatica} locum habet; hinc —

a.) Diarrhoeae et dysenteriae lenibus dracorditis et demulcentibus.

b.) Stranguria decoct. rad. et frf. Altheae cum aqua et lacte.

c.) Lypothimiae gratis cardiacis minus calfacientibus, leniuntur.

Obs. In primo Scorbuto stadio, nigro ſcto magna ſpiſſitudo humorum adest, uſus mercurialis contemnendus non eſt; ubi vō jam fletor oris, gingivarum tumor, rubor, ^{eſt} humor, diſſolui incipiunt, plurimum nocet.

§. 423.

Ad ſingularem humorum acrimoniam attendendo plurimum prodeſſe videntur.

A. In Craſſitie humorum leucophlegmatica, Abſinthium.

B. In ſpiſſitudine humorum inflammatoria, Succihoracii, Syriaci et Sapaee ex his confectae, v.g. rob. Sambuci, ribeſionum &c.

C. In acrimonia humorum oleoſa, Silueſtria.

d. In ſpiſſitudine atrabilaria, mellita atque ſaponacea.

Obs. Aqua purior aquoſa, ad om̃em humorum acrimoniam tollendam, valent.

Cot.

CAPUT VII^{um}CACHEXIA.§. 424.

Def. Cachexia est ea corporis dispositio, qua nutritionem eius depravat, per totum illius habitum simul. Sive brevius: Est malus corporis habitus.

§. 425.

Obs. Cachexiam necessario Cacoehymia semper sequitur, quae est: Qualitas humorum propriis functionibus laedens.

— In omnibus quidem aliis morbis adest Cachexia, in primis tamen comae est Chronicorum.

§. 425.

Causae Cachexiae esse vel pot^{est} triplex —

1. Quaelibet depravata indoles liquidi nutrientis, vel
2. Vitium vasorum receptorum, vel.
3. Defectus facultatis applicantis.

a. Humorū depravatio oritur —

aa. Ab assuetudine, quae a virtute mutatur in nobis, non possunt assimulari resistendum.

bb. A defectu motus aëlis in otio, torpore, somno nimio.

cc. A vitiosis organis, per debilitatem nimiam aut nimium robur.

b. Vitium vasorum receptorum oritur a nimia contractilitate et laxitate, indeque pendens vitium.

c. Defectus

C Defectus facultatis applicantis pro-
venit a viribus cōtulantibus vel nimis lau-
guidis, vel nimis violentis.

§. 426.

In curando hoc morbo, duae occurrunt Indicationes
curatoriae —

- 1^a Ut nimis acre fluidumque mitigetur et inspissetur.
- 2^a Ut tenax haerensq. dissolvatur et fluxile re-
datur.

Obs. Prior locum hēt in Marasmo ex Atrophia;
posterior autē in leucophlegmatia et hydrope
Anasarca.

§. 427.

- I. Nimis acre fluidumque mitigatur et inspissatur
(x) Diaeteticis oibus illis, quae acrimoniam alcali-
nam corrigunt, e.g. lacticiinis, decocto prunis, hor-
dei, avenae & admixto vino acidulo; vel etiam pi-
culis cuminum cum succo citri, aurantium, vel
et hordeo, avena, oryza & decoctis.

Obs. Pro potu inferiatur vel decoctum prunis
hordeis avenae & vel vinum acidulum.

- (xx) Pharmaceuticis, medicamentis ex acido vegeta-
ter inspissabilis inprimis vō minerali, e.g. Oli, Oxi Sul-
cis, Oxi & paratis, haec eū virtute sua nimiam
fluiditatem humorum inspissare valent.

§. 428.

- II. Nimis tenax haerensq. dissolvitur et fluxile
re dritur —

- (x) Diaetetica oibus illis, quae acrimoniam acidam
corrigit

corrigitur, v.g. iunibut carminu, decoct. C.C. Ebonis
condimentis aromaticis similibus, v.g. allii, cepis,
seminibus Symplicis & Nino meraciori hispanico, hum-
garico, gallico. Cerevis exercitiis, rectione, equi-
tatione, ambulare, usu aeris salubris, campestris.
(**) Pharmaceutica Ole polycresto, Fro solubili, Fro
regeneratores in Aqua quadam stillatitia aromatica
e.g. Ag. still. Menthae, Absynthii solutis addito
melle, vel et Amygdelle Symplicis, si major visciditas
adquerit.

Obst. simul conducunt illa, quae inertem ventricu-
lum roborant, et leni stimulo aromatico agunt, in
primis qd jam mixta pars saburrae e primis visci-
expulsa fuerit, e.g. Absynthium, Mentha, Centauri-
um minus, radix Gentianae, Calamus aroma-
ticus, forma Conservae vel vini medicati exhibita.

— xx Similem usum habent Myrrha, opopanax, Gal-
banum, Sagapenum & forma pilularum, omni trichonio,
vel quadrichonio deglutita

— ix Tuae officinales ex his paratae, e.g. Elix-
rium B.B. aliq. similia pariter prosunt.

— xi Omnibus tamen his evacuata praemittenda
et interponenda sunt, ita quidem, ut —

(1.) Appetitu deficiente, et nausea crebra praesente
vomitoria —

(2.) Saburra v. in intestinis haerente blanda
purgatio exhibenda sint.

S. 429.

Praeterea, in Cachexia viscida et leucophlegmatica
qui usurpatis praeviae laudatis et attenuantibus,
Cucurbitula

cum fructu dari possunt —

1mo Sudorifera aperientia et diluentia v.g. rad.

Bardane, Chiniae, Graminis, Sarsaparillae &c.

2° Diuretica resolventia et stimulantia, inter quae illa maxime Rad. Squillae cum suis praeparatis, quae non tantum vi diuretica polleant, sed et potentissime incidunt et attenuant omne lentum viscosum.

Obs. Tam sudorifera, quam etiam diuretica in illa Cachecticae specie locum habent, quae in leucopneumatiam et hydropem anasarcam vergit.

§. 430.

Ad recidivum praecavendam ~~partes quae laxant~~ ~~roboraunt et~~

a. ~~Roborantibus~~ roborantibus conducunt —

a. chromatica grato odore fragrantia, languentique ventriculum reficientia.

b. Inprimis vero limatura ferri, aromaticis hinc iuncta, atque in forma infusa, decocti, pilularum, et in substantia exhibita.

Obs. Limatura ferri cum acido vegetabili in ventriculo solvitur, cum acido vero alcal. praecipitatur, atque sic ventriculum aggravat.

— xx A laebe viscerum, aut scyrrhus eorumdem contraindicatur,

— x^{ss} Infundi solet C. Urino vel cerevisiae rariori.

— x^{ss} Quando cachecticorum viscera laebe aliqua infecta sunt, loco limaturae ferri, aquarum medicatarum usus prodest.

C. Corporis exercitia initio leniora, postea sensim

fini aucta.

d. Frictiones extremitatum cum pannis laneis, vapore accensi succini, mastiche, libani et similitum imbutis.

Obst. Corpore viciis humoribus tumente, causa morbi est nimia debilitas solidarum partium: quod vero corpus leuio marasmo consumitur, tum causa morbi latet in acrimonia humorum, hinc.

— xx In priori casu roborantia remedia; in posteriori aut humectantia et lenia incrassantia locum habent.

— xi Corpore inerti mucosa humorum et cacochymia surgente, ferrum in acido vegetabili solutum potius datur quam in substantia; si vero finit acidum acre coarserit, datur potius in substantia ad hanc acrimoniam acidam mitigandam.

CAPITulum VIII^{um}

EMPHYSEMA.

§. 431.

Def. latiori scatu. Est quaecunque suppuratio partium interiorum corporis.

— strictius est: Collectio puris in cavo thoracis inter pulmonem et pleuram.

§. 432.

Causa proxima est Vomica punleura rupta, pulmo-

monum, pleurae, diaphragmatis, mediastini et pericardii.

2. Causae remotae sunt —

A. Inflammatio pulmonum, spiritum sanguineum

B. — — pleurae vulnus externe inflictum, contusio, v. ruptura in suppurationem abeuntes.

C. — — diaphragmatis et suppurati ad superiora rupti.

D. — — mediastini et pericardii.

§. 433.

Indicatio curatrix huius morbi duo exigit —

1. Per cognita vomica pulmonis, pleurae, diaphragmatis, mediastini et pericardii, per sua signa diagnostica, hanc ea quavocumque rupturatur et determinetur ad exteriora, id quod efficitur —

A. Minutioe resistentiae per emollientia, vel cataplasmatibus emollientissimis lateri affecto applicatis, per quae pus collectum in eum locum allicitur, et lute rupta educi potest.

B. Minutioe resistentiae per cucurbitulas lateri affecto applicatas, quarum usus idem est, ac medicamentorum emollientium.

C. Apertura loci, scalpello, vel causticis, diuisis thoracis integumentis usque ad pleuram, ne eaque diu aperta ferretur.

D. Motu corporis idoneo, per quem maturi iam abscessus ruptura promouetur. Obs.

Ob. Utimum hoc remedium, in primum in Venula pulmonum locum habet.

II. Ut facta dissectione prius clausum illico educatur.

1° Per os, natura hanc viam monstrante, quod quibus remedium effici possit, dictum est in Capite de Peripneumonia §. 201. p. 217. huj. Extract.

2° Per Vriam, si in ea appareant punis evacuati signa, quae via evacuandi punis est eam tutissimam. Quibus v^o remedium hoc effici possit, vid. huj. Extr. §. 204. pag. 220.

3° Per Thoracis aperturam sive Paracenthesin inter secundam et tertiam costam veram, inferiorem ad distantiam quatuor digitorum a vertebris et ab angulo inferiori humo-platae, Conf. §. 303. cephurismi Boerhaavii

Ob. Paracentesi facta prius sensum educatur, et tunc per vices.

— ^{xx} Interim apertura turunda iussa obturetur.

— ^{xx} Magna puris copia educta, ^{vel} decoctum hordei, in cuius libra ℞ mellis soluta fuit, vel Infusum Scordii, marrubii, veronicae et similium, addito pariter melle per aperturam injiciendum.

— ^{xx} Postquam v^o nihil puris amplius exit, vulnus inflictum consolidandum est.

— ^{xx} Nisi tamen Certo constet, rite depuratum et consolidatum esse ulceram interni thoracis superficiem, vulnus consolidari non debet; secus enim novum nascitur empyema.

— ^{xx} In Empyemate mediastini esse sternum perforatum prius

ius contentum educendum est.

4° Danda sunt decocta vulneraria, abster-
gentia, putredini resistenda satis magna copia
de quibus conf. S. 208. pag. 224. huj. Extracti.

Observe in institutum thoracis Paracenthesi
ager de dubio eventu huius operis monendus est
— ut ceterum quantum fieri potest, ab aperto tho-
race arcendus est.

